

**T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**İLKÖĞRETİM İKİNCİ SINIF
TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ
KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Ali Fuat YILDIRIM**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Nezahat ÖZCAN**

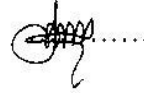
Bolu - 2006

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

Ali Fuat YILDIRIM'a ait **İlköğretim İkinci Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki Kelime Öğretim Teknikleri Üzerine Bir İnceleme** adlı çalışma, jürimiz tarafından Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir. 29.09.2006.

Akademik Ünvan ve Adı Soyadı

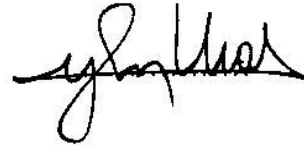
Üye (Tez Danışmanı): Yrd.Doç.Dr. Nezahat ÖZCAN

Üye: Yrd.Doç.Dr. İbrahim KIBRIS

Üye: Yrd.Doç.Dr. Ayhan URAL

Prof. Dr. Uğur ESER
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET

**İLKÖĞRETİM İKİNCİ SINIF
TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ
KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Ali Fuat YILDIRIM

Yüksek Lisans Tezi

Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Nezahat ÖZCAN

Eylül 2006, XXI + 276 Sayfa

Bu araştırmada, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ilköğretim kurumlarında 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren 5 yıl süreyle ders kitabı olarak okutulması kabul edilen ve 2574 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde; kullanılan kelime öğretim tekniklerini, bu tekniklerin uygulanma sayılarını, öğretilmesi hedeflenen kelimeleri ve bu kelimelerin sayılarını tespit etmek ve değerlendirmek amaçlanmıştır.

Araştırmada tarama modeli kullanılmış ve ilgili kitaplar tarandıktan sonra şu sonuçlara varılmıştır:

İlgili kitaplarda kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde yaygın olarak kullanılan kelime öğretim tekniklerinin; bulmaca ile kelime öğretimi, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma, cümle kurma, cümlede kullanma, çağrışım ile kelime öğretimi, eşleştirme ile kelime öğretimi, gruplandırma ile kelime öğretimi, metin yazma, resimle kelime öğretimi, sözlük kullanma olduğu belirlenmiştir. Kitaplarda kelime öğretimini hedefleyen etkinlikler bu tekniklere göre incelenmiş ve elde edilen bulgular yine bu başlıklar altında verilmiştir. Yukarıdaki tekniklere dahil edilemeyen ancak kelime öğretimini hedefleyen diğer çalışmalar ise Diğer Teknikler başlığı adı altında incelenmiştir.

İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan kelime öğretim tekniklerinin ise;

Erdem Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 96,

Harf Eğitim Yayıncılığı'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 100,

Kök Yayıncılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 112,

MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 112,

Özgün Matbaacılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 109 ve

Zambak Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 147 defa kullanıldığı görülmüştür.

İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde öğretilmesi hedeflenen kelime sayılarının;

Erdem Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 561 kelime,

Harf Eğitim Yayıncılığı'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 527 kelime,

Kök Yayıncılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 355 kelime,

MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 434 kelime,

Özgün Matbaacılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 281 kelime ve

Zambak Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 486 kelime olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Kelime, Kelime Öğretimi, Kelime Öğretim Teknikleri, Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitapları.

ABSTRACT

A STUDY ON VOCABULARY TEACHING TECHNIQUES IN THE TURKISH COURSE BOOKS AND STUDENTS' WORKBOOKS FOR THE SECOND GRADES OF PRIMARY SCHOOLS

Ali Fuat YILDIRIM

Master Thesis

Department Of Turkish Education

Thesis Supervisor: Asst. Prof. Dr. Nezahat ÖZCAN

September 2006, XXI + 276 Pages

In this study, it is aimed that it has been accepted to read as a course book during 5 years at the 2005-2006 education and training term of a primary instution by National Education Ministry Teaching and Training Commission Chairmanship, the activities which are in the Turkish books and students' workbooks for the second grades in the primary school have been published at the 2574 volumes of Notification Bulletin, used techniques of vocabulary teaching and the numbers of these techniques and vocabularys which will be taught and determining the number of these vocabularys and evaluate them.

In the study, model of scanning was used, after scanning related the book, this conclusion has released:

The techniques of vocabulary teaching at the activities, which are used commonly, aim to vocabulary teaching at the related boks; it was stated that vocabulary teaching with puzzle, using clues at the sentence and text, build up a sentence, using a sentence, vocabulary teaching with association, vocabulary teaching with matching, vocabulary teaching with making group, writing a text, vocabulary teaching with picture, using a dictionary. Activities which aim to vocabulary teaching in the book, has been examined according to this techniques and the datas have been acquired was given at the same topic. The technique wasn't included above the techniques but another techniques which aimed vocabulary teaching examined under topic of the The Other Techniques.

Activities in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades in the primary school used vocabulary teaching techniques;

96 times are used in Erdem Publishing's in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades of primary schools,

100 times are used in Harf Education Publishing's in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades of primary schools,

112 times are used in Kok Publishing's in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades of primary schools,

112 times are used in MEB Publishing's in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades of primary schools,

109 times are used in Ozgun Printing's in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades of primary schools and,

147 times are used in Zambak Publishing's in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades of primary schools,

Activities in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades of primary schools of the numbers which aims to teach;

561 vocabularys in Erdem Publishing's in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades of primary schools,

527 vocabularys in Harf Education Publishing's in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades of primary schools,

355 vocabularys in Kok Publishing's in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades of primary schools,

434 vocabularys in MEB Publishing's in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades of primary schools,

281 vocabularys in Ozgun Printing's in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades of primary schools,

486 vocabularys in Zambak Publishing's in the Turkish course books and students' workbooks for the second grades of primary schools.

Key Words: Vocabulary, Vocabulary Teaching, Vocabulary Teaching Techniques, Turkish Course Books and Students' Workbooks.

Anneme ve Babama

TEŞEKKÜR

Sayın Yrd. Doç. Dr. Nezahat ÖZCAN'a araştırma süresince rehberliği ve anlayışlı yaklaşımı için; öğretmen arkadaşlarım Kürşat DEMİRELLİ'ye ve Okan OĞUZ'a destekleri için; anneme, babama, bütün aile bireylerime, eşime ve oğlum Sami Eren'e çalışmalarım boyunca bana olan güven ve destekleri için en içten teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI.....	II
ÖZET	III
ABSTRACT	V
İTHAF	VII
TEŞEKKÜR	VIII
İÇİNDEKİLER.....	IX
RESİMLER LİSTESİ	XV
TABLolar LİSTESİ.....	XXI

I. BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1.Giriş.....	1
1.2.Problem Cümlesi	6
1.3.Alt Problemler	6
1.4.Araştırmanın Amacı	7
1.5.Araştırmanın Önemi	8
1.6.Sınırlılıklar	8

II. BÖLÜM	9
KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR	9
2.1. Kelimenin Tanımı ve Özellikleri	9
2.2. Kelimenin Önemi	11
2.3. Kelime Öğretimi.....	13
2.4.Kelime Öğretim Teknikleri.....	15
2.4.1. Bulmaca ile Kelime Öğretimi	17
2.4.2. Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma.....	18
2.4.3. Cümle Kurma	18
2.4.4. Cümlede Kullanma	19
2.4.5. Çağrışım ile Kelime Öğretimi	19
2.4.6. Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	20
2.4.7. Gruplandırma ile Kelime Öğretimi.....	20
2.4.8. Metin Yazma	20
2.4.9. Resimle Kelime Öğretimi	21
2.4.10. Sözlük Kullanma	21
2.4.11. Diğer Teknikler	22
2.4.12. Okuma Metodu	22
2.4.13. Dinleme Metodu	23
2.5.Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında Kullanılmayan Teknikler	24
2.5.1. İlişkilendirici Yöntem	24
2.5.2. Parmak Yöntemi	24
2.5.3. Anlam Analizi	25
2.5.4. Beyin Fırtınası Tekniği	25
2.5.5. Muhtemel (Olası) Cümleler	26
2.5.6. Ven Şeması.....	26
2.5.7. Kelime Defteri	27
2.5.8. Sözcük Çalışması.....	27

2.5.9. Gözlem Metodu	28
2.6. İlgili Literatür	28
III. BÖLÜM	32
YÖNTEM	32
3.1. Araştırmanın Modeli	32
3.2. Araştırmanın Alanı	32
3.3. Verilerin Toplanması	34
3.4. Verilerin Analizi	34
IV. BÖLÜM	35
BULGULAR	35
4.1. ERDEM YAYINLARI'NIN İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE VE ÖĞRETİLMESİ HEDEFLLENEN KELİMELERE İLİŞKİN BULGULAR	35
4.1.1. ERDEM YAYINLARI DERS KİTABI İNCELEMESİ	35
4.1.1.1. Bulmaca ile Kelime Öğretimi	36
4.1.1.2. Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma	36
4.1.1.3. Cümle Kurma	37
4.1.1.4. Cümlede Kullanma	38
4.1.1.5. Çağrışım ile Kelime Öğretimi	39
4.1.1.6. Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	40
4.1.1.7. Gruplandırma ile Kelime Öğretimi	41
4.1.1.8. Metin Yazma	42
4.1.1.9. Resimle Kelime Öğretimi	42
4.1.1.10. Sözlük Kullanma	43
4.1.1.11. Diğer Teknikler	43
4.1.2. ERDEM YAYINLARI ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI	46
4.1.2.1. Bulmaca ile Kelime Öğretimi	46
4.1.2.2. Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma	47
4.1.2.3. Cümle Kurma	52
4.1.2.4. Cümlede Kullanma	54
4.1.2.5. Çağrışım ile Kelime Öğretimi	55
4.1.2.6. Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	56
4.1.2.7. Gruplandırma ile Kelime Öğretimi	58
4.1.2.8. Metin Yazma	60
4.1.2.9. Resimle Kelime Öğretimi	61
4.1.2.10. Sözlük Kullanma	66
4.1.2.11. Diğer Teknikler	67

4.2. HARF EĞİTİM YAYINCILIĞI'NIN İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE VE ÖĞRETİLMESİ HEDEFLLENEN KELİMELERE İLİŞKİN BULGULAR.....	77
4.2.1. HARF EĞİTİM YAYINCILIĞI DERS KİTABI İNCELEMESİ.....	77
4.2.1.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi.....	77
4.2.1.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma.....	77
4.2.1.3.Cümle Kurma	78
4.2.1.4.Cümlede Kullanma	79
4.2.1.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi	79
4.2.1.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	79
4.2.1.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi.....	80
4.2.1.8.Metin Yazma	81
4.2.1.9.Resimle Kelime Öğretimi	81
4.2.1.10.Sözlük Kullanma	81
4.2.1.11.Diğer Teknikler.....	81
4.2.2. HARF EĞİTİM YAYINCILIĞI ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI İNCELEMESİ	83
4.2.2.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi.....	83
4.2.2.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma.....	87
4.2.2.3.Cümle Kurma	90
4.2.2.4.Cümlede Kullanma	92
4.2.2.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi	95
4.2.2.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	95
4.2.2.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi.....	98
4.2.2.8.Metin Yazma	99
4.2.2.9.Resimle Kelime Öğretimi	102
4.2.2.10.Sözlük Kullanma	103
4.2.2.11.Diğer Teknikler.....	103
4.3. KÖK YAYINCILIK'IN İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE VE ÖĞRETİLMESİ HEDEFLLENEN KELİMELERE İLİŞKİN BULGULAR.....	114
4.3.1.KÖK YAYINCILIK DERS KİTABI İNCELEMESİ	114
4.3.1.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi.....	114
4.3.1.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma.....	115
4.3.1.3.Cümle Kurma	115
4.3.1.4.Cümlede Kullanma	115
4.3.1.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi	116
4.3.1.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	116
4.3.1.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi.....	116
4.3.1.8.Metin Yazma	116
4.3.1.9.Resimle Kelime Öğretimi	116
4.3.1.10.Sözlük Kullanma	116

4.3.1.11.Diğer Teknikler.....	117
4.3.2. KÖK YAYINCILIK ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI İNCELEMESİ	122
4.3.2.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi.....	122
4.3.2.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma.....	124
4.3.2.3.Cümle Kurma	125
4.3.2.4.Cümlede Kullanma	127
4.3.2.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi	128
4.3.2.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	129
4.3.2.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi.....	131
4.3.2.8.Metin Yazma	133
4.3.2.9.Resimle Kelime Öğretimi	136
4.3.2.10.Sözlük Kullanma	138
4.3.2.11.Diğer Teknikler.....	141
4.4. MEB YAYINLARI'NIN İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE VE ÖĞRETİLMESİ HEDEFLLENEN KELİMELERE İLİŞKİN BULGULAR.....	148
4.4.1.MEB YAYINLARI DERS KİTABI İNCELEMESİ.....	148
4.4.1.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi.....	148
4.4.1.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma.....	148
4.4.1.3 Cümle Kurma	149
4.4.1.4.Cümlede Kullanma	149
4.4.1.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi	149
4.4.1.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	150
4.4.1.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi.....	151
4.4.1.8.Metin Yazma	151
4.4.1.9.Resimle Kelime Öğretimi	151
4.4.1.10.Sözlük Kullanma	153
4.4.1.11.Diğer Teknikler.....	153
4.4.2.MEB YAYINLARI ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI İNCELEMESİ	154
4.4.2.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi.....	155
4.4.2.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma.....	156
4.4.2.3.Cümle Kurma	159
4.4.2.4.Cümlede Kullanma	161
4.4.2.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi	163
4.4.2.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	165
4.4.2.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi.....	169
4.4.2.8.Metin Yazma	171
4.4.2.9.Resimle Kelime Öğretimi	173
4.4.2.10.Sözlük Kullanma	176
4.4.2.11.Diğer Teknikler.....	178

4.5. ÖZGÜN MATBAACILIK'IN İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE VE ÖĞRETİLMESİ HEDEFLLENEN KELİMELERE İLİŞKİN BULGULAR.....	186
4.5.1.ÖZGÜN MATBAACILIK DERS KİTABI İNCELEMESİ	186
4.5.1.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi.....	186
4.5.1.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma.....	186
4.5.1.3.Cümle Kurma	187
4.5.1.4.Cümlede Kullanma	187
4.5.1.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi	187
4.5.1.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	188
4.5.1.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi.....	188
4.5.1.8.Metin Yazma	188
4.5.1.9.Resimle Kelime Öğretimi	188
4.5.1.10.Sözlük Kullanma	188
4.5.1.11.Diğer Teknikler.....	188
4.5.2.ÖZGÜN MATBAACILIK ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI İNCELEMESİ	193
4.5.2.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi.....	193
4.5.2.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma.....	195
4.5.2.3.Cümle Kurma	197
4.5.2.4.Cümlede Kullanma	197
4.5.2.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi	198
4.5.2.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	199
4.5.2.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi.....	202
4.5.2.8.Metin Yazma	202
4.5.2.9.Resimle Kelime Öğretimi	203
4.5.2.10.Sözlük Kullanma	205
4.5.2.11.Diğer Teknikler.....	207
4.6. ZAMBAK YAYINLARI'NIN İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE VE ÖĞRETİLMESİ HEDEFLLENEN KELİMELERE E İLİŞKİN BULGULAR.....	214
4.6.1.ZAMBAK YAYINLARI DERS KİTABI İNCELEMESİ	214
4.6.1.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi.....	214
4.6.1.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma.....	215
4.6.1.3.Cümle Kurma	217
4.6.1.4.Cümlede Kullanma	218
4.6.1.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi	219
4.6.1.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	219
4.6.1.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi.....	220
4.6.1.8.Metin Yazma	221
4.6.1.9.Resimle Kelime Öğretimi	222

4.6.1.10.Sözlük Kullanma	223
4.6.1.11.Diğer Teknikler.....	223
4.6.2.ZAMBAK YAYINLARI ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI	
İNCELEMESİ	227
4.6.2.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi.....	227
4.6.2.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma.....	230
4.6.2.3.Cümle Kurma	234
4.6.2.4.Cümlede Kullanma	236
4.6.2.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi	238
4.6.2.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	240
4.6.2.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi.....	242
4.6.2.8.Metin Yazma	243
4.6.2.9.Resimle Kelime Öğretimi	245
4.6.2.10.Sözlük Kullanma	247
4.6.2.11.Diğer Teknikler.....	249
4.7. İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ	
ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE	
KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİN	
UYGULANMA SAYILARINA İLİŞKİN BULGULAR	260
4.8. İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ	
ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ KELİME ÖĞRETİMİNİ	
HEDEFLEYEN ETKİNLİKLERDE ÖĞRETİLMESİ	
HEDEFLenen KELİMELERİN SAYISINA	
İLİŞKİN BULGULAR	262
V. BÖLÜM	264
SONUÇLAR VE TARTIŞMA	264
5.1. Sonuçlar ve Tartışma	264
VI. BÖLÜM	271
ÖNERİLER	271
6.1. Araştırmacılara Öneriler	271
6.2. Uygulayıcılara Öneriler	271
KAYNAKÇA	272
ÖZGEÇMİŞ.....	276

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Erdem Yayınları ders kitabının 87. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması	36
Resim 2: Erdem Yayınları ders kitabının 29. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması	37
Resim 3: Erdem Yayınları ders kitabının 73. sayfasındaki cümle kurma çalışması ..	38
Resim 4: Erdem Yayınları ders kitabının 105. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması	39
Resim 5: Erdem Yayınları ders kitabının 57. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması.....	40
Resim 6: Erdem yayınları ders kitabının 137. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması.....	41
Resim 7: Erdem yayınları ders kitabının 132. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması.....	42
Resim 8: Erdem yayınları ders kitabının 86. sayfasındaki kelime öğretimi çalışması	44
Resim 9: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 54. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması	46
Resim 10: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 20. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması	48
Resim 11: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 61. sayfasındaki cümle kurma çalışması	53
Resim 12: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 55. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması	54
Resim 13: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 52. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması.....	56
Resim 14: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 55. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması.....	56
Resim 15: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 91. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması.....	59

Resim 16: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 34. sayfasındaki metin yazma çalışması.....	61
Resim 17: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 41. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması.....	62
Resim 18: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 100. sayfasındaki sözlük kullanma çalışması	67
Resim 19: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 58. sayfasındaki kelime öğretimi çalışması	68
Resim 20: Harf Eğitim Yayıncılığı ders kitabının 106. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması	78
Resim 21: Harf Eğitim Yayıncılığı ders kitabının 120. sayfasındaki cümle kurma çalışması	79
Resim 22: Harf Eğitim Yayıncılığı ders kitabının 86. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması.....	80
Resim 23: Harf Eğitim Yayıncılığı ders kitabının 24. sayfasındaki kelime öğretimi çalışması	82
Resim 24: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 22. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması	84
Resim 25: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 21. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması	87
Resim 26: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 45. sayfasındaki cümle kurma çalışması	91
Resim 27: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 14. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması	93
Resim 28: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 12. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması.....	95
Resim 29: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 160. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması.....	98
Resim 30: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 22. sayfasındaki metin yazma çalışması.....	99
Resim 31: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 69. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması.....	102

Resim 32: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 33. sayfasındaki kelime öğretimi çalışması	104
Resim 33: Kök Yayıncılık ders kitabının 38. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması	115
Resim 34: Kök Yayıncılık ders kitabının 51. sayfasındaki kelime öğretimi çalışması	110
Resim 35: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 59. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması	122
Resim 36: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 22. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması	124
Resim 37: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 66. sayfasındaki cümle kurma çalışması	126
Resim 38: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 120. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması	127
Resim 39: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 15. sayfasındaki çağırışım ile kelime öğretimi çalışması	128
Resim 40: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 11. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması	129
Resim 41: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 18. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması	132
Resim 42: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 13. sayfasındaki metin yazma çalışması	134
Resim 43: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 90. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması	136
Resim 44: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 21. sayfasındaki sözlük kullanma çalışması	138
Resim 45: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 24. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması	142
Resim 46: MEB Yayınları ders kitabının 33. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması	149
Resim 47: MEB Yayınları ders kitabının 131. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması	150

Resim 48: MEB Yayınları ders kitabının 33. sayfasındaki metin yazma çalışması.	151
Resim 49: MEB Yayınları ders kitabının 66. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması.....	152
Resim 50: MEB Yayınları ders kitabının 50. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması.....	153
Resim 51: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 18. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması	155
Resim 52: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 30. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması	157
Resim 53: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 41. sayfasındaki cümle kurma çalışması	160
Resim 54: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 38. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması	162
Resim 55: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 19. sayfasındaki çağırışım ile kelime öğretimi çalışması	163
Resim 56: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 47. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması.....	166
Resim 57: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 56. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması.....	169
Resim 58: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 14. sayfasındaki metin yazma çalışması.....	171
Resim 59: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 11. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması.....	173
Resim 60: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 10. sayfasındaki sözlük kullanma çalışması	177
Resim 61: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 67. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması.....	180
Resim 62: Özgün Matbaacılık ders kitabının 29. sayfasındaki çağırışım ile kelime öğretimi çalışması	187
Resim 63: Özgün Matbaacılık ders kitabının 55. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması.....	190

Resim 64: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 46. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması	194
Resim 65: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 59. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması	195
Resim 66: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 110. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması	197
Resim 67: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 17. sayfasındaki çağrışım ile kelime öğretimi çalışması	198
Resim 68: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 22. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması.....	200
Resim 69: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 144. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması.....	202
Resim 70: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 137. sayfasındaki metin yazma çalışması.....	203
Resim 71: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 55. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması.....	204
Resim 72: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 10. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması.....	205
Resim 73: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 33. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması.....	207
Resim 74: Zambak Yayınları ders kitabının 87. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması	215
Resim 75: Zambak Yayınları ders kitabının 47. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması	216
Resim 76: Zambak Yayınları ders kitabının 73. sayfasındaki cümle kurma çalışması	217
Resim 77: Zambak Yayınları ders kitabının 61. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması	218
Resim 78: Zambak Yayınları ders kitabının 98. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması.....	219
Resim 79: Zambak Yayınları ders kitabının 112. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması.....	221

Resim 80: Zambak Yayınları ders kitabının 102. sayfasındaki metin yazma çalışması.....	222
Resim 81: Zambak Yayınları ders kitabının 59. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması.....	222
Resim 82: Zambak Yayınları ders kitabının 9. sayfasındaki sözlük kullanma çalışması	223
Resim 83: Zambak Yayınları ders kitabının 21. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması.....	224
Resim 84: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 39. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması	228
Resim 85: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 14. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması	231
Resim 86: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 59. sayfasındaki cümle kurma çalışması	234
Resim 87: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 33. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması	237
Resim 88: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 41. sayfasındaki çağırışım ile kelime öğretimi çalışması	239
Resim 89: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 20. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması.....	240
Resim 90: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 15. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması.....	242
Resim 91: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 64. sayfasındaki metin yazma çalışması.....	244
Resim 92: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 58. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması.....	246
Resim 93: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 14. sayfasındaki sözlük kullanma çalışması	247
Resim 94: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 53. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması.....	251

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Erdem Yayınları İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında öğretilmesi hedeflenen kelimeler	73
Tablo 2: Harf Eğitim Yayıncılığı İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında öğretilmesi hedeflenen kelimeler	110
Tablo 3: Kök Yayınları İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında öğretilmesi hedeflenen kelimeler	145
Tablo 4: MEB Yayınları İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında öğretilmesi hedeflenen kelimeler	182
Tablo 5: Özgün Matbaacılık İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında öğretilmesi hedeflenen kelimeler	211
Tablo 6: Zambak Yayınları İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında öğretilmesi hedeflenen kelimeler	256
Tablo 7: İlköğretim 2.Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan kelime öğretim tekniklerinin uygulanma sayıları	260
Tablo 8: İlköğretim 2.Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde öğretilmesi hedeflenen kelime sayıları..	262

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın tanıtıldığı giriş bölümü, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi ve sınırlılıklar yer almaktadır.

1.1.Giriş

Türkçe dersinin yapı taşı dildir. Dil, sadece Türkçe dersinin temelini değil, diğer derslerin de temelini oluşturmaktadır. “Aslında eğitimin Türkçe yapıldığı okullarda bütün öğretmenler birer Türkçe öğretmeni sayılırlar. Çünkü her öğretmen kendi branşıyla ilgili Türkçe kelimeler öğretmektedir” (Adıgüzel, 2004:10).

Dili güzel ve doğru bir şekilde kullanan bir öğrencinin diğer derslerdeki başarısı da bununla bağlantılı olarak artacaktır. “Çünkü, anadilinde yetkinliğe ulaştıkça düşünce yapısı, yorum gücü gelişen, duygu ve beğeni inceliği kazanan; ulusal ve evrensel kültür birikimini algılamaya başlayarak kimliğini geliştiren bir öğrenci, öteki dersleri de büyük ölçüde başaracaktır” (Sever, 2004:Önsöz). Bunların dışında dil, öğrencilerin “... çevrelerindeki olayları sorgulayarak karar vermesine, farklı açılardan bakarak olayları değerlendirmesine, sosyalleşmesine ve çağdaşlaşmasına büyük katkı sağlamaktadır. Bu nedenle öğrencilerin; dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu ile ilgili temel dil becerilerini kazanmaları gerekmektedir” (İlköğretim Türkçe Öğretim Programı ve Kılavuzu 1-5.Sınıflar, 2005:16). Türkçe dersi anadilimizin temel becerilerini kazandırma sorumluluğundan dolayı önemli görevler üstlenmekte “dil gelişim sürecinde, bu öğrenme alanları karşılıklı olarak birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Dolayısıyla söz konusu öğrenme alanları Türkçe öğretiminde bir bütün olarak ele alınmaktadır” (İlköğretim Türkçe Öğretim Programı ve Kılavuzu 1-5.Sınıflar, 2005:16).

Türkçe öğretiminin merkezinde metin, metnin merkezinde ise dil yer alır. Metnin çözümlenmesi aşamasında ise dili oluşturan unsurların öğretimi, metnin anlaşılabilmesi için, ön plana çıkmaktadır. Bu unsurlardan biri de kelime öğretimidir. “İlköğretim okuluna yeni başlayan çocuk ana dilini konuşmayı, dinlemeyi ve anlamayı aile içinde ve çevresinde bir ölçüde öğrenmiştir. İlköğretimin birinci sınıfından başlayarak konuşma diline okuma ve yazma becerilerini de ekler. Ayrıca, ilköğretim süresince, kelime hazinesini zenginleştirir; dile hâkimiyetini geliştirir” (Öz, 2003:2). Öğrenci, “ içinde doğup büyüdüğü aile ya da toplum çevresinde ilk öğrendiği” (Vardar, 1980:20) anadilini metinler aracılığıyla karşılaştığı yeni kelime ve kavramlarla düşünür, düşüncesini şekillendirir, dünyayı algılar, kendini ifade eder ve karşılaştığı problemleri çözer. Yani oluşturduğu kavram ağıyla öğrenme becerisini gerçekleştirmiş olur. Bu yüzden Türkçe eğitiminde kelime-kavram öğretimi vazgeçilmez bir unsurdur. Kelime öğretimi, kelime öğretim yöntemlerinin aktif ve doğru olarak öğrenciye uygulatılması ile ancak Türkçe dersinin amaçlarına ulaşmasını sağlayacak ve anadilimizin temel becerilerini kazandırma sorumluluğunu yerine getirecektir. Kelime dağarcığında bulundurulması gereken hedef kelime sayısı yaş gruplarına göre Karakuş tarafından şöyle tespit edilmiştir: “0-6 Yaş Grubu:2000-3000 kelime, 7-12 Yaş Grubu:5000 kelime,13-18 Yaş Grubu:20000 kelime, 19-Artı Yaş Grubu:35000 kelime” (Karakuş,2002:121-122).

“İngilizler ve Almanlar okul öncesi çocuklarına en az 5000 kelime öğretmeyi hedeflemektedir. Bir insanın günlük hayatında azami 3000 kelime kullandığını, kültürlü bir insanın kelime dağarcığında –yaklaşık olarak 22000-27000 kelime bulundurmasının ve kullanmasının gerektiğini, kendini yetiştirmiş bir insanın ise 40000 kelime bilmesi gerektiğini tespit etmişler ve eğitimde hedef göstermişlerdir”(Karakuş,2005:135).Yapılan araştırmalara göre; gelişmiş, uygar bir toplum ölçüsü esas alındığında, ilkokulu (İlköğretim 5. sınıf) bitiren kız ya da erkek çocuğun iki bin sözcüğü kullanabilir duruma gelmesi gerektiği ancak ülkemizde ulaşılabilen en iyi ortalama sayı beş yüz sözcükle sınırlı olduğu Sever (2004:30) tarafından ifade edilmektedir. Bu çalışma ilköğretim düzeyinde çocukların kazanmaları gereken kelime sayısının 5000, ancak kullanılan kelime sayısının 500 kelime olduğunu göstermektedir. “Okuma, yazma, heceleme, el yazısı, gramer,

yaratıcı ifade, dinleme, edebiyat, yabancı dil, medyayı takip” (Karakuş,2002:63) olarak verilmesi gereken ana dil öğretimi, ancak, kelime hazinesini zenginleştirmek ve kelimelerle ifade bulan kavramları günlük hayatımızın birer parçası hâline getirmek suretiyle gerçekleşecektir.

İlköğretim okullarında Türkçe öğretiminin genel amaçları,

- “1.Dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu dil becerilerini geliştirmek,
- 2.Türkçeyi sevmelerini, doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak,
- 3.Zihinsel gelişimlerine uygun olarak anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerini geliştirmek,
- 4.Metinler arası düşünme becerilerini geliştirerek söz varlığını zenginleştirmek,
- 5.Bilimsel, yapıcı, eleştirel ve yaratıcı düşünme, kendini ifade etme, iletişim kurma, iş birliği yapma, problem çözme ve girişimcilik gibi temel becerilerini geliştirmek,
- 6.Bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihninde yapılandırma becerilerini geliştirmek,
- 7.Bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretme becerilerini geliştirmek,
- 8.Bilgi teknolojilerini kullanarak okuma, metinler arası anlam kurma ve öğrenme becerilerini geliştirmek,
- 9.Kitle iletişim araçlarıyla verilen mesajları sorgulama becerilerini geliştirmek,
- 10.Kişisel, sosyal, kültürel, ekonomik ve politik yönlerden gelişmelerini sağlamak,
- 11.Millî, manevî, ahlakî, tarihî, kültürel, sosyal, estetik ve sanatsal değerlere önem vermelerini sağlamak; millî duygu ve düşüncelerini güçlendirmek,
- 12.Yazılı ve sözlü ürünlerle Türk ve dünya kültürünü tanımlarını sağlamak,
- 13.Okuma ve yazma sevgisi ile alışkanlığını kazanmalarını sağlamaktır”

(İlköğretim Türkçe Öğretim Programı ve Kılavuzu 1-5.Sınıflar, 2005:16)

şeklinde verilmiş, bu genel amaçların öğrencilerde, “Anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme, bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihninde yapılandırma, kendini ifade etme, iletişim kurma, arkadaşlarıyla iş birliği yapma, tartışma, problem çözme, ortak karar verme ve girişimcilik” (İlköğretim Türkçe Öğretim Programı ve Kılavuzu 1-5.Sınıflar, 2005:16) gibi çeşitli zihinsel ve temel becerileri kazanmalarını

sağlaması gerektiği belirtilmiş, bu becerilerin kazanılması ve geliştirilmesinin ise öğrencilerin dili doğru ve etkili kullanmalarına bağlı olduğu ifade edilmiştir. Dilin doğru ve etkili kullanımı için, dilin unsurlarından biri olan kelime öğretim teknikleri ve bunların uygulanışı Türkçe dersinin işlenişinde ön plana çıkmaktadır.

Dersin işlenişinde kullanılabilecek olan etkinliklerle ilgili uygulamalar hakkında Türkçe Öğretim Programında şu açıklamalara yer verilmiştir:

“Öğretmen, bu etkinlikleri aynen kullanabilir veya etkinliklere ekleme ve çıkarmalar yapabilir. Etkinlik hazırlanırken bunun hangi kazanımlara yönelik olduğuna ve içeriğine dikkat edilmelidir. Ayrıca çevresel özelliklerle öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları da göz önünde bulundurulmalıdır. Etkinlikler, öğrenci merkezli ve öğrenme sürecinde öğrencinin etkin bir rol üstlenmesini sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Örneğin, öğrencinin sadece kitap okuyarak, öğretmeni dinleyerek bilgi edinmesi veya beceri geliştirmesi yerine; sınıfta arkadaşlarıyla tartışarak, görüşlerini açıklayarak, sorgulayarak, başka arkadaşlarına aktararak öğrenme sürecine katılması amaçlanmıştır. Öğrencilerin birbirleriyle ve öğretmenlerle karşılıklı iletişim kurmalarını ve etkileşimde bulunmalarını, birbirlerine açık uçlu ve anlamlı sorular sormalarını, araştırma yapmalarını sağlayıcı etkinliklere de yer verilmiştir” (İlköğretim Türkçe Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5.Sınıflar),2005: 22-23).

Kelime öğretim tekniklerinin çokluğuna bakıldığında, ilköğretim okullarında Türkçe öğretimi ders ve öğrenci çalışma kitaplarındaki kelime öğretim yöntemlerindeki uygulamaların eksikliği, yanlışlığı ayrıca yapılan araştırmalarda kullanılan kelimelerin azlığını tespit eden sonuçlar bizi kelime öğretim tekniklerinin yeterince anlaşılmadığı ve uygulamaların amacına uygun gerçekleştirilmediği sonucuna götürmektedir.

Bu amaçla, Millî Eğitim Bakanlığı’nın 2574 sayılı Tebliğler Dergisi’nde (Tebliğler Dergisi.2005:475) isimleri verilen İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitapları incelenecektir.

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 18.07.2005 tarih ve 221 sayılı kararı ile 2005-2006 öğretim yılından itibaren ilköğretim

kurumlarında 5 yıl süreyle ders kitabı olarak okutulması kabul edilen Mustafa Aldı, Yrd. Doç. Dr. Latif Beyreli, Cemil Duran, Ali Gündoğdu, Dr. Melike Gündüz, Doç. Dr. Mustafa Kaçalın, Uzm. İbrahim Hakan Karataş, Mehmet Ali Özkan, Ümit Uncu yazar grubunun oluşturduğu Erdem Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı;

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 18.07.2005 tarih ve 222 sayılı kurul kararı ile 2005-2006 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süre ile Ders Kitabı olarak kabul edilen Fatma Karafilik, Gülcan Değirmenci, Nesrin Bilkan yazar grubunun oluşturduğu Harf Eğitim Yayıncılığı'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı;

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 22.07.2005 tarih ve 7603 sayılı kararı ile 2005-2006 öğretim yılından başlayarak ilköğretim okullarının ikinci sınıfları için beş yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilen Sibel Janet Yıldırım, Veysel Yıldız, Nihat Demir yazar grubunun oluşturduğu Kök Yayıncılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı;

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 18.07.2005 gün ve 270 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilmiş, Yayınlar Dairesi Başkanlığının 26.07.2005 gün ve 3639 sayılı onayı ile birinci defa 451.600 adet basılan Osman Coşkun, Memiş Emecen, Mihriban Yurt, Süheylâ Dedeoğlu Okuyucu, Serdar Arhan yazar grubunun oluşturduğu MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı;

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 18.07.2005 tarih ve 202 sayılı kararı ile 2005-2006 öğretim yılından başlayarak 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilen Ahmet Aktaş, Ercüment Demir, Sebahat Bozbey, Münevver Oğan, Müzeyyen Özkara, Yrd. Doç. Dr. Kemal Köksal yazar grubunun oluşturduğu Özgün Matbaacılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı ve

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 18/07/2005 tarih ve 258 sayılı Kurul Kararı ile 2005-2006 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süre ile ders kitabı olarak kabul edilen Mehmet Azim, Halil Aslan, Mustafa Akıncı yazarlar grubunun oluşturduğu Zambak Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı;

Kelime öğretimine yönelik etkinlikler; bulmaca ile kelime öğretimi, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma, cümle kurma, cümlede kullanma, çağrışım ile kelime öğretimi, eşleştirme ile kelime öğretimi, gruplandırma ile kelime öğretimi, metin yazma, resimle kelime öğretimi, sözlük kullanma ve diğer teknikler başlıkları altında incelenecek, kelime öğretim tekniklerinde karşılaşılan eksiklik ve yanlışlıkların tespiti yapılarak bu eksikliklerin tamamlanmasına ve yanlışlıkların düzeltilmesine yönelik öneriler getirilecektir.

1.2.Problem Cümlesi

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ilköğretim kurumlarında 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren 5 yıl süreyle ders kitabı olarak okutulması kabul edilen ve 2574 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde; kullanılan kelime öğretim teknikleri, bu tekniklerin uygulanma sayıları, öğretilmesi hedeflenen kelimeler ve bu kelimelerin sayıları nelerdir ?

1.3.Alt Problemler

1. Erdem Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan kelime öğretim teknikleri ve öğretilmesi hedeflenen kelimeler nelerdir?

2. Harf Eğitim Yayıncılığı'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan kelime öğretim teknikleri ve öğretilmesi hedeflenen kelimeler nelerdir?

3. Kök Yayıncılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan kelime öğretim teknikleri ve öğretilmesi hedeflenen kelimeler nelerdir?

4. MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan kelime öğretim teknikleri ve öğretilmesi hedeflenen kelimeler nelerdir?

5. Özgün Matbaacılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan kelime öğretim teknikleri ve öğretilmesi hedeflenen kelimeler nelerdir?

6. Zambak Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan kelime öğretim teknikleri ve öğretilmesi hedeflenen kelimeler nelerdir?

7. İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan kelime öğretim tekniklerinin uygulanma sayıları kaçtır?

8. İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayısı kaçtır?

1.4.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ilköğretim kurumlarında 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren 5 yıl süreyle ders kitabı olarak okutulması kabul edilen ve 2574 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde; kullanılan kelime öğretim tekniklerini, bu

tekniklerin uygulanma sayılarını, öğretilmesi hedeflenen kelimeleri ve bu kelimelerin sayılarını tespit etmek ve değerlendirmektedir.

1.5.Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ilköğretim kurumlarında 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren 5 yıl süreyle ders kitabı olarak okutulması kabul edilen ve 2574 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının öğrencilerin kelime öğrenmelerine katkıları hakkında fikir verebilir.

1.6.Sınırlılıklar

1. Bu çalışma, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ilköğretim kurumlarında 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren 5 yıl süreyle ders kitabı olarak okutulması kabul edilen ve 2574 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarıyla sınırlıdır.

2. Bu çalışma, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ilköğretim kurumlarında 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren 5 yıl süreyle ders kitabı olarak okutulması kabul edilen ve 2574 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerle sınırlıdır.

II. BÖLÜM

KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde, kelimenin tanımı ve özellikleri, kelimenin önemi, kelime öğretimi, kelime öğretim teknikleri, ders ve öğrenci çalışma kitaplarında kullanılmayan teknikler ve bu alanda yapılan araştırmalar hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Kelimenin Tanımı ve Özellikleri

Kelime: “Anlamı olan ses veya ses birliği, söz, sözcük (Türkçe Sözlük, 1998:1264) olarak tanımlanmaktadır. Kelime ile ilgili yapılan diğer tanımlara baktığımızda Ergin, kelimeyi “mânâsı veya vazifesi bulunan ve tek başına kullanılan ses veya sesler topluluğudur”(Ergin,1995:195) şeklinde tanımladıktan sonra kelimenin mahiyetine de açıklık getirir. Kelimenin mahiyeti,

- “1. Manâsı veya vazifesi bulunmak,
2. Tek başına kullanılmak
3. Ses veya sesler topluluğu olmak...”(Ergin,1995:195)tır.

Şemsettin Sami’de (1989:745) kelime, söz, lakırtı olarak geçmekte, huruf ve harekattan mürekkep olarak bir şeye delalet eden lafız, kelime olarak açıklanmaktadır.

Kelimeyi; Korkmaz (1992:100) bir veya birden çok heceli ses öbeklerinden oluşan, aynı dili konuşan kişiler arasında zihinde tek başına kullanıldığında belli bir kavrama karşılık olan somut veya belli bir duygu veya düşüncüyü yansıtan soyut yahut da somut ve soyut kavramlar arasında ilişki kuran dil birimi olarak vermektedir.

Kelime tek boyutlu değil, çok boyutlu bir fenomendir, bu boyutlardan birisi de kelime imge ilişkisidir. Kelime imge ilişkisi “Bildiğimiz bir sözcüğün zihnimizde, kendi biçimiyle ilgili görsel bir imgesi vardır. Göz, sözcüğü görür görmez, bu imge

ile tanır. Görsel imge, zihnin gene daha önce kazandığı anlam imgesini uyandırır; böylece anlam kavranmış, algılanmış olur” (Göğüş,1978:61-62) şeklinde açıklanmaktadır. Kelimeler “dünyadaki nesneleri, olgu, durum, düşünce ve duyguları, birer simgeyle dile, söze dönüştüren bir şifreleme, bir kodlama işleminin parçalarıdır. Öte yandan her ne kadar, iletişim sırasında kullanılan tümceler bile, içinde yer aldıkları sözcelere göre değerlendiriliyorsa da dil adını verdiğimiz düzende tek tek göstergelerin önemi ve değeri kolay kolay yadsınamaz” (Aksan,1990:159). Kelime kavram arasındaki ilişkiye bakıldığında ise ikisinin birbirinden ayrılmayacak kadar iç içe geçtiği görülmektedir. Çünkü “dildeki her sözcük yaşantılardan hareketle ulaşılmış olan bir soyutlamanın, bir kavramın ve her soyutlama yani kavram da bir sözcüğün karşılığıdır. Sözcük ile anlamı, bir nesnenin iki yüzü gibidir ve bunların ikisi bir bütün oluşturur. Sözcük kavramın yerini tutar; sözcük kavramı, kavram da sözcüğü çağırır” (Özçelik,1998:7). Dildeki “... kelimeler, kelime grubu, öge, cümle ve metin seviyelerinde anlam kazanırlar. Anlamlandırma, birçok unsur arasındaki anlam, yapı ve işlev ilişkileriyle yapılır. İyi bir anlama ve yorumlama için, kelimenin değişik ilişkiler içinde kazandığı anlamları kavramak gerekir” (Akçataş, 2002:813).

Kelimeler bir araya gelerek kelime dağarcığını oluştururlar. “Bilindiği üzere hem ana dili, hem de ikinci bir dil ya da yabancı dil edinimi kapsamında, bir dili öğrenebilmek için öncelikle öğrenilecek dilde belli bir kelime dağarcığına ulaşılması gerekmektedir...” (Gürses,2003:508), kelime dağarcığını ise “milli kelimeler, yabancı dillerden alınan kelimeler, edebi kelimeler, ilmî kelimeler, halk dili kelimeler ve argo kelimeler” (Karakuş,2005:134) meydana getirmektedir. Kelime dağarcığındaki kelimeler “aktif ve pasif olmak üzere iki çeşittir. Yazılı ve sözlü anlatımda rahatça kullanabileceğimiz kelimeler aktif, ara sıra duyduğumuz ve bir metin içinde karşılaştığımız zaman anladığımız kelimeler ise pasiftir” (Karakuş,2005:134). Kelimeler temel bir söz varlığı oluştururlar. Temel söz varlığını “...organ adları, yiyecek-içecekler, tarım araçlarıyla, insanlarla yakın ilişkisi bulunan hayvanlarla ilgili adlar, akrabalık adları ve sayı gösteren sözcükler” (Aksan,1980:68) oluşturur, yine söz varlığı Aksan’da kabaca, “a)Yerli sözcükler, b)Yabancı sözcükler ya da alınma sözcükler olmak üzere” (Aksan,1990:19) ikiye ayrılmakta, özellikleri

ise “Bir dilin sözcükleri, terimleri, yabancı dillerden gelme ögeleri, atasözleri, deyimleri, insanlar arasındaki ilişkilerde kullanılması gelenek olmuş kalıp sözleri ve kalıplaşmış birtakım özdeyişler, bir bütün olarak söz varlığı adı altında ele alınır. Bu terimle anılan varlık, aynı zamanda, o dili konuşan ulusun maddi ve manevi kültürünü, dünya görüşünü, yaşam koşullarını ve deneyimlerini de yansıtır” (Aksan, 2002:13) şeklinde belirtilmektedir.

2.2. Kelimenin Önemi

“İster bir konuşma, ister bir yazı parçasında olsun, dilde en etkili, en güçlü birimler sözcüklerdir” (Aksan,1990:61). İnsanın kendisini ifade edebilmesi dil ile gerçekleşmektedir. “Bildiğimiz kelimeler kadar dinler, konuşur, okur ve yazarız” (Adıgüzel, 2004:54). İnsanın dinlediğini anlayabilmesi, kendi duygu ve düşüncesini doğru ve tam bir şekilde anlatabilmesi için, okuyup yazabilmesi için kelime bilgisinin yeterli olması gerekir. “Ayna insanın dış yapısını nasıl yansıtırsa, kelimeler de içini öyle yansıtır. Başka bir tabirle dil düşüncenin aynasıdır. Dil ile düşünce arasında sıkı bir bağ vardır. Bildiğimizi ve düşündüğümüzü cümlelerle anlatırız. Kelimeler cümle kurmaya, cümleler de meramımızı ifade etmeye yararlar” (Karakuş,2005:134). Kelime birikimi standart bir değerler sistemi oluşturulmasını ve “bu yolla, bilhassa aydın kesimde doğabilecek kavram kargaşasını çok önceden kaldır”ılmasını (Çiftçi,1998:59-71) mümkün kılar ve toplum içinde kültür ve düşünce krizlerine engel olur. Ağca’ya göre Türkçe, “güzel, zengin, tarihî kimliği olan yaşayan diller arasında yer alan bir dildir. En sınırlı değerlendirmelerde bile Türkçe, bugün 250 milyon insanın günlük hayatında iletişim dili olarak yaşıyor” (Ağca, 2001:32) şeklinde açıklanmaktadır.

Güzel de (2003:13), Türkçenin önemine atıfta bulunarak “dil, hem millet olmanın temel unsuru, hem de kültür birliğinin temini ve yeni nesillere aktarılmasında en önemli vasıta”dır. demektedir. Ulus olarak aynı dili, aynı anlama gelecek şekilde konuşmak, bilinçli bir kelime öğretiminin ne kadar önemli olduğu ortaya koymaktadır. Ana dilimiz olan Türkçenin “etkili kullanımı, hem bireyin

toplum içinde diğer bireylerle anlaşmasını, hem de eğitim alanındaki öğrenmelerin gerçekleşmesini kolaylaştırır. Bireyin ana dilindeki başarısı ile okul başarısı ve çevreye uyumu arasında yakın bir ilişki vardır. Ana dili bütün derslerin temelini oluşturur”(Ünal, 1999:8).

“İnsan bildiği kelime sayısı kadar düşünür. Kelime dağarcığı zengin olan kişi daha iyi ve salim düşünür. Kelime dağarcığını zenginleştirmek mecburiyetindeyiz. Bu vazifemizi yerine getirdiğimiz takdirde okuyan, duyan; okuduğunu, dinlediğini anlayan; düşünen ve meramını ifade edebilen nesiller yetiştirmiş oluruz” (Karakuş, 2005:134). Düşünce ile kelime arasında güçlü bir bağ vardır. Çünkü “düşünce sözcüklerle doğar. Düşünceden yoksun bir sözcük ölü olduğu gibi, sözcüklerle somutlanmayan bir düşünce de gölge gibidir” (Vygotsky, 1962:54). Dili etkili kullanabilme birey için olduğu kadar toplum için de gereklidir. Çünkü “Toplum bir anlamda bir iletişim ağı olarak görülebilir. Eğer bir toplumdaki bireyler, birbirinin ne demek istediklerini anlayamazlarsa, toplum yaşamı bir sağırlar diyaloguna dönüşür” (Ünal,1999:8).

Tek başına kelime yeterli değildir elbette, bu bağlamda oluşturulan kelime serveti devreye girer. “İnsanın duyduğunu, okuduğunu anlayabilmesi; gördüklerini, düşündüklerini, hayallerini ve duygularını tam ve doğru olarak ifade edebilmesi için zengin bir kelime kadrosuna ihtiyacı vardır” (Karakuş,2005:134) ve öğrenciler, “tahsil hayatı içinde günbegün gelişen bir kelime dağarcığına sahip olmalıdırlar” (Karakuş,2005:134). Bunun kazanıldığı yer de şüphesiz öğretim kurumları ve bu kurumlarda alacağımız Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı dersleridir. Zekâyla kelime arasındaki ilişkiyi Amerikalı bir dil bilgini, Norman Lewis şöyle ifade eder: “Kelime bilginizin hududu zekânınızın hududunu tespit eder. Kelime bilginiz arttıkça zekânınız da artacaktır” (Özdoğru,1958:19).

2.3. Kelime Öğretimi

İnsan, konuştuğu dilin kelimelerini bilme seviyesine göre çevresindekilerle konuşup anlaşabilir, düşüncelerini paylaşabilir. “Dil öğrenme büyük ölçüde kelime öğrenme demektir. İnsanların dil seviyeleri daha çok bildikleri kelimelerle belirlenir. Bu yüzden dil derslerinde kelime öğretimi önemli bir yere sahiptir” (Adıgüzel, 2004:53-54). Kelime öğretimi öğretim hayatında özellikle, Türkçe öğretiminde ön plâna çıkmaktadır. Bu ön plâna çıkma durumu kelime öğretimini sadece Türkçe dersleri veya Türkçe öğretmenleri ile sınırlandırma anlamına gelmemelidir. Yukarıda da belirtildiği gibi “...eğitimin Türkçe yapıldığı okullarda bütün öğretmenler birer Türkçe öğretmeni sayılırlar. Çünkü her öğretmen kendi branşıyla ilgili Türkçe kelimeler öğretmektedir” (Adıgüzel, 2004:10). “Onlara görüp izlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını, incelediklerini ve düşündüklerini, tasarladıklarını söz ya da yazı ile doğru ve amaca uygun olarak anlatma beceri ve alışkanlığını kazandırmak” (MEB,1981) amacı, kelimelerle gerçekleştirilebilir. Düşündüklerini kendi kelimeleriyle anlatan çocuk için doğru ve amaca uygun anlatma, aile ve sosyal çevresiyle iletişim kurma, ders içi ve dışında karşısına çıkan metindeki düşünce veya duyguları belirleyebilme onun sözcük dağarcığının zenginleştirilmesi ile amacına ulaşacaktır. Bu amacın kazandırılacağı en etkin dönem, ilköğretim dönemidir. “Özellikle ilk okuma ve yazma evresini aşan çocuklar, ilköğretim süresince günlük yaşamda kullanılması gereken sözcüklerin büyük bir bölümünü öğrenirler. Bunun dışında, bu günlük konuşma diline türlü bilgi dallarına özgü yeni sözcük ve terimleri de katarlar” (Kavcar, Oğuzkan, Sever,2004:6-7). Öğrencilere kazandırılması gereken kelimeler, özellikle onların günlük hayatlarında karşılaşılabilecekleri ve kendi düşüncelerini, duygularını anlatabilmede işlerine yarayacak, kullanacakları kelimeler olmalıdır. Öğrenciler, sadece kendi düşünce, duygu ve dileklerini aktarmak için kelimelere ihtiyaç duymazlar. Bunun yanında kelimeler, dahil olduğumuz milletin sosyal değerlerini de bünyelerinde taşıyarak ortak bir dil oluşumuna katkıda bulunurlar. Sadece ana dili öğretiminde değil, diğer bütün bilim dallarında da kelimeler önemlidir. “Dil öğretiminin gerçekleşmesi kavramlar üzerine inşa edilen pek çok anlatım ve öğretimin sunduğu imkânla gerçekleştirilebilir. İnsanoğlu kavramlarla düşünür, kelimelerle de düşüncüyü şekillendirir. Kavramlar, içi

doldurulmuş, biçimlendirilmiş düşünce kalıplarıdır” (Kahraman, Kılınç, Şenol, 2004:18). Her bir kavram ve kavramın göstergesi olan kelime, bir düşüncenin varlığının ispatı aynı zamanda sonucudur. Öğrenme eyleminde ise kelimelerin önemi bir kez daha ortaya çıkar, çünkü kelimeler olmadan öğretim yapılamaz. “Kelimelerin grup, öge, cümle ve metin içindeki diğer kelimelerle kurduğu bağlar, anlamın sağladığı bütünlük yoluyla gerçekleşir. Bu öyle bir sistemdir ki hem her parçanın kazandığı anlam, hem de bütünün anlamı kusursuz bir ahenk içindedir.” (Akçataş,2002:810). Bu anlam bağının arttırılması da kelimelerin sayısının arttırılması ile sağlanacaktır. Kelimelerin sayısını arttırmak için kelime öğretimi devreye girmektedir. Kelime hazinesini geliştirmek için Programa göre, kelime hazinesinin, özellikle şu yönlerden geliştirilmesi gerekir:

- “1.Varlık adları:Serçe, lokomotif, petek vb. gibi.
2. Bir varlığın parçalarına verilen adlar: (Bitkide) Kök, gövde, dal, sap, yaprak, vb.
3. Varlıkların özelliklerini bildiren kelimeler:Açık, bulutlu, şimşekli, yağışlı, fırtınalı (hava) vb.
4. Varlıkların yaptıkları işleri, onlarla ilgili oluşları, hareketleri bildiren kelimeler: (ayakkabının burnu) sıyrılmak, ökçe (aşınmak), (arı) vızlamak, (inek) böğürmek, (köpek) havlamak vb.
5. Çağrışım yolu ile hatırlanan kelimeler:
 - a)Eşanlamlılar: Huysuz, geçimsiz, sinirli vb.
 - b)Zıt anlamlılar: yorgun, dinlenmiş; güler yüzlü, asık suratlı
 - c)Eşsesliler: Yüz –(sayı), yüz-(çehre-surat), yüz-(suda), yüz-(deriyi)” vb. (Öz, 2003:195).

Kelime kazandırmada izlenecek olan yol şudur:

- “1.Yeni karşılaşılan kelimenin doğru söylenmesi sağlanır.
2. Kelime, yanlışsız, tahtaya yazdırılır.
3. Kelimenin anlamı ya sözlükten buldurulur veya açıklanır.
4. Kelime bir cümlede kullanılır.
5. Kelimenin anlamı, kullanılışını belirten örnek cümle öğrencilerin defterlerine yazmaları sağlanır” (Öz, 2003:198-199).

Bunların dışında kelime öğretiminde uygulanan teknikler vardır. Türkçe dersinin merkezinde yer alan metin, metnin merkezinde ise dil yer almaktadır. Dilin unsurlarından olan kelime öğretimi ise çeşitli tekniklerle dersin içinde uygulanarak dersin başarıya ulaşması sağlanacaktır.

2.4.Kelime Öğretim Teknikleri

Kelime öğrenme “Okuma, okuduğunu anlama ve anladığını üretime dönüştürme, insanların eğitim-öğretim sürecinde okuldan beklediği önemli beceriler arasındadır. Okumanın içeriğini oluşturan en önemli unsurlardan birisi “kelime dağarcığı” ve bu dağarcığın geliştirilmesidir” (Akyol,2005:151). Çocukta kelime bilgisinin gelişimi çeşitli aşamaları izlemektedir. Dale ve O’Rourke (1971) kelime öğrenmede dört aşama belirlemişlerdir: “1.Çocuk kelimeyi hiç görmemiştir. 2.Kelimeyi duymuş fakat ne anlama geldiğiyle ilgili hiçbir bilgisi yoktur. 3.Metin ortamı içerisinde karşılaşınca tanır, anlamı ve fonksiyonuyla ilgili açıklamalar yapar. 4.Kelimeyi tam ve doğru olarak bilir” (Akyol,2005:153).

Kelime tanımanın ve anlama ilişkisi Thorndike’ın (1973) 15 ülkede 100.000 çocuk üzerinde yaptığı araştırmaya göre şu verilerle ifade edilmektedir: “...kelime bilgisi ile anlama arasında yüksek korelasyon vardır. Birisinde yüksek puan alan, diğesinde de yüksek puan almaktadır. Bu bize anlamada kelime bilgisinin önemi konusunda bir fikir vermektedir. Diğer taraftan, May’e (1986:185) göre kelime bilgisi anlama yeteneğinin yüzde 50’sini oluşturur (Akyol,2005:155). Akyol’un kelime tanıma ve ayırt etme ile ilgili ifadeleri şöyle özetlenebilir: Kelime, ifade edilmek istenen düşüncelerin, tavırların etiketi, kelime tanıma, verilen kelime veya kelimelerin doğru şekilde seslendirilmesi, kelime ayırt etme ise, kelimeyi doğru seslendirmek ve kelimenin anlamını bilmektir. Kelime ayırt etme, kelime tanımayı kapsar. Kelime tanımayı anlamı taşıyan araç, anlamı ise aracın taşıdığı mesaj olarak düşünebilir. Akyol, İlköğretim 1. kademenin ilk üç sınıfında problemin, pek çok çocuk açısından anlamda değil, doğru telâffuz etmekte gizli olduğunu, başka bir ifadeyle 1,2 ve 3.sınıflarda amacın, dinleme ve konuşma dilinde tanıyıp anlamlarını bildikleri kelimeleri çocuklara yazılı dilde kazandırmak olduğunu belirtmekte, ilk üç sınıfta kelime tanıma çalışmalarına, daha sonraki sınıflarda kelime ayırt etme (anlamlandırma) çalışmalarına ağırlık verilmesini önermektedir (Akyol,2005:152-153).

Kelime öğretiminde öğrenciye “ne kadar zengin bir yöntem ve organize ile kazandırılırsa zihinsel sözlüğe kelimeyi yerleştirme ve geri getirme de o kadar kolay olacaktır. Anlamaya ayrılan dikkat süresi kelime tanıma ve ayırt etme ile sınırlıdır. Doğru ve hızlı kelime tanıma geçici hafızadaki dikkatin çoğunlukla anlamaya yöneltilmesine yol açmaktadır. Böylece anlamada kullanılan yüksek seviyeli bilişsel süreçleri (analiz, sentez vb.) kısa dönem hafızada kullanma imkânı ortaya çıkmaktadır. Kelimelerin uzun dönem hafızaya yerleştirilmeleri, onların anlamı, cümle içinde kullanımı, seslendirilmesi ve şekil yapısıyla ilgilidir. Öğretilecek kelimelerin, bu hususlara dikkat edilerek kavratılması oldukça önemlidir (Akyol, 2005:157).

Kelime öğretiminde karşımıza çıkan etkinlikler gelişigüzel değil, kazanımlar planlanarak uygulanmalıdır. Buna göre bu kazanımlar Türkçe Öğretim Programında ilköğretim 1, 2, 3, 4 ve 5. sınıf düzeylerine göre şöyle sıralanmaktadır. Kazanımlar tablolar içerisinde öğrenme alanlarına göre aşağıdaki başlıklar altında verilmiştir;

“Dinleme Öğrenme Alanı Kazanımları;
Dinleme Kurallarını Uygulama
Dinlediğini Anlama
Tür, Yöntem ve Tekniklere Uygun Dinleme

Konuşma Öğrenme Alanı Kazanımları;
Konuşma Kurallarını Uygulama
Kendini Sözlü Olarak İfade Etme
Tür, Yöntem ve Tekniklere Uygun Konuşma

Okuma Öğrenme Alanı Kazanımları;
Okuma Kurallarını Uygulama
Okuduğunu Anlama
Anlam Kurma
Söz Varlığını Geliştirme
Tür, Yöntem ve Tekniklere Uygun Okuma

Yazma Öğrenme Alanı Kazanımları;
Yazma Kurallarını Uygulama
Kendini Yazılı Olarak İfade Etme
Tür, Yöntem ve Tekniklere Uygun Yazma

Görsel Okuma ve Görsel Sunu Öğrenme Alanı Kazanımları

Görsel Okuma
Görsel Sunu” (İlköğretim Türkçe Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5. Sınıflar), 2005:27).

Sözcük dağarcığını zenginleştirebilmenin belli başlı yollarını şu şekilde sıralayabiliriz:

“Sözlük kullanma alışkanlığını geliştirme.
Gözlem ve yaşantılara yer verme.
Öğrenci düzeyinde seçme yazılar ve eserler okutma.
Sözcükleri yapı yönünden inceletme.
Eş anlamlı, yakın anlamlı ve karşıt anlamlı sözcük çalışmaları yaptırma.
Karşılaşılan yeni sözcükleri öğretme ve onlarla yeni cümleler kurdurma”
(Kavcar, Oğuzkan, Sever, 2004:82).

2.4.1. Bulmaca ile Kelime Öğretimi

Bulmaca tekniğinde, kelime vererek eş veya zıt anlamlısının bulunması, resim verilerek kelimenin bulunması, açıklamasını vererek kelimenin bulunması gibi etkinlikler bulunmaktadır. Bulmaca çözmenin “kelime dağarcığını zenginleştirmede mühim bir rolü vardır. Öğrencilere basit bulmacalar çözdürülmeli, bulmaca çözme alışkanlığı kazandırılmalıdır” (Karakuş,2005:138). Öğrencilerin çok severek yaptıkları bu etkinliğe ders ve çalışma kitaplarında daha çok yer verilebilir. Bulmacalarda görselliğin de çocukların ilgi düzeylerini etkilediğini belirtmekte fayda vardır. Klasik kare bulmacalar diye tabir ettiğimiz bulmacaların dışına çıkılarak öğrencilerin daha çok ilgisini çeken sevimli hayvan resimleri, otomobil resimleri, vb. üzerinde hazırlanan bulmacalara ağırlık verilebilir. Bulmaca hazırlanırken, “Okunan bir öykü ya da masalın sınıfça belirlenen sözcüklerinden yararlanarak bulmaca hazırlanır. Bulmacada, özellikle bu sözcüklerin, eş ya da karşıt anlamlılarını tanıtan, tanımlayan, sezdirenen sözcükler de kullanılabilir” (Sever,Kaya,Aslan,2006:71). Bulmaca metodunun yararları Karakuş’ta şu biçimde ele alınmaktadır:

- “a)Çok düşünmeyi ve doğru karar vermeyi sağlar.
- b)Yazma ve yazarak ders çalışma alışkanlığı kazandırır.
- c)Okuma isteğini artırır.
- ç)Zihin ve ruha aktivite kazandırır.
- d)Tam ve doğru cümle kurma yeteneğini geliştirir.
- e)Sorumluluk duygusu aşılar.

f)Öğrencinin eksik taraflarını anlamasına vesile olur”
(Karakuş,2005:138)

2.4.2. Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma

Bu teknik, cümlelerde boş bırakılan yerlerin verilen kelimelerden uygun olanıyla doldurulması ya da şiir, paragraf türü gibi metinlerde boş bırakılan bölümlere doğru şekilde kelimelerin yerleştirilmesi etkinliklerine dayalıdır. Bazı etkinlikler ise metin, öğretmen tarafından okunurken öğrenciden ilgili boşluklara uygun kelimeleri yazması esasına dayalıdır. Öğrenciler için hazırlanan ders ve çalışma kitaplarındaki materyaller öğrencinin “kelime dağarcığını geliştirmek için gerekli ipuçlarını bünyelerinde bulundurmalı ve öğretmenler bu ipuçlarından çocukları haberdar etmelidir. Kelimelerin anlamlarının kullanıldıkları ortam içerisinde kazanılması çocuğun ileriki öğrenmelerine daha çok katkı sağlar (Akyol, 2005:168-169). Bunun sebebi “burada kazanılan anlam birden çok tekniğin ve bilgi kaynağının kullanımını gerektir”(Akyol, 2005:168-169)mesidir. Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma tekniğinde “...öğrencinin bilmediği sözcüğü cümle ya da metinden ayırmadan öğrenmesi sağlanmaya çalışılmalı, kendisine bu alışkanlık kazandırılmalıdır” (Aygün,1999:15).

2.4.3. Cümle Kurma

“Dil seslerden meydana gelen bir yapıdır. Sesler heceleri, heceler kelimeleri, kelimeler kelime gruplarını, kelime grupları da duygu ve düşünceleri anlatmada kullanılan en gelişmiş yapılar olan cümleleri meydana getirmektedir” (Öztürk,2004:687). Öğrencilerin karışık olarak verilen kelimelerden kurallı ve anlamlı cümleler kurmalarının ve ilgili yere bu cümleleri yazmalarının istendiği bir tekniktir. Cümle Kurma tekniğinde “...öğrenci sözcüğü tam olarak, yani anlamıyla, türü ve yapısıyla, telaffuzu ve yazılışıyla ve en önemlisi de bir bağlam içerisinde öğrenmelidir. Çünkü bir bağlam içerisinde sözcük hem daha iyi anlaşılmakta hem de daha kalıcı olmaktadır” (Aygün, 1999: 14).

2.4.4. Cümlede Kullanma

Öğrencilere verilen ya da metin üzerinde gösterilen kelimeleri cümle içinde kullandırmayı hedefleyen bir tekniktir. Bu etkinlikte kelimeler cümle içinde kullanıldıktan sonra öğrencilerin cümleyi verilen yere yazmaları istenilir. Bu teknikte öğrencilerin, kelimeleri cümlede kullanmaları ve kurdukları cümleleri henüz yazmadan söylemeleri istenildiği zaman birbirlerinin kurdukları cümleleri tekrarlama eğiliminde oldukları görülebilmektedir. Cümlede Kullanma tekniğindeki “... sözcük öğretiminde, öğrenciler öğrendikleri yeni sözcüğü tek başına defterlerine yazmamalı, tersine onu cümle içerisinde kullanmalıdırlar...ve öğretilen sözcükler uygun örnek cümlelerde kullanılarak öğrenme pekiştirilmelidir” (Aygün,1999: 15).

2.4.5. Çağrışım ile Kelime Öğretimi

Bu teknikte, öğrencilere herhangi bir varlığın resmi veya bir kelime verilerek, bunların kendilerinde yaptığı çağrışımı ilgili yerlere yazmaları istenilir. Ders ve çalışma kitaplarında genellikle öğrencilerin kendilerinde oluşan çağrışımları daha çok “kelime” şeklinde yazmaları hedeflenmiştir. Öğretmen sınıfa bir/birkaç resim, fotoğraf ya da nesne getirir, bunu/bunları öğrencilerin görebileceği bir yere koyar ve bu nesnenin/nesnelerin çağrıştırdığı duygu ve düşünceleri yazıya dökmelerini ister (Sever,Kaya,Aslan,2006:62). Örneğin, sınıfa bir kitap ya da kitap resmi getirilerek öğrencilerden bunun çağrıştırdığı duyguları, düşünceleri anlatmaları istenir. “Kitap sizde ne gibi çağrışımlar yapıyor?” gibi sorular yöneltilerek yazma çalışması başlatılır. Çağrışım yoluyla “...sözcükler hem kolay öğrenilmekte hem de öğrenilen sözcükler kolay unutulmamaktadır. Çünkü öğrenci, çağrışım yoluyla öğrenilen sözcüklerin anlamlarıyla ilgili somut şeyler düşünüp tasarlar” (Aygün,1999: 11).

2.4.6. Eşleştirme ile Kelime Öğretimi

Eşleştirme tekniği ile, kelimelerin eş veya zıt anlamlılarıyla, sözlükteki anlamlarıyla, uygun resimlerle eşleştirilmeleri istenilir. Bu teknik, etkinliklerde “Kelimeleri eşleyebilir misiniz?” sorusu sorularak öğrencilerin kelime bilgilerinin ölçülmesinin hedeflendiği bir teknik olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.4.7. Gruplandırma ile Kelime Öğretimi

Öğrencilere belli başlıklar altında toplanabilecek kelimeler verilir ve bu kelimelerin uygun isimler altında gruplandırılması istenir. Bazı durumlarda, kelimeleri de öğrencilerin yazmaları ve sonrasında gruplandırmaları istenebilir; “Yılın aylarını yazınız ve mevsimlere göre gruplandırınız.” gibi. Kavram bilgisinde karşımıza çıkan sınıflandırma, gruplandırma yönteminin temelini oluşturur ve bu yöntem, kelime öğretiminin kolaylaştırılmasına ve kelimeler arasındaki bağın öğrenciye kavratılmasına yöneliktir. Kelime gruplandırma iki şekilde yapılır. Birinci yöntemde “Genel başlıklar verilir, kelimelerin karışık bir şekilde verildiği kelime kutusundan başlıkların altına uygun olanlar seçilerek yazılır. İkinci yöntemde ise kelimeler gruplandırılmış olarak verilir ve genel başlıklar buldurulur. Kelime gruplandırma özellikle teknik kelimelerle çalışmaya uygundur” (Akyol,2005:174).

2.4.8. Metin Yazma

Metin Yazma tekniğinde öğrencilere kelime veya kelime grupları verilerek hikâye, masal, şiir... yazmaları istenir. Bazı etkinliklerde öğrencilerin verilen kelimelerin dışında kendilerinin de belirleyeceği kelime veya kelime gruplarını da ekleyerek metin yazmaları beklenebilir. Bu teknikle öğrencilerin sahip oldukları kelime hazinelerini kullanarak anlamlı bir bütün oluşturmaları ve dili edebiyatla bütünleştirmeleri hedeflenmiştir. Kelime öğretim teknikleri kullanılarak kazanılan kelimelerin konuşurken ve yazarken kullanılması esasına dayanan bu teknik “pasif

kelimeleri aktif hâle getirmede önemli rol oynar. Kelimeler kullanıldıkça sağlamlaşır ve millileşir; aksi hâlde ölür giderler” (Karakuş, 2005:139).

2.4.9. Resimle Kelime Öğretimi

Resim ve şema çizerek kelime kazanma metodu olarak da isimlendirilmektedir. Ders ve çalışma kitaplarında resme yer verilmesi göze hitap etmesi açısından önem taşımaktadır. Bu yüzden “Birinci ve ikinci sınıf kitaplarının bol resimli olmasının öğretim yönünden büyük yarar ve kolaylık sağlayacağı düşünülmelidir. İlköğretim programında da belirtildiği gibi, resimler üzerinde konuşma ve yazma etkinliğine yer verilmelidir” (Öz,2003:279). Bu teknikte “Dilimizde bilinen ve kullanılan eş, zıt ve yakın anlamları olan kelimelerle eşsesli kelimeler tespit edilerek bir şema halinde verilmelidir. Özellikler ilköğretim okulu öğrencileri için hazırlanacak olan bu şema sınıf duvarlarına asılmalıdır” (Karakuş, 2005:139). Şemanın sınıf duvarına asılmasındaki amaç, şemanın, göz önünde olacağı için, devamlı okunarak akılda kalıcı hale gelmesidir. Sadece kelimenin değil, yakın ve zıt anlamlılarının kullanılması “yanlış kelime kullanma”(Karakuş,2005:139)nın önlenmesi amacına yöneliktir.

2.4.10. Sözlük Kullanma

“Okuma anında çocuklar sözlük kullanmasalar bile, kelime dağarcığını geliştirmede başvurulabilecek etkin kaynaklardan birisi de sözlüklerdir” (Akyol, 2005:174). Öğrencilerin sözcüklerin anlamlarını öğrenmeleri kadar sözlük kullanımlarını da geliştirmek açısından önemli olan bu teknik, uygulamayla özellikle de uygulamanın sıklığıyla başarıya ulaşacaktır. “Öğrenciler birinci sınıftan başlayarak sözlüğün, ansiklopedinin ne olduğunu kavramalı, ikinci sınıftan başlayarak da sözlük ve ansiklopediden yararlanmağa başlamalıdır” (Öz,2003:197). Birinci sınıflar için tercih edilecek sözlükler için Akyol, resimli sözlükleri önermekte ve çok büyük ve karmaşık sözlüklere birinci sınıflarda gerek

olmadığını eklemekte, sözcük tanımlama işleminde ise iki temel unsura dikkat etmek gerektiğini belirtmektedir. Bunlar: “1) Kelimenin veya kavramın ait olduğu sınıfı veya kategoriye belirtmesi. 2) Kavram veya kelimeyi diğer kavram ve kelimelerden ayıran bir-iki özelliğin verilmesi”(Akyol,2005:175) dir. Ayrıca sözcük öğretiminde kullanılan tekniklerin “en basit şekillerinden biri sözcük kullanmaktır. Fakat bu çok yetersiz kalmaktadır. Çünkü, sözlükten genellikle sözcüğün verilen ilk anlamı hatırd kalmakta, sözcüğün değişik bağlamlarda geldiği diğer anlamları ise ya hiç öğrenilmemekte ya da kısa sürede unutulmaktadır” (Aygün,1999:13).

2.4.11. Diğer Teknikler

Yukarıdaki tekniklere dahil edilemeyen ancak kelime öğretimini hedefleyen çalışmalar Diğer Teknikler başlığı adı altında incelenecektir. Bu etkinlikler; bir harf vererek kelime oluşturma etkinliği, kelimeleri hecelerine ayırma etkinliği, heceleri karışık olarak verilen kelimeyi doğru yazma etkinliği, şifrelenen kelimelerin bulunması etkinliği, harfleri eksik verilen kelimeleri tamamlama etkinliği, kelimeleri alfabetik sıraya dizme etkinliği, verilen kelimenin içindeki harflerin kullanılarak yeni bir kelime oluşturma etkinliği, verilen kelimenin son harfinden yeni bir kelime oluşturma etkinliği, kelimenin olumsuzunun yazdırılması etkinliği, yanlış ve doğru yazımları verilen kelimelerin doğrusunu işaretleme etkinliği, tek heceli kelimeyi bulma etkinliği, vb. olarak sıralanabilir.

2.4.12. Okuma Metodu

Sever’e göre “Okuma; sözcüklerin, duyu organları yoluyla algılanıp anlamlandırılmasına, kavranmasına ve yorumlanmasına dayanan zihinsel bir etkinliktir”(Sever, 2004:12). Okumanın artması ve değişik metinlerin okunması kelime dağarcığını arttıracaktır. Karakuş bunu, “Kelime dağarcığını zenginleştirmede en önemli metot okumadır. İnsanlar arasında çok okuyanların, tahsil yapanların kelime dağarcıkları, az okuyan, tahsil yapmayanlarınkinden daha zengindir” (Karakuş, 2005:136) şeklinde ifade etmekte ve şöyle eklemektedir, “Vakit geçirmek

ve ilgi duyduğu bir konuyu araştırmak için okuyan her insan, okuduğu metin içinde yeni kelimelerle karşılaşır. Bu kelimelerin anlamlarını bazen sözün gelişinden çıkararak, bazen de sözlükten arayarak öğrenir” (Karakuş,2005:136). Bu noktada devreye düzeye uygun metinleri okuma girmektedir. Öz(2003:195)’e göre programın amaçları arasında belirttiği hızlı, doğru ve anlamlı bir okumanın sağlanması ve okunanın anlaşılması için her şeyden önce kelime şekillerinin tanınmasında, kelime hazinesinin yaşa ve seviyeye göre zenginleşmesi önemli rol oynar. “Düzeye uygun bir metinde yeni karşılaşılan ya da anlamı Türkçe sözlükten araştırıp öğrenme çalışmaları” okuma alışkanlığı kazandırma adına önemlidir” (Sever,2004:20) ve “Ana dili olarak Türkçe’nin öğretiminde, kelime hazinesini geliştirmek için kişinin yaş grubuna uygun kitaplar okunması tavsiye edilebilir, bulmacalar çözmesinin yardımcı olacağı söylenebilir, vb.”(Barın,2003:312) cümlelerinde Sever ve Barın’ın ifade ettiği gibi okuma alışkanlığının kazanılması ve kelime hazinesinin gelişmesi için bu yöntemin uygulanması gerektiği önerilmektedir.

Bu metot metnin okutulmasına yönelik bir çalışma olduğu ve her metin öncelikle öğrencilere sessiz ve sesli olarak okutulacağı için incelemenin dışında tutulmuştur.

2.4.13. Dinleme Metodu

“Öğretmen sınıfta öğrencinin dikkatini çekeceği ve kelime dağarcığına katılmasının lüzumuna inandığı kelimeleri (ders anlatırken, yeri geldiği zaman) kullanır. Bu kelimeleri –dersi kesmeden- tahtaya yazar; sonra bu kelimeler üzerinde çalışma yaptırarak öğrencilerin kelime hazinelerinin gelişmesine yardımcı olur” (Karakuş,2005:136). Derste dinletilecek olan “Şarkı, türkü, radyo oyunu, haber...” (Karakuş,2005:136.)ler, yeni kelime kazanımını sağlayacağı gibi Karakuş’un “Halk irfanını bu metotla kazanmıştır”(Karakuş,2005:137) cümlesinde belirttiği gibi halka ait olan kültürün kelimelerle yeni kuşaklara iletilmesini de sağlayacaktır.

Bu metot metnin okutulmasının öğrenci tarafından dinlenmesine yönelik bir çalışma olduğu ve her metin öncelikle öğretmen ve öğrenci tarafından okunarak dinlendiği için incelemenin dışında tutulmuştur.

2.5.Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında Kullanılmayan Teknikler

2.5.1.İlişkilendirici Yöntem

Bu yöntemde amaç konu ile ilgili ön bilgileri vermek, bu bilgileri resim, slayt... gibi imkanlarla sunmak, öğrencilerin kendi tecrübeleriyle konuyu etkin olarak sunmaktır. Akyol, ilişkilendirici yöntemle ilgili bir uygulamayı şu biçimde ifade etmektedir:

“Burada ön bilgilerden hareket edilmelidir. Örneğin İç Anadolu Bölgesinde görev yapıyor ve “kara iklimi” kavramını kazandırmaya çalışıyorsunuz, öncelikle kara ikliminin ne olduğunu, belirgin özellikleriyle ortaya koymaya çalışmalısınız. Hatta mümkünse özellikleri resimler eşliğinde tahtada göstermelisiniz. Örneğin, bu iklimde kışları soğuktur diyorsanız, soğuk havayı çağrıştıran bir resmi de hemen göstermelisiniz. Daha sonra, işe çocukların farklı mevsimlerde farklı bölgeler gezi yapıp yapmadıklarını sormakla devam edebilirsiniz. Farklı bölgelere giden çocuklar, hangi mevsimde veya ayda dışarıda oldularsa karşılaştıkları iklim şartlarını, yaşadıkları çevrenin iklim şartlarıyla karşılaştırmaya çalışırlar. Bunu yaparken kendi çevreleri ile gezdikleri çevrelerin havasını, coğrafi yapısını, bitki örtüsünü, vb. yazılı ve sözlü olarak karşılaştırabilirler. Bu yöntem kişisel tecrübelerin zengin olduğu ortamlarda daha etkindir” (Akyol, 2005, s.165-166).

Bu yöntemin kullanılması günlük yaşantının sınıfa taşınması anlamında değerlendirilebilir. Bu anlamda öğrencilerin dikkatini çekme bakımından öne çıkan bir yöntemdir.

2.5.2.Parmak Yöntemi

İlköğretimin ilk yıllarından itibaren kullanılabilecek bir yöntemdir. “Özellikle birinci sınıflarda etkin olan ve hatırlamayı kolaylaştıran basit bir

yöntemdir. Haftanın günlerini, yılın aylarını öğrenmede rahatlıkla kullanılabilir. Örneğin her parmak haftanın bir çalışma gününe karşılık olarak kullanılabilir” (Akyol,2005:166). Bu yöntem, çocukların yaşantı yoluyla öğrenmelerine katkı sağladığı ve bu yönüyle kalıcı öğrenme sağlayabileceği bir yöntemdir.

2.5.3.Anlam Analizi

Öğrencilere, karşılaştırma yapma, değerlendirmeye gitme gibi alıştırmalar yaptırılacak bir yöntemdir. “Anlam analizi farklı kelimelerin veya varlıkların özelliklerini karşılaştırmalı olarak kavratmak için kullanılan bir tekniktir. Kelime hazinesi ve anlamayı geliştirmektedir. Özellikle zayıf okuyucular ve öğrenme güçlüğü çeken öğrenciler açısından etkili bir tekniktir” (Akyol,2005:172). Bu teknik “öğrencilerin ön bilgilerini öğrenme ortamında kullanmalarına imkân verir. Kelime ve kavramları karşılaştırmalı olarak kazandırırken, birden fazla öğrencinin aktif olarak derse katılımına fırsat sağlar. Ayrıca çocuklarda sınıflama ve analiz etme becerilerini geliştirir” (Akyol,2005:172). Bu yöntem, öğrencinin günlük yaşantılarına katkı sağlayacak bilgilerin öğretilmesinde de kullanılacak bir yöntemdir.

2.5.4.Beyin Fırtınası Tekniği

“Beyin fırtınası ön bilgileri harekete geçirirken çocuğun öğrendiği kelime ve kavramları etiketleriyle organize etmesini sağlar. Öğretmen, öğrencileri zorlamadan belirlenen bir kavram, kelime veya temayla ilgili düşüncelerini açıklamaya yöneltir” (Akyol,2005:176). Öğrenci sadece derse etkin olarak katılmakla kalmayacak, aynı zamanda öğretmen, öğrencilerin “sahip oldukları ön bilgi düzeyini değerlendirme fırsatını elde etmiş olacaktır” (Akyol,2005:176). Örneğin temizlik konusu üzerinde duruluyorsa öğrenciler konuşturularak bir takım bilgilere ulaşılır daha sonra da öğretmen, öğrencilerin yanlışlıklarını düzeltip eksikliklerini tamamlar ve konu kavratılmış olur. Öğretmen ancak öğrencilerini konuşturarak öğrencilerin temizlik konusunda ne bildiğini tespit edebilir.

2.5.5.Muhtemel (Olası) Cümleler

Etkili bir kelime dağarcığı geliştirme tekniği olan bu teknik “ön bilgilerin hatırlanılmasını, öğrencide ilgi ve merakın uyanmasını, tahmin becerilerinin gelişmesini, etkili tartışmaların gerçekleşmesini, bilinen ve bilinmeyen kelimeler arasındaki ilişkilerin anlaşılmasını sağlamaktadır” (Moore ve Moore, 1986; Moore, Readence ve Rickelman, 1989). Bu teknikte “önce üzerinde çalışılacak temel kavram belirlenmeli daha sonra da kavramla ilgili kelimeler listelenmelidir” (Moore ve Moore, 1986; Moore, Readence ve Rickelman, 1989). Altı sekiz arası zor kelime ve bu kelimelerin anlaşılmasına yardımcı olacak kelimeler belirlenmelidir. “Listelenen kelimeler tahtaya yazılmalı ve öğrencilere okutulmalıdır. Öğretmen okunamayan kelimelerin hem okunuşu hem de anlamlarıyla ilgili yardımcı olmalıdır. Öğrenciler kelimeler üzerinde konuşmaya teşvik edilmeli ve kelimelerin okuyacakları metinden seçtikleri söylenmelidir” (Akyol,2005:177). Bu aşamadan sonra, “Öğrencilerin kelimelerden hareketle metin hakkında tahminlerde bulunmaları istenebilir. Daha sonra üzerinde çalışılan kelimelerden en az ikisinin yar aldığı cümleler oluşturulmalıdır. Burada önce öğretmen örnek vermeli daha sonra çocuklardan istemelidir” (Akyol,2005:177). Bir kelimenin tek bir cümlede kullanılma zorunluluğu yoktur. Oluşturulan cümleler öğrenciler tarafından tahtaya yazdırılmalıdır. Çocuklara cümleler tekrar okutulduktan sonra çocuklar “cümlelerinin ne derece doğru olup olmadıklarını kontrol etmelidirler. Sonra metinde anlatılanlarla tahtaya yazılan cümleler karşılaştırılmalı ve yanlışlıklar düzeltilip yetersizlikler giderilmelidir. Çocuklar temel kavramları defterlerine not alabilirler” (Akyol,2005:177).

2.5.6. Ven Şeması

Ven şeması karşılaştırma ve kıyaslama türü metinlerde rahat kullanılabilecek olan bir tekniktir. “Öğrenciler karşılaştırma ve kıyaslamalarda kullanılan kelimeleri etkili bir şekilde uygulamalı olarak öğrenebilirler. Çünkü burada görsel unsurlar da (resimler vb.) kullanılabilir” (Akyol,2005:177). Ven şeması, “Bir kesişim bölgesine sahip yan yana getirilmiş iki oval veya dairesel

şekilden oluşur...Dairelerin her birine kıyaslanan veya karşılaştırılan varlıkların kendilerine ait özellikleri yazılırken, kesişim bölgesine de ortak özellikler yazılır. Okuma öncesi de kullanılabilen bir tekniktir ancak okuma sonrası kullanılması daha etkilidir” (Akyol,2005:177).

2.5.7. Kelime Defteri

Bu teknikte amaç, “Karşılaşılan yeni kelimeleri hafızaya yerleştirebilmek” (Karakuş,2005:139)tir. Karakuş, tekniğin uygulamasını “Televizyon ve şahıslardan dinlenen; gazete, dergi ve kitaplardan okunan yeni bir kelimeyi öğrenmek için, içinde geçtiği cümleyi olduğu gibi kelime defterine kayde”tmek (Karakuş,2005:139) olarak ifade etmektedir.

2.5.8. Sözcük Çalışması

Sözcük Çalışması, “öğrenciler için yeni olan sözcüklerin, anlam, yapı, yazım yönlerinden incelenmesi ve kullanılmasına alışılması demektir” (Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 2004:82). Bu uygulamada “ilk üç sınıfta, sözcüklerin daha çok kullanılışları ve anlamları üzerinde durulur...-ci, -li, -lik, -siz gibi çok işlek eklerin türettiği sözcüklerin yapısı incelenir. Yeni sözcükler, öğrencilere hem sözlü, hem de yazılı olarak kullandırılmalıdır” (Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 2004:82). Verilen kelimeler “...kullanılış yerine göre açıklanmalı, gerekmedikçe kelimenin başka anlamları üzerinde durulmamalıdır” (Öz;2003:197). Eğer kelimenin birden fazla anlamı varsa “ öğrenci kelimenin okuduğu parçadaki anlamını seçebilmelidir.” Sözcük öğretiminde kelimenin bir kez değil sık sık verilerek tekrar ettirilmesi gerekmektedir. “Kelime tekrarının, telâffuzun geliştirilmesinde ve öğrenilmesi zor kelimelerin anlaşılmasında büyük rolü vardır” (Gürses,2003: 510) ayrıca “Öğrenilen sözcüklerin unutulmaması için, bunların sıkça tekrarlanması gerekmektedir. Çünkü, öğrenilen sözcükleri uzun süre hafızada tutmak mümkün değildir” (Aygün,1999: 10). Bu teknik uygulanırken, “Hem hafızayı fazla yormamak hem de öğrenilen sözcükleri kısa sürede unutmamak için, öğrenilen sözcüğün zorluğuna ve öğrencinin konuşma

yeterliliğine göre 5 veya 10 sözcük verilmelidir. Bu sayıyı çok yükseğe çıkarmak (30 veya 40 gibi) hedefe ulaşmayı geciktirecektir” (Aygün,1999: 10).

2.5.9. Gözlem Metodu

Gözlem metodu gördüğümüz, izlediğimiz dünyayı doğal süreçte öğrenme esasına dayanmaktadır. Bu teknikte, resim verilip altına isim yazılması, metin içinde kelime yerine resminin verilmesi gibi çalışmalar yapılmaktadır. Göze hitap etmesi yönüyle öğrencilerin zevk alarak yaptıkları bu teknik sayesinde öğrenciler öğrendiklerini kolay kolay unutmamakta veya hatırlamakta zorlanmamaktadırlar. Karakuş, bazı varlıkların kendisini veya resmini görerek ne olduğunu öğrendiğimizi; televizyon, video veya sinemada film seyrederken, seyahat ederken gördüğümüz değişik yer ve varlık adlarını öğrenip kelime dağarcığına kattığımızı belirtir ve “Orta Anadolu çocuğu “Bukalemun”u görmediği için bu hayvanın nasıl bir varlık olduğunu bilmez; fakat, televizyonda görerek öğrenebilir” (Karakuş,2005:139) örneğini verir. Bu metotta kullanılacak en uygun araç televizyon, video, slayt, vs.dir. Gözlem metodunun aktif olarak uygulanması için öğrencilere kır gezilerinin düzenlenmesi, okul gezilerinin tertip edilmesi, okul çocukları için özel filmlerin hazırlanıp seyrettirilmesi gerekmektedir.

2.6. İlgili Literatür

İlköğretimde okutulan Türkçe Ders kitapları üzerine bir çok araştırma yapılmıştır. Ancak bu araştırmalarda ders ve çalışma kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan kelime öğretim tekniklerini incelemeye yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak, alanda yapılan araştırmalardan konu hakkında fikir vermesi bakımından istifade edilmiştir.

Araştırma konusuyla ilgili yapılan araştırmalardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Kelime öğretimi ile ilgili olarak Kurtul'un (1999) "Bağlamda Sözcük Öğretimi" konusunda yapmış olduğu yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Araştırmacı tarafından tezin amacı, "kelimeleri birbirleriyle ilişkilendirerek öğretmenin geleneksel olarak adlandırılabilir kelime öğretim tekniklerine göre daha etkili olup olmadığını incelemek ve elde edilebilecek bulgularla sözcük öğretimi tekniklerinin daha etkin olması yolunda önerilerde bulunmak" şeklinde ifade edilmektedir.

Araştırmacı amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aramıştır.

1. Sözcük nedir ?
2. Sözcük dağarcığı nedir ?
3. Aktif sözcük dağarcığı nedir ?
4. Pasif sözcük dağarcığı nedir ?
5. Sözcük nasıl öğrenilir ?
6. Sözcük nasıl öğretilir ?
7. Sözcük öğretimindeki farklı yaklaşımlar nelerdir ?

8. Tez konusunu oluşturan teknikle sözcük öğrenen öğrencilerle geleneksel olarak adlandırılabilir tekniklerle sözcük öğrenen öğrenciler arasında sözcüklerin uzun süreli bellekten çağırılması arasında fark var mıdır ?

Araştırmada "Geleneksel sözcük öğretimi yöntemleri anlamı temel almayan ilkeler üzerine inşa edilmiştir ve çoğu zaman öğrencilerin aktif ya da pasif sözcük bilgilerine olan ihtiyaçlarının ayırımına varamamaktadır." sonucuna varılmıştır.

Çeçen'in (2002) yapmış olduğu "İlköğretim Öğrencilerinde Kelime Hazinesinin Geliştirilmesi" adlı araştırmada ise ilköğretim seviyesindeki öğrencilerimizin kelime hazinelerinin oldukça zayıf olduğu, bu zayıflığın Türkçe'nin zenginliğiyle uyummadığı sonucuna varılmıştır.

Yine bu araştırmada söz hazinesini zenginleştirme çalışmalarında, yeni kelimeler türetmenin yanında halk ağızlarında kullanılan kelimelerin ortak dile sokulmasının gerekliliği ifade edilmiştir.

Çeçen, ayrıca öğrencilere tavsiye edilecek kitapların incelenmesi sırasında kitapların söz hazinesinin genişliğine dikkat edilmesinin gerektiğini belirtmiştir.

Kelime öğretimi ile ilgili İnce'nin (2006) "Türkçede Kelime Öğretimi" adlı yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Araştırma; "Dil, Kelime Hazinesi, Kelime ve Kelimenin Öğretimi, Kelime Türleri" şeklindeki ana başlıklardan oluşmaktadır. Çalışma, dil gelişimi, kelime hazinesini geliştirme yolları, kelime öğretimi hakkında fikir vermektedir.

Öztürk (2004) tarafından "Cümle, Kelime Grupları ve Kelime Öğretimi" başlıklı makalesinde okullarımızda dil bilgisi öğretimindeki aksaklıkların temelinde yer alan yanlış öğretim metotlarının düzeltilmesi, teorik bilgiler yerine uygulamaya daha fazla zaman ayrılması, Türkçe'nin seviye gruplarına göre gramer kitaplarının hazırlanmasının gerekliliği sonucuna ulaşmıştır.

Akçataş (2002) tarafından "Türkçe'de Kelimelere Anlam Yükleme Seviyeleri Üzerine Bir İnceleme" başlıklı makalesinde kelimelerin grup, öge, cümle ve metin içindeki diğer kelimelerle kurduğu bağların, anlamın sağladığı bütünlük yoluyla gerçekleştiğini ifade etmiştir. İyi bir anlama ve yorumlama için kelimenin değişik ilişkiler zinciri içinde kazandığı anlamları kavramak gerektiğini de ifade etmiştir.

Akyol (2005) tarafından yapılan "Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi" isimli kitabında ilköğretim öğrencileriyle ilgili olarak "Kelime Öğrenme ve Kelime Dağılımını Geliştirme Yolları" başlıklı bölümde kelime öğretiminde kullanılabilecek pek çok teknik hakkında bilgi verilmiştir. Bu çalışmada "cümle ve metin ortamındaki ip uçlarını kullanma, sözlük kullanma, kelime gruplandırma, ilişkilendirici yöntem, gruplama yöntemi gibi kelime öğretim teknikleri hakkında bilgi verilmektedir.

Sever, Kaya ve Aslan'ın (2006) "Etkinliklerle Türkçe Öğretimi" isimli kitabında "Türkçe Öğretimi İçin Etkinlik Örnekleri" adlı bölümde çağrışımları

yazma, bulmaca hazırlama, sözcük hazırlama, sözcük oluşturma, sözcük dizme, Sözcük tamamlama gibi pek çok teknik hakkında bilgi verilmiş ve örnek uygulamalar gösterilmiştir.

Karakuş (2005) tarafından yazılan “Türkçe Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi” adlı eserde kelime servetini artırma metotlarından okuma metodu, dinleme metodu, konuşma ve yazma metodu, gözlem metodu, bulmaca metodu, kelime defteri hakkında bilgiler verilmiştir. Bu tekniklerin nasıl uygulanacağı hakkında açıklamalar yapılmış, örnek uygulamalar gösterilmiştir.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli ve alanı, verilerin toplanması ve analizi hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, tarama modeli kullanılarak yürütülmüş ve Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ilköğretim kurumlarında 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren 5 yıl süreyle ders kitabı olarak okutulması kabul edilen ve 2574 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde; kullanılan kelime öğretim teknikleri, bu tekniklerin uygulanma sayıları, öğretilmesi hedeflenen kelimeler ve bu kelimelerin sayıları belirlenmeye çalışılmıştır.

3.2. Araştırmanın Alanı

Çalışma alanını; Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 18.07.2005 tarih ve 221 sayılı kararı ile 2005-2006 öğretim yılından itibaren ilköğretim kurumlarında 5 yıl süreyle ders kitabı olarak okutulması kabul edilen Mustafa Aldı, Yrd. Doç. Dr. Latif Beyreli, Cemil Duran, Ali Gündoğdu, Dr. Melike Gündüz, Doç. Dr. Mustafa Kaçalin, Uzm. İbrahim Hakan Karataş, Mehmet Ali Özkan, Ümit Uncu yazar grubunun oluşturduğu Erdem Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı;

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 18.07.2005 tarih ve 222 sayılı kurul kararı ile 2005-2006 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süre ile Ders Kitabı olarak kabul edilen Fatma Karafilik, Gülcan Değirmenci, Nesrin Bilkan yazar grubunun

oluşturduğu Harf Eğitim Yayıncılığı'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı;

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 22.07.2005 tarih ve 7603 sayılı kararı ile 2005-2006 öğretim yılından başlayarak ilköğretim okullarının ikinci sınıfları için beş yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilen Sibel Janet Yıldırım, Veysel Yıldız, Nihat Demir yazar grubunun oluşturduğu Kök Yayıncılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı;

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 18.07.2005 gün ve 270 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilmiş, Yayınlar Dairesi Başkanlığının 26.07.2005 gün ve 3639 sayılı onayı ile birinci defa 451.600 adet basılan Osman Coşkun, Memiş Emecen, Mihriban Yurt, Süheylâ Dedeoğlu Okuyucu, Serdar Arhan yazar grubunun oluşturduğu MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı;

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 18.07.2005 tarih ve 202 sayılı kararı ile 2005-2006 öğretim yılından başlayarak 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilen Ahmet Aktaş, Ercüment Demir, Sebahat Bozbey, Münevver Oğan, Müzeyyen Özkara, Yrd.. Doç. Dr. Kemal Köksal yazar grubunun oluşturduğu Özgün Matbaacılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı ve

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 18/07/2005 tarih ve 258 sayılı Kurul Kararı ile 2005-2006 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süre ile ders kitabı olarak kabul edilen Mehmet Azim, Halil Aslan, Mustafa Akıncı yazarlar grubunun oluşturduğu Zambak Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ilköğretim kurumlarında 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren 5 yıl süreyle ders kitabı olarak okutulması kabul edilen ve 2574 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitapları edinildikten sonra kitaplardaki etkinliklerde kullanılan kelime öğretimi teknikleri belirlenmiştir. Bu etkinliklerde yer alan kelime öğretim teknikleriyle hangi kelimelerin öğretilmesinin hedeflendiği tespit edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Öncelikle İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde yer verilen kelime öğretim teknikleri belirlenmiştir. Daha sonra bu etkinliklerde kullanılan kelimeler listelenmiştir. Bu işlem sonrasında kelimelerin tekrarlanma sayıları tespit edilmiş, yayınevlerine göre kullanılan tekniklerin sınıflandırılması yapılmış ve yayınevlerinin öğretmeyi hedefledikleri kelime sayıları belirlenmiştir.

Bu belirlemelere göre, İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde yer verilen kelime öğretim teknikleri, bu tekniklerin uygulanma sayıları, öğretilmesi hedeflenen kelimeler ve bu kelimelerin sayıları göz önünde bulundurularak değerlendirme yapılmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, Erdem Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitapları, Harf Eğitim Yayıncılığı'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitapları, Kök Yayıncılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitapları, MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitapları, Özgün Matbaacılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitapları ve Zambak Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan kelime öğretim teknikleri ve öğretilmesi hedeflenen kelimelere ilişkin bulgular yer almaktadır.

4.1. ERDEM YAYINLARI'NIN İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE VE ÖĞRETİLMESİ HEDEFLenen KELİMELERE İLİŞKİN BULGULAR

Erdem Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki bulgular, Erdem Yayınları Ders Kitabı İncelemesi ve Erdem Yayınları Öğrenci Çalışma Kitabı İncelemesi şeklinde iki başlık altında verilmiştir.

4.1.1. ERDEM YAYINLARI DERS KİTABI İNCELEMESİ

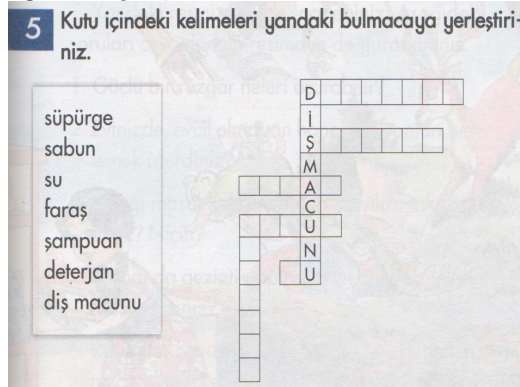
Erdem Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki etkinlikler, bulmaca ile kelime öğretimi, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma, cümle kurma, cümlede kullanma, çağrışım ile kelime öğretimi, eşleştirme ile kelime öğretimi, gruplandırma ile kelime öğretimi, metin yazma, resimle kelime

öğretimi, sözlük kullanma ve diğer teknikler başlıkları altında incelenmiş ve bulgular aşağıda verilmiştir.

4.1.1.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi

87. sayfadaki 5. değerlendirme çalışmasında “Kutu içindeki kelimeleri yandaki bulmacaya yerleştiriniz.” denilerek “**süpürge, sabun, su, faraş, şampuan, deterjan ve diş macunu**” kelime ve kelime grupları verilmiştir. Bu değerlendirme çalışmasının açıklama kısmında yalnızca “kelime” ifadesi kullanılmasına rağmen verilenler arasında kelime grubu olduğu da görülmüştür.

Resim 1: Erdem Yayınları ders kitabının 87. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:87)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

deterjan	faraş	sabun	süpürge
diş	macun	su	şampuan

4.1.1.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma

29. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki cümlelerde bazı kelimelerin altı çizilmiştir. Bunların zıt anlamlıları kutucukta verilmiştir. Altı çizili

kelimeleri zıt anlamlılarıyla değiştiriniz. Cümleleri yeniden yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerden “**kalın, sert, acemi, sağlam ve cesur**” kelimelerinin yerine “**usta, korkak, yumuşak, çürük ve ince**” kelimelerinden uygun olanının yazılması istenilmiştir.

Resim 2: Erdem Yayınları ders kitabının 29. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması

4 Aşağıdaki cümlelerde bazı kelimelerin altı çizilmiştir. Bunların zıt anlamlıları kutucukta verilmiştir. Altı çizili kelimeleri zıt anlamlılarıyla değiştiriniz. Cümleleri yeniden yazınız.

usta, korkak, yumuşak, çürük, ince

a. Çeşmenin oluğundan kalın bir su akıyordu.
.....

b. Sert toprak yere düşen çocuğa zarar vermedi.
.....

c. Bizim işleri acemi bir marangoz yapıyordu.
.....

ç. Yapılan işler çok sağlam olmuştu.
.....

d. O, hayatımda gördüğüm en cesur insandı.
.....

(Aldı ve diğerleri, 2005:29)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

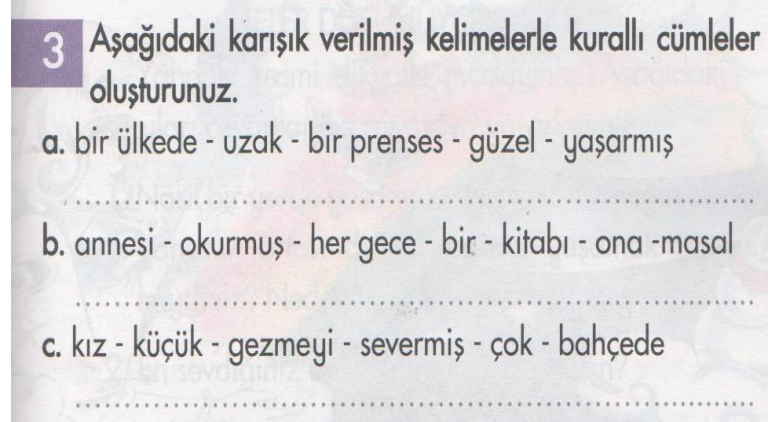
acemi	ince	sağlam	yumuşak
cesur	kalın	sert	
çürük	korkak	usta	

4.1.1.3.Cümle Kurma

73. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki karışık verilmiş kelimelerle kurallı cümleler oluşturunuz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**bir ülkede, uzak, bir prenses, güzel, yaşarmış**” kelime ve kelime gruplarıyla bir cümle, “**annesi okurmuş, her gece, bir, kitabı, ona ve masal**” kelime ve kelime gruplarıyla bir cümle ve “**kız, küçük, gezmeyi, severmiş, çok ve bahçede**” kelimeleriyle de bir

cümle kurmaları ve ilgili yazmaları istenilmiştir. Bu çalışmanın açıklama kısmında sadece “kelime” ifadesi kullanılmasına rağmen verilenler arasında kelime gruplarının da olduğu görülmüştür.

Resim 3: Erdem Yayınları ders kitabının 73. sayfasındaki cümle kurma çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:73)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

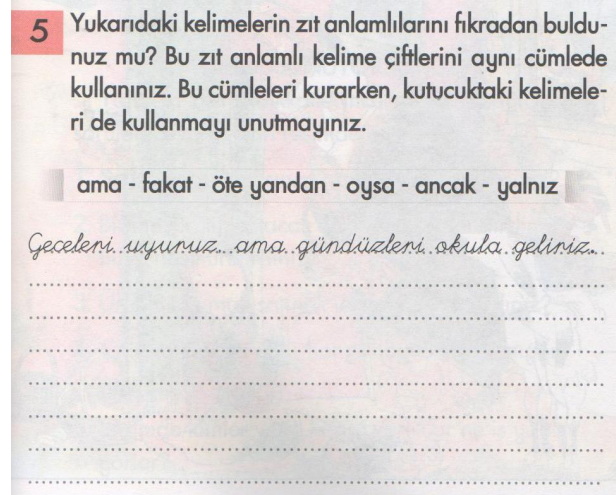
bahçe	güzel	masal	uzak
bir	her	o	ülke
çok	kız	okumak	yaşamak
gece	kitap	prenses	
gezmek	küçük	sevmek	

4.1.1.4.Cümlede Kullanma

105. sayfadaki 5. değerlendirme çalışmasında “Yukarıdaki kelimelerin zıt anlamlılarını fıkradan buldunuz mu? Bu zıt anlamlı kelime çiftlerini aynı cümlede kullanınız. Bu cümleleri kurarken, kutucuktaki kelimeleri de kullanmayı unutmayınız.” denilmiştir. “Gece ve gündüz” kelimeleri aynı cümle içinde kullanılarak örnek çalışma yapılmış ve öğrencilerden “evet - hayır”, “girmek - çıkmak”, “akşam – sabah”, “sonra – önce” ve “içeri – dışarı” kelimelerini aynı

cümlede kullanarak çalışma yapmaları ve bu çalışmayı yaparken de “**ama, fakat, öte yandan, oysa, ancak, yalnız**” ifadelilerini de kullanmaları istenilmiştir.

Resim 4: Erdem Yayınları ders kitabının 105. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:105)

Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

akşam	evet	hayır	sabah
ama	fakat	içeri	sonra
ancak	gece	oysa	yalnız
çıkmaq	girmek	önce	yan
dışarı	gündüz	öte	

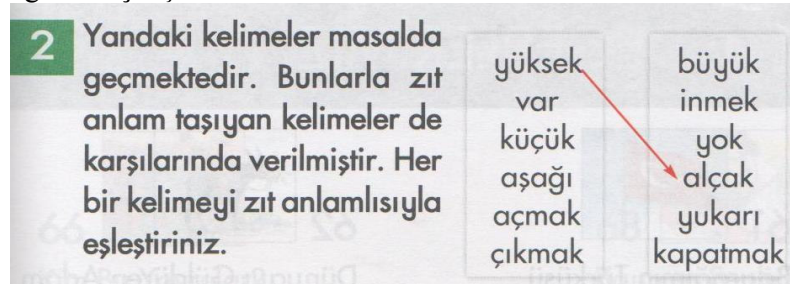
4.1.1.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimi hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikte herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.1.1.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi

57. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Yandaki kelimeler masalda geçmektedir. Bunlarla zıt anlam taşıyan kelimeler de karşılarında verilmiştir. Her bir kelimeyi zıt anlamlısıyla eşleştiriniz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**yüksek, var, küçük, aşağı, açmak ve çıkmak**” kelimelerini “**büyük, inmek, yok, alçak, yukarı ve kapatmak**” kelimeleriyle eşleştirmeleri istenilmiştir.

Resim 5: Erdem Yayınları ders kitabının 57. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:57)

135. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kutularda birbiriyle aynı anlamı taşıyan kelimeler karışık verilmiştir. Eş anlamlı kelimeleri eşleştiriniz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**öfkeli, misafir, öğrenci ve garip**” kelimeleriyle “**konuk, tuhaf, kızgın ve talebe**” kelimelerini eş anlamlılık ilişkisine göre eşleştirmeleri istenilmiştir.

135. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kutularda birbirine zıt anlam taşıyan kelimeler karışık verilmiştir. Zıt anlamlı kelimeleri eşleştiriniz.” denilerek öğrencilerin “**tembel, şişman, savaş ve dağıtmak**” kelimelerini “**barış, zayıf, toplamak ve çalışkan**” kelimeleri ile zıt anlamlılık ilişkisine göre eşleştirmeleri istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

açmak

alçak

aşağı

barış

büyük	kapatmak	öğrenci	tuhaf
çalışkan	kızgın	savaş	var
çıkmaq	konuk	şişman	yok
dağıtmak	küçük	talebe	yukarı
garip	misafir	tembel	yüksek
inmek	öfkeli	toplamak	zayıf

4.1.1.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi

137. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kutunun içinde bazı varlık isimler verilmiştir. Bu varlıklar, özellikleri bakımından ayrı gruplar oluşturmaktadır. Bunları dört sınıfa ayırarak uygun kutulara yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**otomobil, inek, uçak, testere, keçi, kâğıt, kedi, kalem, cetvel, vapur, tornavida, silgi, çekiç, tavuk ve kamyon**” kelimelerini “**taşítlar, hayvanlar, aletler ve okul gereçleri**” başlıkları altında gruplamaları istenilmiştir.

Resim 6: Erdem yayınları ders kitabının 137. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması

4. Aşağıdaki kutunun içinde bazı varlık isimleri verilmiştir. Bu varlıklar, özellikleri bakımından ayrı gruplar oluşturmaktadır. Bunları dört sınıfa ayırarak uygun kutulara yazınız.

otomobil - inek - uçak - testere - keçi - kâğıt - kedi - kalem
cetvel - vapur - tornavida - silgi - çekiç - tavuk - kamyon

TAŞITLAR	HAYVANLAR	ALETLER	OKUL GEREÇLERİ

(Aldı ve diğerleri, 2005:137)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

alet	gereç	kâğıt	keçi
cetvel	hayvan	kalem	kedi
çekiç	inek	kamyon	okul

otomobil	taşıt	testere	uçak
silgi	tavuk	tornavida	vapur

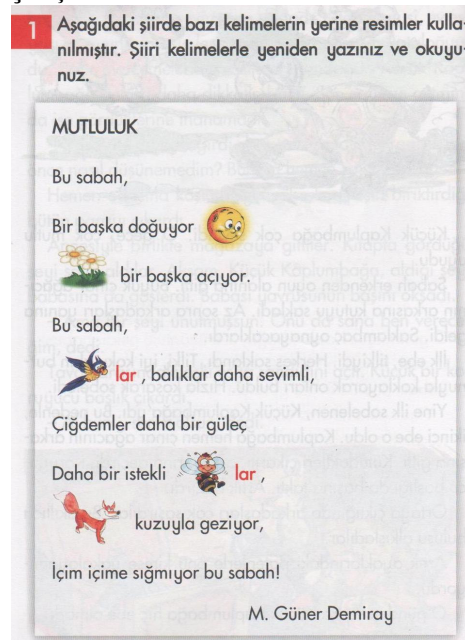
4.1.1.8. Metin Yazma

Bu kitapta, kelime öğretimi hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.1.1.9. Resimle Kelime Öğretimi

132. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki şiirde bazı kelimelerin yerine resimler kullanılmıştır. Şiiri kelimelerle yeniden yazınız ve okuyunuz.” denilmiştir. Şiirde “**güneş, çiçek, kuş, arı ve kurt**” kelimelerinin yerine resimlerinin verildiği görülmüştür. Bu tür etkinlikler öğrencilerin ilgi düzeyini artırma bakımından önem taşımaktadır.

Resim 7: Erdem yayınları ders kitabının 132. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:132)

133. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki şiirde hangi kelimeleri görselleştirebilirsiniz. Bu kelimelerin resmini çizerek şiiri yeniden yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**pantolon, külah, elma, burun ve kırmızı**” kelimelerini görselleştirmeleri hedeflenmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

arı	elma	kurt	pantolon
burun	güneş	kuş	
çiçek	kırmızı	külah	

4.1.1.10.Sözlük Kullanma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

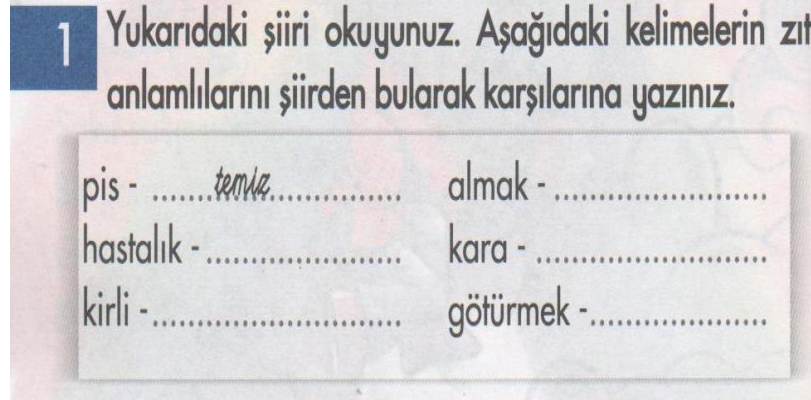
4.1.1.11.Diğer Teknikler

40. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Kendinizi şiirdeki çocuğun yerine koyunuz. Bu kez bambaşka bir resim çizdiğinizizi düşününüz. Çizeceğiniz resimde aşağıdaki özelliklere sahip varlıklar olsun. Bu kelimeleri kullanarak resmi yazıyla anlatınız.” denilmiş ve “**şırıl şırıl akan, yumuşacık, neşeli, zıplayan, hoş, ince, sevimli, mızıkçı, ağlayan, yeşil, altın sarısı, renk renk**” kelime ve kelime grupları verilmiştir. Açıklama kısmında yalnızca “kelime” ifadesi olmasına rağmen verilenler arasında kelime gruplarının da olduğu görülmüştür.

86. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında “yukarıdaki şiiri okuyunuz. Aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlılarını şiirden bularak karşılıklarına yazınız.” denildikten sonra “**pis**” kelimesi ile örnek çalışma yapılmış ve karşısına “temiz” kelimesi yazılmıştır. Öğrencilerden “**hastalık, kirli, almak, kara ve götürmek**”

kelimeleri üzerinde çalışmaları ve “sağlık, temiz, vermek, ak ve getirmek” kelimelerine ulaşmaları beklenmektedir.

Resim 8: Erdem yayınları ders kitabının 86. sayfasındaki kelime öğretimi çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:86)

86. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimeleri kullanarak sevdiğiniz, sevmediğiniz şeyleri belirtiniz.. Buları sevmenizin ya da sevmemenizin sebebini de yazınız.” denildikten sonra “**daha, çok, en, fazla, pek, az ve biraz**” kelimeleri verilmiştir.

105. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıda verilen kelimelerin zıt anlamlılarını fıkradan bulunuz. Kelimelerin karşılarındaki boşluğa yazınız.” denildikten sonra “**gündüz**” kelimesi ile örnek çalışma yapılmış ve karşısına “**gece**” kelimesi yazılmıştır. Öğrencilerin “**evet, girmek, akşam, sonra ve içeri**” kelimeleriyle çalışmaları ve “**hayır, çıkmak, sabah, önce ve içeri**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

119. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki metinde kırmızı renkli kelimelerle benzer anlam taşıyan kelimeleri kutudan bulunuz. Bunları her kelimenin karşısına yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**şekilde, anîden, gezmeye, ufak, fikir, kıyafetlerini, evin, lâzımdı, kaybetmişim, hâlbuki, kızgın, kalbim, konuklar ve neşyle**” kelimelerinin karşılarına “ **biçimde, birden, dolaşmaya,**

küçük, düşünce, giysilerini, konutun, gerekiyordu, yitirmiştim, oysa, öfkeli, yüreğim, misafirler ve sevinçle” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

133. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Aşağıda bazı cümle çiftleri verilmektedir. Bu cümlelerde yazılışı aynı ama anlamları farklı kelimeler var. Bu kelimeleri bularak altlarını çiziniz. Bunların, o cümledeki anlamını karşılırlarına yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**bin, ekmek, dolu, yaz ve yüzdü**” kelimeleri üzerine çalışmaları istenilmiştir.

136. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “aşağıdaki kutularda bazı kelimelerin doğru ve yanlış yazımları bir arada verilmiştir. Doğru yazımı işaretleyiniz.” denilmektedir. Öğrencilerin “**itfaiye, mahalle, değerli ve bahçe**” kelimeleri üzerinde çalışmaları istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağlamak	dolaşmak	gündüz	küçük
ak	dolu	hâlbuki	lâzım
akşam	düşünce	hastalık	mahalle
almak	ekmek	hayır	mızıkçı
altın	en	hoş	misafir
anî	ev	içeri (2)	neşe
az	evet	ince	neşeli
bahçe	fazla	itfaiye	oysa
biçim	fikir	kalp	öfkeli
bin	gece	kara	önce
biraz	gerekmek	kaybetmek	pek
bir	getirmek	kıyafet	pis
çıkmaq	gezmek	kızgın	renk
çok	girmek	kirli	sabah
daha	giysi	konuk	sağlık
değerli	götürmek	konut	sarı

sevimli	şırıll şırıll	yaz	yürek
sevinç	temiz	yeşil	yüzmek
sonra	ufak	yitirmek	zıplamak
şekil	vermek	yumuşacık	

4.1.2.ERDEM YAYINLARI ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI

Erdem Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabındaki etkinlikler, Bulmaca ile Kelime Öğretimi, Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma, Cümle Kurma, Cümlede Kullanma, Çağrışım ile Kelime Öğretimi, Eşleştirme ile Kelime Öğretimi, Gruplandırma ile Kelime Öğretimi, Metin Yazma, Resimle Kelime Öğretimi, Sözlük Kullanma ve Diğer Teknikler başlıkları altında incelenmiş ve bulgular aşağıda verilmiştir.

4.1.2.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi

54. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki harf yığınınına gizlenmiş temizlik malzemelerinin isimlerini bulunuz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**çalı süpürgesi, çöp kutusu, diş fırçası, diş macunu, faraş, gırgır, sabun, süpürge, şampuan ve toz bezi**” kelime ve kelime gruplarını bulmaca içinde bulmaları hedeflenmiştir.

Resim 9: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 54. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması

Etkinlik 1

Aşağıdaki harf yığınınına gizlenmiş temizlik malzemelerinin isimlerini bulunuz.

U	U	F	D	İ	S	M	A	C	U	N	U	A
R	V	A	T	E	L	A	G	N	G	H	A	R
Y	C	R	Ç	Ç	O	T	İ	İ	A	D	S	İ
F	K	A	G	F	S	İ	Ç	Ö	L	P	A	A
L	K	S	C	Ö	P	K	U	T	U	S	U	O
M	F	N	L	G	C	S	A	B	U	N	F	F
C	A	L	I	S	Ü	P	Ü	R	G	E	S	İ
G	İ	T	O	Z	B	E	Z	İ	T	S	Ö	G
İ	N	E	İ	O	Y	O	T	F	O	J	O	J
R	Y	S	Ü	P	Ü	R	G	E	S	K	J	S
G	S	A	M	P	U	A	N	İ	T	G	H	S
İ	D	İ	S	F	İ	R	C	A	S	İ	M	M
R	J	A	O	Ç	H	K	Y	D	E	B	V	İ

çalı süpürgesi
çöp kutusu
diş fırçası
diş macunu
faraş
gırgır
sabun
süpürge
şampuan
toz bezi

(Aldı ve diğerleri, 2005:54)

137. sayfadaki 1. etkinlikte “Televizyonlardaki kelimeleri tablodan bulunuz ve boyayınız.” denilerek “**televizyon, reklam, alışveriş, müzik, film, gazete ve liste**” kelimeleri verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

alışveriş	faraş	kutu	sabun
bez	fırça	liste	süpürge (2)
çalı	film	macun	şampuan
çöp	gazete	müzik	televizyon
diş (2)	gırgır	reklam	toz

4.1.2.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma

17. sayfadaki 2. etkinlikte “Şiiri dinleyiniz. Dinlerken, yazılmamış sözcükleri yerlerine yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**kuş, okulum, önce, giden, dolaştım, senden, ay ve özledim**” kelimelerini şiirdeki boş yerlere yazmaları hedeflenmiştir.

20. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere parantez içindeki kelimelerden uygun olanını yazınız.” denilmiş ve öğrencilerin “**ev, aile, güvende ve yavruları**” kelimelerini cümlelerdeki boş yerlere yazmaları hedeflenmiştir.

Resim 10: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 20. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması

Etkinlik 1

 Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere parantez içindeki kelimelerden uygun olanını yazınız.

1. İnsanların yuvalarına denir. (ev-kovuk-kümes)
2. Evimiz, bütün bireylerinin bir araya geldiği yerdir. (okul-aile-mahalle)
3. Yuvamızda kendimizi hissederiz. (korkmuş-sıkılgan-güvende)
4. Güvercin yuvada annelerini beklerler. (çocukları, yavruları, bebekleri)

(Aldı ve diğerleri, 2005:20)

28. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Kutucuklardan uygun kelimeleri belirleyerek boşluklara yazınız.” denildikten sonra “**rayların, vagon, trenler, lokomotif ve sorumluluk**” kelimelerinin verilmiştir.

29. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki cümlelerde altı çizili bazı kelimeler var. Kutucuklardan bu kelimelerin yerine geçebilecek olanları bulunuz. Ardından cümleyi yeniden yazınız.” denilmektedir. Örnek çalışma “**şaşırmış ve hayret edermiş**” kelime ve kelime gruplarıyla yapılmıştır. Öğrenciler de bu çalışmada “**zamanlarda, yaşlı, tek, fikir, tükendiğini, sevinçle ve rüyasında**” kelimelerinin yerine “**vakitlerde, ihtiyar, bir, düşünce, bittiğini, neşeyle ve düşünde**” kelimelerini kullanarak cümleleri yeniden yazacaklardır.

35. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında “aşağıdaki cümleleri yeniden yazınız. Yeni cümlelerinizde altı çizili sözcükleri kullanmayınız. Bunların yerine tabelalardan uygun sözcükleri seçiniz.” denilmiştir. Öğrenciler altı çizili olarak verilen “**doğa, kocaman, bina ve ağır ağır**” kelime ve kelime gruplarının yerine “**tabiat, çok büyük, yapı ve yavaş yavaş**” kelime ve kelime gruplarında uygun olanını seçerek yazmaları gerekmektedir.

48. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri kutucuklardaki kelimeleri kullanarak tamamlayınız.” denilmiş ve “**vatanımızdan, cumhuriyet, yol gösteren, kahramanlar ve millet**” kelime ve kelime grupları verilmiştir. Bu etkinlikte de açıklama kısmında sadece “kelime” ifadesi olduğu halde verilenler arasında kelime grubu olduğu görülmüştür.

57. sayfadaki 7. etkinlikte “Cümleleri, dağınık olarak verilmiş kelimelerden uygun olanıyla tamamlayınız.” denilmiş ve “**keseriz, tararız, fırçalarız, boyarız, süpürürüz ve sileriz**” kelimeleri verilmiştir.

57. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Öğretmeniniz şiiri okurken, boş bırakılan yerleri tamamlayınız.” denilmiş ve öğrencilerin boşluklara “**ben, kuşlar, kuşlar ve yarışım**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

62. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıda verilen ikinci cümlelerdeki boşlukları kutu içinden uygun kelimelerle tamamlayınız.” denilmiştir. Öğrencilerin cümlelerdeki boşlukları doldurmaları için “**eski, yok, kapatıp, doğruldu ve geriye**” kelimelerinin verildiği görülmüştür.

75. sayfadaki 5. etkinlikte “Nasrettin Hoca çocuklara başından geçen bir olayı anlatıyormuş. Şakacı bir çocuk da onun her söylediğini tekrarlıyormuş. Bazı kelimeleri, aynı anlama gelen başka kelimelerle değiştiriyormuş. Hocanın kullandığı kelimeleri yazdık. Çocuğunkileri ise altına siz yazınız.” denilmiştir. Örnek çalışma “**kara ve siyah**” kelimeleriyle yapılmış, öğrencilerin de “**ak**” yerine “**beyaz**” kelimesini ve “**al**” kelimesi yerine de “**kırmızı**” kelimesini koyarak cümleyi yeniden yazmaları hedeflenmiştir.

75. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki cümlelerde bazı kelimelerin yerleri boş bırakılmış. Boşlukları kutucuklardaki kelimelerle doldurunuz.” denildikten sonra “**fıkralarıyla, şenlikleri, problemleri ve esprileriyle**” kelimeleri verilmiştir.

81. sayfadaki 1. etkinlikte “Şiiri dinleyiniz. Dinlerken boşlukları doldurunuz.” denilmiştir. Öğrencilerin boşluklara “**atımı, yerde, olduğunu, on, ses, alay, vermez, çocuklar ve inecektim**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

82. sayfadaki 2. etkinlikte “Fıkırada eksik kalan kelimeleri listeden tamamlayınız.” denilmiş ve boşlukların doldurulması için “**ben, cübbem, geliyordu, Hoca, komşusuyla, Nasrettin ve üzerine**” kelimeleri verilmiştir.

87. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki cümlelerde koyu renkle yazılmış kelimeler var. Bunların zıt anlamlılarını kutulardan bulup cümleleri yeniden yazınız.” denilmiştir. Örnek çalışma “**soğuk ve sıcak**” kelimeleriyle yapılmıştır. Öğrencilerden de “**yukarı, uzun, yüksek, az ve aynı**” kelimelerinin yerine “**aşağı, kısa, alçak, çok ve farklı**” kelimeleriyle aynı çalışmayı yapmaları istenilmiştir.

114. sayfadaki 1. etkinlikte “Cümlelerdeki boşlukları panodan seçeceğiniz uygun kelimelerle tamamlayınız.” denilerek “**sevimli, korkunç, ejderha, gerçek, kuklaları, Çinliler, kertenkele ve zevkli**” kelimeleri verilmiştir.

126. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıda , okuduğunuz masaldan alınmış bir bölüm bulunuyor. Boş bırakılan yerleri doldurunuz ve bir başlık yazınız.” denilmiş ve öğrencilerin verilen boşluklara “**bilmece, bir okul ve okul**” kelime ve kelime gruplarını yazmaları hedeflenmiştir.

131. sayfadaki 3. etkinlikte “Şiiri okuyunuz. Boş bırakılan yerlere etrafa saçılmış kelimelerden birini yazınız.” denilmiştir. Şiirdeki boşlukla yazılması için “**şişman, tembel, çalışkan, küçük, üzgün ve uzun**” kelimelerinin verildiği görülmüştür.

133. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Boş bırakılan yerlere kutucuklardaki kelimelerden uygun olanı yazınız. Sonra cümleyi bir kez okuyunuz.”

denildikten sonra “**tembellik, çalışan, arı, cennet, güzel, okuyarak ve boş**” kelimeleri verilmiştir.

135. sayfadaki 3. etkinlikte “Aşağıda farklı renkte olan kelimelerde gerekli değişiklikleri yaparak cümlelerin anlamını tersine çeviriniz.” denilerek “**büyüklere**” kelimesiyle örnek çalışma yapılmış ve bu kelimenin yerine “**küçüklerle**” kelimesi getirilerek cümle yeniden yazılmıştır. Öğrencilerin “**üzülüyordu, minik, sevdinse, küçük ve güzel**” kelimeleriyle çalışmaları ve bu kelimelerin yerine “**seviniyordu, kocaman, sevmeyince, büyük ve çirkin**” kelimelerinde ulaşmaları hedeflenmiştir.

137. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki cümlelerin bazı kelimeleri kaybolmuş. Bulup yerlerine yazınız.” denildikten sonra “**ünlü, büyüklerin, okuyabilmemiz ve televizyonda**” kelimeleri verilmiştir.

149. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeleri uygun olan boşluklara yerleştiriniz.” denilmiş ve “**ülke, takım, oyun ve dili**” kelimeleri verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

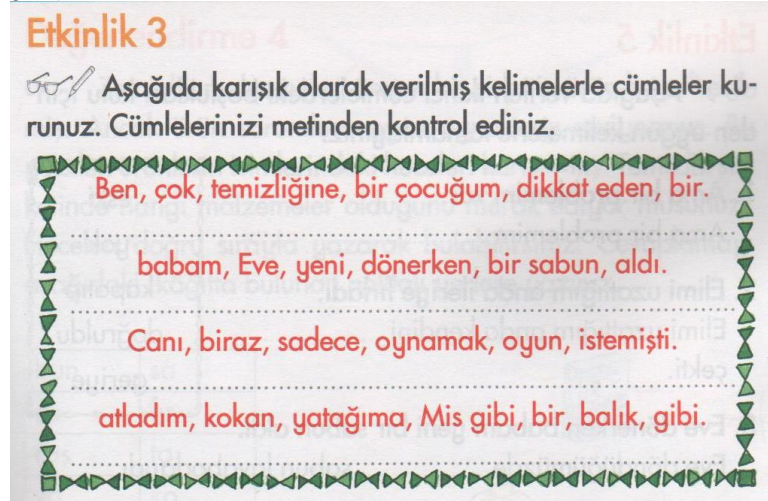
ağır	beyaz	Çinli	ev
aile	bilmece	çirkin	farklı
ak	bina	çocuk	fıkra
al	bir	çok (2)	fırçalamak
alay	bitmek	dilli	fikir
alçak	boş	doğa	gelmek
arı	boyamak	doğrulamak (2)	gerçek
aşağı	büyük (4)	dolaşmak	geri (2)
at	cennet	düş	gitmek
ay	cumhuriyet	düşünce	gösteren
aynı	cübbe	ejderha	güven
az	çalışkan	eski	güzel (2)
ben (2)	çalışmak	espri	hayret etmek

hoca	neşe	siyah	üzgün
ihtiyar	okul	soğuk	üzülmek
inmek	okul (2)	sorumluluk	vagon
kahraman	okumak (2)	süpürmek	vakit
kapatmak	olmak	şaşırmak	vatan
kara	on	şenlik	vermek
kertenkele	oyun	şişman	yapı
kesmek	önce	tabiat	yarışmak
kırmızı	özlemek	takım	yaşlı
kısa	problem	taramak	yavaş
kocaman (2)	ray	tek	yavru
komşu	rüya	televizyon	yer
korkunç	sen	tembel	yok
kukla	ses	tembellik	yol
kuş (3)	sevimli	tren	yukarı
küçük (3)	sevinç	tükenmek	yüksek
lokomotif	sevinmek	uzun (2)	zaman
millet	sevmek (2)	ülke	zevkli
minik	sıcak	ünlü	
Nasrettin	silmek	üzeri	

4.1.2.3.Cümle Kurma

61. sayfadaki 3. etkinlikte “Aşağıda karışık olarak verilmiş kelimelerle cümleler kurunuz. Cümlelerinizi metinden kontrol ediniz.” denilmiştir. Öğrencilerden “**ben, çok, temizliğine, bir çocuğum, dikkat eden, bir**” kelimeleriyle bir cümle, “**babam, eve, yeni, dönerken, bir sabun, aldı**” kelimeleriyle bir cümle, “**canı, biraz, sadece, oynamak, oyun, istemişti**” kelimeleriyle bir cümle ve “**atladım, kokan, yatağıma, mis gibi, bir, balık, gibi**” kelimeleriyle de bir cümle kurmaları istenilmiştir.

Resim 11: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 61. sayfasındaki cümle kurma çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:61)

150. sayfadaki 3. etkinlikte “Karışık kelimeleri düzenleyerek cümleler oluşturunuz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**Ahmet’ten, var, oyuncacı, Ali’nin ve çok**” kelimeleriyle bir cümle, “**Tamer, okulun, ile, Mehmet, bahçesinde, top ve oynuyorlar**” kelimelerinden bir cümle, “**Efe, sek sek, ve, bahçede, Defne, ve oynuyorlar**” kelimeleriyle bir cümle ve “**misket, heyecanla, çocuklar, parkta ve oynuyorlar**” kelimeleriyle de bir cümle kurmaları ve ilgili yerlere yazmaları istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

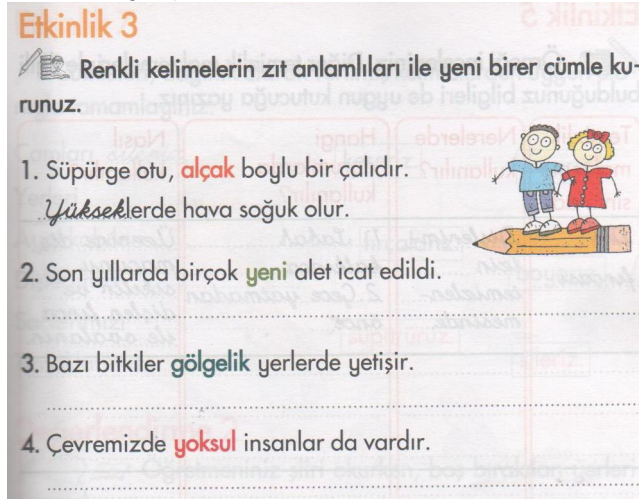
Ahmet	bir (2)	Efe	mis
Ali	biraz	ev	misket
almak	can	gibi	okul
atlamak	çocuk (2)	heyecan	oynamak (4)
baba	çok (2)	ile	oyun
bahçe (2)	Defne	istemek	oyuncak
balık	dikkat etmek	kokan	park
ben	dönmek	Mehmet	sabun

sadece	Tamer	top	yatak
sek sek	temizlik	var	yeni

4.1.2.4.Cümlede Kullanma

55. sayfadaki 3. etkinlikte “Renkli kelimelerin zıt anlamlıları ile yeni birer cümle kurunuz.” denilmiştir. Renkli olarak verilen kelimeler “**alçak, yeni, gölgelik ve yoksul**” kelimeleridir. “**Alçak**” kelimesinin zıttı olan “**yüksek**” kelimesi ile örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerin ise “**eski, güneşli ve zengin**” kelimeleri ile cümleler kurmaları hedeflenmiştir.

Resim 12: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 55. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:55)

60. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeleri kullanarak cümleler kurunuz.” denildikten sonra “**temizlik, sabun, lavabo, banyo ve çeşme**” kelimeleri ve kurulan cümlelerin yazılacağı bir bölüm verilmiştir.

90. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını sözlükten araştırınız. Kelimeleri birer cümle içinde kullanarak bu

cümleleri kelimelerin karşısındaki boşluklara yazınız.” denilmiş ve “**buğday, harman, ekin ve tarla**” kelimeleri verilmiştir.

95. sayfadaki 1. etkinlikte “İşte gök kuşağının yedi rengi. Her bir renkle ilgili olarak örnekteki gibi bir cümle kurunuz.” denilmiş ve “**kırmızı**” kelimesi ile örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden “**turuncu, sarı, yeşil, mavi, lâcivert ve mor**” kelimeleriyle aynı çalışmayı yapmaları istenilmiştir.

136. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kutularda verilen iki kelimeyi aynı cümle içinde kullanınız.” denilmiş ve “**felç ve sepet**” kelimeleriyle örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden “**sergi – köy**”, “**gezgin – sepet**” , “**yardım – mutluluk**” ve “**köy – okul**” kelimeleriyle aynı çalışmayı yapmaları ve kuracakları cümleleri ilgili yere yazmaları istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

alçak (2)	gölgelik	mor	temizlik
banyo	güneşli	mutluluk	turuncu
buğday	harman	okul	yardım
çeşme	kırmızı	sabun	yeni
ekin	köy (2)	sarı	yeşil
eski	lâcivert	sepet (2)	yoksul
felç	lavabo	sergi	yüksek
gezgin	mavi	tarla	zengin

4.1.2.5. Çağrışım ile Kelime Öğretimi

52. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki fotoğrafların size çağrıştırdığı kelimeleri yazınız.” denilmiş ve örnek olarak birinci resimle ilgili “**kış ve kar**” kelimeleri, ikinci resimle ilgili de “**sıcak ve çiçek**” kelimeleri verilmiştir.

Resim 13: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 52. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:52)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

çiçek

kar

kış

sıcak

4.1.2.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi

55. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerle resimleri eşleştiriniz.” denilmiş ve “**diş fırçası, diş macunu, havlu, peçete, şampuan, tarak ve tırnak makası**” kelimeleri ve resimleri verilmiştir.

Resim 14: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 55. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:55)

80. sayfadaki 4. etkinlikte “Mırnav, halamı yine kızdırdı. Halam bir kelime söyleyince o tam tersini söylüyor. Halam aşağıdaki kelimeleri söyleyince Mırnav ne söylemiş olabilir? Kelimelerin zıt anlamlarını karşılarındaki kutulardan bulunuz. Örnekteki gibi işaretleyiniz.” denilmiştir. Örnek çalışma “**pis** ve **temiz**” kelimeleriyle yapılırken öğrencilerden “**beyaz, cesaret, savaş, küsmek** ve **büyük**” kelimeleri ile karşılarında bulunan “**siyah, küçük, barışmak, korku** ve **barış**” kelimelerinin zıt anlamlılık ilişkisine göre eşleştirilmesi istenilmiştir.

104. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıda bazı kelimeler verilmiştir. Birbirlerinin tam tersi (zıt) anlama sahip kelimeleri eşleyiniz.” denilmiştir. “**Çalışkan** ve **tembel**” kelimeleriyle örnek çalışma yapılmış, öğrencilerden de “**eski, güçlü, hızlı, yakın** ve **sert**” kelimeleriyle “**uzak, yumuşak, yavaş, yeni** ve **zayıf**” kelimelerini zıt anlamlılık ilişkisine göre eşleştirmeleri istenilmiştir.

110. sayfadaki 4. etkinlikte “Fil çiftlerinden bazıları, oyunlarda anlaşılmayınca birbirine küsmeye başlamış. Küs fillerin üzerinde birbirine zıt kelimeler yazıyor. Kim kime küsmüş. Çizgilerle eşleştiriniz.”denilmiştir. Fillerin üzerinde “**çirkin, dış, tok, arka, aç, güzel, iç, ön, alt, fazla, üst** ve **eksik**” kelimelerinin yazıldığı görülmüştür.

143. sayfadaki 2. etkinlikte “Ortak kelimelere sahip olan cümleleri bularak eşleştiriniz” denilmiş ve öğrencilerin “**yandı, yoldu, yüzmüş, güldü, kapandı** ve **almış**” kelimeleri üzerinde çalışmaları hedeflenmiştir.

151. sayfadaki 1. etkinlikte “aşağıda bazı bilmeceler var. Bilmecelerin cevapları bu sayfadaki resimlerde. Haydi, bilmecelerle resimleri eşleştirin.” denilmiş ve “**ceket, gökkuşağı, pırasa, telefon, araba, lahana, gül** ve **portakal**” resimleri verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

aç	eksik	küsmek	tembel
almak	eski	lahana	temiz
alt	fazla	macun	tırnak
araba	fırça	makas	tok
arka	gökkuşağı	ön	uzak
barış	güçlü	peçete	üst
barışmak	gül	pırasa	yakın
beyaz	gülmek	pis	yanmak
büyük	güzel	portakal	yavaş
ceket	havlu	savaş	yeni
cesaret	hızlı	sert	yolmak
çalışkan	iç	siyah	yumuşak
çirkin	kapanmak	şampuan	yüzmek
dış	korku	tarak	zayıf
dış (2)	küçük	telefon	

4.1.2.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi

32. sayfadaki 2. etkinlikte “Okuduğunuz metinde varlıklara ad olan kelimeleri bulunuz ve aşağıda uygun olan kutucuğa yazınız. Siz de bildiklerinizi ekleyiniz.” denilmiş ve “**insan adları**” grubuna “**Atatürk**” yazılarak örnek çalışma yapılmıştır. “**Ağaç adları**” ve “**barınak adları**” şeklinde verilen iki grup daha verilmiş ve öğrencilerin bu gruplara “**çınar** ve **köşk**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

89. sayfadaki 2. etkinlikte “Trenin vagonlarına ayları sırasıyla yazınız ve aşağıdaki mevsim kamyonlarına örnekteki gibi yükleyiniz.” denilmiştir. “**Ocak** ve **mayıs**” kelimeleriyle örnek çalışma yapılmış, öğrencilerden “**şubat, mart, nisan,**

haziran, temmuz, ağustos, eylül, ekim, kasım ve aralık” kelimelerini **“kış, sonbahar, yaz ve ilkbahar”** mevsimlerine göre gruplamaları istenilmiştir.

91. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kutudan mevsimlerle çiçekleri seçiniz ve kâğıttaki uygun yere yazınız.” denilmiştir. Örnek çalışma **“ilkbahar ve sümbül”** kelimeleriyle yapılmış ve **“gül, menekşe, çiğdem, lâle, kardelen, kış, yaz ve sonbahar”** kelimelerinin **“mevsimler”** ve **“çiçekler”** gruplarından uygun olanına yazılması istenilmiştir.

Resim 15: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 91. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması

Etkinlik 1

Aşağıdaki kutudan mevsimlerle çiçekleri seçiniz ve kâğıttaki uygun yere yazınız.

gül - menekşe - çiğdem - lâle - kardelen - kış - yaz - sonbahar

Mevsimler

ilkbahar

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Çiçekler

sümbül

.....

.....

.....

.....

.....

.....

 Çiçek kutusuna iki çiçek ismi de siz ekleyiniz.

(Aldı ve diğerleri, 2005:91)

122. sayfadaki 1. etkinlikte “Merhaba! Ben Alâaddin’in sihirli lambasının ciniyim. Kutuların içinde verilen kelimeleri aşağıdaki başlıklara göre gruplandırın. (Bakalım siz de cin gibi çocuklar mısınız?)” denildikten sonra **“okul, dere, Yedi başlıklı Dev, Külkedisi, Kırmızı Şapkalı Kız, Pamuk Prenses, kraliçe, cüce, tepe, Masal Ülkesi, peri ve Kafdağı”** kelime ve kelime grupları verilmiştir. Bunların kişi

isimleri, yer isimleri ve gerçek hayatta da görebildiklerimiz şeklinde gruplandırılması istenilmiştir. Etkinliğin açıklamasında sadece “kelime” ifadesi bulunmasına rağmen verilenler arasında iki ve üç kelimeden oluşan kelime gruplarının da olduğu görülmüştür. Ayrıca yine açıklama kısmında “lamba” şeklinde verilen kelimenin “lâmba” olarak düzeltilmesi gerekmektedir.

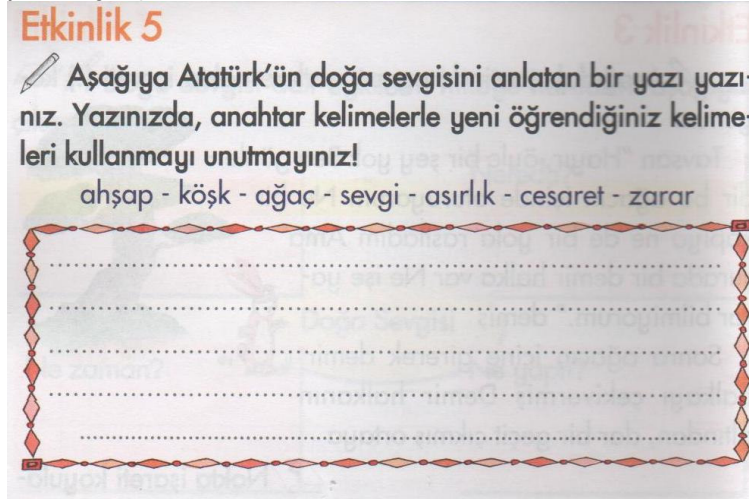
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağaç	ekim	köşk	pamuk
ağustos	eylül	kraliçe	peri
aralık	gül	Külkedisi	prens
Atatürk	haziran	lâle	sonbahar (2)
barınak	ilkbahar (2)	mart	sümbül
başlıklı	insan	masal	şapkalı
cüce	Kafdağı	mayıs	şubat
çınar	kardelen	menekşe	temmuz
çiçek	kasım	mevsim	tepe
çiğdem	kırmızı	nisan	ülke
dere	kış (2)	ocak	yaz (2)
dev	kız	okul	yedi

4.1.2.8. Metin Yazma

34. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıya Atatürk’ün doğa sevgisini anlatan bir yazı yazınız. Yazınızda, anahtar kelimelerle yeni öğrendiğiniz kelimeleri kullanmayı unutmayınız!” denilerek “**ahşap, köşk, ağaç, sevgi, asırlık, cesaret ve zarar**” kelimeleri verilmiştir.

Resim 16: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 34. sayfasındaki metin yazma çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:34)

46. sayfadaki 2. etkinlikte ““Atatürk” adlı şiiri okudunuz. Artık şiirin konusunu yazabilirsiniz. Yazınızda aşağıdaki gibi kelimeleri kullanmayı unutmayınız!” denildikten sonra “**cumhuriyet, kahraman, vatan, eser ve yol gösterici**” kelime ve kelime grupları verilmiştir. Etkinliğin açıklanmasına “kelime” ifadesi kullanılmasına rağmen verilenler arasında kelime grubunun olduğu da görülmüştür.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağaç	cumhuriyet	köşk	zarar
ahşap	eser	sevgi	
asırlık	gösterici	vatan	
cesaret	kahraman	yol	

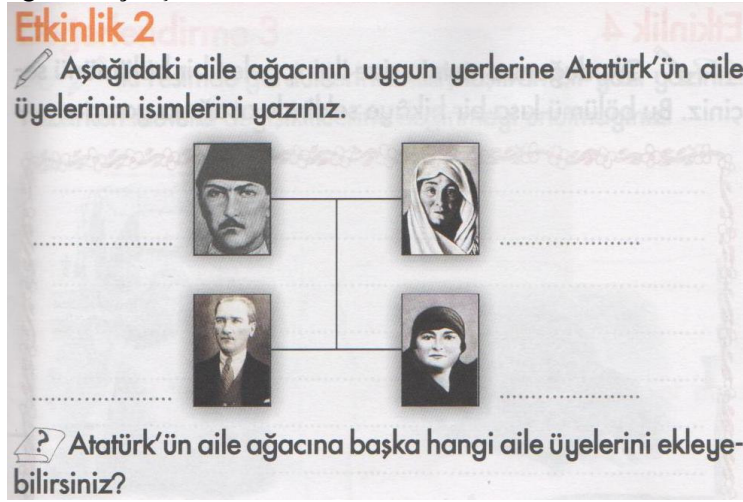
4.1.2.9. Resimle Kelime Öğretimi

21. sayfadaki 3. etkinlikte “Okuduğunuz metinde aşağıdaki hayvanlarla ilgili bazı bilgiler veriliyor. Resimlerin altına bu hayvanlarla ilgili öğrendiklerinizi

yazınız.” denilmiştir. Resimleri verilen hayvanların “**fok, salyangoz, leylek, kaplumbağa ve sincap**” olduğu görülmüştür.

41. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki aile ağacının uygun yerlerine Atatürk’ün aile üyelerinin isimlerini yazınız.” denilmiş ve Atatürk’ün ailesindeki kişilerin resimleri verilmiştir. Resimleri verilenler: “**Atatürk, Zübeyde Hanım, Ali Rıza Bey ve Makbule**”.

Resim 17: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 41. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:41)

50. sayfadaki 1. etkinlikte “Resimlerdeki canlı ve cansız varlıkları belirleyiniz. Canlı varlıkların altına “+” işareti, cansız varlıkların altına “-” işareti koyunuz denilmiş ve “**bilgisayar, kaplumbağa, eşek, araba, havuç, koltuk, şemsiye, telefon, zürafa, sandalye, sabun, pırasa, kova ve mısır**” resimleri verilmiştir.

52. sayfadaki 4. etkinlikte “ağacın bölümlerinin adlarını yazınız.” denilmiştir. Örnek olarak “**yaprak**” kelimesi yazılmış ve öğrencilerin “**dal, gövde ve kök**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

58. sayfadaki 1. etkinlikte “Kuşun organlarının isimlerini yazınız” denilmiş ve öğrencilerin “**baş, göz, burun, kanat, ayak ve kuyruk**” kelimelerini ilgili yerlere yazmaları hedeflenmiştir.

65. sayfadaki 1. etkinlikte “Pazar yerinde tezgâhı olan bir satıcı olduğunuzu düşünün. Tezgâhınızda aşağıdaki sebze ve meyveler var. İyi satış yapabilmek için onları hangi özellikleriyle tanıttınız?” denildikten sonra “**domates, patates, patlıcan, salatalık, havuç ve armut**” resimleri verilmiş ve “domates” ile örnek çalışma yapılmıştır.

65. sayfadaki 2. etkinlikte “Resimlerini gördüğünüz yiyeceklere ait özellikleri yazınız.” denilmiş ve “**karpuz, üzüm ve elma**” resimleri verilmiştir.

69. sayfadaki 2. etkinlikte “aşağıdaki örneğe bakarak siz de diğer bölümleri doldurunuz.” denilmiş ve “**bayrak**” ile ilgili örnek çalışma yapılmıştır. Resmi verilen varlığın açıklamasının yapılması ve onun üzerindeki renk ile yandaki kutunun boyanması istenilmiştir. Öğrencilerden “**üzüm, elma, havuç ve limon**” resimlerinden hareketle aynı çalışmaları yapmaları istenilmiştir.

92. sayfadaki 2. etkinlikte “Mevsimlerin isimlerini ağaçlara bakarak yazınız. Her mevsimle ilgili bir cümle kurunuz.” denilmiştir. Örnek çalışma “**yaz**” kelimesi ile yapılmış ve öğrencilerden resimlerinden hareketle “**ilkbahar, sonbahar ve kış**” kelimelerini yazmaları ve bu kelimeleri cümlede kullanmaları istenilmiştir.

94. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki iletişim araçlarından nasıl yararlanıyoruz? Yazınız.” denildikten sonra “**televizyon, radyo, gazete ve internet**” kelimeleri (ilgili resimlerle birlikte) verilmiştir.

96. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Örneği inceleyiniz. Siz de verilen resimlerle ilgili yani kelimeler bulunuz. Uygun yerlere yazınız.” denilmiştir. Örnek çalışmada “**ayçiçeği, yaz, yaprak, sarı ve güneş**” kelimeleri kullanılmıştır.

Öğrencilerin diğer üç resimde çalışmaları istenilmiştir.(Burada yazılacak kelimeler öğrencilere göre farklılıklar gösterebilmektedir).

109. sayfadaki 3. etkinlikte “Resimlerin altındaki boşluları örnekteki gibi doldurunuz.” denildikten sonra “**insan**” resmi ile örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden resimlerden hareketle “**araba, çiçek ve ev**” kelimelerine ulaşmaları ve sonrasında bunların çoğul durumlarını yazmaları istenilmiştir. Etkinliğin devamında “**araba, bebek, kitap, silgi, keman, kedi, tarak, elma, çanta, kalem, defter ve ayakkabı**” kelimeleri verilmiş ve bunların çoğul durumlarının yazılması istenilmiştir.

112. sayfadaki 7. etkinlikte “Resimlerin karşısına isimlerini yazınız.” denildikten sonra “**elma ve armut**” kelimeleriyle örnek çalışma yapılmış ve öğrencilerden de resimlerden hareketle “**muz, dondurma, karpuz, çiçek, pantolon, ekmek ve eldiven**” kelimelerini ilgili yerlere yazmaları istenilmiştir.

115. sayfadaki 2. etkinlikte “Resimlerde birtakım mesleklerde çalışanlar görülmüştür. Bunların hangi meslekler olduğunu yanlarındaki boşluğa yazınız.” denilmektedir. Öğrencilerin verilen boşluklara “**itfaiyeci, ressam, balerin, aşçı, asker, futbolcu, astronot, doktor, palyaço, tamirci, hemşire ve müzisyen**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

117. sayfadaki 1. etkinlikte “Resimlerin altındaki boşluklara isimlerini yazınız.” denildikten sonra “**çöl, dağ, ağaç, geyik, köşk ve göl**” resimleri verilmiştir.

147. sayfadaki 1. etkinlikte “aşağıdaki resimlerin altlarını örnekteki gibi doldurunuz.” denilerek verilen top resimlerinden hareketle “**top**” kelimesi üzerine örnek çalışma yapılmıştır. Sonrasında yine resimlerden hareketle bu kelime çoğul eki getirilerek yeniden yazılmıştır. Öğrencilerden de “**balon ve kedi**” resimleriyle ilgili aynı çalışmayı yapmaları istenilmiştir.

147. sayfadaki 2. etkinlikte “aşağıda topla oynanan bazı spor dallarında kullanılan topların resimleri bulunuyor. Bu spor dallarının adlarını yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**futbol, tenis, voleybol ve basketbol**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

153. sayfadaki 3. etkinlikte “Her kutudaki resmin özelliklerini karşısına yazınız.” denildikten sonra “portakal” ile ilgili örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden “**diş macunu, yumurta, üzüm, fincan, tuzluk, aslan ve sabun**” resimlerinden hareketle aynı çalışmayı yapmaları beklenmektedir.

154. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını resimden yararlanarak altlarına yazınız.” denildikten sonra “**saklambaç, sobe, ve ebe**” kelimeleri verilmiştir.

156. sayfadaki 1. etkinlikte “Resimlerini gördüğünüz hayvanların adlarını söyleyiniz. Sonra aşağıdaki tabloda ayrılan yere yazınız.” denildikten sonra “**fil, kirpi, kaplumbağa, koyun, at ve arı**” resimlerinin verildiği görülmüştür.

Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağaç	ayakkabı	çöl	eşek
Ali Rıza Bey	ayçiçeği	dağ	ev
araba (3)	balerin	dal	fil
arı	balon	defter	fincan
armut (2)	basketbol	diş	fok
asker	baş	doktor	futbol
aslan	bayrak	domates	futbolcu
astronot	bebek	dondurma	gazete
aşçı	bilgisayar	ebe	geyik
at	burun	ekmek	göl
Atatürk	çanta	eldiven	gövde
ayak	çiçek (2)	elma (4)	göz

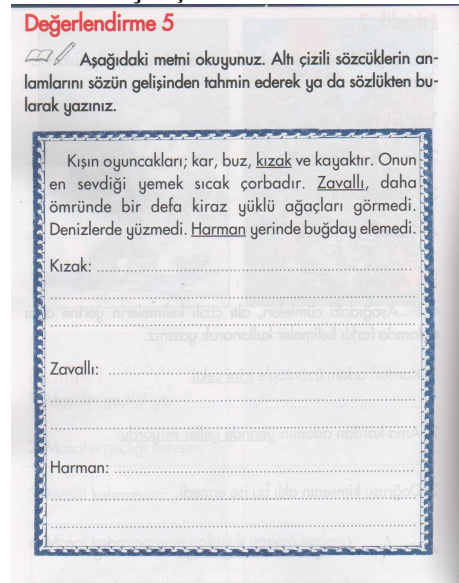
güneş	koltuk	patlıcan	tarak
havuç (3)	kova	pırasa	telefon
hemşire	koyun	radio	televizyon
ilkbahar	kök	ressam	tenis
insan	köşk	sabun (2)	top
internet	kuyruk	saklambaç	tuzluk
itfaiyeci	leylek	salatalık	üzüm (3)
kalem	limon	salyangoz	voleybol
kanat	macun	sandalye	yaprak (2)
kaplumbağa (3)	Makbule	sarı	yaz (2)
karpuz (2)	mısır	silgi	yumurta
kedi (2)	muz	sincap	Zübeyde Hanım
keman	müzişyen	sobe	zürafa
kış	palyaço	sonbahar	
kirpi	pantolon	şemsiye	
kitap	patates	tamirci	

4.1.2.10.Sözlük Kullanma

77. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek karşılırlarına yazınız.” denilmiş ve “**arkadaş, söz vermek, Kurtuluş Savaşı ve İstiklâl Marşı**” kelime ve kelime grupları verilmiştir. Etkinliğin açıklanmasında sadece “kelime” ifadesini görmemize rağmen verilenlerin dört tanesinden üçünün kelime grubu olduğunu görüyoruz.

100. sayfadaki 5. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki metni okuyunuz. Altı çizili sözcüklerin anlamlarını sözün gelişinden tahmin ederek ya da sözlükten bularak yazınız.” denilmiş ve “**kızak, zavalı ve harman**” kelimeleri verilmiştir.

Resim 18: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 100. sayfasındaki sözlük kullanma çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:100)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

arkadaş	kızak	savaş	zavallı
harman	kurtulmak	söz	
İstiklâl	marş	vermek	

4.1.2.11. Diğer Teknikler

58. sayfadaki 2. etkinlikte “Şifreli olarak verilen kuş isimlerini bulunuz.” denilmiştir. Öğrencilerin şifreleri çözerek “**baykuş, bülbül, devekuşu, güvercin, kanarya, karabatak, karga, kartal, leylek ve serçe**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

Resim 19: Erdem yayınları öğrenci çalışma kitabının 58. sayfasındaki kelime öğretimi çalışması

(Aldı ve diğerleri, 2005:58)

63. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Temizlik malzemeleri üreten bir şirketin ürün listesi verilmiş. Ancak ürün sorumlusu oyun oynamayı seviyormuş. Bu yüzden ürünlerin isimlerindeki heceleri karıştırmış. Temizlik şirketinde hangi malzemeler olduğunu merak ediyor musunuz? Heceleri doğru sırayla yazarak bulabilirsiniz. Cevaplamayı aşağıdaki kâğıtta bulunan noktalı yerlere yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin bu çalışmada “**sabun, fırça, faraş, kova, deterjan, şampuan, sabunluk ve süpürge**” kelimelerine ulaşmaları istenilmiştir.

88. sayfadaki 1. etkinlikte “Her mevsimde üç ay, bir yılda on iki ay var. Mevsim kâğıtlarını sarı, turuncu, beyaz ve yeşile boyayınız. Her mevsimdeki ayları da mevsim kâğıtlarının yanındaki kâğıt parçalarına yazınız. Biz ayların baş harflerini yazdık. Gerisi size kaldı. Kolay gelsin...” denilmiştir. Örnek çalışma “**mart**” kelimesi ile yapılmış, öğrencilerden de “**ocak, şubat, nisan, mayıs, haziran, temmuz, ağustos, eylül, ekim, kasım ve aralık**” kelimelerini ilgili yerlere yazmaları istenilmiştir.

105. sayfadaki 5. etkinlikte “Birbirleriyle aynı anlamı taşıyan kelimeler bazı harflerini kaybetmişler. Yiten harfler rüzgârda uçuşuyor. Bu harflerden uygun olanları kelimelerdeki boşluklara yerleştiriniz.” denilmiştir. Öğrencilerden **“hediye, yolculuk, rüzgâr, yoksul, elbise, şehir, ad, armağan, seyahat, yel, fakir, kıyafet, kent ve isim”** kelimelerine ulaşmaları istenilmiştir.

116. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Görüyor musunuz neler oldu? Ejderha, sayfamıza ateş püskürttü. Zıt anlamlı kelimeler listemizin bir kısmı yandı. Ama ejderha alevini çok ustaca savurmuş. Her zıt anlamlı kelimelerden biri yanmış. Haydi, kelimelerin yanmış olan zıt anlamlılarını bulun.” denilmiştir. **“İri, canlı, kocaman, az, dev, ilk, sevimli, gerçek, çıkmak ve yaşamak”** kelimeleri verilmiş ve **“ufak, ölü, ufacık, çok, küçük, son, korkunç, yalan, inmek ve ölmek”** kelimelerinin de öğrenciler tarafından bulunarak ilgili yere yazılması istenilmiştir.

118. sayfadaki 3. etkinlikte “Türkçemizde yazılışları aynı ama anlamları farklı kelimeler var. Hem de o kadar çok ki. Bunlardan bazıları aşağıdaki cümlelerde veriliyor. Cümlelerdeki bu eş sesli kelimeleri bulunuz ve karşılıklarına yazınız.” denilerek **“aç”** kelimesi ile örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden **“at, yer, kap, aş, diz, kır, dolu ve ben”** kelimelerini bularak ilgili yerlere yazmaları istenilmiştir.

119. sayfadaki 4. etkinlikte “Geyik sürüsü, su içmek için göle gidiyormuş. Her birinin üstünde alfabe sırasına göre bir kelime yazılıymış. Ama geyikler yolda sıralarını şaşırmışlar. Haydi, geyiklerin tekrar sıraya girmelerine yardımcı olunuz. Hangisinin kaçınıcı olduğunu yuvarlak kutucuklara yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin sıraya koymaları istenen geyiklerin üzerinde **“sarı, yeşil, köşk, erik, orman, ceviz, ufuk, alaca, sevinç, gizli, ve dağ”** kelimelerinin yazılı olduğu görülmüştür.

124. sayfadaki 3. etkinlikte “Aşağıdaki soruları ve cümleleri okuyunuz. Tabeladaki kelimelerden hangisi soruluyor ya da isteniyorsa noktalı yerlere yazınız.” denilmiş ve **“ülke, oyuncak, gezi, rüya ve Kafdağı”** kelimeleri verilmiştir.

127. sayfadaki 3. etkinlikte “İşte size bir oyun! Oyunun kuralı şu: Verilen kelimenin harflerini kullanarak yeni kelimeler türeteceksiniz. Bir kelime sizin için örnek olarak yapılmış. Diğer kelimeler sizi bekliyor.” denilmiştir. Örnek çalışma “**hayvancılık**” kelimesinden hareketle “**hayvan, Van, vana, ay, ayva, hacı, yalan, anı, avcı, kıl, kalay, ayak ve kaya**” kelimeleri yazılarak yapılmıştır. Öğrencilerden “**armağan ve padişah**” kelimelerinden hareketle aynı çalışmayı yapmaları istenilmiştir.

134. sayfadaki 1. etkinlikte “Listedeki kelimeleri her kutuya birer harf gelecek şekilde yerleştiriniz.” denilerek “**yardımlaşma, işsizlik, hediye, kazanç, sergi, ürün ve para**” kelimeleri verilmiştir.

134. sayfadaki 2. etkinlikte “Örnekleri inceleyerek diğer kelimeleri de örneklerindeki gibi değiştiriniz.” denildikten sonra “**başladı ve gitti**” kelimeleri “**başlamadı ve gitmedi**” şeklinde olumsuz olarak yazılarak örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden “**uzattı, durdu, kurtuldu, kazandı, oldu ve getirdi**” kelimeleri üzerinde çalışmaları ve “**uzatmadı, durmadı, kurtulmadı, kazanmadı, olmadı ve getirmedi**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

139. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki şiiri okuyunuz. Renkli kelimeleri örneklerdeki gibi değiştiriniz.” denilmiş ve “**televizyon ve kumbara**” kelimeleriyle örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerin de “**para, sakız, çikolata ve gazoz**” kelimelerine çoğul eki getirilerek şiiri yeniden yan tarafta yazmaları istenilmiştir.

142. sayfadaki 1. etkinlikte “Altta, içinde aynı kelimenin geçtiği iki farklı cümleyi yan yana verdik. Ama bu cümlelerden biri o kelimeye doğru, diğeri yanlış anlam veriyor. Doğru cümle hangisiyse, onun yanındaki yaprak ve dalın boş bırakılmış ucuna güzel bir çiçek çiziniz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**canımızın sıkılması, uçurum, denemiş, başarmış ve şehzade**” kelimeleri üzerinde çalışmaları istenilmiştir. Etkinliğin açıklamasında sadece “kelime” ifadesi kullanılmakla birlikte “canımızın sıkılması” şeklinde bir kelime grubunun verildiği görülmüştür.

158. sayfadaki 5. değerlendirme çalışmasında “Verilen kelimelerden yazımı doğru olanları bulup işaretleyiniz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**eşofman, antrenman, jimnastik, jaguar, antrenör, kaplumbağa, zürafa** ve **spor**” kelimeleri üzerinde çalışma yapmaları istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

aç	çikolata	hacı	kıl
ad	çok	hayvan	kır
ağustos	dağ	hayvancılık	kıyafet
alaca	denemek	haziran	kocaman
anı	deterjan	hediye (2)	korkunç
antrenman	dev	ilk	kova
antrenör	devekuşu	inmek	köşk
aralık	diz	iri	kumbara
armağan	dolu	isim	kurtulmak (2)
aş	durmak (2)	işsizlik	küçük
at	ekim	jaguar	leylek
avcı	elbise	jimnastik	mart
ay	erik	Kafdağı	mayıs
ayak	eşofman	kalay	nisan
ayva	eylül	kanarya	ocak
az	fakir	kap	olmak (2)
başarmak	faraş	kaplumbağa	orman
başlamak (2)	fırça	karabatak	oyuncak
baykuş	gazoz	karga	ölmek
ben	gerçek	kartal	ölü
bülbül	getirmek (2)	kasım	para (2)
can	gezi	kaya	rüya
canlı	gitmek (2)	kazanç	rüzgâr
ceviz	gizli	kazanmak (2)	sabun
çıkma	güvercin	kent	sabunluk

sakız	spor	ufacık	yaşamak
sarı	süpürge	ufak (2)	yel
serçe	şampuan	uzatmak (2)	yer
sergi	şehir	ülke	yeşil
sevimli	şehzade	ürün	yoksul
sevinç	şubat	Van	yolculuk
seyahat	televizyon	vana	zürafa
sıkılmak	temmuz	yalan (2)	
son	uçurum	yardımlaşma	

Tablo 1: Erdem Yayınları İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında öğretilmesi hedeflenen kelimeler

acemi	aç (2)	açmak	ad
ağaç (3)	ağır	ağlamak	ağustos (2)
Ahmet	ahşap	aile	ak (2)
akşam (2)	al	alaca	alay
alçak (4)	alet	alışveriş	Ali
Ali Rıza Bey	almak (3)	alt	altın
ama	ancak	anı	anî
antrenman	antrenör	araba (4)	aralık (2)
arı (3)	arka	arkadaş	armağan
armut (2)	asırlık	asker	aslan
astronot	aş	aşağı (2)	aşçı
at (3)	Atatürk (2)	atlamak	avcı
ay (2)	ayak (2)	ayakkabı	ayçiçeği
aynı	ayva	az (3)	baba
bahçe (4)	balerin	balık	balon
banyo	barınak	barış (2)	barışmak
basketbol	baş	başarmak	başlamak (2)
başlıklı	baykuş	bayrak	bebek
ben (4)	beyaz (2)	bez	biçim
bilgisayar	bilmece	bin	bina
bir (5)	biraz (2)	bitmek	boş
boyamak	buğday	burun (2)	bülbül
büyük (6)	can (2)	canlı	ceket
cennet	cesaret (2)	cesur	cetvel
ceviz	cumhuriyet (2)	cübbe	cüce
çalı	çalışkan (3)	çalışmak	çanta
çekic	çeşme	çıkma (4)	çınar
çiçek (5)	çiğdem	çikolata	Çinli
çirkin (2)	çocuk (3)	çok (7)	çöl
çöp	çürük	dağ (2)	dağıtmak
daha	dal	Defne	defter
değerli	denemek	dere	deterjan (2)
dev (2)	devekuşu	dış	dışarı
dikkat etmek	dilli	diş (6)	diz
doğa	doğrulamak (2)	doktor	dolaşmak (2)
dolu (2)	domates	dondurma	dönme
durmak (2)	düş	düşünce (2)	ebe
Efe	ejderha	ekim (2)	ekin
ekmek (2)	eksik	elbise	eldiven
elma (5)	en	erik	eser
eski (3)	espi	eşek	eşofman
ev (4)	evet (2)	eylül (2)	fakat
fakir	faraş (3)	farklı	fazla (2)
felç	fıkra	fırça (3)	fırçalamak

fikir (2)	fil	film	fincan
fok	futbol	futbolcu	garip
gazete (2)	gazoz	gece (3)	gelmek
gerçek (2)	gereç	gerekmek	geri (2)
getirmek (3)	geyik	gezgin	gezi
gezmek (2)	gırgır	gibi	girmek (2)
gitmek (3)	giysi	gizli	gökkuşağı
göl	gölgelik	gösteren	gösterici
götürmek	gövde	göz	güçlü
gül (2)	gülmek	gündüz (2)	güneş (2)
güneşli	güven	güvercin	güzel (4)
hacı	hâlbuki	harman (2)	hastalık
havuç (4)	hayır (2)	hayret etmek	hayvan (2)
hayvancılık	haziran (2)	hediye (2)	hemşire
her	heyecan	hızlı	hoca
hoş	iç	içeri (3)	ihtiyar
ile	ilk	ilkbahar (3)	ince (2)
inek	inmek (3)	insan (2)	internet
iri	isim	istemek	İstiklâl
işsizlik	itfaiye	itfaiyeci	jaguar
jimnastik	Kafdağı (2)	kâğıt	kahraman (2)
kalay	kalp	kalem (2)	kalın
kamyon	kanarya	kanat	kap
kapanmak	kapatmak (2)	kaplumbağa (4)	kar
kara (2)	karabatak	kardelen	karga
karpuz (2)	kartal	kasım (2)	kaya
kaybetmek	kazanç	kazanmak (2)	keçi
kedi (4)	keman	kent	kertenkele
kesmek	kıl	kır	kırmızı (4)
kısa	kış (4)	kıyafet (2)	kız (2)
kızak	kızgın (2)	kirli	kirpi
kitap (2)	kocaman (3)	kokan	koltuk
komşu	konuk (2)	konut	korkak
korku	korkunç (2)	kova (2)	koyun
kök	köşk (4)	köy (2)	kraliçe
kukla	kumbara	kurt	kurtulmak (3)
kuş (4)	kutu	kuyruk	küçük (8)
külâh	Külkedisi	küsmek	lâcivert
lahana	lâle	lavabo	lâzım
leylek (2)	limon	liste	lokomotif
macun (4)	mahalle	makas	Makbule
marş	mart (2)	masal (2)	mavi
mayıs (2)	Mehmet	menekşe	mevsim
mısır	mızıkçı	millet	minik
mis	misafir (2)	misket	mor

mutluluk	muz	müzik	müzisyen
Nasrettin	neşe (2)	neşeli	nisan (2)
o	ocak (2)	okul (7)	okumak (3)
olmak (3)	on	orman	otomobil
oynamak (4)	oysa (2)	oyun (2)	oyuncak (2)
öfkeli (2)	öğrenci	ölmek	ölü
ön	önce (3)	öte	özlemek
palyaço	pamuk	pantolon (2)	para (2)
park	patates	patlıcan	peçete
pek	peri	pırasa (2)	pis (2)
portakal	prens (2)	problem	radio
ray	reklam	renk	ressam
rüya (2)	rüzgâr	sabah (2)	sabun (7)
sabunluk	sadece	sağlam	sağlık
sakız	saklambaç	salatalık	salıngoz
sandalye	sarı (4)	savaş (3)	sek sek
sen	sepet (2)	serçe	sergi (2)
sert (2)	ses	sevgi	sevimli (3)
sevinç (3)	sevinmek	sevmek (3)	seyahat
sıcak (2)	sıkılmak	silgi (2)	silmek
sincap	siyah (2)	sobe	soğuk
son	sonbahar (3)	sonra (2)	sorumluluk
söz	spor	su	sümbül
süpürge (4)	süpürmek	şampuan (4)	şapkalı
şaşırmak	şehir	şehzade	şekil
şemsiye	şenlik	şırıl şırıl	şişman (2)
şubat (2)	tabiat	takım	talebe
Tamer	tamirci	tarak (2)	taramak
tarla	taşıt	tavuk	tek
telefon (2)	televizyon (4)	tembel (3)	tembellik
temiz (2)	temizlik (2)	temmuz (2)	tenis
tepe	testere	tırnak	tok
top (2)	toplamak	tornavida	toz
tren	tuhaf	turuncu	tuzluk
tükenmek	uçak	uçurum	ufacık
ufak (3)	usta	uzak (2)	uzatmak (2)
uzun (2)	ülke (4)	ünlü	ürün
üst	üzeri	üzgün	üzülmek
üzüm (3)	vagon	vakit	Van
vana	vapur	var (2)	vatan (2)
vermek (3)	voleybol	yakın	yalan (2)
yalnız	yan	yanmak	yapı
yaprak (2)	yardım	yardımlaşma	yarışmak
yaşamak (2)	yaşlı	yatak	yavaş (2)
yavru	yaz (5)	yedi	yel

yeni (3)	yer (2)	yeşil (3)	yitirmek
yok (2)	yoksul (2)	yol (2)	yolculuk
yolmak	yukarı (2)	yumurta	yumuşacık
yumuşak (2)	yüksek (3)	yürek	yüzmek (2)
zaman	zarar	zavallı	zayıf (2)
zengin	zevkli	zıplamak	Zübeyde Hanım
zürafa (2)			

Tablo 1’de de görüldüğü gibi Erdem Yayınları’nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında kelime öğretiminin hedeflendiği etkinliklerde 561 kelimenin öğretimi hedeflenmiştir.

Erdem Yayınları’nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayıları başlıklar altında incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğiyle 28, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğiyle 140, cümle kurma tekniğiyle 58, cümlede kullanma tekniğiyle 51, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğiyle 4, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğiyle 87, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğiyle 68, metin yazma tekniğiyle 13, resimle kelime öğretimi tekniğiyle 119, sözlük kullanma tekniğiyle 10 ve diğer teknikler ile 213 kelime öğretilmesinin hedeflendiği görülmüştür.

Öğretilmesi hedeflenen bu 561 kelime öğretilirken; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğinin 3, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğinin 22, cümle kurma 3, cümlede kullanma tekniğinin 6, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğinin 1, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğinin 9, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğinin 5, metin yazma tekniğinin 2, resimle kelime öğretimi tekniğinin 22, sözlük kullanma tekniğinin 2 ve diğer tekniklerin de 21 defa kullanıldığı görülmüştür.

4.2. HARF EĞİTİM YAYINCILIĞI'NIN İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE VE ÖĞRETİLMESİ HEDEFLLENEN KELİMELERE İLİŞKİN BULGULAR

Harf Eğitim Yayıncılığı'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki bulgular, Harf Eğitim Yayıncılığı Ders Kitabı İncelemesi ve Harf Eğitim Yayıncılığı Öğrenci Çalışma Kitabı İncelemesi şeklinde iki başlık altında verilmiştir.

4.2.1. HARF EĞİTİM YAYINCILIĞI DERS KİTABI İNCELEMESİ

Harf Eğitim Yayıncılığı'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki etkinlikler, bulmaca ile kelime öğretimi, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma, cümle kurma, cümlede kullanma, çağrışım ile kelime öğretimi, eşleştirme ile kelime öğretimi, gruplandırma ile kelime öğretimi, metin yazma, resimle kelime öğretimi, sözlük kullanma ve diğer teknikler başlıkları altında incelenmiş ve bulgular aşağıda verilmiştir.

4.2.1.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi

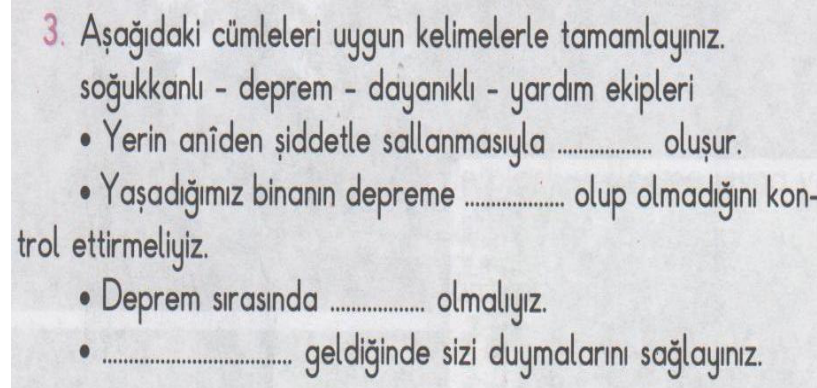
Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.2.1.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma

106. sayfadaki 3. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri uygun kelimelerle tamamlayınız.” denildikten sonra “soğukkanlı, deprem, dayanıklı ve yardım

ekipleri” kelime ve kelime grupları verilmiştir. Bu etkinlikte de “kelime” denilmesine rağmen “yardım ekipleri” kelime grubunun da verildiği görülmüştür.

Resim 20: Harf Eğitim Yayıncılığı ders kitabının 106. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması

(Karafilik, Değirmenci, Bilkan, 2005:106)

136. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri, verilen kelimelerden uygun olanı ile tamamlayınız.” denilerek “**oyun, spor ve oyuncak**” kelimeleri verilmiştir.

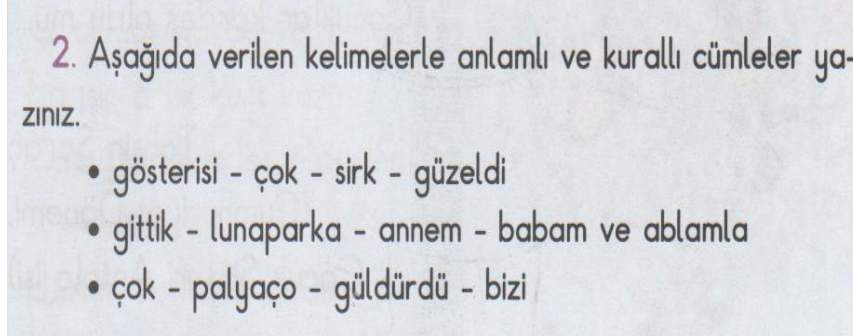
Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

dayanıklı	ekip	oyuncak	spor
deprem	oyun	soğukkanlı	yardım

4.2.1.3.Cümle Kurma

120. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Aşağıda verilen kelimelerle anlamlı ve kurallı cümleler yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**gösterisi, çok, sirk ve güzeldi**” kelimeleriyle bir cümle, “**gittik, lunaparka, annem, babam ve ablamla**” kelime ve kelime gruplarıyla bir cümle ve “**çok, palyaço, güldürdü ve bizi**” kelimeleriyle de bir cümle kurmaları istenilmiştir. Bu etkinlikte de “kelime” denilmesine rağmen “babam ve ablamla” kelime grubunun da verildiği görülmüştür.

Resim 21: Harf Eğitim Yayıncılığı ders kitabının 120. sayfasındaki cümle kurma çalışması

(Karafilik, Değirmenci, Bilkan, 2005:120)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

abla	biz	göstermek	lunapark
anne	çok (2)	güldürmek	palyaço
baba	gitmek	güzel	sirk

4.2.1.4.Cümlede Kullanma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.2.1.5.Çağırışım ile Kelime Öğretimi

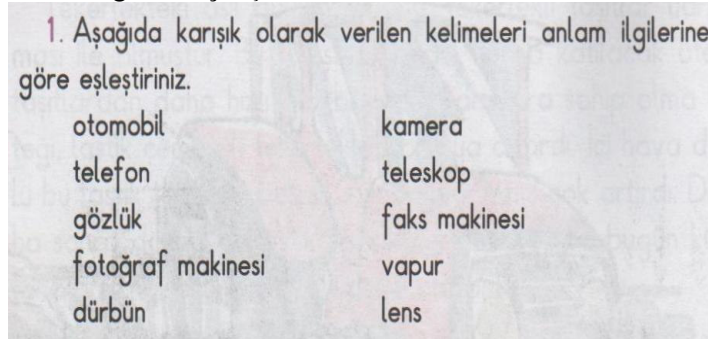
Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.2.1.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi

86. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında “Aşağıda karışık olarak verilen kelimeleri anlam ilgilerine göre eşleştiriniz.” denilerek “**otomobil, telefon, gözlük,**

fotoğraf makinesi, dürbün, kamera, teleskop, faks makinesi, vapur ve lens” kelime ve kelime gruplarının anlam ilgilerine göre eşleştirilmesi istenilmiştir.

Resim 22: Harf Eğitim Yayıncılığı ders kitabının 86. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması

(Karafilik, Değirmenci, Bilkan, 2005:86)

86. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.” denilmiştir. Öğrencilerden “**yürek, giysi, işitmek, zıplamak, yoksul ve hediye**” kelimeleriyle “**armağan, fakir, kıyafet, hoplamak, duymak ve kalp**” kelimelerini eş anlamlılık durumuna göre eşleştirmeleri istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

armağan	giysi	kamera	teleskop
duymak	gözlük	kıyafet	vapur
dürbün	hediye	lens	yoksul
fakir	hoplamak	makine (2)	yürek
faks	işitmek	otomobil	zıplamak
fotoğraf	kalp	telefon	

4.2.1.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.2.1.8.Metin Yazma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.2.1.9.Resimle Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

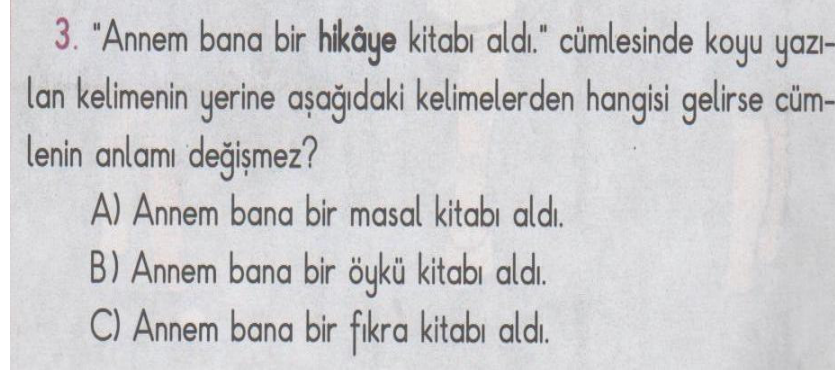
4.2.1.10.Sözlük Kullanma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.2.1.11.Diğer Teknikler

24. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında ““Annem bana bir **hikâye** kitabı aldı.” cümlesinde koyu yazılan kelimenin yerine aşağıdaki kelimelerden hangisi gelirse cümlemin anlamı değişmez.” sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin “**öykü**” kelimesi içinde geçen cümlemin bulunduğu B seçeneğinin işaretlemeleri hedeflenmiştir. Ancak, etkinlikte “... aşağıdaki kelimelerden hangisi gelirse ...” şeklindeki ifadeye rağmen seçeneklerin cümlelerden oluştuğu görülmüştür.

Resim 23: Harf Eğitim Yayıncılığı ders kitabının 24. sayfasındaki kelime öğretimi çalışması

(Karafilik, Değirmenci, Bilkan, 2005:24)

24. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında "Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde **"şoför – araba"** kelimeleri arasındaki anlam ilişkisine benzer bir ilişki vardır?" sorusu sorulmuş ve **"pilot – uçak"** kelimelerinin verildiği B seçeneğinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

72. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında "Aşağıdaki kelimelerden hangisi, hecelerine doğru olarak ayrılmıştır?" sorusu sorulmuş ve **"sevinçli"** kelimesinin verildiği A seçeneğinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

72. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında "Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tek heceli kelime vardır?" sorusu sorulmuş ve **"dört ve yıl"** tek heceli kelimelerin bulunduğu cümlenin yer aldığı B seçeneğinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

120. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında "Aşağıdaki kelimeleri hecelerine ayırınız." denilerek **"tiyatro, sahne, aktör, şenlik, konser, sinema, oyuncu, perde, gösteri ve macera"** kelimeleri verilmiştir.

136. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında "Aşağıdakilerden hangisinde şiirde kullanılmayan kelimeler verilmiştir?" sorusu sorulmuş ve **"sakız – elma"** kelimelerinin verildiği B seçeneğinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

136. sayfadaki 3. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerden hangisi “**tatlı**” kelimesinin zıt anlamlısıdır?” sorusu sorulmuş ve “**acı**” kelimesinin bulunduğu C seçeneğinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

acı	konser	sahne	tatlı
aktör	macera	sakız	tiyatro
araba	oyuncu	sevinçli	uçak
dört	öykü	sinema	yıl
elma	perde	şenlik	
gösteri	pilot	şoför	

4.2.2. HARF EĞİTİM YAYINCILIĞI ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI İNCELEMESİ

Harf Eğitim Yayıncılığı’nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabındaki etkinlikler, Bulmaca ile Kelime Öğretimi, Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma, Cümle Kurma, Cümlede Kullanma, Çağrışım ile Kelime Öğretimi, Eşleştirme ile Kelime Öğretimi, Gruplandırma ile Kelime Öğretimi, Metin Yazma, Resimle Kelime Öğretimi, Sözlük Kullanma ve Diğer Teknikler başlıkları altında incelenmiş ve bulgular aşağıda verilmiştir.

4.2.2.1. Bulmaca ile Kelime Öğretimi

18. sayfadaki 8. etkinlikte “Okuduğunuz metinde kullanılan bazı kelimeler bulmacanın içinde saklanmıştır. Aşağıda verilen kelimeleri bularak boyayınız.” denildikten sonra “**seçim sandığı, kitaplık, Yeşilay, Kızılay, temizlik, trafik, demokrasi, Atatürk ve spor**” kelime ve kelime grupları verilmiştir. Bu etkinliğin

açıklama kısmında sadece “kelime” ifadesi kullanılmasına rağmen “seçim sandığı” kelime grubunun da verildiği görülmüştür.

22. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki bulmacayı doldurunuz.” denilmiş ve öğrencilerin “**tok**, **boş** ve **kapalı**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

Resim 24: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 22. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması

(Karafilik, Değirmenci, Bilkan, 2005:22)

28. sayfadaki 1. etkinlikte “İpuçlarından yararlanarak aşağıdaki kelimeleri uygun kutulara yerleştiriniz. Kutuları doldurduktan sonra kelimelerle anlamlarını aynı renge boyayarak eşleştiriniz.” denilmiş ve “**kurtaran**” kelimesi ile örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerin “**kahraman**, **uçurum**, **vatan** ve **eser**” kelimeleri üzerinde çalışmaları istenilmiştir.

30. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlılarını bulmacadan bulunuz ve işaretleyiniz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**büyük**, **çok**, **kötü** ve **dolu**” kelimelerinden hareketle “**küçük**, **az**, **iyi** ve **boş**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

32. sayfadaki 1. etkinlikte “aşağıdaki kelimeleri, yandaki bulmacadan bulup boyayınız.” denildikten sonra “**özlemek**, **kavuşmak** ve **sevgi**” kelimeleri verilmiştir.

38. sayfadaki 4. etkinlikte “aşağıdaki kelimeleri, ipuçlarından yararlanarak uygun kutulara yazınız.” denilmiş ve bulmacanın bazı yerlerine ipucu olması için harfler yazılmıştır. Öğrencilerin “**Anıtkabir, Mustafa, Latife, Atatürk, Türkiye, Zübeyde ve cumhuriyet**” kelimelerini bulmacaya yerleştirmeleri istenilmiştir.

75. sayfadaki 4. etkinlikte “Verilen ipuçlarından yola çıkarak kutucuklarda saklanmış hayvan adlarını bulunuz.” denilmektedir. Öğrencilerin “**inek, kaz, zürafa, fil, arslan, sinek, kedi, köpek ve ördek**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenilmiştir. Bu etkinlikte “arslan” şeklinde yazılması istenen hayvan adının doğru yazılışı “**aslan**” şeklindedir.

100. sayfadaki 8. etkinlikte “Aşağıdaki bulmacada saklı olan kelimeleri işaretleyiniz.” denilerek “**bilgisayar, iletişim, telefon, faks, mektup, haber, belgegeçer, posta, postacı ve kart**” kelimeleri verilmiştir.

109. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıda verilen kelimelerin zıt anlamlılarını bulmacadan bularak örnekteki gibi işaretleyiniz.” denildikten sonra “**büyük**” kelimesiyle örnek çalışma yapılmış ve “**küçük**” kelimesi işaretlenmiştir. Öğrencilerin “**kısa, yaz, zor, kapalı, beyaz, kaybetmek, soğuk, tehlike ve kaçmak**” kelimelerinden hareketle “**uzun, kış, kolay, açık, siyah, bulmak, sıcak, güven ve yakalanmak**” kelimelerini bulmaları istenilmiştir.

140. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeleri bulmacada işaretleyiniz. İşaretlediğiniz kelimelerin anlamlarını resimli sözlükten işaretleyiniz. İşaretlediğiniz kelimelerin anlamlarını resimli sözlükten bularak defterinize yazınız.” denildikten sonra “**yelken, akarsu, deniz, fidan, pınar, kardeş, batı, çocuk, doğu ve koru**” kelimeleri verilmiştir.

150. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeleri bulmacadan bulup işaretleyiniz. Bulduğunuz kelimeleri defterinize bitişik eğik yazı ile yazarak birer cümle içinde kullanınız.” denilerek “**tren, tır, bebek, beşik, saat, helikopter, ayı, bisiklet, telefon ve oyuncak**” kelimeleri verilmiştir.

157. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki bulmacayı verilen cümlelerden yararlanarak bitişik eğik yazı ile doldurunuz.” denilmiş ve “**kara**” kelimesi ile örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerin “**tarak, istop, saklambaç, at, kaz** (kazmak), **dal, çay, yakantop, kaz, at** (atmak) ve **otomobil**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir. Bu etkinlikte “tarak” kelimesi için ayrılan yer dört harf yazılabilecek şekildedir, beş harflik yer verilmeliydi.

160. sayfadaki 3. etkinlikte “Bulmacaya saklanmış spor dallarının adlarını bulunuz ve boyayınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**hentbol, yüzme, basketbol, cirit, halter, voleybol, boks ve futbol**” kelimelerini bulmaları ve boyamaları istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

açık	büyük (2)	helikopter	kitaplık
akarsu	cirit	hentbol	kolay
Anıtkabir	cumhuriyet	iletişim	koru
aslan	çay	inek	köpek
at (2)	çocuk	istop	kötü
Atatürk (2)	çok	iyi	kurtarmak
ay	dal	kaçmak	küçük (2)
az	demokrasi	kahraman	Latife
basketbol	deniz	kapalı (2)	mektup
batı	doğu	kara	Mustafa
bebek	dolu	kardeş	otomobil
belgegeçer	eser	kart	oyuncak
beşik	faks	kavuşmak	ördek
beyaz	fidan	kaybetmek	özlemek
bilgisayar	fil	kaz (3)	pınar
bisiklet	futbol	kedi	posta
boks	güven	kısa	postacı
boş (2)	haber	kış	saat
bulmak	halter	Kızılay	saklambaç

sandık	tarak	tren	yaz
seçim	tehlike	Türkiye	yelken
sevgi	telefon (2)	uçurum	Yeşilay
sıcak	temizlik	uzun	yüzme
sinek	tır	vatan	zor
siyah	tok	voleybol	Zübeyde
soğuk	top	yakalanmak	zürafa
spor	trafik	yakan	

4.2.2.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma

21. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki boşlukları, şiir dinlerken bitişik eğik yazı ile tamamlayınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**emeklerinle, açıldı, sevgilerinle, doludur, açız, bilgiye, muhtacız, sar, sen, çeşme, yol, dağlar, köyde ve sevilmezdi**” kelimelerini ilgili yerlere yazmaları hedeflenmiştir.

Resim 25: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 21. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması

(Karafilik, Değirmenci, Bilkan, 2005:21)

24. sayfadaki 2. etkinlikte “Yukarıda verilen kelimeleri aşağıdaki uygun boşluklara yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**severim, dikkatli, temiz ve arkadaş**tır” kelimelerini ilgili yerlere yazmaları gerekmektedir.

36. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeleri örnekteki gibi, cümlelerdeki boşluklara bitişik eğik yazısı ile yazınız.” denildikten sonra “**davranış**” kelimesi ile örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden de “**aile ve eğitim**” kelimeleriyle aynı çalışmayı yapmaları istenilmiştir.

46. sayfadaki B grubu çalışmasında “Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun kelimeleri getiriniz.” denilmiş ve “**kalbimde, 10 Kasım, Türk milleti, 9’u 5 geçe ve Kurtuluş Savaşı**” kelime ve kelime grupları verilmiştir. Bu etkinlikte dört tane kelime grubu ve bir tane kelime verilmiş olmasına rağmen etkinliğin açıklamasında sadece “kelime” ifadesinin kullanıldığı görülmüştür.

64. sayfadaki 5. etkinliğin b grubu çalışmasında “Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimelerin yerine kutudan uygun kelimeleri bulunuz. Kelimeleri cümlelerin yanındaki kutucuğa bitişik el yazısı ile yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**temel, üzüntü ve farklı**” kelimelerinin geçtiği cümlelerin yanındaki kutucuğa “**asıl, değişik ve kader**” kelimelerinden uygun olanını yazmaları gerekmektedir.

67. sayfadaki B grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere alttaki kelimelerden uygun olanı bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiş ve “**konusarak, bayrak, şapka, yürüyerek ve masal**” kelimeleri verilmiştir.

73. sayfadaki 1. etkinlikte “Resimdeki hayvanat bahçesini gezdiğinizizi düşünerek aşağıdaki metni tamamlayınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**sola, sağa ve ileri**” kelimelerini kullanmaları hedeflenmiştir.

100. sayfadaki 9. etkinlikte “Aşağıdaki boşlukları kutucuklarda verilen uygun kelimelerle tamamlayınız. Çalışmalarınızı bitişik eğik yazı ile tamamlayınız.”

denildikten sonra “**yardım, görüntülerine, bilgiyi, arkadaşlarınızla ve gazeteleri**” kelimeleri verilmiştir.

111. sayfadaki 1. etkinlikte “Cümlelerdeki boşlukları, kutucuklardan uygun kelimeleri seçerek bitişik eğik yazı ile tamamlayınız.” denilerek “**felâket, salıncak ve panik**” kelimeleri verilmiştir.

125. sayfadaki dinleme metni etkinliğinde “Aşağıda verilen kelimeleri, metindeki uygun boşluklara bitişik eğik yazı ile yazınız.” denildikten sonra “**akciğerleri, zenginlik, kaynağı, kitap, defter, yemek, hava, ormanlardan, ekmek, hayvan, bitki, doğal, yağmur, çölleşmekle, oksijen, zenginliği de, korumak, dikerek, görevidir, doğal afetlerden, sağlamalıyız, tarla, yardımcı, sigara izmariti, insandır ve ateşle**” kelime ve kelime grupları verilmiştir. Bu etkinlikte de “kelime” denilmesine rağmen kelime gruplarının verildiği görülmüştür.

137. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıda boş bırakılan yerlere uygun olan kelimeyi bitişik eğik yazı ile yazınız.” denildikten sonra “**salıncak, uçak, otomobil, atlıkarınca, fil ve çocuk**” kelimeleri verilmiştir.

140. sayfadaki 3. etkinlikte “dinleme sırasında şiirdeki boşlukları bitişik eğik yazı ile doldurunuz.” denilmiş ve öğrencilerin boşluklara “**kardeş, barışır, denizine, yürek, akarsu, doğu, korku ve fidanlar**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

144. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle tamamlayınız.” denilmiş ve “**İstiklâl, Samsun’a, taklar, Kurtuluş ve çocuklara**” kelimeleri verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

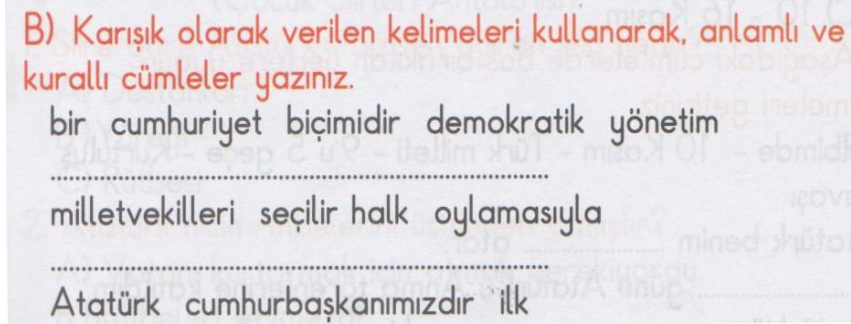
aç	afet	akarsu	arkadaş (2)
açılmak	aile	akciğer	asıl

ateş	ekmek	kitap	sevmek
atlıkarınca	emek	konuşmak	sevmek
barışmak	farklı	korku	sigara
bayrak	felâket	korumak	sol
bilgi (2)	fidan	köy	şapka
bitki	fil	kurtuluş (2)	tak
çeşme	gazete	masal	tarla
çocuk	geçmek	millet	temel
çocuk	görev	muhtaç	temiz
çölleşmek	görüntü	oksijen	Türk
dağ	hava	orman	uçak
davranış	hayvan	otomobil	üzüntü
defter	ileri	panik	yağmur
değişik	insan	sağ	yardım
deniz	İstiklâl	sağlamak	yardımcı
dikkatli	izmarit	salıncak (2)	yemek
dikmek	kader	Samsun	yol
doğal (2)	kalp	sar	yürek
doğu	kardeş	savaş	yürümek
dolu	kasım	sen	zenginlik (2)
eğitim	kaynak	sevgi	

4.2.2.3.Cümle Kurma

45. sayfadaki B grubu değerlendirme çalışmasında “Karışık olarak verilen kelimeleri kullanarak, anlamlı ve kurallı cümleler yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**bir, cumhuriyet, biçimidir, demokratik ve yönetim**” kelimelerinden bir cümle, “**milletvekilleri, seçilir, halk ve oylamasıyla**” kelimeleriyle bir cümle ve “**Atatürk, cumhurbaşkanımızdır ve ilk**” kelimeleriyle de bir cümle kurarak ilgili yere yazmaları istenilmiştir.

Resim 26: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 45. sayfasındaki cümle kurma çalışması

(Karafilik, Değirmenci, Bilkan, 2005:45)

46. sayfadaki C grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıda karışık olarak verilen kelimelerden cümleler oluşturup yazınız.” denilmektedir. Öğrencilerin “**Adile Çavuş’u, başkumandan ve dinledi**” kelimelerinden bir cümle ve “**büyük, adamıdır, devlet ve Atatürk**” kelimeleriyle de bir cümle kurlmaları ve ilgili yere yazmaları istenilmiştir.

47. sayfadaki B grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıda karışık verilen kelimelerden anlamlı bir cümle oluşturunuz.” denildikten sonra “**sokakta, arkadaşlarımla, oynadım ve oyun**” kelimeleri verilmiştir.

52. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıda karışık olarak verilen kelimelerden, anlamlı cümleler oluşturarak bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**çocukları, severdi, çok ve Atatürk**” kelimelerinden bir cümle “**saygı, ile, selâmlayalım ve bayrağımızı**” kelimeleriyle bir cümle, “**bağımsızlığın, bayrak ve sembolüdür**” kelimeleriyle bir cümle, “**zamanında, okula, gitmeliyiz ve gelip**” kelimeleriyle bir cümle ve “**milleti, Türk, yüce, en, uluslardan ve biridir**” kelimeleriyle de bir cümle kurlmaları istenilmiştir.

56. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıda karışık olarak verilen kelimelerle anlamlı ve kurallı cümleler kurup, bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmektedir. Öğrencilerden “**Keloğlan, toplar, mantar ve dağdan**” kelimeleriyle bir cümle “**yapsın, yengen, yemek ve güzel**” kelimeleriyle bir cümle ve “**koşmuş, doğruca,**

evine ve **sonra da**” kelimeleriyle de bir cümle kurmaları ve ilgili yere yazmaları istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

adam	çok	ilk	sembol
Adile Çavuş	dağ	Keloğlan	sevmek
arkadaş	demokratik	koşmak	sokak
Atatürk (2)	devlet	mantar	sonra
bağımsızlık	dinlemek	millet	top
başkumandan	doğruca	milletvekili	Türk
bayrak (2)	en	okul	ulus
biçim	ev	oylamak	yapmak
bir (2)	gelmek	oynamak	yemek
büyük	gitmek	oyun	yenge
cumhurbaşkanı	güzel	saygı	yönetim
cumhuriyet	halk	seçilmek	yüce
çocuk	ile	selâmlamak	zaman

4.2.2.4.Cümlede Kullanma

14. sayfadaki 4. etkinlikte “Okuduğunuz metindeki kişilerin duygularını, aşağıda verilen kelimeleri yarım bırakılan cümlelerde kullanarak tamamlayıp bitişik eğik yazı ile yazınız.” denildikten sonra “**merak, şaşkınlık, sevinç, iyilik, bencillik, sorumluluk** ve **açgözlülük**” kelimeleri verilmiştir.

Resim 27: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 14. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması

4. ETKİNLİK Okuduğunuz metindeki kişilerin duygularını, aşağıda verilen kelimeleri yarım bırakılan cümlelerde kullanarak tamamlayıp bitişik eğik yazı ile yazınız.

Fakir Çocuk:	merak
Anne:	şaşkınlık
Baba:	sevinç
Evin Kedisi:	iyilik
Fabrika Sahibi:	bencillik
	sorumluluk
	açgözlülük

(Karafilik, Değirmenci, Bilkan, 2005:14)

20. sayfadaki 1. etkinliğinin b çalışmasında “Bulduğunuz kelimeleri birer cümle içinde kullanarak yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**sevgi, bilgi ve emek**” kelimelerini cümlede kullanmaları hedeflenmiştir.

43. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlılarını birinci satıra yazınız. Sonra da bir cümle içinde kullanarak ikinci satıra yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerden “**son, sonra, temiz, inmek, az, üst, uslu, uzun, bitirmek ve dost**” kelimeleriyle çalışmaları istenilmiştir.

50. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını boş kutulara yazarak birer cümle içinde bitişik eğik yazı ile kullanınız.” denilmiştir. Öğrencilerin, verilen “**hür, ulus, tutsak, hediye ve kırmızı**” kelimelerinden hareketle “**özgür, millet, esir, armağan ve al**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

64. sayfadaki 5. etkinliğinin a çalışmasında “Aşağıda verilen zıt anlamlı kelimelerin kullanıldığı cümleleri metinde bularak birinci kutuya yazınız. İkinciye kutuya da siz bu kelimeleri kullanarak birer cümle yazınız. Çalışmalarınızda bitişik

eğik yazı yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**büyük – küçük**” ve “**içer – dışarı**” kelimeleri üzerinde çalışmaları istenilmiştir.

93. sayfadaki 3. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin metinde kullanılan zıt anlamlılarını boş kutulara bitişik eğik yazı yazarak birer cümle içinde kullanınız.” denilerek; öğrencilerin, verilen “**az, akşam, boşalmak, dış ve başlamak**” kelimelerinden hareketle “**çok, sabah, dolmak, iç ve bitirmek**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

99. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin farklı anlamlarını kullanarak birer cümle içinde bitişik eğik yazı ile yazınız.” denildikten sonra “**yaz, sıra ve baş**” kelimeleri verilmiştir.

122. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki verilen kelimeleri farklı anlamlarıyla bitişik eğik yazı ile birer cümlede kullanınız.” denilerek “**kat, yol, yer ve geç**” kelimeleri verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

açgözlülük	dış	kat	şaşkınlık
akşam	dışarı	kırmızı	temiz
al	dolmak	küçük	tutsak
armağan	dost	merak	ulus
az (2)	emek	millet	uslu
baş	esir	özgür	uzun
başlamak	geç	sabah	üst
bencilik	hediye	sevgi	yaz
bilgi	hür	sevinç	yer
bitirmek (2)	iç	sıra	yol
boşalmak	içmek	son	
büyük	inmek	sonra	
çok	iyilik	sorumluluk	

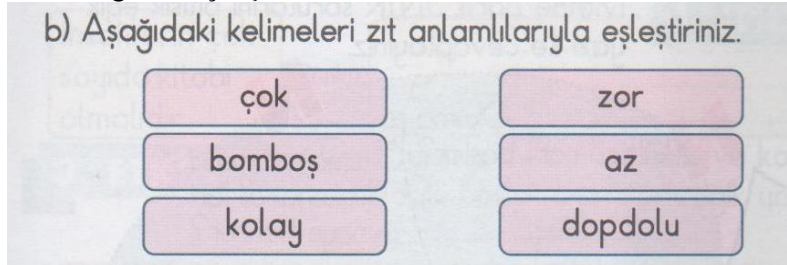
4.2.2.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.2.2.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi

12. sayfadaki 7. etkinliğin b çalışmasında “Aşağıdaki kelimeleri zıt anlamlılarıyla eşleştiriniz.” denilmiş ve “**çok, bomboş, kolay**” kelimelerinin “**zor, az ve dopdolu**” kelimeleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir.

Resim 28: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 12. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması

(Karafilik, Değirmenci, Bilkan, 2005:12)

16. sayfadaki 1. etkinlikte “aşağıdaki seçim sandıklarında yazılı olan kelimeler ile anlamlarını eşleştiriniz. Çalışmalarınızda bitişik eğik yazı kullanınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**iş bölümü, seçim, oy**” kelime ve kelime grupları üzerinde çalışmaları istenilmiştir. Bu etkinlikte “kelime” ifadesi kullanılmasına rağmen “iş bölümü” kelime grubunun verildiği de görülmüştür. Ayrıca, kelimelerin anlamlarıyla eşleştirilmesi istenilmiş ancak kelimelerin anlamları yazılı değil. Öğrencilerin de bitişik eğik yazı kullanmaları istenilmiştir. Bu tür etkinliklerin, öğrencilerin dikkatlerini dağıtabileceğini söylemekte fayda var.

44. sayfadaki 1. etkinlikte “Tabloda verilen ve birbirleriyle ilişkili olan durum ve yerleri örnekteki gibi eşleştiriniz.” denildikten sonra örnek olarak

“Atatürk – 1881” ile “Selânik” eşleştirmesi yapılmıştır. Öğrencilerden de “Anıtkabir, Dolmabahçe, kongre, Dumlupınar ve gemi” kelimeleri ile “İstanbul, Ankara, Erzurum, Samsun ve Çanakkale” kelimelerini eşleştirmeleri istenilmiştir.

49. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını karşısındaki cümlelerden bularak eşleştiriniz.” denildikten sonra “şafak, bayrak ve alın yazısı” kelime ve kelime grupları verilmiştir. Burada da “kelime” denilmesine rağmen “alın yazısı” şeklinde kelime grubunun verildiği görülmüştür.

57. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki eş anlamlı kelimeleri eşleştirerek resmi boyayınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “kırmızı, hatıra, ihtiyar, cevap, kara, ıslak, konuk, kıyafet, hikâye ve ufak” kelimelerini “al, siyah, yaş, öykü, yanıt, küçük, elbise, yaşlı, misafir ve anı” kelimeleriyle eşleştirmeleri istenilmiştir.

107. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerle anlamlarına uygun resimleri eşleştiriniz.” denilerek “kovuk, tehlike, doruk, dayanışma ve tipi” kelimeleri ve bunlarla ilgili resimler verilmiştir.

116. sayfadaki 3. etkinlikte “Eş ve zıt anlamlı kelimelerle ilgili aşağıdaki çalışmayı yapınız.” denilmiştir. “Eş anlamlıları eşleştiriniz.” denilen bölümde “yararlı ve faydalı” kelimeleri eşlenerek örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerin “hayat, dayanışma, zaman, güçlü ve göçük” kelimelerini “vakit, kuvvetli, yıkıntı, ömür ve yardımlaşma” kelimeleriyle eşleştirmeleri istenilmiştir. “Zıt anlamlıları eşleştiriniz.” denilen bölümde ise “kaybetme ve bulma” kelimeleriyle örnek çalışma yapılmış, öğrencilerden de “zor, dost, çok ve üretmek” kelimeleri ile “tüketmek, az, düşman ve kolay” kelimelerini eşleştirmeleri istenilmiştir.

130. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlıları ile eşleştiriniz.” denilmiştir. Öğrencilerden “fazla, hikâye, kocaman, mekân, haykırmak, avutmak, birlikte, sanırım, yoğun ve nihayet” kelimeleriyle “çok, sonunda, öykü, çok büyük, sıkışık, galiba, beraber, teselli etmek, yer ve bağışlamak” kelime ve kelime gruplarının eşleştirilmesi istenilmiştir. Etkinliğin

açıklama kısmında “kelime” ifadesi kullanılmasına rağmen “çok büyük ve teselli etmek” kelime gruplarının verildiği görülmüştür.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

al	doruk	kırmızı	şafak
alın	dost	kıyafet	tehlike
anı	Dumlupınar	kocaman	teselli etmek
Anıtkabir	düşman	kolay (2)	tipi
Ankara	elbise	kongre	tüketmek
Atatürk	Erzurum	konuk	ufak
avutmak	faydalı	kovuk	üretmek
az (2)	fazla	kuvvetli	vakit
bağırarak	galiba	küçük	yanıt
bayrak	gemi	mekân	yararlı
beraber	göçük	misafir	yardımlaşma
birlikte	güçlü	nihayet	yaş
bomboş	hatıra	oy	yaşlı
bölmek	hayat	ömür	yazı
bulmak	haykırmak	öykü (2)	yer
büyük	hikâye (2)	Samsun	yıkıntı
cevap	ıslak	sanmak	yoğun
Çanakkale	ihtiyar	seçim	zaman
çok (3)	İstanbul	Selânik	zor (2)
dayanışma (2)	iş	sıkışık	
Dolmabahçe	kara	siyah	
dopdolu	kaybetmek	son	

4.2.2.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi

160. sayfadaki 4. etkinlikte “Bulmacada bulduğunuz spor dallarının adlarını, takım sporları ve bireysel sporlar olmak üzere ilgili bölümlere bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**hentbol, yüzme, basketbol, cirit, halter, voleybol, boks ve futbol**” kelimelerini ilgili gruba yazmaları istenilmiştir.

Resim 29: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 160. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması

V	H	E	N	T	B	O	L	F
O	K	A	R	A	O	D	A	U
L	S	Ö	A	F	K	U	N	T
E	İ	N	S	O	S	J	G	B
Y	Ü	Z	M	E	F	J	O	O
B	A	S	K	E	T	B	O	L
O	Y	T	K	L	M	A	N	S
L	C	İ	R	İ	T	L	O	O
A	C	H	A	L	T	E	R	R

4. ETKİNLİK Bulmacada bulduğunuz spor dallarının adlarını, takım sporları ve bireysel sporlar olmak üzere ilgili bölümlere bitişik eğik yazı ile yazınız.

BİREYSEL SPORLAR

TAKIM SPORLARI

(Karafilik, Değirmenci, Bilkan, 2005:160)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

basketbol	cirit	halter	voleybol
boks	futbol	hentbol	yüzme

4.2.2.8. Metin Yazma

22. sayfadaki 5. etkinlikte “**Emek, sevgi, kalp, bilgi, kitap**” kelimelerini kullanarak öğretmeninize bir mektup yazınız.” denilmiştir.

Resim 30: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 22. sayfasındaki metin yazma çalışması

(Karafilik, Değirmenci, Bilkan, 2005:22)

52. sayfadaki 7. etkinlikte “Kahramanı, yeri ve zamanı belirleyerek bitişik eğik yazı ile bir hikâye yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**Türk askeri, öğrenci, memur, geçen yıl, hafta başı, hafta sonu, askerlik, okul ve belediye**” kelime ve kelime gruplarından seçecekleriyle bir hikâye yazmaları hedeflenmiştir.

55. sayfadaki 3. etkinlikte “Metne göre, Keloğlan’ın yaptıklarını aşağıdaki boşluklara bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**düşündü, gördü, gitti, söyledi, yaptı ve sever**” kelimelerinden hareketle çalışmayı yapmaları istenilmiştir.

79. sayfadaki 3. etkinlikte “Kahramanı, yer ve zaman belirleyerek bitişik eğik yazı ile bir hikâye yazınız.” denildikten sonra öğrencilerin “**güvercin, kedi,**

ördek, kış, ilkbahar sabahı, akşam üstü, göl, orman ve cadde” kelime ve kelime gruplarından seçecekleriyle bir hikâye yazmaları istenilmiştir.

102. sayfadaki 5. etkinlikte “Metinde kullanılan eş sesli kelimeleri yazınız. Bu kelimeleri farklı anlamlarıyla kullanarak bir hikâye yazınız. Çalışmanızda bitişik eğik yazı kullanınız.” denilmiş ve “**yol**” kelimesi örnek olarak verilmiştir. Öğrencilerin “**aç, bin, iç, yüz ve at**” kelimelerine ulaşmaları ve bu kelimelerle çalışmaları istenilmiştir.

103. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıda her kutuda verilen kelimelerden birer tane seçiniz. Seçtiğiniz kelimeleri kullanarak bitişik eğik yazı ile bir hikâye yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**at arabası, taksi, tır, asfalt yol, köy yolu, taşlı yol, kış günü, bahar ve sıcak bir yaz günü**” kelime ve kelime grupları verilmiştir. Bu etkinliğin açıklamasında sadece “kelime” ifadesi kullanılmasına rağmen verilenlerin çoğunun (9 tanenin 6’sı) kelime grubu olduğu görülmüştür.

112. sayfadaki 3. etkinlikte “Depremden korunmak için neler yapardınız? Aşağıdaki cümleleri bitişik eğik yazı ile yazı ile tamlayınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**Düşünürdüm, hissederdim, yapardım, söyledim ve yapardım**” kelimelerinden hareketle çalışmayı yapmaları istenilmiştir.

124. sayfadaki 8. etkinlikte “Seli doğadaki hangi canlıya ya da olaylara benzetebilirsiniz? Sebep-sonuç ilişkileri kurarak bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**sel**” kelimesiyle ilgili yazıları yazmaları için bir bölüm hazırlanmıştır.

152. sayfadaki 3. etkinlikte “Verilen kelimeleri kullanarak boş zamanlarınızda yaptıklarınızı bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**eğlendim, oynadım, hopladım, konuştum, güldüm, koştum, açıkladım, sürdüm, anladım, düşündüm ve zıpladım**” kelimeleriyle metin yazmaları istenilmiştir.

162. sayfadaki 6. etkinlikte “Kahramanı, yer ve zamanı belirleyerek bitişik eğik yazı ile bir hikâye yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**pehlivan, kaleci, hakem, stadyum, çayır, tribün, 90 dakika, 1. set ve ikinci yarı**” kelime ve kelime grupları ile çalışmaları istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

aç	emek	kış	stadyum
açıklamak	geçmek	kitap	sürmek
akşam	gitmek	konusmak	taksi
anlamak	göl	koşmak	taşlı
araba	görmek	köy	tır
asfalt	gülmek	memur	tribün
asker	gün	okul	Türk
askerlik	gün	orman	üst
at (2)	güvercin	oynamak	yapmak (3)
bahar	hafta (2)	öğrenci	yarı
baş	hakem	ördek	yaz
belediye	hissetmek	pehlivan	yıl
bilgi	hoplamak	sabah	yol
bin	iç	sel	yol
bir	ikinci	set	yol
cadde	ilkbahar	sevgi	yol
çayır	kaleci	sevmek	yüz
dakika	kalp	sıcak	zıplamak
düşünmek (3)	kedi	son	
eğlenmek	kış	söylemek (2)	

4.2.2.9. Resimle Kelime Öğretimi

69. sayfadaki 2. etkinlikte “Şiirde kullanılan kelimelerle aşağıdaki resimleri eşleştiriniz. Sebep-sonuç ilişkisi kurarak cümleleri bitişik eğik yazı ile tamamlayınız.” denilerek “**kalp**, **diş**, **mide** ve **vücut**” resimleri verilmiştir.

Resim 31: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 69. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması

2. ETKİNLİK Şiirde kullanılan kelimelerle aşağıdaki resimleri eşleştiriniz. Sebep-sonuç ilişkisi kurarak cümleleri bitişik eğik yazı ile tamamlayınız.

Şair
Mideyi benzetmiş çünkü, ...

Kalbi..... benzetmiş çünkü

Vücudu benzetmiş çünkü, ...

Dişi benzetmiş çünkü, ...

(Karafilik, Değirmenci, Bilkan, 2005:69)

70. sayfadaki 3. etkinlikte “Vücudumuzun bölümlerinden resimde gösterilenlerin isimleri bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**baş**, **göz**, **kulak**, **burun**, **ağız**, **kol**, **el** ve **bacak**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

71. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki metni, resimlerden yararlanarak okuyunuz.” denilmiştir. Metnin içinde “**baş**, **saç**, **kulak**, **göz**, **burun**, **ağız**, **diş**, **dil**, **boğaz**, **göğüs**, **kalp**, **mide**, **kol**, **el**, **bacak** ve **ayak**” resimlerinin verildiği görülmüştür.

151. sayfadaki 1. etkinlikte “Resimlerde hangi sporlar yapılmaktadır? Adlarını bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiş ve “**atletizm**, **hentbol**, **yüzme** ve **basketbol**” ile ilgili resimler verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağız (2)	boğaz	göz (2)	saç
atletizm	burun (2)	hentbol	vücut
ayak	dil	kalp (2)	yüzme
bacak (2)	diş (2)	kol (2)	
basketbol	el (2)	kulak (2)	
baş (2)	göğüs	mide (2)	

4.2.2.10.Sözlük Kullanma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.2.2.11.Diğer Teknikler

12. sayfadaki 7. etkinliğin a grubu çalışmasında “Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını bitişik eğik yazı ile yazınız.” denildikten sonra “**hayat, meselâ, yıl, düzey, hikâye ve kafa**” kelimeleri verilmiştir. Öğrencilerin “**yaşam, örnek, sene, seviye, öykü ve baş**” kelimelerini ilgili yerlere yazmaları hedeflenmiştir.

19. sayfadaki 6. etkinlikte ““**Demokrasi, seçim ve yönetim**” konularında metni okumadan önceki ve okuduktan sonraki bilgilerinizi karşılaştırınız. Bu karşılaştırmalarınızı aşağıdaki bölümlere bitişik eğik yazı ile yazınız” denilmiştir. Öğrencilerin düşüncelerini yazmaları için “demokrasi, seçim ve yönetim” kelimeleri ilgili bölümlere yerleştirilmiştir.

26. sayfadaki B grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıda verilen kelimelerin karısına eş anlamlısını bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiştir. Öncelikle belirtelim ki, yukarıda da gösterdiğimiz gibi cümlede “karısına” yazılması gerekirken “karısına” kelimesi yazılmıştır. Bu durumun düzeltilmesi gerekmektedir.

Öğrenciler “yaşam, öykü ve sene” kelimeleri verilmiş ve yanlarına “hayat, hikâye ve yıl” yazılması hedeflenmiştir.

33. sayfadaki 4. etkinlikte “Örnekte olduğu gibi çiçeklerde yazılan kelimelerin eş anlamlılarını bularak aynı renge boyayınız.” denilerek “kara ve siyah” kelimeleriyle örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden “mor, sarı, mektep, dersane, sınıf, okul, sene, mevsim, ay, yıl, lâf, konuşma, lâkırdı, söz, anmak, hatırla, anı, hatıra, parlak, kırmızı, ak ve beyaz” kelimelerinin eş anlamlıları bulunanlarını boyamaları istenilmiştir.

Resim 32: Harf Eğitim Yayıncılığı çalışma kitabının 33. sayfasındaki kelime öğretimi çalışması

(Karafilik, Değirmenci, Bilkan, 2005:33)

42. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını karşlarına bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiş ve “okul, al, hayat, büyük, kere, hatıra ve vatan” kelimeleri verilmiştir. Öğrencilerin “mektep, kırmızı, yaşam, iri, defa, anı ve yurt” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

46. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Anıtkabir hangi ilimizdedir?” sorusu sorulmuş ve öğrencilerin “Ankara” cevabının verildiği A seçeneğini işaretlemeleri hedeflenmiştir.

51. sayfadaki 5. etkinliğin a grubu çalışmasında “Aşağıdaki heceleri birer kez kullanarak örnekteki gibi kelimeler oluşturunuz. Bu kelimeleri yandaki kutulara bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiş ve “**bayrak**” kelimesi ile örnek çalışma yapılmıştır. Ancak, “bayrak” kelimesinin öğrencilerden istenildiği gibi el yazısıyla yazılması daha doğru olurdu. Öğrenciler bu çalışmada “**şehit, Atatürk, misafir, arkadaş, yıldız, özgürlük ve esir**” kelimelerine ulaşabileceklerdir.

62. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki heceleri, örnekteki gibi birleştirerek anlamlı kelimeler oluşturunuz. Oluşturduğunuz kelimelerin anlamlarını resimli bir sözlükten bularak bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiş ve örnek çalışma “**kan bağı**” kelime grubuyla yapılmıştır. Etkinliğin açıklamasında “... anlamlı kelimeler oluşturunuz.” Denilmesine rağmen verilen örneğin bir kelime grubu olduğu görülmüştür. Öğrenciler bu çalışmayla “**şefkat, manevi ve aile**” kelimelerine ulaşabileceklerdir.

63. sayfadaki 3. etkinlikte ““Aile Ocağı” isimli bir metinde aşağıdaki kelimelerden hangisi kullanılmış olabilir? Kullanıldığını düşündüğünüz kelimelerin altına (x) işareti koyunuz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**büyük, ev, anne, omuz, kurum,, temel, çocuk, üye, sağlam, el, zincir ve masal**” kelimeleri üzerinde çalışmaları istenilmiştir.

67. sayfadaki C grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki soruları bitişik eğik yazı kullanarak birer kelime ile cevaplayınız.” denilmiş ve öğrencilerin “**Türkçe, dede ve aile**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

81. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki heceleri birleştirerek kelimeler oluşturunuz.” denilmektedir. Öğrencilerin “**sağlık, beslenme, büyüme ve zihin**” kelimelerini oluşturmaları hedeflenmiştir.

81. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerden metinde kullanıldığını düşündüklerinizi yuvarlak içine alınız.” denildikten sonra “**çocukluk, yetersiz, iyi, ruhsal, dengeli, çevremizde, beslenme, element, unutulmamalıdır, gelişme,**

sağlık, yanılğı, vitamin, alışkanlık, kazanılan, olumsuz ve hastalık” kelimeleri verilmiştir.

82. sayfadaki 3. etkinlikte “Metni dinlerken aşağıdaki kelimeleri her duyduğunuzda karşlarına (x) işareti koyunuz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**sağlık, beslenme, büyüme, gelişim ve zihin**” kelimeleri üzerinde çalışmaları istenilmiştir.

86. sayfadaki B grubu değerlendirme çalışmasında ““Geçen yıl sınıfımı pekiyi ile geçmiştin.” Yıl kelimesinin yerine hangi kelime gelirse cümlemin anlamı değişmez?” sorusu sorulmuş ve öğrencilerin “**sene**” kelimesinin verildiği C seçeneğini seçmeleri hedeflenmiştir.

89. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki grafik harflerin kelimedede kaç tane olduğunu gösteriyor. Grafikteki gizli harfi tahmin edip kelimeyi yazınız.” denilen çalışmada öğrencilerin “**program**” kelimesini bulmaları hedeflenmiştir.

96. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki heceleri birleştirerek kelimeler oluşturunuz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**arkadaş, uzak, bilgisayar ve coşku**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

126. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıda verilen rakamlarla harfleri ilişkilendirerek şifredeki kelimeleri bulunuz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**çığ ve sel**” kelimelerine ulaşmalarını hedefleyen çalışmanın şifrelenmesinde bir karışıklık olduğu görülmüştür.

127. sayfadaki C grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki soruları bitişik eğik yazı kullanarak birer kelime ile cevaplayınız.” denilmiş ve öğrencilerin “Türkçe, dede ve aile” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

137. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde “tüketmek” kelimesinin zıt anlamlısı verilmiştir?” sorusu sorulmuş ve “**üretmek**” kelimesinin verildiği C seçeneğinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

139. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki heceleri birleştirerek bulduğunuz kelimeleri kutucuklara bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**kardeşlik, barış ve yürek**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

145. sayfadaki B grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimeleri yanındaki boşluğa hecelerine ayırarak bitişik eğik yazı ile yazınız.” denildikten sonra “**tiyatro, sinema, lunapark, şiir, şenlik, ve kucaklaşır**” kelimeleri verilmiştir.

154. sayfadaki 5. etkinlikte “soldaki kelimelerle sağdaki kelimelerden uygun olanları birleştirerek karşlarına bitişik eğik yazı ile yazınız.” denilmiştir. Bu etkinlikte de açıklamada “kelime” ifadesi kullanılmasına rağmen çok sayıda kelime grubu verildiği görülmüştür. Öğrencilerin “**futbol, Hakan Şükür, koşu, spor, top, maç, kale ve gol**” kelime ve kelime gruplarını “**sporcudur, sağlıklıdır, yuvarlaktır, sevinmektir, takım sporudur, fileden oluşur, atletizmdir ve eğlenmektir**” kelime ve kelime gruplarıyla birleştirmeleri istenilmiştir.

159. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki heceleri birleştirerek gizli kelimeleri bulunuz. Bulduğunuz kelimeleri sıralayınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**pehlivan, cirit, sevmek, kılıç ve bilek**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

163. sayfadaki dinleme metni etkinliğinde “Aşağıdaki kelimeleri hecelerine bölerek bitişik eğik yazı ile yazınız.” denildikten sonra “**bisiklet, heyecan, teşekkür, çocuk, beyaz, baba, anne, top, arkadaş, tekerlek, okul, sınıf, program, karne ve mağaza**” kelimeleri verilmiştir.

164. sayfadaki 1. etkinlikte “Atatürk Kurtuluş Savaşı’nı hangi ilimizde başlattı?” sorusu sorulmuş ve öğrencilerin “**Samsun**” cevabının yer aldığı C seçeneğini işaretlemeleri hedeflenmiştir.

165. sayfadaki 1 değerlendirme çalışmasında “Metne göre ne kadar spor yapmalıyız?” sorusu sorulmuş ve öğrencilerin “**yeterince**” cevabının yer aldığı C seçeneğini işaretlemeleri hedeflenmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

aile (2)	dede	kardeşlik	parlak
ak	defa	karne	pehlivan
al	demokrasi	kazanmak	program (2)
alışkanlık	dengeli	kere	ruhsal
anı (2)	dershane	kılıç	sağlam
Ankara	düzey	kırmızı (2)	sağlık (4)
anmak	eğlenmek	konuşmak	Samsun
anne (2)	el	koşu	sarı
arkadaş (3)	element	kucaklaşır	seçim
Atatürk	esir	kurum	sel
atletizm	ev	lâf	sene (4)
ay	file	lâkırdı	sevinmek
baba	futbol	lunapark	seviye
barış	gelişim	maç	sevmek
baş	gelişme	mağaza	sınıf (2)
bayrak	gol	manevi	sinema
beslenmek (3)	Hakan Şükür	masal	siyah
beyaz (2)	hastalık	mektep (2)	söz
bilek	hatıra (2)	meselâ	spor (2)
bilgisayar	hatırlamak	mevsim	sporcu
bisiklet	hayat (3)	misafir	şefkat
büyük (2)	heyecan	mor	şehit
büyüme (2)	hikâye (2)	okul (3)	şenlik
cirit	iri	olumsuz	şiir
coşku	iyi	oluşmak	takım
çevre	kafa	omuz	tekerlek
çığ	kale	örnek	temel
çocuk (2)	kan bağı	öykü (2)	teşekkür
çocukluk	kara	özgürlük	tiyatro

top (2)	üye	yeterince	yurt
Türkçe	vatan	yetersiz	yuvarlak
unutmak	vitamin	yıl (2)	yürek
uzak	yanılgı	yıldız	zihin (2)
üretmek	yaşam (2)	yönetim	zincir

Tablo 2: Harf Eğitim Yayıncılığı İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında öğretilmesi hedeflenen kelimeler

abla	acı	aç (2)	açgözlülük
açık	açıklamak	açılmak	adam
Adile Çavuş	afet	ağaç	ağız (3)
aile (3)	ak	akarsu (2)	akciğer
akşam (2)	aktör	al (3)	alın
alışkanlık	Ali Rıza Bey	anı (3)	Anıtkabir (3)
Ankara (3)	anlamak	anmak	anne (3)
araba (2)	arkadaş (6)	armağan (2)	asfalt
asıl	asker	askerlik	aslan
aşçı	at (4)	Atatürk (8)	ateş
ateş böceği	atletizm (2)	atlıkarınca	avutmak
ay (2)	ayak	ayı	az (5)
baba (2)	bacak (2)	bağımsızlık	bağırarak
bahar	bal	barış	barışmak
basketbol (3)	baş (5)	başkumandan	başlamak
batı	bayrak (6)	bebek	belediye
belgegeçer	bencillik	beraber	beslenmek (3)
beşik	beyaz (3)	biçim	bilek
bilgi (4)	bilgisayar (2)	bin	bir (3)
birlikte	bisiklet (2)	bitirmek (2)	bitki
biz	boğaz	boks (2)	bomboş
boş (2)	boşalmak	bölmek	bulmak (2)
burun (2)	büyük (7)	büyümek (2)	cadde
cevap	cirit (3)	coşku	cumhurbaşkanı
cumhuriyet (2)	Çanakkale	çay	çayır
çeşme	çevre	çığ	çocuk (6)
çocukluk	çok (8)	çölleşmek	dağ (2)
dakika	dal	davranış	dayanıklı
dayanışma (2)	dede	defa	defter
değişik	demokrasi (2)	demokratik	dengeli
deniz (2)	depresyon	dershane	devlet
dış	dışarı	dikkatli	dikmek
dil	dinlemek	diş (2)	doğal (2)
doğruca	doğu (2)	Dolmabahçe	dolmak
dolu (2)	dopdolu	doruk	dost (2)
dört	Dumlupınar	duymak	dürbün
düşman	düşünmek (3)	düzyol	eğitim
eğlenmek (2)	ekip	ekmek	el (3)
elbise	element	elma	emek (3)
en	Erzurum	eser	esir (2)
ev (2)	fakir	faks (2)	farklı
faydalı	fazla	felâket	fidan (2)
fil (2)	file	fotoğraf	futbol (3)
galiba	gazete	geç	geçmek (2)

gelişim	gelişme	gelmek	gemi (2)
gitmek (3)	giysi	gol	göçük
göğüs	gökkuşağı	göl	görev
görmek	görüntü	gösteri	göstermek
göz (2)	gözlük	güçlü	güldürmek
gülmek	gün (2)	güneş	güven
güvercin	güzel (2)	haber	hafta (2)
Hakan Şükür	hakem	halk	halter (2)
hastalık	hatıra (3)	hatırlamak	hava
hayat (4)	haykırmak	hayvan	hediye (2)
helikopter	hentbol (3)	heyecan	hikâye (4)
hissetmek	hoplamak (2)	hür	ıslak
iç (2)	içmek	ihtiyar	ikinci
ile	ileri	iletişim	ilk
ilkbahar	inek	inmek	insan
iri	İstanbul	İstiklâl	istop
iş	işitmek	iyi (2)	iyilik
izmarit	kaçmak	kader	kafa
kahraman	kale	kaleci	kalem
kalp (5)	kamera	kan bağı	kapalı (2)
kar	kara (3)	kardeş (2)	kardeşlik
karne	kart	kasım	kat
kavuşmak	kaybetmek (2)	kaynak	kaz (3)
kazanmak	kedi (2)	Keloğlan	kere
kılıç	kırmızı (4)	kısa	kış (3)
kıyafet (2)	Kızılay	kitap (3)	kitaplık
kocaman	kol (2)	kolay (3)	kongre
konser	konuk	konuşmak (3)	korku
koru	korumak	koşmak (2)	koşu
kovuk	köpek	kötü	köy (2)
kucaklaşmak	kulak (2)	kumbara	kurtarmak
kurtuluş (2)	kurum	kuvvetli	küçük (4)
lâf	lâkırdı	Latife	lens
limon	lunapark (2)	macera	maç
mağaza	Makbule	makine (2)	manevi
mantar	masal (2)	Meclis	mekân
mektep (2)	mektup	memur	merak
meselâ	mevsim	mide (2)	millet (3)
milletvekili	misafir (2)	mor	muhtaç
Mustafa	nihayet	oksijen	okul (5)
olumsuz	oluşmak	omuz	orman (2)
otomobil (3)	oy	oylamak (2)	oynamak
oyun (2)	oyuncak (2)	oyuncu	öğrenci
ömür	ördek (2)	örnek	öykü (5)
özgür	özgürlük	özlemek	palyaço

panik	parlak	pehlivan (2)	perde
pınar	pırasa	pilot	posta
postacı	program (2)	radyo	ruhsal
rüya	saat	sabah (2)	saç
sağ	sağlam	sağlamak	sağlık (4)
sahne	sakız	saklambaç	salıncak (2)
Samsun (3)	sandık	sanmak	sar
sarı	savaş	saygı	seçilmek
seçim (3)	sel (2)	selâmlamak	Selanik (2)
sembol	sen	sene (4)	set
sevgi (4)	sevmek	sevinç	sevinçli
sevinmek	seviye	sevmek (4)	sıcak (2)
sıkışık	sınıf (2)	sıra	sigara
sinek	sinema (2)	sirk	siyah (3)
soğuk	soğukkanlı	sokak	sol
son (3)	sonra (2)	sorumluluk	söylemek (2)
söz	spor (4)	sporcu	stadyum
sürmek	şafak	şapka	şaşkınlık
şefkat	şehit	şenlik (2)	şiir
şoför	tak	takım	taksi
tarak	tarla	taşlı	tatlı
tehlike (2)	tekerlek	telefon (3)	teleskop
temel (2)	temiz (2)	temizlik	teselli etmek
teşekkür	tır (2)	tipi	tiyatro (2)
tok	top (4)	trafik	tren
tribün	tutsak	tüketmek	Türk (3)
Türkçe	Türkiye	uçak (2)	uçurum
ufak	ulus (2)	unutmak	uslu
uzak	uzun (2)	üretmek (2)	üst (2)
üye	üzüntü	vakit	vapur
vatan (2)	vitamin	voleybol (2)	vücut
yağmur	yakalanmak	yakan	yanılgı
yanıt	yapmak (4)	yararlı	yardım (2)
yardımcı	yardımlaşma	yarı	yaş
yaşam (2)	yaşlı	yaz (3)	yazı
yelken	yemek (2)	yenge	yer (2)
Yeşilay	yeterince	yetersiz	yıkıntı
yıl (4)	yıldız	yoğun	yoksul
yol (6)	yönetim (2)	yumurta	yurt
yuvarlak	yüce	yürek (3)	yürümek
yüz	yüzme (3)	zaman (2)	zenginlik (2)
zıplamak (2)	zihin (2)	zincir	zor (3)
Zübeyde	Zübeyde Hanım	zürafa	

Tablo 2’de de görüldüğü gibi Harf Eğitim Yayıncılığı’nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında kelime öğretiminin hedeflendiği etkinliklerde 527 kelimenin öğretimi hedeflenmiştir.

Harf Eğitim Yayıncılığı’nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayıları başlıklar altında incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğiyle 107, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğiyle 99, cümle kurma tekniğiyle 64, cümlede kullanma tekniğiyle 49, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğiyle 108, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğiyle 8, metin yazma tekniğiyle 78, resimle kelime öğretimi tekniğiyle 21 ve diğer teknikler ile 158 kelime öğretilmesinin hedeflendiği görülmüştür. Çağrışım ile kelime öğretimi tekniğiyle ve sözlük kullanma tekniğiyle bu kitapta kelime öğretimi yapılmadığı görülmüştür.

Öğretilmesi hedeflenen bu 527 kelime öğretilirken; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğinin 13, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğinin 15, cümle kurma 6, cümlede kullanma tekniğinin 8, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğinin 10, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğinin 1, metin yazma tekniğinin 10, resimle kelime öğretimi tekniğinin 4, ve diğer tekniklerin de 33 defa kullanıldığı görülmüştür. Çağrışım ile kelime öğretimi tekniğine ve sözlük kullanma tekniğine bu kitaplarda yer verilmediği görülmüştür.

4.3. KÖK YAYINCILIK’IN İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE VE ÖĞRETİLMESİ HEDEFLLENEN KELİMELERE İLİŞKİN BULGULAR

Kök Yayıncılık’ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki bulgular, Kök Yayıncılık Ders Kitabı İncelemesi ve Kök Yayıncılık Öğrenci Çalışma Kitabı İncelemesi şeklinde iki başlık altında verilmiştir.

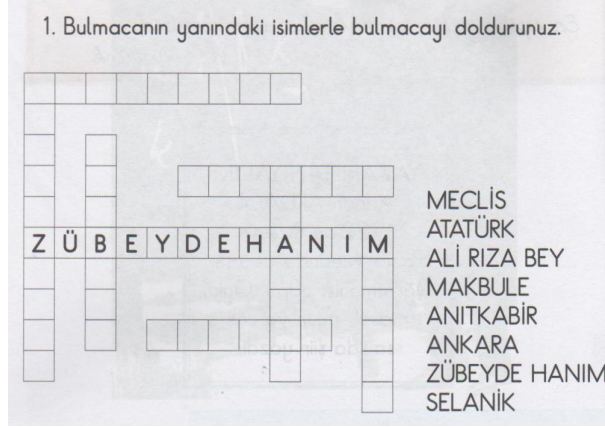
4.3.1.KÖK YAYINCILIK DERS KİTABI İNCELEMESİ

Kök Yayıncılık’ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki etkinlikler, bulmaca ile kelime öğretimi, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma, cümle kurma, cümlede kullanma, çağrışım ile kelime öğretimi, eşleştirme ile kelime öğretimi, gruplandırma ile kelime öğretimi, metin yazma, resimle kelime öğretimi, sözlük kullanma ve diğer teknikler başlıkları altında incelenmiş ve bulgular aşağıda verilmiştir.

4.3.1.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi

38. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında “Bulmacanın yanındaki isimlerle bulmacayı doldurunuz.” denildikten sonra “**Meclis, Atatürk, Ali Rıza Bey, Makbule, Anıtkabir, Ankara, Zübeyde Hanım ve Selanik**” kelime ve kelime grupları verilmiştir.

Resim 33: Kök Yayıncılık ders kitabının 38. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması

(Yıldırım, Yıldız, Demir, 2005:38)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

Ali Rıza Bey	Ankara	Makbule	Selanik
Anıtkabir	Atatürk	Meclis	Zübeyde Hanım

4.3.1.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.3.1.3.Cümle Kurma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.3.1.4.Cümlede Kullanma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.3.1.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.3.1.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.3.1.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.3.1.8.Metin Yazma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.3.1.9.Resimle Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.3.1.10.Sözlük Kullanma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.3.1.11. Diğer Teknikler

11. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

““Yaz” derim yazar,

““Çiz” derim çizer.

Resim yapmayı

Çok çok sever.”

bilmececi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerden “**kalem**” cevabını vermeleri beklenmiştir. Bilmecenin hemen yanında kalem resmi var.

27. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Yurdumuzu kurtaran,

Türkiye’yi kuran.

En büyük Türk,

En büyük insan.”

bilmececi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerin “**Atatürk**” cevabı beklenmiştir. Bilmecenin hemen yanında Atatürk resmi var.

51. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Rengi kandan kırmızı,

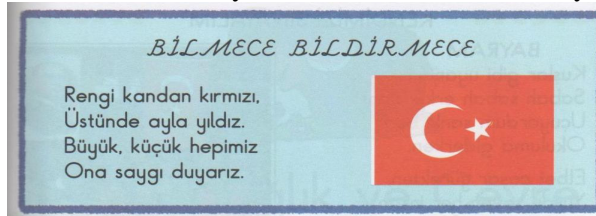
Üstünde ayla yıldız.

Büyük, küçük hepimiz

Ona saygı duyarız.”

bilmececi öğrencilere sorulmuş ve bilmecenin yanında bayrak resmi verilmiştir. Öğrencilerden “**bayrak**” cevabını vermeleri istenilmiştir.

Resim 34: Kök Yayıncılık ders kitabının 51. sayfasındaki kelime öğretimi çalışması

(Yıldırım, Yıldız, Demir, 2005:51)

55. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Yaştır kurutamazsın,
Tuzunu bulamazsın,
Çiçeklerden toplanır,
Tanına doyamazsın.”

bilmececi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerin “**bal**” cevabını vermeleri beklenmiştir. Bilmecenin hemen yanında bal resminin olduğu görülmüştür.

59. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Ufacık mermer taşı,
İçinde beyler aş,
Pişirirsen aş olur,
Pişirmezsen kuş olur.”

bilmececi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerden “**yumurta**” cevabı beklenmiştir. Bilmecenin hemen yanında yumurta resminin olduğu görülmüştür.

67. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Altı mermer,
Üstü mermer,
İçinde bülbül öter.”

bilmececi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerden “**ağz**” cevabını vermeleri beklenmiştir. Bilmecenin hemen yanında ağız resmi verilmiştir.

79. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Yazın giyinir,
Kışın soyunur.”

bilmececi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerden “**ağaç**” cevabı beklenmiştir. Bilmecenin hemen yanında ağaç resmi verildiği görülmüyor.

83. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Beyaz bir çarşafım var.
Her yeri örter, denizi örtemez.”

bilmecesi sorulmuş ve öğrencilerden **“kar”** cevabını vermeleri beklenmiştir. Bilmecenin hemen yanında kar yağışının olduğu bir resim verilmiştir.

91. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“O söyler ben anlarım,

Ben söylerim o anlamaz.”

bilmecesi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerden **“radyo”** cevabını vermeleri beklenmiştir. Bilmecenin hemen yanında radyo resmi verilmiştir.

95. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“On ay yatar iki ay kalkar,

Feneri yanar etrafa bakar.”

bilmecesi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerden **“ateş böceği”** cevabını vermeleri beklenmiştir. Bilmecenin hemen yanında ateş böceğini temsil eden bir resim verilmiştir. (Burada verilen resim ateş böceği resmine benzememektedir).

95. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Tepe arkasında gümüş tepsi.”

bilmecesi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerden **“ay”** cevabı beklenmiştir. Bilmecenin hemen yanında ay resmi verilmiştir.

99. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Gökte gördüm köprü,

Rengi var yedi türlü.”

bilmecesi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerden **“gökkuşağı”** cevabı beklenmiştir. Bilmecenin yan tarafında gökkuşağı resmi verilmiştir.

101. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Az gitti, uz gitti,

Dere tepe düz gitti

Altı ay bir güz gitti,

Uyanınca hep bitti.”

bilmecesi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerden “**rüya**” cevabı beklenmiştir. Bilmecenin yan tarafında rüyâyı temsil eden bir resim bulunmaktadır.

101. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Dumanı tüter, isterse gider

Balık değildir denizde yüzer.”

bilmecesi sorulmuş ve öğrencilerden “**gemi**” cevabı beklenmiştir. Bilmecenin yan tarafında bir gemi resmi verilmiştir.

107. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Ağzı var, gözü yok

Küçücük bir kutu

Çok para yer ama

Yine de çok tutumlu.”

bilmecesi öğrencilere sorulmuş ve bilmecenin hemen yanında bir kumbara resmi verilmiştir. Öğrencilerden “**kumbara**” cevabı beklenmiştir.

111. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Küçücük fıncık

İçi dolu turşucuk.”

bilmecesi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerden “**limon**” cevabı beklenmiştir. Bilmecenin hemen yanında limon resmi verildiğini görüyoruz.

113. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Sırık gibi uzadım,

Püsküllerle bezendim.

Doğranıp pişirdiler,

Tabağa konup yendim.”

bilmecesi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerden “**pırasa**” cevabı beklenmiştir. Bilmecenin hemen yanında pırasa resmi verilmiştir.

117. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“O pişirir, başkası yer.”

bilmececi öğrencilere sorulmuş ve bir aşçı resmi bilmecenin alt kısmında verilmiştir.

Öğrencilerden “**aşçı**” cevabını vermeleri beklenmiştir.

123. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Ağaç değil

Yaprağı var

Güneş değil

Işık saçar.”

bilmececi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerden “**kitap**” cevabı beklenmiştir.

Bilmecenin hemen yanında kitap resimlerinin verildiği görülmüştür.

135. sayfadaki “bilmece bildirmece” bölümünde:

“Her akşam yatan,

Her sabah kalkan,

Hiç uyumayan nedir?”

bilmececi öğrencilere sorulmuş ve öğrencilerden “**güneş**” cevabını vermeleri beklenmiştir. Bilmecenin hemen altında güneş resmi verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağaç	ay	güneş	limon
ağız	bal	kalem	pırasa
aşçı	bayrak	kar	radyo
Atatürk	gemi	kitap	rüya
ateş böceği	gökkuşağı	kumbara	yumurta

4.3.2. KÖK YAYINCILIK ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI İNCELEMESİ

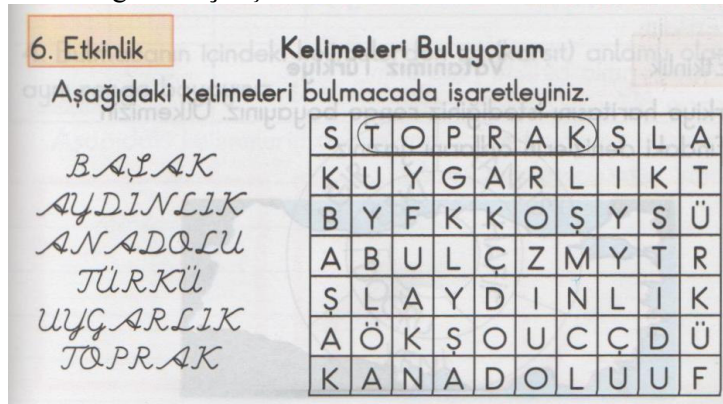
Kök Yayıncılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabındaki etkinlikler, Bulmaca ile Kelime Öğretimi, Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma, Cümle Kurma, Cümlede Kullanma, Çağrışım ile Kelime Öğretimi, Eşleştirme ile Kelime Öğretimi, Gruplandırma ile Kelime Öğretimi, Metin Yazma, Resimle Kelime Öğretimi, Sözlük Kullanma ve Diğer Teknikler başlıkları altında incelenmiş ve bulgular aşağıda verilmiştir.

4.3.2.1. Bulmaca ile Kelime Öğretimi

46. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeleri ve kelime gruplarını bulmacada işaretleyiniz.” denildikten sonra “**kurban, şeker, cumhuriyet, yirmi üç nisan ve on dokuz mayıs**” kelime ve kelime grupları verilmiştir.

59. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeleri bulmacada işaretleyiniz.” denilmiş ve “**başak, aydınlık, Anadolu, türkü, uygarlık ve toprak**” kelimeleri verilmiştir.

Resim 35: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 59. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması

(Yıldırım, Yıldız, Demir, 2005:59)

61. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Bulmacanın içindeki kelimelerden zıt (karşıt) anlamlı olanları aynı renge boyayınız.” denilerek “**ağır, yanlış, yeni, hafif, doğru ve eski**” kelimeleri verilmiştir.

76. sayfadaki 6. etkinlikte “Harfler arasında saklı ağaç isimlerini bulunuz. Her birini farklı renkle boyayınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**kayın, çam, kavak, ardıç, elma ve çınar**” kelimelerini bulmaları hedeflenmiştir.

93. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeleri bulmacada işaretleyiniz.” denildikten sonra “**kar, deprem, fırtına, yangın, sel, çığ ve heyelan**” kelimeleri verilmiştir.

136. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıda tanımları verilen meslek adlarını bulmacada işaretleyiniz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**pilot, hâkim ve postacı**” kelimelerini bulmaları hedeflenmiştir.

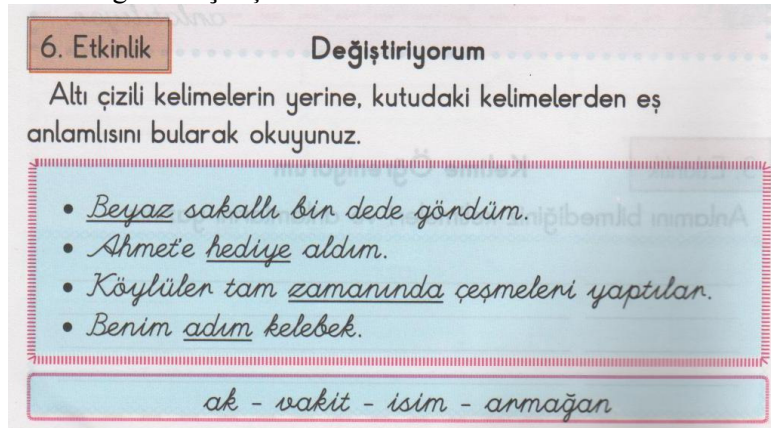
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağır	doğru	kayın	türkü
Anadolu	dokuz	kurban	uygarlık
ardıç	elma	mayıs	üç
aydınlık	eski	nisan	yangın
başak	fırtına	on	yanlış
cumhuriyet	hafif	pilot	yeni
çam	hâkim	postacı	yirmi
çığ	heyelan	sel	
çınar	kar	şeker	
deprem	kavak	toprak	

4.3.2.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma

22. sayfadaki 6. etkinlikte “Altı çizili kelimelerin yerine, kutudaki kelimelerden eş anlamlısını bularak okuyunuz.” denilmiştir. Öğrencilerden “**beyaz, hediye, zamanında ve adım**” kelimelerinin yerine “**ak, armağan, vakit ve isim**” kelimelerini söyleyerek cümleyi okumaları istenilmiştir. Cümle içinde “zamanında” kelimesi verilirken kutu içinde “vakit” kelimesi eksiz olarak yazılmıştır. Aynı durum “adım” ile “isim” kelimelerinde de görülmüştür.. Kelimeler “vaktinde” ve “ismim” şeklinde verilmeliydi.

Resim 36: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 22. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması

(Yıldırım, Yıldız, Demir, 2005:22)

39. sayfadaki 4. etkinlikte “Öğretmeniniz şiiri okurken boşlukları doldurunuz.” denilmektedir. Öğrencilerin “**deniz, güneşte, şimdi ve yaşamak**” kelimelerini ilgili boşluğa yazmalar hedeflenmiştir.

56. sayfadaki 8. etkinlikte “Güzel sözleri aşağıdaki kelimelerle tamamlayınız.” denilerek “**çiçekleri, eğitim, kardeş ve sevgiliye**” kelimeleri verilmiştir.

158. sayfadaki 13. etkinlikte “aşağıdaki kelimeleri uygun boşluklara yazınız.” denilmiş ve “**birlikte, atıklarımızı, karar, ip ile top, yiyeceğiz ve**

dağılımı” kelime ve kelime grupları verilmiştir. Verilenler arasında **“ip ile top”** kelime grubu olmasına rağmen soruda sadece “kelime” ifadesi kullanıldığı görülmüştür.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

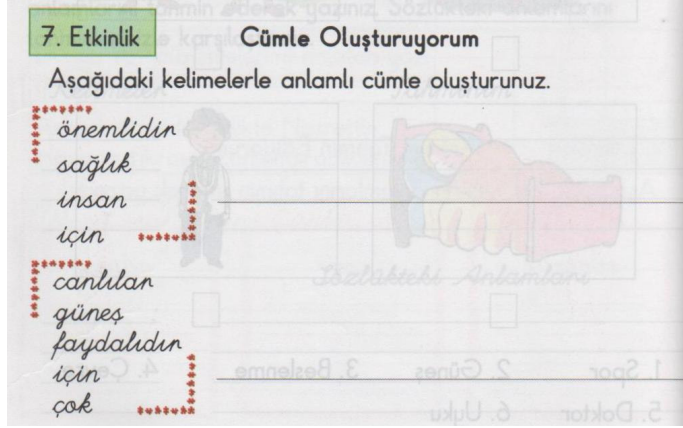
adım	çiçek	ile	şimdi
ak	dağılım	ip	top
armağan	deniz	isim	vakit
atık	eğitim	karar	yaşamak
beyaz	güneş	kardeş	yemek
birlikte	hediye	sevgili	zaman

4.3.2.3.Cümle Kurma

51. sayfadaki 8. etkinlikte “Karışık olarak verilmiş kelimelerle anlamlı cümle oluşturunuz.” denilmiştir. Cümle kurulması için **“ziyarete, evin, söyler, geldiğini ve efendisini”** kelimeleri verilmiştir.

66. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerle anlamlı cümle oluşturunuz.” denilmiş ve **“önemlidir, sağlık, insan ve için”** kelimelerinden bir cümle, **“canlılar, güneş, faydalıdır, için ve çok”** kelimelerinden de bir cümle oluşturulması istenilmiştir.

Resim 37: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 66. sayfasındaki cümle kurma çalışması

(Yıldırım, Yıldız, Demir, 2005:66)

80. sayfadaki 7. etkinlikte “aşağıda verilen cümleleri anlamlı ve kurallı olarak yazınız.” denilmiştir. “Öğrencilerin, **“olurum, her, yıl, diş, doktoruna ve muayene”** kelimelerinden bir cümle, **“birlikte, soğuk, yiyecekleri, sıcak ve ve”** kelimelerinden bir cümle, **“sonra, yemeklerden, fırçalarını ve dişlerini”** kelimelerinden bir cümle ve **“beslenmek, dişler, için, önemlidir ve iyi”** kelimelerinden de bir cümle oluşturmaları ve ilgili yere yazmaları istenilmiştir.

86. sayfadaki 6. etkinlikte “Verilen kelimelerden anlamlı cümleler oluşturarak yanlarına yazınız.” denilerek ve **“bizim, dün, sokağa, ambulans, geldi ve iki”** kelimelerinden bir cümle, **“görür, görmez, 112’ye, hemen, yangını, ederim ve telefon”** kelimelerinden de bir cümle oluşturulması istenilmiştir.

110. sayfadaki 6. etkinlikte “Karışık olarak verilmiş kelimelerden anlamlı cümleler oluşturunuz.” denilmektedir. Öğrencilerden, **“bütün, sevdiğim, var, renkler, kuşağında ve gök”** kelimelerinden bir cümle, **“kuşağı, yağmurlarından, yaz, sonra, gök ve çıkar”** kelimelerinden bir cümle ve **“Toto, koştu, gün, saatlerce ve o”** kelimelerinden de bir cümle kurmaları istenilmiştir. Burada, birleşik kelime olan “gökkuşağı”nın “gök” ve “kuşağı” şeklinde ayrı olarak verildiği görülmüştür. Bu durum, kurulacak olan ilk iki cümle için öğrencilerin güçlük çekmelerine veya yanlış öğrenmelerine sebep olabilir.

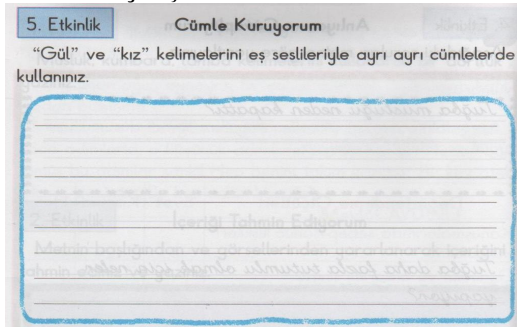
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ambulans	faydalı	kuşak (2)	telefon
beslenmek	fırçalamak	muayene	toto
birlikte	gelmek (2)	o	var
bizim	gök (2)	olmak	ve
bütün	görmek (2)	önemli (2)	yağmur
canlı	gün	renk	yangın
çıkmaq	güneş	saat	yaz
çok	hemen	sağlık	yemek
diş (3)	her	sevmek	yıl
doktor	için (3)	sıcak	yiyecek
dün	iki	soğuk	ziyaret
efendi	insan	sokak	
etmek	iyi	sonra (2)	
ev	koşmak	söylemek	

4.3.2.4.Cümlede Kullanma

120. sayfadaki 5. etkinlikte ““**Gül**” ve “**kız**” kelimelerini eş seslileriyle ayrı ayrı cümlelerde kullanınız.” denilmiş ve kurulacak cümlelerin yazılması için uygun yer hazırlanmıştır.

Resim 38: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 120. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması

(Yıldırım, Yıldız, Demir, 2005:120)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

göl kız

4.3.2.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi

15. sayfadaki 7. etkinlikte “**Sokak, engelli ve yürümek** size hangi kelimeleri hatırlatıyor?” diye sorulmuş ve öğrencilerin bu kelimelerle ilgili hatırladıkları şeylerden ikişer tane yazmaları için uygun yer hazırlanmıştır.

Resim 39: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 15. sayfasındaki çağrışım ile kelime öğretimi çalışması

(Yıldırım, Yıldız, Demir, 2005:15)

31. sayfadaki 1. etkinlikte ““**Atatürk, çocuk, sevgi**” size hangi kelimeleri çağrıştıyor?” denildikten sonra her kelime için, çağrışımı yapılan üçer kelime yazılacak bölüm hazırlanmıştır.

40. sayfadaki 7. etkinlikte “**Bayrak, tren, pamuk** kelimeleri size hangi kelimeleri hatırlatıyor?” sorusu sorulmuş ve her kelimenin altında dörder kelime yazılabilecek şekilde yer hazırlanmış olduğu görülmüştür.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

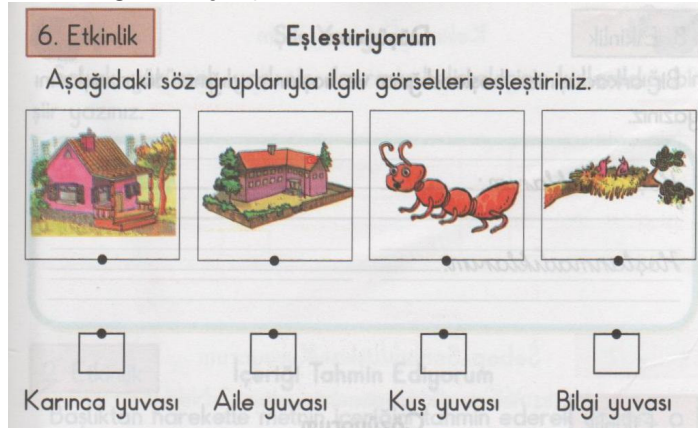
Atatürk bayrak çocuk engelli

pamuk sokak yürümek
sevgi tren

4.3.2.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi

11. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki söz gruplarıyla ilgili görselleri eşleştiriniz.” denilmiştir. “**Karınca yuvası, aile yuvası, kuş yuvası ve bilgi yuvası**” kelime gruplarının ilgili resimlerle eşleştirilmesi istenilmiştir. “Karınca yuvası” şeklinde yazılmasına rağmen resimde sadece “karınca” görülmüştür. Ders ve öğrenci çalışma kitaplarında karşılaştığımız bu tür yanlışlıklar öğrenci motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.

Resim 40: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 11. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması

(Yıldırım, Yıldız, Demir, 2005:11)

23. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıda verilen kelimeleri eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**kırmızı, kelime, elbise ve siyah**” kelimelerini “**giysi, kara, al ve sözcük**” kelimeleriyle eşleştirmeleri istenilmiştir.

55. sayfadaki 5. etkinlikte “Hangi ülkenin çocukları, hangi dili konuşuyorlar? Eşleştiriniz.” denildikten sonra “**Arapça, Almanca, Türkçe ve Çince**” kelimelerinin ilgili resimlerle eşleştirilmesi istenilmiştir.

55. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıda yazılı kelimeleri karşıt anlamlılar ile eşleştiriniz.” denilerek **“dolu, yukarı, nefret, kirli ve ön”** kelimeleri ile **“arka, temiz, aşağı, boş ve sevgi”** kelimelerinin zıt anlamlılık ilişkisine göre eşleştirmeleri istenilmiştir.

65. sayfadaki 5. etkinlikte “Resimlerle kelimeleri eşleştiriniz.” denilerek **“spor, Güneş, beslenme, çevre, doktor ve uyku”** kelimelerinin ilgili resimlerle rakamlar kullanılarak eşleştirilmesi istenilmiştir.

82. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimeleri anlamlarıyla eşleştiriniz.” denilmektedir. Öğrencilerin, **“aşı, mikrop ve ilâç”** kelimelerini karşılarında karışık olarak verilen anlamlarıyla eşleştirmeleri istenilmiştir.

113. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerle anlamlarını eşleştiriniz.” denilmiş ve **“uzay, kaptan, astronot ve pilot”** kelimelerinin karşılarında karışık olarak verilen anlamlarıyla eşleştirilmesi istenilmiştir.

124. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlıları ile eşleştiriniz.” denildikten sonra **“giysi, tuhaf, kırmızı ve komik”** kelimelerinin **“alışılmamış, gülünç, kıyafet ve al”** kelimesinin eş anlamlılık ilişkisine göre eşleştirilmesi istenilmiştir.

134. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki meslek adları ile uğraşı alanlarını örnekteki gibi eşleştiriniz.” denilmektedir. Öğrencilerin, **“doktor, öğretmen, çiftçi, ressam ve avukat”** kelimelerini karşılarında karışık olarak verilen uğraşı alanlarıyla eşleştirmeleri istenilmiştir.

143. sayfadaki 1. etkinlikte “Kelimeleri görsellerle eşleştiriniz.” denildikten sonra **“uçak, salıncak ve lunapark”** kelimeleri verilmiştir.

150. sayfadaki 6. etkinlikte “Kelimelerle anlamlarını eşleştiriniz.” denilerek “**kukla, komedi ve sahne**” kelimeleri ve yan tarafta anlamları verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

aile	çiftçi	kıyafet	salıncak
al (2)	Çince	kirli	sevgi
alışılmak	doktor (2)	komedi	siyah
Almanca	dolu	komik	sözcük
Arapça	elbise	kukla	spor
arka	giysi(2)	kuş	temiz
astronot	gülünç	lunapark	tuhaf
aşağı	Güneş	mikrop	Türkçe
aşı	ilâç	nefret	uçak
avukat	kaptan	öğretmen	uyku
beslenmek	kara	ön	uzay
bilgi	karınca	pilot	yukarı
boş	kelime	ressam	yuva (4)
çevre	kırmızı(2)	sahne	

4.3.2.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi

18. sayfadaki 8. etkinlikte “Kara, hava ve deniz yolunda kullanılan araçları sınıflandırınız.” denilmiştir. Öğrencilerden, “**deniz otobüsü, kamyonet, jet, planör, uçak, helikopter, gemi, kamyon, kayak, otobüs, feribot ve otomobil**” kelimelerini kara, hava ve deniz yolunda kullanılma durumuna göre gruplandırmaları istenilmiştir.

Resim 41: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 18. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması

8. Etkinlik Sınıflandırıyorum

Kara, hava ve deniz yolunda kullanılan araçları sınıflandırınız.

Hava yolu	Deniz yolu	Kara yolu
1. _____	1. _____	1. _____
2. _____	2. _____	2. _____
3. _____	3. _____	3. _____
4. _____	4. _____	4. _____

deniz otobüsü kamyonet jet planör uçak

helikopter gemi kamyon kayık otobüs

feribot otomobil

(Yıldırım, Yıldız, Demir, 2005:18)

71. sayfadaki 7. etkinlikte “Metnin görsellerindeki sebze ve meyveleri sınıflandırınız. Adlarını ve renklerini yazınız.” denilmektedir. Öğrencilerin metindeki resimden hareketle “**elma, armut, incir, muz, kiraz, çilek, üzüm, limon, karpuz, erik ve portakal**” kelimelerini “sebzeler” ve “meyveler” başlıkları altında yazmaları istenilmiştir.

106. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerden uzayla ilgili olanları kümenin içine yazınız.” denilerek “**gezegen, rüzgâr** (Bu kelime kitapta “rüzgar” şeklinde verilmiştir.), **astronot, makinist, yıldız ve ay**” kelimeleri verilmiştir. Burada “rüzgar” olarak verilen kelimenin a harfinde düzeltme işareti kullanılmadığını görüyoruz. Kelimenin “rüzgâr” şeklinde yazılması gerekirdi.

128. sayfadaki 6. etkinlikte “Şiirde adı geçen yiyecekleri elde edildiği kaynağa göre gruplandırınız.” denilmiştir. Öğrencilerin yiyecekleri “**hayvansal besinler**”, “**ağaçta yetişen besinler**” “**tarlada yetişen besinler**” ve “**işlenerek elde edilen besinler**” şeklinde gruplandırmaları istenilmiştir. Öğrencilerden “**havuç, mandalina, muşmula, sarımsak, soğan, karnabahar, lahana, elma, bulgur, kuskus, tarhana, portakal, peynir ve bal**” kelimeleriyle çalışmayı yapmaları istenilmiştir.

151. sayfadaki 9. etkinlikte “Bazı kelimeler torbada sıkışmış kalmış. Bu kelimelerden tiyatro ile ilgili olanları çıkarır mısınız? Çıkardıklarınızı yan tarafa yazınız.” denilmiş ve öğrencilerin verilen kelimelerden “**dekor, sahne, sanatçı, prova, gösteri, oyun ve oyuncu**” kelimelerini ilgili yere yazmaları hedeflenmiştir. Şekilde verilen diğer kelimeler ise “**hesap, gündüz, defter ve bahçe**” kelimeleridir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

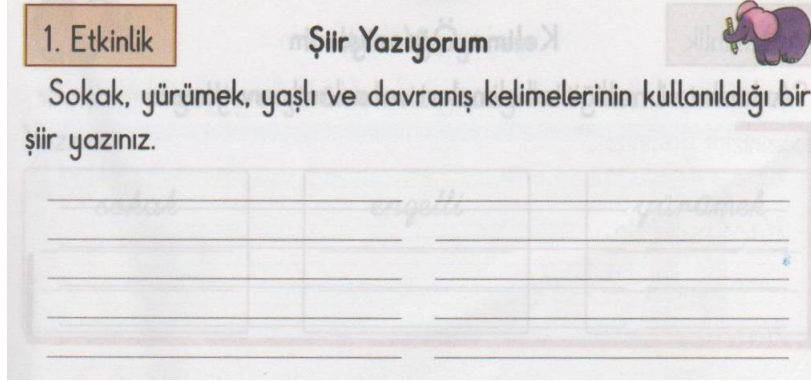
armut	gezegen	kuskus	portakal (2)
astronot	gösteri	lahana	prova
ay	gündüz	limon	rüzgâr
bahçe	havuç	makinist	sahne
bal	helikopter	mandalina	sanatçı
bulgur	hesap	muşmula	sarımsak
çilek	incir	muz	soğan
defter	jet	otobüs	tarhana
dekor	kamyon	otobüs	uçak
deniz	kamyonet	otomobil	üzüm
elma (2)	karnabahar	oyun	yıldız
erik	karpuz	oyuncu	
feribot	kayık	peynir	
gemi	kiraz	planör	

4.3.2.8. Metin Yazma

10. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki her kutuda verilen sözcüklerden birer tane seçin. Seçtiğiniz sözcükleri kullanarak kısa bir hikâye yazınız.” denilmiştir. Hikâye yazımında “**Ayşe ve arkadaşı, Onur ve arkadaşı, tartışma, çatışma, okul ve bahçe**” kullanılması için verilen kelime ve kelime gruplarıdır. Hikâye yazımında kullanılması istenenler arasında kelime grupları da olmasına rağmen etkinliğin açıklama kısmında sadece “sözcük” ifadesinin kullanıldığı görülmüştür.

13. sayfadaki 1. etkinlikte “**Sokak, yürümek, yaşlı ve davranış** kelimelerinin kullanıldığı bir şiir yazınız.” denildikten sonra şiir yazımı için iki dörtlük yazılabilecek şekilde bir bölüm hazırlanmıştır.

Resim 42: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 13. sayfasındaki metin yazma çalışması

(Yıldırım, Yıldız, Demir, 2005:13)

26. sayfadaki 1. etkinlikte “**Atatürk, çocuk, vatan, okul ve başarı** kelimelerinin anlamlarını tartışınız. Bu kelimelerin içinde bulunduğu bir dörtlük yazınız.” denilmiştir.

36. sayfadaki 7. etkinlikte “**Atatürk, anı, öğretmen ve köşk**” kelimelerini kullanarak bir hikâye yazınız.” denilmektedir.

69. sayfadaki 2. etkinlikte “**Öğün, kahvaltı, beslenme, süt ve meyve** kelimelerini kullanarak kısa bir hikâye yazınız.” denilmektedir.

76. sayfadaki 8. etkinlikte “**Sağlıklı yaşam, büyüme, gelişme ve spor** kelimeleriyle bir şiir yazınız.” denilmiştir. Burada da kelime grubu bulunmasına karşılık etkinliğin açıklamasında sadece “kelime” ifadesi kullanılmıştır.

77. sayfadaki 2. etkinlikte “**Diş, diş fırçası ve macun** kelimelerinin içinde geçtiği bir hikâye yazınız.” denilmektedir. Bu etkinlikte de kelime grubu olmasına rağmen etkinliğin açıklamasında sadece “kelime” ifadesi kullanılmıştır.

82. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Yukarıdaki sözcükleri kullanarak kısa bir öykü yazınız.” denilmektedir. Öykü yazılması için “**aşı, mikrop ve ilâç**” kelimelerinin verildiği görülmüştür.

91. sayfadaki 10. etkinlikte “**Ormanla** ilgili bir hikâye yazınız.” denilmektedir.

91. sayfadaki 11. etkinlikte “**Ormanla** ilgili bir dördlük yazınız.” denilmiştir.

96. sayfadaki 1. etkinlikte “İçinde **deprem, kızılây ve çadır** kelimelerinin geçtiği bir hikaye yazınız.” denilmektedir. Etkinliğin açıklamasında “**Kızılây**” şeklinde yazılması gereken kelimenin “kızılây” şeklinde yazıldığı görülmüştür.

118. sayfadaki 1. etkinlikte “**Musluk, kumbara, lâmba** kelimelerini kullanarak bir dördlük yazınız.” denilmiştir.

152. sayfadaki 2. etkinlikte “**Piknik, sepet, oyun, salıncak, top** kelimelerinin kullanıldığı bir hikâye yazınız.” denilmektedir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

anı	çatışma	Kızılây	orman (2)
arkadaş (2)	çocuk	köşk	oyun
aşı	davranış	kumbara	öğretmen
Atatürk (2)	deprem	lâmba	öğün
Ayşe	diş	macun	piknik
bahçe	diş	meyve	sağlıklı
başarı	fırça	mikrop	salıncak
beslenmek	gelişme	musluk	sepet
büyüme	ilâç	okul (2)	sokak
çadır	kahvaltı	Onur	spor

süt	top	yaşam	yürümek
tartışma	vatan	yaşlı	

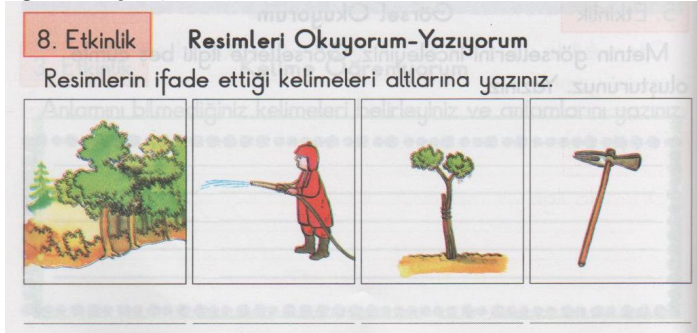
4.3.2.9. Resimle Kelime Öğretimi

67. sayfadaki 9. etkinlikte “Sağlığımızla ilgili görevlileri yazınız.” denilmiş. “**Doktor, eczacı, hasta bakıcı, hemşire, diş hekimi ve hizmetli**” resimleri verilmiş ve altlarına mesleklerinin yazılması istenilmiştir.

77. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki canlılardan diş bakımı yapmayanları bulunuz. Resimleri boyayınız.” denilmektedir. Öğrencilerin “**bebek, kedi ve leylek**” resimlerini boyamaları hedeflenmiştir.

90. sayfadaki 8. etkinlikte “Resimlerin ifade ettiği kelimeleri altlarına yazınız.” denilmiş ve “**orman, itfaiyeci, ağaç ve çekiç**” resimleri verilmiştir.

Resim 43: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 90. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması

(Yıldırım, Yıldız, Demir, 2005:90)

95. sayfadaki 9. etkinlikte “Aşağıda verilen görsellerden yararlanarak afet adlarını yazınız.” denildikten sonra “**yangın, deprem, fırtına, sel ve çığ**” ile ilgili resimler verilmiştir. Resimler daha belirgin olarak verilebilirdi.

98. sayfadaki 7. etkinlikte “Her kümede karışık olarak bazı harfler verilmiştir. Bunlardan görsele uygun kelimeler oluşturarak yazınız.” denilmektedir. Öğrencilerin “**doktor, çadır, hemşire ve yangın**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

107. sayfadaki 7 etkinlikte “Aşağıdaki resimleri boyayınız, adlarını yazınız.” denilmiş ve “**astronot, roket, güneş ve kuş**” resimleri verilmiştir.

109. sayfadaki 4. etkinlikte “Metindeki gök kuşağı resminde hangi renkler var? Yazınız.” denilmektedir. Öğrencilerin “**kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, lâcivert ve mor**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

114. sayfadaki 6. etkinlikte “Resimlerdeki ulaşım araçlarının adlarını yazınız. Özelliklerini kısaca anlatınız.” denilmiş ve “**otobüs, gemi, uçak, tren ve otomobil**” resimleri verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağaç	eczacı	kırmızı	sarı
astronot	fırtına	kuş	sel
bakıcı	gemi	lâcivert	tren
bebek	güneş	leylek	turuncu
çadır	hasta	mavi	uçak
çekiç	hekim	mor	yangın (2)
çığ	hemşire (2)	orman	yeşil
deprem	hizmetli	otobüs	
diş	itfaiyeci	otomobil	
doktor (2)	kedi	roket	

4.3.2.10.Sözlük Kullanma

9. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız.” denilerek “**oku, arkadaş, bilgi ve yuva**” kelimeleri verilmiştir.

21. sayfadaki 1. etkinlikte “anahtar kelimelerin anlamlarını sözlükten bularak yazınız.” denilmiş ve “**lale, leylak, kelebek ve dost**” kelimeleri verilmiştir.

Resim 44: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 21. sayfasındaki sözlük kullanma çalışması

1. Etkinlik **Anlamını Yazıyorum**

Anahtar kelimelerin anlamlarını sözlükten bularak yazınız.

lale	:	
leylak	:	
kelebek	:	
dost	:	

(Yıldırım, Yıldız, Demir, 2005:21)

34. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını arkadaşlarınızla tartışarak yazınız.” denildikten sonra “**anı, öğretmen ve köşk**” kelimelerinin verildiği görülmüştür.

38. sayfadaki 2. etkinlikte “Bu kelimelerin anlamları sizce ne olabilir? Karşılarına yazınız.” denilerek “**bayrak, tren ve pamuk**” kelimeleri verilmiştir.

44. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi yazınız.” denildikten sonra ve “**bayram ve cumhuriyet**” kelimeleri verilmiştir.

49. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz ve yazınız.” denilmiş ve “**hoca** ve **cimri**” kelimeleri verilmiştir.

53. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız.” denilerek “**dünya, barış, sevgi** ve **çocuk**” kelimeleri verilmiştir.

58. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz ve yazınız.” denilmektedir. Öğrencilerin, “**Anadolu, aydınlık** ve **uygarlık**” kelimeleri üzerinde çalışmaları istenilmiştir.

63. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız.” denilmiş ve “**temizlik, spor** ve **güneş**” kelimeleri verilmiştir.

74. sayfadaki 2. etkinlikte “Anahtar kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız.” denilerek “**ağaç, meyve, çiçek** ve **insan**” kelimeleri verilmiştir.

84. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız.” denilmiş ve “**ilk yardım, yaralı, ambulans** ve **hastane**” kelimeleri verilmiştir. Bu etkinlikte “ilk yardım” kelime grubu verilmesine rağmen etkinliğin açıklamasında sadece “kelime” ifadesi kullanılmıştır.

88. sayfadaki 1. etkinlikte “Kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi yazınız.” denilmektedir. Öğrencilerin “**orman, yangın, itfaiye, palamut ve fidan**” kelimeleri ile çalışmaları istenilmiştir.

92. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin ve kelime grubunun anlamlarını tahmin ederek yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerden “**fırtına, çığ, kar** ve **bitki örtüsü**” kelimeleri üzerinde çalışmaları istenilmiştir.

102. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız.” denilmiş ve “**buluş, merak** ve **keşfetme**” kelimeleri verilmiştir.

105. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız.” denildikten sonra “**astronot, ay, uzay ve gezegen**” kelimeleri verilmiştir.

108. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız.” denilmiş ve “**gök kuşağı, rengarenk ve yağmur**” kelimeleri verilmiştir. Burada verilen rengarenk kelimesi “rengârenk” şeklinde “gök kuşağı” olarak yazılan kelime grubunun da “gökuşağı” şeklinde yazılması gerekirdi. Bu etkinlikte öğrencilerin çalışması için verilen üç kelimedenden ikisinin yanlış yazılmış olması öğrencilere iki yanlış öğrenme yaşatacaktır.

112. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız.” denilerek “**gemi, yelken ve yıldız**” kelimeleri verilmiştir.

122. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz ve yazınız.” denilerek “**giysi, ayakkabı ve çorap**” kelimeleri verilmiştir.

126. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek ve yazınız.” denilmiştir. Buradaki anlatım bozukluğu, cümledeki “ve” bağlacı çıkarılarak veya cümlede son kısmındaki “ederek” kelimesi yerine “ediniz” ifadesi kullanılarak giderilmelidir. Öğrencilerin üzerinde çalışmaları için “**kuskus, tarhana ve kovan**” kelimeleri verilmiştir.

132. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz yazınız.” denilmektedir. Be etkinlikteki anlatım bozukluğunu gidermek için cümle sonundaki “... tahmin ediniz yazınız.” ifadesinde eylem bildiren iki sözcük arasına virgül ya da “ve” bağlacı konulmalıdır. Öğrencilerin “**meslek, pilot, doktor ve çiftçi**” kelimeleri üzerinde durmaları istenilmiştir.

138. sayfadaki 1. etkinlikte “Kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız.” denilerek “**kütüphane, kitap ve öykü**” kelimeleri verilmiştir.

148. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ederek yazınız.” denildikten sonra “**tiyatro, kültür ve sanat**” kelimeleri verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağaç	çiftçi	kelebek	pilot
ambulans	çocuk	keşfetme	rengarenk
Anadolu	çorap	kitap	sanat
anı	doktor	kovan	sevgi
arkadaş	dost	köşk	spor
astronot	dünya	kuskus	tarhana
ay	fırtına	kültür	temizlik
ayakkabı	fidan	kütüphane	tiyatro
aydınlık	gemi	lale	tren
barış	gezegen	leylak	uygarlık
bayrak	giysi	merak	uzay
bayram	gökkuşağı	meslek	yağmur
bilgi	güneş	meyve	yangın
bitki örtüsü	hastane	okuma	yaralı
buluş	hoca	orman	yardım
cimri	ilk	öğretmen	yelken
cumhuriyet	insan	öykü	yıldız
çığ	itfaiye	palamut	yuva
çiçek	kar	pamuk	

4.3.2.11.Diğer Teknikler

18. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin son harflerini yan yana yazınız. Bulduğunuz kelimeyi okuyunuz.” denilmiştir. Öğrencilerin kullanacakları kelimeler “**ehliyet, traktör, araba, kılıf, taksi, durak, park, yolcu, far, korna, terminal, yol, yaya, dur ve sarı**” kelimeleridir. Öğrencilerin “**trafik kuralları**”

kelime grubuna ulaşmaları hedeflenmiştir. Bu etkinlikte “Bulduğunuz kelimeyi okuyunuz.” denilmesine rağmen elde edilenin bir “kelime grubu” olduğu görülmüştür.

19. sayfadaki 10. etkinlikte “İşaretlerin altlarına adlarını yazınız.” denilmiş ve öğrencilerin “**artı, eksi, bölü ve çarpı**” ifadelerini yazmaları hedeflenmiştir.

24. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını kutucuklara yazınız.” denilmiş ve “**nemli, vilâyet, mektep ve sözcük**” kelimeleri verilmiştir. Öğrencilerin bu kelimelerin yanına yazmaları hedeflenen kelimeler ise şunlardır: “**rutubetli, il, okul ve kelime**”.

Resim 45: Kök Yayıncılık öğrenci çalışma kitabının 24. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması

4. Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını kutucuklara yazınız.

A) nemli	
B) vilâyet	
C) mektep	
D) sözcük	

(Yıldırım, Yıldız, Demir, 2005:24)

42. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “aşağıdaki cümlelerde yazım yanlışlarını bulunuz. Doğrusunu altına yazınız.” denilmiş ve öğrencilerin “**Selanik, Mehmet ve bayram**” kelimeleri üzerinde çalışmaları hedeflenmiştir.

72. sayfadaki 8. etkinlikte Öğrencilerin “zıtlık oyunu” oynamaları istenmiş ve “**çirkin, güzel, aksi, uysal, yaramaz, uslu, kirli, temiz, uzak, kuru, büyük ve uzun**” kelimeleri verilmiştir. Öğrencilerin ilgili boşluklara da “**yakın, yaş, küçük ve kısa**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

82. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “**Sağlık, ağız, bal, uyku, nar**” kelimelerinin ilk harflerinden oluşan kelimeyi ve anlamını yazınız denilmiştir. Öğrencilerin “**sabun**” kelimesine ulaşmaları hedeflenmiştir.

103. sayfadaki 6. etkinlikte “Karışık olarak verilen harflerden anlamlı kelimeler oluşturarak yazınız.” denilmiş ve “**buluş, oyuncak, keşif ve kamer**” kelimelerinin oluşturulması hedeflenmiştir.

116. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Karışık olarak verilen harflerden anlamlı kelimeler oluşturunuz.” denilerek ve “**uzay, gemi ve kaptan**” kelimelerinin oluşturulması hedeflenmiştir.

128. sayfadaki 7. etkinlikte “Grafikteki yiyecekleri ağırdan hafife doğru sıralayınız.” denilmektedir. Öğrencilerin “**domates, salatalık, patates ve soğan**” kelimelerini ilgili yerlere yazmaları istenilmiştir.

129. sayfadaki 8. etkinlikte “Alfabedeki harflerle başlayan birer yiyecek adı bulup yazınız.” denilmiş ve örnek çalışma a harfi ile “**armut**” kelimesi üzerinde yapılmıştır. Öğrencilerin “b, c, d, e, h, ı, i, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, ü, y, z” harfleriyle çalışma yapmaları istenilmiştir.

134. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki harflerle başlayan meslek adı yazmayı deneyiniz.” denilmiş ve örnek çalışma a harfi ile “**aşçı**” kelimesi üzerinde yapılmıştır. Öğrencilerin de “b, ç, d, e, h, j, k, m, p, r, s, t, v, y” harfleriyle çalışma yapmaları istenilmiştir.

141. sayfadaki 7. etkinlikte “Ara vermeden yazılmış harflerden konuyla ilgili kelimeleri bulunuz ve yazınız.” denilmiş ve “**okuma, ansiklopedi, kitap, dergi, öykü ve kütüphane**” kelimelerinde ulaşılması hedeflenmiştir.

145. sayfadaki 6. etkinlikte “Karışık harflerden anlamlı kelimeler oluşturunuz.” denilerek “**dön, yürü, böyle, gibi, beyaz ve uçak**” kelimelerinin oluşturulması hedeflenmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağız	durmak	kütüphane	temiz
aksi	ehliyet	Mehmet	terminal
ansiklopedi	eksi	mektep	trafik
araba	far	nar	traktör
armut	gemi	nemli	uçak
artı	gibi	okul	uslu
aşçı	güzel	okuma	uyku
bal	il	oyuncak	uysal
bayram	kamer	öykü	uzak
beyaz	kaptan	park	uzay
bölmek	kelime	patates	uzun
böyle	keşif	rutubetli	vilâyet
buluş	kılıf	sabun	yakın
büyük	kısa	sağlık	yaramaz
çarpı	kirli	salatalık	yaş
çirkin	kitap	sarı	yaya
dergi	korna	Selanik	yol
domates	kural	soğan	yolcu
dönmek	kuru	sözcük	yürümek
durak	küçük	taksi	

Tablo 3: Kök Yayınları İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında öğretilmesi hedeflenen kelimeler

adım	ağaç (2)	ağır	ağız
aile	ak	aksi	al (2)
alışılmak	Almanca	ambulans (2)	Anadolu (2)
anı (2)	ansiklopedi	araba	Arapça
ardıç	arka	arkadaş (3)	armağan
armut (2)	artı	astronot (4)	aşağı
aşçı	aşı (2)	Atatürk (3)	atık
avukat	ay (2)	ayakkabı	aydınlık (2)
Ayşe	bahçe (2)	bakıcı	bal (2)
barış	başak	başarı	bayrak (2)
bayram (2)	bebek	beslenmek (3)	beyaz (2)
bilgi (2)	birlik (2)	bitki örtüsü	bizim
boş	bölmek	böyle	bulgur
buluş (2)	bütün	büyük	büyüme
canlı	cimri	cumhuriyet (2)	çadır (2)
çam	çarpı	çatışma	çekic
çevre	çığ (3)	çıkma	çınar
çiçek (2)	çiftçi (2)	çilek	Çince
çirkin	çocuk (3)	çok	çorap
dağılım	davranış	defter	dekor
deniz (2)	depem (3)	dergi	diş (6)
doğru	doktor (6)	dokuz	dolu
domates	dost	dönmek	durak
durmak	dün	dünya	eczacı
efendi	eğitim	ehliyet	eksi
elbise	elma (3)	engelli	erik
eski	etmek	ev	far
faydalı	feribot	fırça	fırçalamak
fırtına (3)	fıdan	gelişme	gelmek (2)
gemi (4)	gezegen (2)	gibi	giysi(3)
gök (2)	gökkuşağı	görmek (2)	gösteri
gülünç	gün	gündüz	Güneş (5)
güzel	hafif	hâkim	hasta
hastane	havuç	hediye	hekim
helikopter	hemen	hemşire (2)	her
hesap	heyelan	hizmetli	hoca
için (3)	iki	il	ilâç (2)
ile	ilk	incir	insan (2)
ip	isim	itfaiye	itfaiyeci
iyi	jet	kahvaltı	kamer
kamyon	kamyonet	kaptan (2)	kar (2)
kara	karar	kardeş	karınca
karnabahar	karpuz	kavak	kayık
kayın	kedi	kelebek	kelime (2)

keşfetme	keşif	kılıf	kırmızı(3)
kısa	kıyafet	Kızılay	kiraz
kirli (2)	kitap (2)	komedi	komik
korna	koşmak	kovan	köşk (2)
kukla	kumbara	kural	kurban
kuru	kuskus (2)	kuş (2)	kuşak (2)
küçük	kültür	kütüphane (2)	lâcivert
lahana	lale	lâmba	leylak
leylek	limon	lunapark	macun
makinist	mandalina	mavi	mayıs
Mehmet	mektep	merak	meslek
meyve (2)	mikrop (2)	mor	muayene
musluk	muşmula	muz	nar
nefret	nemli	nisan	o
okul (3)	okuma (2)	olmak	on
Onur	orman (4)	otobüs (3)	otomobil (2)
oyun (2)	oyuncak	oyuncu	öğretmen (3)
öğün	ön	önemli (2)	öykü (2)
palamut	pamuk (2)	park	patates
peynir	piknik	pilot (3)	planör
portakal (2)	postacı	prova	rengarenk
renk	ressam	roket	rutubetli
rüzgâr	saat	sabun	sağlık (2)
sağlıklı	sahne (2)	salatalık	salıncak (2)
sanat	sanatçı	sarı (2)	sarımsak
sel (2)	Selanik	sepet	sevgi (3)
sevgili	sevmek	sıcak	siyah
soğan (2)	soğuk	sokak (3)	sonra (2)
söylemek	sözcük (2)	spor (3)	süt
şeker	şimdi	taksi	tarhana (2)
tartışma	telefon	temiz (2)	temizlik
terminal	tiyatro	top (2)	toprak
toto	trafik	traktör	tren (3)
tuhaf	turuncu	Türkçe	türkü
uçak (4)	uslu	uygarlık (2)	uyku (2)
uysal	uzak	uzay (3)	uzun
üç	üzüm	vakit	var
vatan	ve	vilâyet	yağmur (2)
yakın	yangın (5)	yanlış	yaralı
yaramaz	yardım	yaş	yaşam
yaşamak	yaşlı	yaya	yaz
yelken	yemek (2)	yeni	yeşil
yıl	yıldız (2)	yirmi	yiyecek
yol	yolcu	yukarı	yuva (5)
yürümek (3)	zaman	ziyaret	

Tablo 3'te de görüldüğü gibi Kök Yayıncılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında kelime öğretiminin hedeflendiği etkinliklerde 355 kelimenin öğretimi hedeflenmiştir.

Kök Yayıncılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayıları başlıklar altında incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğiyle 45, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğiyle 24, cümle kurma tekniğiyle 53, cümlede kullanma tekniğiyle 2, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğiyle 9, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğiyle 55, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğiyle 53, metin yazma tekniğiyle 47, resimle kelime öğretimi tekniğiyle 37, sözlük kullanma tekniğiyle 75 ve diğer teknikler ile 99 kelime öğretilmesinin hedeflendiği görülmüştür.

Öğretilmesi hedeflenen bu 355 kelime öğretilirken; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğinin 7, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğinin 4, cümle kurma 5, cümlede kullanma tekniğinin 1, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğinin 3, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğinin 11, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğinin 5, metin yazma tekniğinin 13, resimle kelime öğretimi tekniğinin 8, sözlük kullanma tekniğinin 22 ve diğer tekniklerin de 33 defa kullanıldığı görülmüştür.

4.4. MEB YAYINLARI'NIN İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE VE ÖĞRETİLMESİ HEDEFLLENEN KELİMELERE İLİŞKİN BULGULAR

MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki bulgular, MEB Yayınları Ders Kitabı İncelemesi ve MEB Yayınları Öğrenci Çalışma Kitabı İncelemesi şeklinde iki başlık altında verilmiştir.

4.4.1.MEB YAYINLARI DERS KİTABI İNCELEMESİ

MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki etkinlikler, bulmaca ile kelime öğretimi, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma, cümle kurma, cümlede kullanma, çağrışım ile kelime öğretimi, eşleştirme ile kelime öğretimi, gruplandırma ile kelime öğretimi, metin yazma, resimle kelime öğretimi, sözlük kullanma ve diğer teknikler başlıkları altında incelenmiş ve bulgular aşağıda verilmiştir.

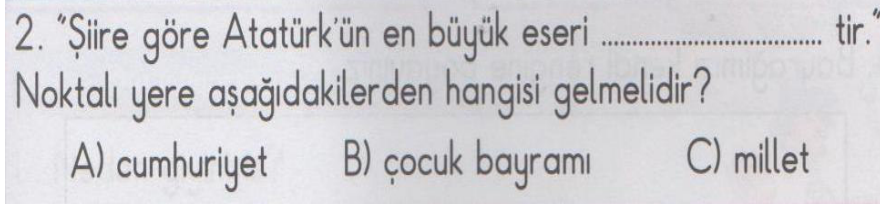
4.4.1.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.4.1.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma

33. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Noktalı yerlere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir” denilmiştir. ““Şiire göre Atatürk’ün en büyük eseri tir.” cümlesindeki boşluğun “**cumhuriyet, çocuk bayramı ve millet**” kelime veya kelime gruplarından biriyle tamamlanılması istenmiştir.

Resim 46: MEB Yayınları ders kitabının 33. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:33)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

bayram cumhuriyet çocuk millet

4.4.1.3 Cümle Kurma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.4.1.4.Cümlede Kullanma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

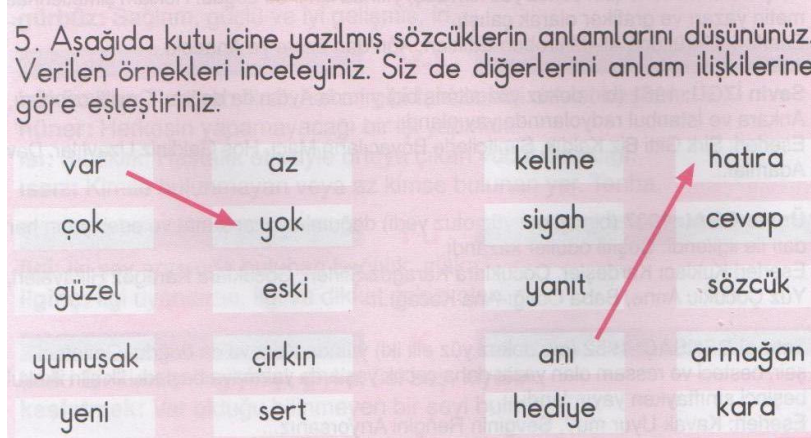
4.4.1.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.4.1.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi

131. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıda kutu içine yazılmış sözcüklerin anlamlarını düşününüz. Verilen örnekleri inceleyiniz. Siz de diğerlerini anlam ilişkilerine göre eşleştiriniz.” denilmiş. Birinci bölümde örnek çalışma “**var**” ve “**yok**” kelimeleri ile yapılmış, öğrencilerin “**çok, güzel, yumuşak ve yeni**” kelimeleri ile “**az, eski, çirkin ve sert**” kelimelerini ile eşleştirmeleri istenilmiştir. İkinci bölümde de örnek çalışma “**anı**” ve “**hatıra**” kelimeleri ile yapılmış, öğrencilerin “**kelime, sözcük, yanıt ve hediye**” kelimeleri ile “**cevap, sözcük, armağan ve kara**” kelimelerini ile eşleştirmeleri istenilmiştir.

Resim 47: MEB Yayınları ders kitabının 131. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:131)

Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

anı	çok	kara	var
armağan	eski	kelime	yanıt
az	güzel	sert	yeni
cevap	hatıra	siyah	yok
çirkin	hediye	sözcük	yumuşak

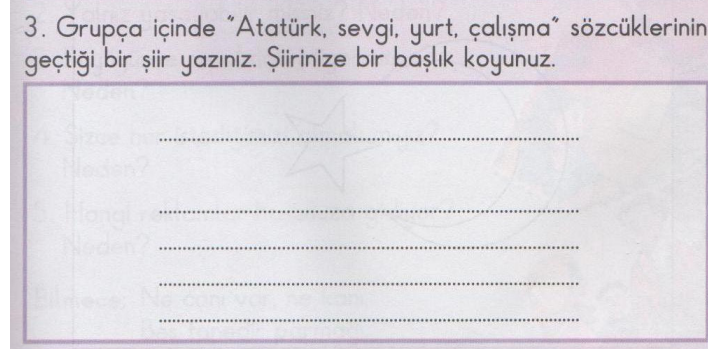
4.4.1.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.4.1.8.Metin Yazma

33. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Grupça içinde “**Atatürk, sevgi, yurt, çalışma**” sözcüklerinin geçtiği bir şiir yazınız. Şiirinize bir başlık koyunuz.” denilmiş.

Resim 48: MEB Yayınları ders kitabının 33. sayfasındaki metin yazma çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:33)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

Atatürk çalışmak sevgi yurt

4.4.1.9.Resimle Kelime Öğretimi

23. sayfadaki 5. değerlendirme çalışmasında “Sağdaki sözcüklerin başlarına, resme göre eksik olan harfi yazınız.” denilmiş. “**İz, aç ve el**” kelimeleri

resimleriyle beraber verilmiş, öğrencilerden de resimlerden hareketle “**çiz, saç ve kel**” kelimelerine ulaşmaları beklenmiştir.

66. sayfadaki 5. değerlendirme çalışmasında “Resimde gördüğünüz meyvelerin adlarını altlarına yazınız ve meyveleri boyayınız.” denilmiş. “**Muz, üzüm, çilek ve portakal**” meyvelerinin resimleri verilmiş ve altlarına isimlerinin yazılması istenilmiştir. Burada meyvelerin renkli olarak verilmesi öğrencilerin daha kolay karar vermelerini sağlayabilirdi.

Resim 49: MEB Yayınları ders kitabının 66. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:66)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

aç	el	muz	üzüm
çilek	iz	portakal	
çizmek	kel	saç	

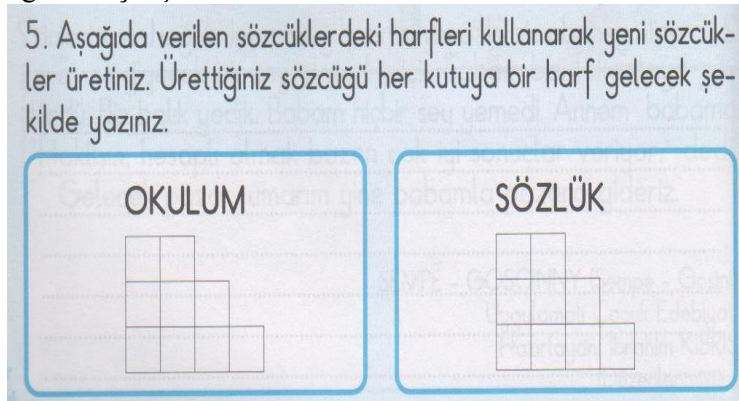
4.4.1.10.Sözlük Kullanma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.4.1.11.Diğer Teknikler

50. sayfadaki 5. değerlendirme çalışmasında “Aşağıda verilen sözcüklerdeki harfleri kullanarak yeni sözcükler üretiniz. Ürettiğiniz sözcüğü her kutuya bir harf gelecek şekilde yazınız.” denilmiş. “Okulum” ve “sözlük” kelimelerindeki harflerden iki, üç ve dört harfli yeni kelimeler oluşturulması istenilmiştir.

Resim 50: MEB Yayınları ders kitabının 50. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:50)

66. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kutularda harfler karışık olarak verilmiştir. Bu harflerden yararlanarak yeni sözcükler üretiniz.” denilmiş. Öğrencilerin ürettikleri kelimeleri yazmaları için altı bölüm hazırlanmıştır.

80. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında “Şiirin ana duygusu aşağıdakilerden hangisidir?” denilmiş. Öğrencilerin “**mutluluk, kızgınlık ve özlem**” seçeneklerinden birini işaretlemeleri istenilmiştir. Soru, merhum Barış MANÇO’nun

“Arkadaşım Eşek” parçası için sorulmuştur. Cevap olarak da “**özlem**” kelimesinin doğru cevap olduğu görülmüştür.

100. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “İsim –Şehir oynuyoruz. Hazır mısınız? Tablonun başında verilen harfle başlayan isim, şehir, hayvan, bitki adları bulunuz. Tablodaki yerlere yazınız. Puanınızı hesaplayınız. (Her sözcük “5” puan)” denilmiş. Öğrencilerin “A, K ve M” harfleriyle kelimeler bulmaları hedeflenmiştir. Öğrencilerin tabloyu tamamıyla doldurdıkları takdirde 15 kelime yazabilecekleri görülmüştür. Ayrıca, soruda belirtilmemesine rağmen tabloda “eşya” adı yazılması için de bölüm hazırlanmış.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

kızgınlık	okul	sözlük
mutluluk	özlem	

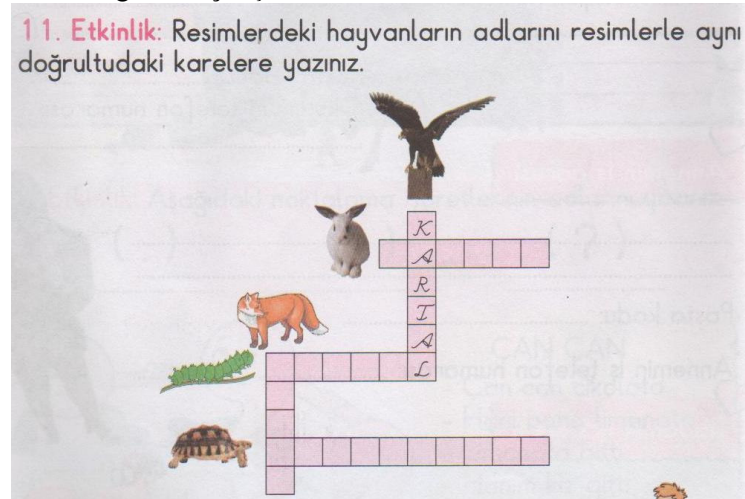
4.4.2.MEB YAYINLARI ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI İNCELEMESİ

MEB Yayınları’nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabındaki etkinlikler, Bulmaca ile Kelime Öğretimi, Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma, Cümle Kurma, Cümlede Kullanma, Çağrışım ile Kelime Öğretimi, Eşleştirme ile Kelime Öğretimi, Gruplandırma ile Kelime Öğretimi, Metin Yazma, Resimle Kelime Öğretimi, Sözlük Kullanma ve Diğer Teknikler başlıkları altında incelenmiş ve bulgular aşağıda verilmiştir.

4.4.2.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi

18. sayfadaki 11. etkinlikte “Resimlerdeki hayvanların adlarını resimlerle aynı doğrultudaki karelere yazınız.” denilmiş. “**Kartal, tavşan, tilki, turtul ve kaplumbağa**” resimleri verilmiş ve ilgili yerlere kelimelerin yazılması istenilmiştir.

Resim 51: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 18. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:18)

95. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Bulmacayı çözünüz. Yuvarlak içine gelen harfleri numaralara göre anahtar sözcük bölümüne yazınız. Bulmacayı çözdüğünüzde dünyada yaşayan en büyük hayvanın ismini bulacaksınız.” denilmiş. Bulmacada örnek çalışma “**nal**” kelimesi ile yapılmış, öğrencilerden de “**vişne, ikiz, lamba ve masa**” kelimelerinin bulunması istenilmiştir. Anahtar kelime olarak bulunması istenen de “mavi balina” kelime grubudur.

128. sayfadaki 5. etkinlikte “Bulmacayı çözünüz.” denilmiş, resimleri verilen hayvanlarla ilgili bilmeceler sorulmuş ve ilgili yerlere hayvanların isimlerinin

yazılması istenilmiştir. Bulmacada “**kuş, kaplumbağa, tavşan, fil, kirpi, kelebek, balık, koyun ve maymun**” kelimelerine ulaşılması hedeflenmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

balık	kelebek	masa	tilki
fil	kirpi	maymun	vişne
ikiz	koyun	nal	
kaplumbağa (2)	kuş	tavşan (2)	
kartal	lamba	tırtıl	

4.4.2.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma

10. sayfadaki 3. etkinlikte “Cümleleri okuyunuz. Örnekteki gibi boşlukları doldurunuz.” denilmiştir. Birinci cümledeki örnek doldurmada ‘**daha**’ kelimesi kullanılmıştır. Sonraki 5 cümlede ise boşluklar bırakılmış ve doldurulması istenilmiştir. (Cümlelerdeki boşlukların ‘**daha**’ kelimesi ile doldurulması gerekmektedir).

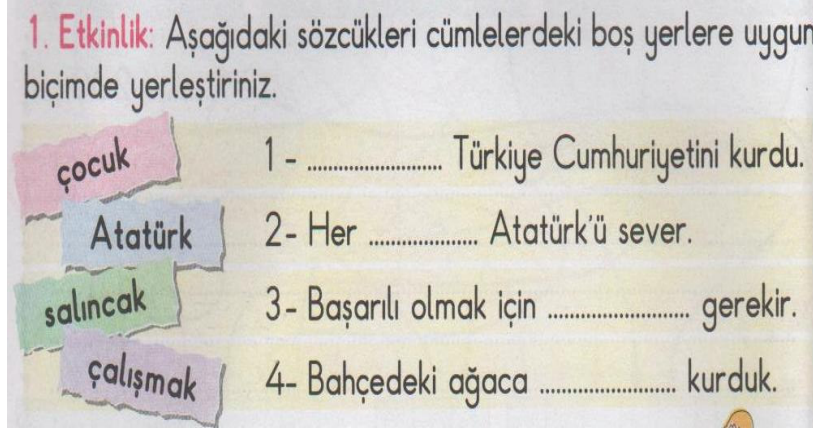
12. sayfadaki 2. etkinlikte “ ‘**Bu nedenle**’, ‘**sonunda**’ ve ‘**için**’ sözcüklerini boşluklara uygun olarak yerleştiriniz.” denilmiş ve üç cümle verilmiştir.

15. sayfadaki 5. etkinlikte “Cümledeki boşluğu uygun sözcükle doldurunuz.” denilmiştir. Cümlede boş bırakılan yere ‘**top**’ kelimesinin yazılması istenilmiştir.

20. sayfadaki 5. etkinlikte “ Yukarıdaki sözcükleri, aşağıdaki uygun boşluklara yazınız.” denilmiş ve ‘**sal, şal, kır, kir, cam ve çam**’ kelimeleriyle boşlukları doldurulmak üzere 6 cümle yazılmıştır.

30. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri cümlelerdeki boş yerlere uygun biçimde yerleştiriniz.” denilmiş ve ‘**çocuk**, **Atatürk**, **salıncak** ve **çalışmak**’ kelimeleri verilmiştir.

Resim 52: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 30. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:30)

33. sayfadaki 3. etkinlikte “Metni dinlerken aşağıdaki boşlukları doldurunuz.” denilmiş ve üç cümle verilmiştir. Cümlelerdeki boşluklara ‘**Atatürk**’ün, **siyah** ve **nane şekeri**’ kelimelerinin gelmesi gerekmektedir.

45. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki örneği inceleyiniz. Diğerlerini de siz yerleştiriniz.” denilmiş ve cümlelerdeki boşluklara yazılmak üzere ‘**giysi**, **rahat**, **uygun** ve **temiz**’ kelimeleri verilmiştir.

56. sayfadaki 7. etkinlikte “Örneği inceleyiniz. Altı çizili sözcüklerin zıt anlamlılarını boşluklara yazınız.” denilmiş. Örnek olarak “Küçük balık kaç lira?” ve “Büyük balık kaç lira” cümleleri ile çalışılmış; “**küçük**” ve “**büyük**” kelimeleri üzerinde durulmuştur. “Bu çanta ucuz ve kaliteli.” cümlesiyle “**ucuz**” ve “**kaliteli**” kelimeleri işaret edilmiş, öğrencilerden yapacakları alıştırmada “**pahalı**” ve “**kalitesiz**” kelimelerinin gelecekleri yerler boş bırakılmış ve öğrencilerin yazmaları istenmiş.

62. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri anlamlarına dikkat ederek cümlelerdeki boşluklara yazar mısınız?” denilmiş ve ‘**hayvan, türü, kedi ve özelliği**’ kelimeleri verilmiştir.

63. sayfadaki 6. etkinlikte “Örneği dikkatle izleyiniz. İkinci cümleyi de siz tamamlayarak yazınız.” denilmiş ve resimden de faydalanılarak ‘**kartopu**’ kelimesi örnek cümledeki boşluğa yazılmıştır. İkinci cümledeki boşluğa ise ‘**zeytin**’ kelimesi yazılması gerekmektedir.

91. sayfadaki 6. etkinlikte “Resimleri inceleyiniz. Aşağıdaki sözcükleri cümlelerdeki boşluklara yerleştiriniz.” denilmiş ve ‘**kırmızı, uzun, minik, yuvarlak, mavi ve iri**’ kelimeleri verilmiştir. (Bu etkinlikte, cümlelerin yanında kelimelerle ilgili resimlere yer verilmiştir).

93. sayfadaki 2. etkinlikte “İkinci cümlede yapılan iş, birinci cümlede yapılan işin zıttıdır. Buna göre diğer cümlelerdeki boşluğu doldurunuz.” denilmiş. “**Gelsin**” kelimesiyle örnek çalışma yapılmış, öğrencilerden boşluklara yazılması istenen kelimeler ise “**kalk**” ve “**tut**” kelimeleridir. Birinci cümlelerde bu kelimelerin zıttı olarak verilmiş kelimeler de “**gitsin**”, “**otur**” ve “**bırak**” kelimeleridir.

124. sayfadaki 7. etkinlikte “Saygı ağacındaki boş kutulara saygı sözleri yazınız” denilmiş, ‘**Günaydın.**’, ‘**Tebrik ederim.**’, ‘**Teşekkür ederim.**’, ‘**Özür dilerim.**’, ‘**İyi akşamlar.**’ ve ‘**Merhaba.**’ sözleri verilmiş ve öğrencilerin de yazması için iki söz yazılacak bölüm oluşturulmuştur.

131. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında “Aşağıda verilen metinle ilgili soru cümlelerine “**kim, nasıl, ne zaman,**” sözcüklerini uygun olarak yerleştiriniz. Daha sonra soruları yanıtlayınız.” denilmiştir.

134. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıda verilen boşlukları doldurunuz” denilmiş ve üç cümle verilmiştir. Boşluklara “**besleyelim**”, “**iki**” ve “**besleme ve inceleme**” kelime ve kelime grupları gelmesi gerekmektedir.

146. sayfadaki 6. etkinlikte “Resimleri inceleyiniz. Üzüm tanelerinde verilen sözcükleri cümlelere anlamlı biçimde yazınız.” denilmiş. Cümlelerdeki boşluklara yazılmak üzere “**bu, siyah, kadar, bu, derine ve kadar**” kelimeleri verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

akşam	hayvan	mavi	şal
Atatürk (2)	için	merhaba	şeker
beslemek(2)	iki	minik	tebrik etmek
bırakmak	inceleme	nane	temiz
bu (3)	iri	nasıl	teşekkür etmek
büyük	iyi	ne	top
cam	kadar (2)	neden	tutmak
çalışmak	kaliteli	oturmak	tür
çam	kalitesiz	özellik	ucuz
çocuk	kalkmak	özür	uygun
daha (2)	kartopu	pahalı	uzun
derin	kedi	rahat	ve
dilemek	kır	sal	yuvarlak
gelmek	kırmızı	salıncak	zaman
gitmek	kim	siyah	zeytin
giysi	kir	siyah	
günaydın	küçük	son	

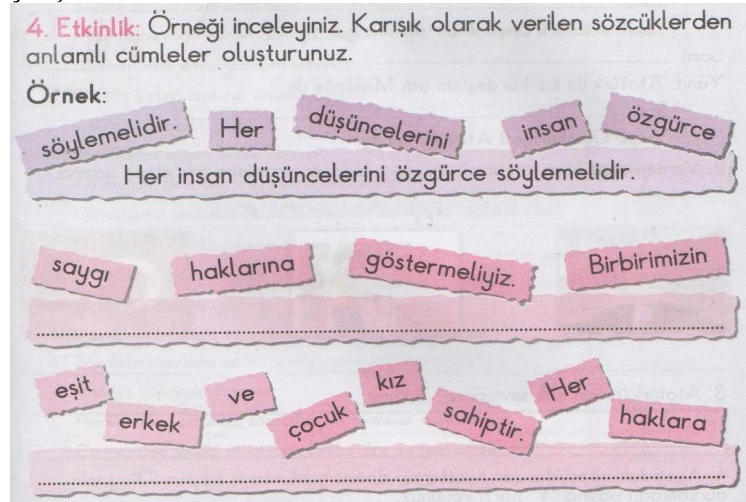
4.4.2.3.Cümle Kurma

24. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki sözcüklerden anlamlı bir cümle oluşturunuz. Cümleyi kurallara uygun olarak.” denilmiş.

“Güzeldir, çok, çocuklar ve bütün” kelimeleri verilmiş ve öğrencilerin kurdukları cümleyi yazması için bir bölüm hazırlanmış.

41. sayfadaki 4. etkinlikte “Örneği inceleyiniz. Karışık olarak verilen sözcüklerden anlamlı cümleler oluşturunuz.” denilmiş. Örnek olarak “**söylemelidir, Her, düşüncelerini, insan ve özgürce**” kelimeleriyle bir çalışma yapılmış ve “Her insan düşüncelerini özgürce söylemelidir.” cümlesi oluşturulmuştur. Öğrencilerden “**saygı, haklarına, göstermeliyiz ve Birbirimizin**” kelimelerinden bir cümle, “**eşit, erkek, ve, çocuk, kız, sahiptir, Her ve haklara**” kelimeleriyle de bir cümle kurulması istenilmiştir.

Resim 53: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 41. sayfasındaki cümle kurma çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:41)

63. sayfadaki 5. etkinlikte “Örneği inceleyiniz. Karışık olarak verilen sözcüklerden anlamlı cümleler kurunuz.” denilmiş. Örnek olarak “**kedisi, alınmıştır, Ankara, altına ve koruma**” kelimeleriyle bir çalışma yapılmış ve “Ankara kedisi koruma altına alınmıştır.” cümlesi oluşturulmuştur. Öğrencilerden “**evinde, besliyor, Kimler ve kedi**” kelimelerinden bir cümle, “**bembeyazdır, kartopu, Van, gibi ve kedisi**” kelimeleriyle de bir cümle kurulması istenilmiştir.

77. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Aşağıda verilen örnekteki gibi kurallı cümleleri ok işareti ile eşleştiriniz. Cümleleri yazınız.” denilmiş. “**Doktor, Yıldızlar, Aytaç, bugün, gökyüzünde, beni, muayene, geceleri, okula, görünür, etti ve gitti**” kelimeleri verilmiş ve öğrencilerin kurdukları cümleleri yazması için bir bölüm hazırlanmış. Örnek çalışma olarak “Aytaç bugün okula gitti.” cümlesi kurulmuştur.

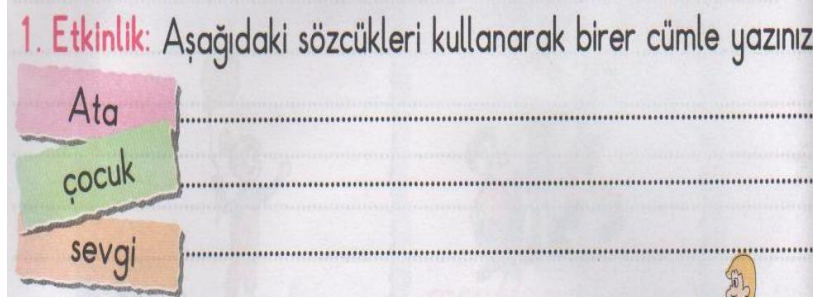
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

almak	çok	görünmek	muayene
alt	doktor	göstermek	okul
Ankara	düşünce	güzel	özgür
Aytaç	erkek	hak (2)	sahip
bembeyaz	eşit	her (2)	saygı
ben	etmek	insan	söylemek
beslemek	ev	kartopu	Van
birbirimiz	gece	kedi (3)	ve
bugün	gibi	kız	yıldız
bütün	gitmek	kim	
çocuk (2)	gökyüzü	koruma	

4.4.2.4.Cümlede Kullanma

38. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri kullanarak birer cümle yazınız.” denilmiş. “**Ata, çocuk ve sevgi**” kelimeleri verilmiş ve yanda cümle yazılması için yer hazırlanmış.

Resim 54: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 38. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:38)

67. sayfadaki 5. etkinlikte “Resimleri inceleyiniz Altı çizili sözcüklerin anlamlarını tartışınız.” denilmiş. Verilen cümlelerde “**yüz**” kelimesi iki farklı anlamda kullanılmış. “**“Dolu”** sözcüğünü iki farklı anlamda cümle içinde kullanınız. Sözcüğün iki farklı anlamıyla ilgili resim yapınız.” denilmiş. Kelimenin cümlede kullanılması ve kelimenin anlamlarıyla ilgili resim yapılması için yer hazırlanmış.

74. sayfadaki 5. etkinlikte ““Kır” sözcüğünün her iki cümledeki anlamları üzerine düşününüz. Arkadaşlarınızla tartışınız.” denilmiş. “Kır gezisine bayılırız.” ve “Bu cevizi kır.” cümlelerinde geçen “**kır**” kelimesi üzerinde tartışılması istenilmiştir. Ayrıca “**“Bot”** sözcüğünü resimdeki anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.” denilmiş ve cümlelerin yazılması için yer hazırlanmıştır.

95. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “**“Mahalle”** ve “**ağaç**” sözcüklerini birer cümlede kullanınız.” denilmiş. Kurulacak cümlelerin yazılması için bir bölüm hazırlanmıştır.

109. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri cümle içinde kullanınız.” denilmiş. “**Spor, çalışmak ve başarı**” kelimeleri verilmiş ve yanda cümle yazılması için yer hazırlanmış.

140. sayfadaki 8. etkinlikte “Aşağıdaki altı çizili sözcüklerin anlamlarına dikkat ediniz. Siz de verilen sözcükleri farklı anlamlarıyla cümle içinde kullanınız.”

denilmiş. “**Ben, gül, iç** ve **yaz**” kelimeleri verilmiş. “Ben” kelimesi üzerinde örnek olarak çalışılmış.

151. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında ““**Karınca, güvercin** ve **avcı**” sözcüklerini birer cümlede kullanınız.” denilmiş. Kurulacak cümlelerin yazılması için bir bölüm hazırlanmıştır.

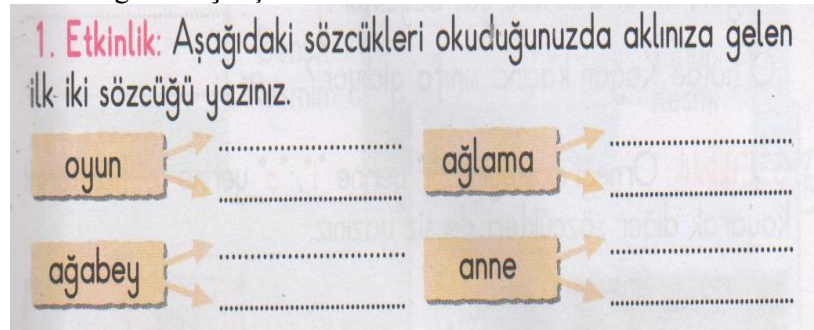
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağaç	bot	güvercin	sevgi
Ata	çalışmak	iç	spor
avcı	çocuk	karınca	yaz
başarı	dolu	kır	yüz
ben	gül	mahalle	

4.4.2.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi

19. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri okuduğunuzda aklınıza gelen ilk iki sözcüğü yazınız.” denilmiş ve ‘**oyun, ağlama, ağabey** ve **anne**’ kelimeleri verilmiştir.

Resim 55: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 19. sayfasındaki çağrışım ile kelime öğretimi çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:19)

27. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri okuduğunuzda aklınıza gelen ilk iki sözcüğü boşluklara yazınız.” denilmiş ve ‘**Atatürk, yenilik, cumhuriyet ve zafer**’ kelimeleri verilmiştir.

33. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri okuduğunuzda aklınıza gelen ilk iki sözcüğü yazınız.” denilmiş ve ‘**Atatürk, çocuk, arkadaş ve mutlu**’ kelimeleri verilmiştir.

70. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri okuduğunuzda aklınıza gelen ilk iki sözcüğü yazınız.” denilmiş ve ‘**bahar, yaz, güz ve kış**’ kelimeleri verilmiştir.

76. sayfadaki 1. etkinlikte “**Trafik** denilince aklınıza ne geliyor? Boşluklara yazınız.” denilmiş. Öğrencilerin akıllarına gelenleri yazmaları için dört bölüm hazırlanmıştır.

80. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri okuduğunuzda aklınıza gelen ilk iki sözcüğü yazınız.” denilmiş ve ‘**kocaman, küçücük ve büyümek**’ kelimeleri verilmiştir.

98. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri okuduğunuzda aklınıza gelen ilk üç sözcüğü yazınız.” denilmiş ve ‘**basketbol, boy, yetenek ve başarı**’ kelimeleri verilmiştir.

102. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri okuduğunuzda aklınıza gelen ilk iki sözcüğü yazınız.” denilmiş ve ‘**oyun, sebze ve meyve**’ kelimeleri verilmiştir.

118. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri okuduğunuzda aklınıza gelen ilk iki sözcüğü yazınız. Arkadaşlarınızın yazdıklarıyla karşılaştırınız” denilmiş ve ‘**gülme, Nasrettin Hoca ve fıkra**’ kelime ve kelime grupları verilmiştir. (Burada önceki etkinliklerden farklı olarak, öğrencilerden akıllarına gelen iki kelimeyi yazdıktan sonra arkadaşlarının yazdıklarıyla karşılaştırmaları istenilmiştir).

134. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükler size neleri çağrıştırıyor.” denilmiş, “**gözlemek, beslemek ve kuş**” kelimeleri verilmiştir ve öğrencilere kelimelerin çağrıştırdıklarını yazmaları için her bir kelimenin altında üç kelimelik bir bölüm oluşturulmuştur.

150. sayfadaki 1. etkinlikte “**Sirk** denilince aklınıza ne geliyor? Zihin haritası yapınız.” denilmiş. Öğrencilerin akıllarına gelenleri yazmaları için dört bölüm hazırlanmıştır.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağabey	beslemek	güz	oyun (2)
ağlama	boy	kış	sebze
anne	büyümek	kocaman	sirk
arkadaş	cumhuriyet	kuş	trafik
Atatürk (2)	çocuk	küçücük	yaz
bahar	fıkra	meyve	yenilik
basketbol	gözlemek	mutlu	yetenek
başarı	gülme	Nasrettin Hoca	zafer

4.4.2.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi

15. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki varlıklarla seslerini eşleştiriniz.” denilmiş. “**Kuş, kuzu, çocuk, baykuş ve inek**” resimleri verilmiş ve çıkardıkları sesler (**cik cik, mee, merhaba, huu huu, möö**) yazılmıştır.

47. sayfadaki 1. etkinlikte “Sözcüklerle ilgili resimleri eşleştiriniz.” denilmiş. “Tohum, un, pasta, çiftçi” resimleri verilmiş ve eşleştirme yapılması için “**un, tohum, çalışma, pasta**” kelimeleri yazılmıştır. Burada çiftçi resmi verilmiş ancak eşleme yapılacak kelime olarak “çalışma” kelimesi verilmiştir. Diğer üç eşleştirmede varlıkların isimleri yazılmışken “çiftçi” kelimesi yerine yaptığı iş olan

“çalışma” kelimesi verilmiş. Burada “çiftçi” kelimesinin verilmesi daha doğru olabilirdi.

Resim 56: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 47. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:47)

51. sayfadaki 1. etkinlikte “Sözcüklerle anlamlarını ok işaretleriyle eşleştiriniz.” denilmiş. “**Meslek, çalışmak, bereket**” kelimeleri verilmiş, hemen altlarına da karışık olarak anlamları yazılmış.

52. sayfadaki 5. etkinlikte “Anlamca ilişkili sözcükleri eşleştiriniz.” denilmiş. Örnek olarak “**mühendis**” ve “**inşaat**” kelimeleri eşleştirilmiştir. “**Terzi, fırıncı, çiftçi, öğretmen, doktor, polis, kaptan ve ressam**” kelimeleri ile “**elbise, hamur, tohum, tebeşir, stetoskop, karakol, gemi ve fırça**” kelimeleri eşleştirilmeleri için karışık olarak verilmiştir.

59. sayfadaki 5. alıştırmada “Sözcükleri, örnekteki gibi ok çekerek zıt anlamlarıyla eşleştiriniz.” denilmiş. “**Çok, aç, zayıf, gece, taze ve ucuz**” kelimeleri ile alt satırda yazılı olan “**şişman, tok, az, bayat, pahalı ve gündüz**” kelimelerinin zıt anlamlı olanların eşleştirilmesi istenilmiştir.

71. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri zıt anlamlarıyla eşleştiriniz.” denilmiş. “**Kolay, soğuk, gece, var**” kelimeleri ile “**zor, sıcak, gündüz, yok**” kelimelerinin eşleştirilmesi hedeflenmiştir.

72. sayfadaki 1. etkinlikte “Sözcükleri ilgili resimlerle eşleştiriniz.” denilmiş. “**Dünya, egzoz dumanı, teknoloji, uzaylı**” kelime ve kelime grupları verilmiş, bunların da altına ilgili resimler yerleştirilmiştir.

76. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki trafik işaretlerini uygun ifadelerle örnekteki gibi eşleştiriniz.” denilmiş. Resimleri verilen trafik işaretlerinin yanında “**dur, yaya geçidi, okul geçidi, dikkat**” kelime ve kelime grupları yazılmıştır.

80. sayfadaki 3. etkinlikte “Resimlerdeki hayvanları inceleyiniz. Uygun eşleştirmeleri yapınız.” denilmiş. Hayvanların resimleri verilmiş ve altlarına en belirgin özellikleri yazılmış. Özellikler ile “**fare, uçuc böceği, köpek, fil**” kelime ve kelime gruplarının eşleştirilmesi istenilmiştir.

87. sayfadaki 6. etkinlikte “Verilen örneği inceleyiniz. Siz de diğerlerini anlam ilişkilerine göre eşleştiriniz.” denilmiş. “**Baş, öykü, duymak, gizlenmek, seyretmek**” kelimelerinin karşılıklarına verilen “**izlemek, saklanmak, hikâye, işitmek, kafa**” kelimeleri ile eşleştirilmesi istenilmiştir. Örnek olarak “gizlenmek” ve “saklanmak” kelimeleri eşleştirilmiştir.

124. sayfadaki 6. etkinlikte “ “Demokrasi” ve “çilek” sözcüklerini uygun sözcüklerle eşleştirdik. Diğer sözcükleri de siz eşleştirin.” denilmiş. “**Demokrasi, çilek, rüzgâr, özgürlük**” kelimeleri ortada verilmiş ve “**dokunabilirim, koklayabilirim, işitebilirim, görebilirim, tadabilirim, dokunamam, koklayamam, işitemem, göremem, tadamam**” kelimeleriyle eşleştirme yapılması istenilmiştir.

137. sayfadaki 1. etkinlikte “Anlam ilişkili sözcükleri örnekteki gibi ok çekerek eşleştiriniz.” denilmiş. Örnek olarak “**balık**” ve “**deniz**” kelimeleri eşleştirilmiştir. “**Orman, çadır, arkadaş**” kelimeleri ile “**ağaç, kamp, oyun**” kelimeleri eşleştirilmeleri için karışık olarak verilmiştir.

142. sayfadaki 3. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.” denilmiş. Örnek olarak “**büyü**” ve “**sihir**” kelimeleri eşleştirilmiştir. “**Raks** ve **yürek**” kelimeleri ile “**dans** ve **kalp**” kelimeleri eşleştirilmeleri için karışık olarak verilmiştir.

151. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Eş anlamlı sözcükleri örnekteki gibi ok çekerek eşleştiriniz.” denilmiş. “**Şehir, vatan** ve **ev**” kelimeleri ile alt satırda yazılı olan “**konut, kent** ve **yurt**” kelimelerinin eş anlamlı olanların eşleştirilmesi istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

aç	dikkat	hamur	merhaba
ağaç	doktor	hikâye	meslek
arkadaş	dokunmak (2)	huu huu	möö
az	duman	inek	mühendis
balık	durmak	inşaat	okul
baş	duymak	işitmek (3)	orman
bayat	Dünya	izlemek	oyun
baykuş	egzoz	kafa	öğretmen
bereket	elbise	kalp	öykü
büyü	ev	kamp	özgürlük
cik cik	fare	kaptan	pahalı
çadır	fırça	karakol	pasta
çalışmak (2)	fırıncı	kent	polis
çiftçi	fil	koklamak (2)	raks
çilek	gece (2)	kolay	ressam
çocuk	geçit (2)	konut	rüzgâr
çok	gemi	köpek	saklanmak
dans	gizlenmek	kuş	seyretmek
demokrasi	görmek (2)	kuzu	sıcak
deniz	gündüz (2)	mee	sihir

soğuk	tebeşir	uçuç böceği	yok
steteskop	teknoloji	un	yurt
şehir	terzi	uzaylı	yürek
şişman	tohum (2)	var	zayıf
tatmak (2)	tok	vatan	zor
taze	ucuz	yaya	

4.4.2.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi

14. sayfadaki 3. etkinlikte “Masalda adı geçen hayvanları listeleyiniz.” Masaldaki hayvanların adlarının yazılması için numaralar verilerek beş yer hazırlanmış ve “Bu hayvanları “**uçanlar** ve **uçamayanlar**” olarak sınıflandırınız.” denilmiştir. Boşluklara gelecek hayvan adlarının ise hazırlanan yerden bir fazla olarak altı tane olduğunu görüyoruz. Masalda “**tavşan, kuş, ağaçkakan, kaplumbağa, tilki ve baykuş**” hayvanlarının adı geçmektedir.

56. sayfadaki 6. etkinlikte “Büyük mağazaların farklı bölümlerinde farklı ürünler satılır. Karışık verilen ürünleri yerine yazar mısınız?” denilmiş. “**Nohut, ayakkabı, misket, halı, balon, sandalye, domates, palto, çorap, top, masa ve balık**” kelimelerinin “giyim, yiyecek, mobilya ve oyuncak” başlıklarının altında gruplanması istenilmiştir.

Resim 57: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 56. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması

6. Etkinlik: Büyük mağazaların farklı bölümlerinde farklı ürünler satılır. Karışık verilen ürünleri yerine yazar mısınız?

nohut - ayakkabı - misket - halı - balon - sandalye
domates - palto - çorap - top - masa - balık

Giyim	Yiyecek	Mobilya	Oyuncak
.....			
.....			
.....			

(Coşkun ve diğerleri, 2005:56)

83. sayfadaki 5. etkinlikte “Yıldızların içinde verilen sözcüklerin sihrini araştırınız. Size bir ipucu: Sözcükleri bir de tersinden okuyunuz. Aşağıda verilen sözcükleri sihre uygun olarak yıldızlara yerleştiriniz.” denilmiş. Yıldız içinde yer alan kelimeler ise bir grupta “**kek, niçin ve küçük**” iken diğer grupta da “**ayak, elif ve maç**” kelimeleri verilmiştir. Burada birinci gruptaki kelimelerin tersten okunuşlarının kendisiyle aynı, ikinci gruptakilerin ise farklı bir kelime olduğu görülmüştür. Bu kurala göre “**ata, tay, kazak, çok**” kelimelerinin uygun yere yazılması istenilmiştir.

102. sayfadaki 6. etkinlikte “**Besin, sebze, elma, havuç, domates, şeftali ve meyve**” kelimeleri verilmiş ve “Bazı sözcükleri şemaya terleştirdik. Diğerlerini de siz yerleştirin.” denilmiştir.

131. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Resmi inceleyiniz. Verilen varlık adlarını “**Çekmecedeki olanlar**” ve “**Masanın üzerinde olanlar**” olarak sınıflandırınız.” denilmiş. “**Saat, kalem, makas, anahtar, kitap, silgi, cetvel, kalemtraş, bilgisayar, defter ve dosya**” kelimelerinin yukarıda belirtildiği gibi gruplanması istenilmiştir. Burada “kalemtraş” kelimesinin yazımı yanlış olarak “kalemtraş” şeklinde verilmiştir.

140. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri örnekteki gibi sınıflandırınız.” denilmiş. “**Çadır, otel, çadırlar, mendiller, balık, balıklar, mendil, oyunlar, oteller ve oyun**” kelimelerinin “**tekil**” ve “**çoğul**” başlıklarının altında gruplanması istenilmiştir. Örnek olarak “balık” ve “balıklar” ilgili yerlere yazılmıştır.

Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

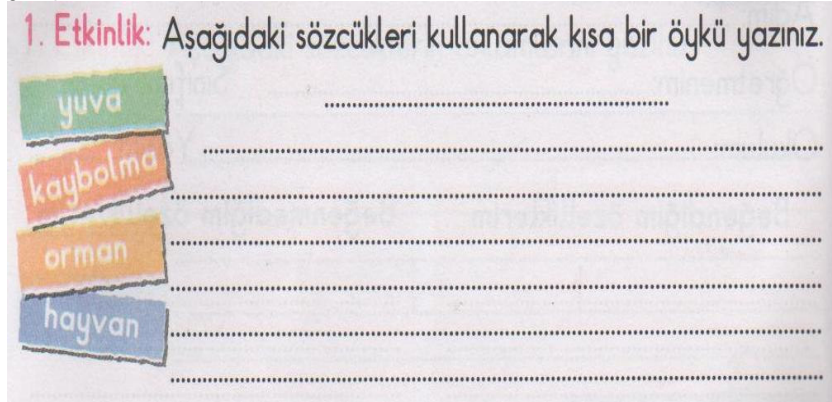
ağaçkakan	ayakkabı	besin	çoğul
anahtar	balık (3)	bilgisayar	çok
Ata	balon	cetvel	çorap
ayak	baykuş	çadır (2)	defter

domates (2)	kazak	misket	sebze
dosya	kek	mobilya	silgi
elif	kitap	niçin	şeftali
elma	kuş	nohut	tavşan
giyim	küçük	otel (2)	tay
halı	maç	oyun (2)	tekil
havuç	makas	oyuncak	tilki
kalem	masa	palto	top
kalemıraş	mendil(2)	saat	uçan (2)
kaplumbağa	meyve	sandalye	yiyecek

4.4.2.8. Metin Yazma

14. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri kullanarak kısa bir öykü yazınız.” denilmiş. “**Yuva, kaybolma, orman ve hayvan**” kelimeleri verilmiş ve yanda öykü yazılması için yer hazırlanmış.

Resim 58: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 14. sayfasındaki metin yazma çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:14)

54. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri kullanarak kısa bir hikâye yazınız.” denilmiş. “**Pazar, alışveriş, satıcı ve fiyat**” kelimeleri verilmiş ve kelimelerin alt kısmında hikâye yazılması için yer hazırlanmış.

82. sayfadaki 1. etkinlikte “İçinde **“at, yıldızlar, ay, gezmek”** sözcükleri geçen kısa bir masal yazınız.” denilmiş. Alt kısımda masal yazılması için yer hazırlanmış.

88. sayfadaki 8. etkinlikte “Aşağıdaki verilenlerden istediklerinizi seçerek bir masal yazınız.” denilmiş. **“Peri, Hakan, kedi, dilek dileme, kitap okuma, arkadaş bulma, ev, kitapçı, bahçe, okul, bir gün, ilkbahar, akşam ve kış”** kelime ve kelime grupları verilmiş ve bunların alt kısmında masal yazılması için yer hazırlanmış.

104. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri kullanarak kısa bir hikâye yazınız.” denilmiş. **“Oyun, yağmur, bahçe ve ev”** kelimeleri verilmiş ve kelimelerin alt kısmında hikâye yazılması için yer hazırlanmış.

107. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri kullanarak Esra adındaki küçük kızla ilgili kısa bir öykü yazınız.” denilmiş. **“Dondurma, dede, bahçe, hava, Esra, mutlu, güneş, çiçek, üzgün ve güzel”** kelimeleri verilmiş ve kelimelerin alt kısmında öykü yazılması için yer hazırlanmış.

115. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri kullanarak kısa bir öykü yazınız.” denilmiş. **“Oyun ekibi, alkış, izleyici, davet etmek, sahne ve gösteri”** kelime ve kelime grupları verilmiş ve bunların alt kısmında öykü yazılması için yer hazırlanmış.

126. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri kullanarak kısa bir hikâye yazınız.” denilmiş. **“Cahillik, diploma, imza, okuma ve yazma”** kelimeleri verilmiş ve kelimelerin alt kısmında hikâye yazılması için yer hazırlanmış.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

akşam	alkış	at	bahçe (3)
alışveriş	arkadaş	ay	bir

bulma	ev (2)	imza	oyun (2)
cahillik	fiyat	izleyici	pazar
çiçek	gezmek	kaybolma	peri
davet etmek	gösteri	kedi	sahne
dede	gün	kış	satıcı
dilek	güneş	kitap	üzgün
dilemek	güzel	kitapçı	yağmur
diploma	Hakan	mutlu	yazma
dondurma	hava	okul	yıldız
ekip	hayvan	okuma (2)	yuva
Esra	ilkbahar	orman	

4.4.2.9. Resimle Kelime Öğretimi

11. sayfadaki 6. etkinlikte “Fotoğrafların altlarına hayvanların adlarını yazınız.” denilmiş. “**Deve, civciv, fare, kuş ve kuzu**” resimleri verilmiş ve altlarına isimlerinin yazılması için yer hazırlanmış.

Resim 59: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 11. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:11)

24. sayfadaki 5. değerlendirme çalışmasında “Varlıkların adlarını uygun yerlere yazınız.” denilmiş. Bir sınıf ortamının resmi verilmiş ve ok işaretleriyle varlıklar gösterilmiştir. Öğrencilerden “**pencere, dolap, masa, sıra, bayrak,**

Atatürk resmi, yazı tahtası, kapı ve çöp kutusu” kelime ve kelime gruplarının ilgili yerlere yazılması istenilmiştir.

36. sayfadaki 8. etkinlikte “Örnekleri inceleyiniz ve noktalı yerlere uygun sözcükleri yazıp, resmi çiziniz.” denilmiş. Örnek olarak “**çocuk** ve **fincan**” kelimeleri üzerinde çalışmış, öğrencilerden “**kelebek** ve **balık**” kelimeleri üzerinde çalışmaları istenilmiştir.

42. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Verilen sözcükleri, anlamca en yakın bulduğunuz resimlerin altına yazınız.” denilmiş. “**Önder, bağımsızlık** ve **cumhuriyet**” kelimelerinin verilen resimlerin altına uygun bir şekilde yazılması istenilmiştir.

46. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri ilgili resimlerin altına yazınız.” denilmiş. “**Ayakkabı, çorap, etek, kaban** ve **pantolon**” kelimeleri ve resimleri verilmiş. Kelimelerin resimlerin altına yazılması istenilmiştir.

49. sayfadaki 7. etkinlikte “Resimde gizlenen dört sözcüğü bulunuz ve aşağıya yazınız.” denilmiş. Öğrencilerin, çiçek şeklinde düzenlenen resimde bulunan kelimelerdeki eksik harfleri yazdıktan sonra “**teşekkür, ayakkabı, dikkat, bakkal**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiş ve bu kelimelerin yazılması içim yer hazırlanmıştır.

52. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki resimleri inceleyiniz. Boş karelere de siz resim çiziniz.” denilmiş. Örnek olarak “**zayıf** ve **şişman**” kelimeleri üzerinde çalışılmış, öğrencilerden “**uzun** ve **kısa**” kelimeleri üzerinde çalışmaları istenilmiştir.

66. sayfadaki 4. etkinlikte “Doktor muayene sırasında hasta çocuğun nerelerine baktı? Örnekteki gibi resim üzerinde gösteriniz.” denilmiş. Örnekte resimdeki çocuğun sırtı gösterilerek “**sırtına**” kelimesi yazılmış. Öğrencilerden yazılması istenen diğer kelimelerin metinden hareketle “**boğazına, kulaklarına, burnuna, gözlerine** ve **göğsüne**” kelimeleri olduğu görülmüştür.

89. sayfadaki 2. etkinlikte “Örneği inceleyiniz. Gökkuşağı renklerini siz de aynı renkteki boya kalemleriyle boşluklara yazınız.” denilmiş. Örnek olarak **“yeşil”** kelimesi gösterilmiş, **“mor, lâcivert, mavi, sarı, turuncu ve kırmızı”** renklerinin isimlerini de öğrencilerin yazması istenilmiştir.

95. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Örneği inceleyiniz. Siz de “yaz” sözcüğünü ikinci resimdeki anlamıyla bir cümlede kullanınız.” denilmiş. Kurulacak cümlelerin yazılması için bir bölüm hazırlanmıştır. Verilen örnekte “Boş vakitlerinde şiir yaz.” cümlesi kullanılmış. Burada **“yaz”** kelimesi ‘yazmak fiili’ anlamında kullanılırken, öğrencilerden resimden hareketle yapmaları istenen çalışmada ‘yaz mevsimi’ anlamında kullanılması hedeflenmiştir.

112. sayfadaki 5. değerlendirme çalışmasında “Resimdeki renkleri adlarıyla örnekteki gibi ok çekerek eşleştiriniz.” denilmiş. **“Siyah, kırmızı, sarı, kahverengi, mavi, yeşil ve lâcivert”** kelimelerinin resimdeki renklerle eşleştirilmesi istenilmiştir. Örnek olarak “lâcivert” kelimesi resim üzerinde gösterilmiştir.

116. sayfadaki 3. etkinlikte “Aşağıdaki sözcüklerin sonuna “-ler” veya “-lar” getirerek çoğul yapınız.” denilmiş. **“ekmek ve ördek”** kelimeleri ve resimleri verilmiş. Örnek olarak “ekmek” kelimesi üzerinde çalışılmıştır.

142. sayfadaki 1. etkinlikte “Öyle bir resim çizin ki içinde **“neşe, oyun, perde, sahne, kukla”** olsun.” denilmiş.

150. sayfadaki 3. etkinlikte “resimleri inceleyiniz. Boşlukları doldurunuz.” denilmiş. Örnek çalışmada “Elindeki beyaz şapkadan siyah tavşan çıkarıyor.” cümlesindeki **“beyaz”** ve **“siyah”** kelimeleri işaret edilmiş. Öğrencilerden tamamlanılması istenilen çalışmada da boşluklara gelmesi gereken kelimeler **“siyah”** ve **“beyaz”** kelimeleridir.

151. sayfadaki 5. değerlendirme çalışmasında “Resimleri inceleyiniz. Verilen sözcüklerin zıt anlamlılarını yazınız.” denilmiş. Verilen resimlerin altına

örnek olarak “**uzun, kalın ve boş**” kelimeleri yazılmış ve öğrencilerin ilgili yerlere resimden hareketle “**kısa, ince ve dolu**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

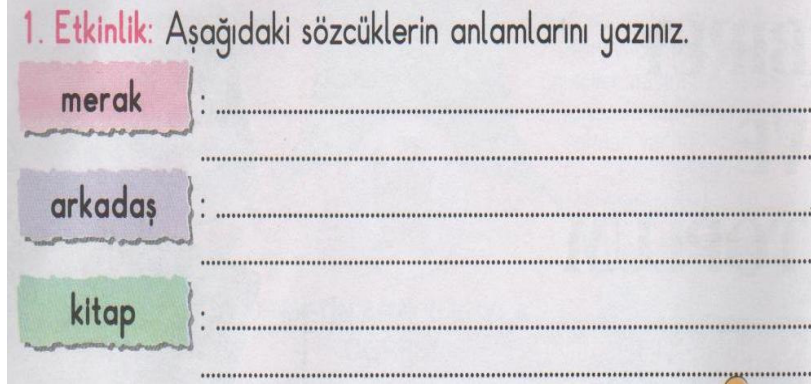
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

Atatürk	dikkat	kukla	sahne
ayakkabı (2)	dolap	kulak	sarı (2)
bağımsızlık	dolu	kuş	sıra
bakkal	ekmek	kutu	sırt
balık	etek	kuzu	siyah (3)
bayrak	fare	lâcivert (2)	şişman
beyaz	fincan	masa	tahta
beyaz	göğüs	mavi (2)	teşekkür
boğaz	göz	mor	turuncu
boş	ince	neşe	uzun (2)
burun	kaban	oyun	yaz
civciv	kahverengi	önder	yazı
cumhuriyet	kalın	ördek	yeşil (2)
çocuk	kapı	pantolon	zayıf
çorap	kelebek	pencere	
çöp	kırmızı (3)	perde	
deve	kısa (2)	resim	

4.4.2.10.Sözlük Kullanma

10. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını yazınız.” denilmiş ve “**merak, arkadaş ve kitap**” kelimeleri verilmiştir.

Resim 60: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 10. sayfasındaki sözlük kullanma çalışması

(Coşkun ve diğerleri, 2005:10)

12. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını yazınız.” denilmiş ve “**okul, özleme ve kavuşma**” kelimeleri verilmiştir.

65. sayfadaki 1. etkinlikte “Sözcüklerin anlamlarını araştırınız.” denilmiş ve “**şeker, doktor, ateş, ilâç ve muayene**” kelimeleri verilmiştir.

85. sayfadaki 1. etkinlikte “Sözcüklerin anlamlarını yazınız.” denilmiş ve “**kitap, peri ve dilek**” kelimeleri verilmiştir.

89. sayfadaki 1. etkinlikte “Sözcüklerin anlamlarını yazınız.” denilmiş ve “**kalem, kırtasiye ve beğenmek**” kelimeleri verilmiştir.

122. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını yazınız.” denilmiş ve “**demokrasi, aramak ve hak**” kelimeleri verilmiştir.

144. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını yazınız.” denilmiş ve “**tatil, yol, sürpriz ve deniz**” kelimeleri verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

aramak

arkadaş

ateş

beğenmek

demokrasi	ilâç	merak	sürpriz
deniz	kalem	muayene	şeker
dilek	kavuşma	okul	tatil
doktor	kırtasiye	özleme	yol
hak	kitap (2)	peri	

4.4.2.11.Diğer Teknikler

16. sayfadaki 7. etkinlikte “Hayvan isimleriyle ya da hayvanlarla ilgili sözcüklerle A-Z çalışması yapınız.” denilmiş. Örnek olarak “**At**” kelimesi yazılmıştır.

31. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri alfabe sırasına göre yazınız.” denilmiş. Örnek olarak “Atatürk” kelimesi yazılmıştır. Öğrencilerden sözlük sırasına göre yazmaları istenen “**resim, şeker, Atatürk, bulut, gece, havuç, Osman, üzüm, marul, yılan, pırasa, zil, jandarma, dede, fotoğraf, ip, nane, elma, ceviz, telefon, çocuk, kalem, lâle, vazo, ördek, ılık, uçak ve süt**” kelimeleridir.

35. sayfadaki 7. etkinlikte “Örneği inceleyiniz. ““Arkadaş” sözcüğü satır sonuna sığmadığından iki farklı biçimde yazılabilir. Diğer sözcükleri de siz yazınız.” denilmiş. “**Arkadaş**” kelimesi ile örnek çalışma yapılmış, öğrencilerden “**öğretmen**” ve “**kahraman**” kelimeler ile aynı çalışmayı yapmaları istenilmiştir.

42. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki soru sözcüklerini kullanarak örnekteki benzer şekilde yanıtlara uygun sorular hazırlayınız.” denilmiş. Örnek çalışma “**ne zaman**” kelime grubuyla yapılmış, öğrencilerden de “**ne, nerede, kim ve nasıl**” kelimeleriyle aynı çalışmayı yapmaları istenilmiştir.

42. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki sözcüklerden hecelerine doğru ayrılanların başına “D”, yanlış ayrılanların başına “Y” harfi koyunuz.” denilmiş ve “**gergedan, sarımsak, hanımeli ve bağımsız**” kelimeleri

verilmiş. (Hecelere ayırma “ger-ge-dan, sa-rım-sak, ha-nı-me-li ve bağ-ım-sız-lık” şeklinde yapılmıştır).

42. sayfadaki 5. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdakilerden hangisinde satır sonuna sığmayan sözcük yanlış yazılmıştır. Seçeneği yuvarlak içine alınız.” denilmiş. Satır sonunda yazılan kelimeler “**milletin, gösterici** ve **başöğretmenimizdir**” kelimeleridir. (Satır sonunda hece ayırma “mil-letin, göster-ici ve başöğ-retmenimizdir.” şeklinde yapılmıştır).

51. sayfadaki 2. etkinlikte “Şiirde adı geçen meslekleri yazınız.” denilmiş. “**Öğretmen, kaptan, doktor, mühendis, fırıncı, çiftçi, polis, ressam ve terzi**” şiirde geçen meslek adlarıdır.

51. sayfadaki 3. etkinlikte “Örneği inceleyiniz. Soru sözcüklerini kullanarak yanıtlara uygun sorular hazırlayınız.” denilmiş. Örnek çalışma “**ne**” kelimesi ile yapılmış, öğrencilerden de “**kim, nasıl ve nerede**” kelimeleriyle aynı çalışmayı yapmaları istenilmiştir.

51. sayfadaki 4. etkinlikte “bildiğiniz diğer meslekleri yazınız.” denilmiş. Öğrencilerin meslek adı yazmaları için sekiz tane meslek adı yazabilecekleri bölüm hazırlanmıştır.

64. sayfadaki 8. etkinlikte “Aşağıdaki akrostiş çalışmasını yapınız.” denilmiş. Bir kedi resmi verilmiş ve “**kedi**” kelimesi ile akrostiş çalışması yapılması istenilmiştir.

67. sayfadaki 6. etkinlikte “Bir sözcüğü üç farklı biçimde yazdık. Bunlardan biri doğru. Sözcüklerin doğru yazımına çarpı işareti koyup yazınız.” denilmiş. “**muayene**” kelimesi ile örnek çalışma yapılmış, öğrencilerden “**kâğıt, eczane, ağız, eğlenmek, boğaz ve steteskop**” kelimeleri ile aynı çalışmayı yapmaları istenilmiştir. Burada öğrencilere doğru ile aynı anda yanlış da

gösterilmektedir, bu durum aynı zamanda yanlışın da öğrenilmesine sebep olabilir ve daha başlangıçta karışıklığa sebebiyet verebilir.

Resim 61: MEB Yayınları öğrenci çalışma kitabının 67. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması

6. Etkinlik: Bir sözcüğü üç farklı biçimde yazdık. Bunlardan biri doğru. Sözcüklerin doğru yazımına çarpı işareti koyup yazınız.

1	muyane	muayene	X	muyeane	Muayene
2	kâğıt	kiyat		kait	
3	ezzane	eczane		ezane	
4	ağız	ağaz		agız	
5	eylenmek	eğlenmek		eglenmek	
6	boğaz	bogaz		boaz	
7	seteskop	siteteskop		stetoskop	

(Coşkun ve diğerleri, 2005:67)

129. sayfadaki 6. etkinlikte “Cümlelerdeki yanlış yazılmış sözcüğü bulunuz. Düzelterek cümleyi tekrar yazınız.” denilmiş. “Okkalama deyil, noktalama.” ve “Okuma yazma öyrenince memurluğa da giririm.” cümlelerinde “**değil**” ve “**öğrenince**” kelimeleri bilerek yanlış yazılmış ve düzeltilerek cümlelerin yeniden yazılması istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağız	ceviz	elma	ışık
arkadaş	çiftçi	fırıncı	ip
at	çocuk	fotoğraf	jandarma
Atatürk	dede	gece	kâğıt
bağımsız	değil	gergedan	kahraman
başöğretmen	doktor	gösterici	kalem
boğaz	eczane	hanımeli	kaptan
bulut	eğlenmek	havuç	kedi

kim (2)	ne (3)	resim	uçak
lâle	nerede (2)	ressam	üzüm
marul	Osman	sarımsak	vazo
millet	öğrenmek	steteskop	yılan
muayene	öğretmen (2)	süt	zaman
mühendis	ördek	şeker	zil
nane	pırasa	telefon	
nasıl (2)	polis	terzi	

Tablo 4: MEB Yayınları İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında öğretilmesi hedeflenen kelimeler

aç (2)	ağabey	ağaç (2)	ağaçkakan
ağız	ağlama	akşam (2)	alışveriş
alkış	almak	alt	anahtar
anı	Ankara	anne	aramak
arkadaş (5)	armağan	at (2)	Ata (2)
Atatürk (7)	ateş	avcı	ay
ayak	ayakkabı (3)	Aytaç	az (2)
bağımsız	bağımsızlık	bahar	bahçe (3)
bakkal	balık (6)	balon	basketbol
baş	başarı (2)	başöğretmen	bayat
baykuş (2)	bayrak	bayram	beğenmek
bembeyaz	ben (2)	bereket	besin
beslemek (4)	beyaz (2)	bırakmak	bilgisayar
bir	birbirimiz	boğaz (2)	boş
bot	boy	bu (3)	bugün
bulma	bulut	burun	bütün
büyü	büyük	büyümek	cahillik
cam	cetvel	cevap	ceviz
cik cik	civciv	cumhuriyet (3)	çadır (3)
çalışmak (5)	çam	çiçek	çiftçi (2)
çilek (2)	çirkin	çizmek	çocuk (9)
çoğul	çok (4)	çorap (2)	çöp
daha (2)	dans	davet etmek	dede (2)
defter	değil	demokrasi (2)	deniz (2)
derin	deve	dikkat (2)	dilek (2)
dilemek (2)	diploma	doktor (4)	dokunmak (2)
dolap	dolu (2)	domates (2)	dondurma
dosya	duman	durmak	duymak
Dünya	düşünce	eczane	egzoz
eğlenmek	ekip	ekmek	el
elbise	elif	elma (2)	erkek
eski	Esra	eşit	etek
etmek	ev (4)	fare (2)	fıkra
fırça	fırıncı (2)	fil (2)	fincan
fiyat	fotoğraf	gece (4)	geçit (2)
gelmek	gemi	gergedan	gezmek
gibi	gitmek (2)	giyim	giysi
gizlenmek	göğüs	gökyüzü	görmek (2)
görünmek	gösteri	gösterici	göstermek
göz	gözlemek	gül	gülme
gün	günaydın	gündüz (2)	güneş
güvercin	güz	güzel (3)	hak (3)
Hakan	halı	hamur	hanımeli
hatıra	hava	havuç (2)	hayvan (2)

hediye	her (2)	hikâye	huu huu
ışık	iç	için	iki
ikiz	ilâç	ilkbahar	imza
ince	inceleme	inek	insan
inşaat	ip	iri	işitmek (3)
iyi	iz	izlemek	izleyici
jandarma	kaban	kadar (2)	kafa
kâğıt	kahraman	kahverengi	kalem (3)
kalemtraş	kalın	kaliteli	kalitesiz
kalkmak	kalp	kamp	kapı
kaplumbağa (3)	kaptan (2)	kara	karakol
karınca	kartal	kartopu (2)	kavuşma
kaybolma	kazak	kedi (6)	kek
kel	kelebek (2)	kelime	kent
kır (2)	kırmızı (4)	kırtasiye	kısa (2)
kış (2)	kız	kızgınlık	kim (4)
kir	kirpi	kitap (4)	kitapçı
kocaman	koklamak (2)	kolay	konut
koruma	koyun	köpek	kukla
kulak	kuş (5)	kutu	kuzu (2)
küçükük	küçük (2)	lâcivert (2)	lâle
lamba	maç	mahalle	makas
marul	masa (3)	mavi (3)	maymun
mee	mendil(2)	merak	merhaba (2)
meslek	meyve (2)	millet (2)	minik
misket	mobilya	mor	möö
muayene (3)	mutlu (2)	mutluluk	muz
mühendis (2)	nal	nane (2)	nasıl (3)
Nasrettin Hoca	ne (4)	neden	nerede (2)
neşe	niçin	nohut	okul (5)
okuma (2)	orman (2)	Osman	otel (2)
oturmak	oyun (8)	oyuncak	öğrenmek
öğretmen (3)	önder	ördek (2)	öykü
özellik	özgür	özgürlük	özlem
özleme	özür	pahalı (2)	palto
pantolon	pasta	pazar	pencere
perde	peri (2)	pirasa	polis (2)
portakal	rahat	raks	resim (2)
ressam (2)	rüzgâr	saat	saç
sahip	sahne (2)	saklanmak	sal
salıncak	sandalye	sarı (2)	sarımsak
satıcı	saygı	sebze (2)	sert
sevgi (2)	seyretmek	sıcak	sıra
sırt	sihir	silgi	sirk
siyah (6)	soğuk	son	söylemek

sözcük	sözlük	spor	steteskop (2)
sürpriz	süt	şal	şeftali
şehir	şeker (3)	şişman (2)	tahta
tatil	tatmak (2)	tavşan (3)	tay
taze	tebeşir	tebrik etmek	tekil
teknoloji	telefon	temiz	terzi (2)
teşekkür	teşekkür etmek	tırtıl	tilki (2)
tohum (2)	tok	top (2)	trafik
turuncu	tutmak	tür	ucuz (2)
uçak	uçan (2)	uçuç böceği	un
uygun	uzaylı	uzun (3)	üzgün
üzüm (2)	Van	var (2)	vatan
vazo	ve (2)	vişne	yağmur
yanıt	yaya	yaz (3)	yazı
yazma	yeni	yenilik	yeşil (2)
yetenek	yılan	yıldız (2)	yiyecek
yok (2)	yol	yumuşak	yurt (2)
yuva	yuvarlak	yürek	yüz
zafer	zaman (2)	zayıf (2)	zeytin
zil	zor		

Tablo 4'te de görüldüğü gibi MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında kelime öğretiminin hedeflendiği etkinliklerde 434 kelimenin öğretimi hedeflenmiştir.

MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayıları başlıklar altında incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğiyle 17, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğiyle 70, cümle kurma tekniğiyle 42, cümlede kullanma tekniğiyle 19, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğiyle 32, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğiyle 123, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğiyle 56, metin yazma tekniğiyle 55, resimle kelime öğretimi tekniğiyle 75, sözlük kullanma tekniğiyle 23 ve diğer teknikler ile 67 kelime öğretilmesinin hedeflendiği görülmüştür.

Öğretilmesi hedeflenen bu 434 kelime öğretilirken; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğinin 3, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğinin 17,

cümle kurma 4, cümlede kullanma tekniğinin 7, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğinin 11, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğinin 15, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğinin 6, metin yazma tekniğinin 9, resimle kelime öğretimi tekniğinin 17, sözlük kullanma tekniğinin 7 ve diğer tekniklerin de 16 defa kullanıldığı görülmüştür.

4.5. ÖZGÜN MATBAACILIK'IN İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE VE ÖĞRETİLMESİ HEDEFLENEN KELİMELERE İLİŞKİN BULGULAR

Özgün Matbaacılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki bulgular, Özgün Matbaacılık Ders Kitabı İncelemesi ve Özgün Matbaacılık Öğrenci Çalışma Kitabı İncelemesi şeklinde iki başlık altında verilmiştir.

4.5.1.ÖZGÜN MATBAACILIK DERS KİTABI İNCELEMESİ

Özgün Matbaacılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki etkinlikler, bulmaca ile kelime öğretimi, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma, cümle kurma, cümlede kullanma, çağrışım ile kelime öğretimi, eşleştirme ile kelime öğretimi, gruplandırma ile kelime öğretimi, metin yazma, resimle kelime öğretimi, sözlük kullanma ve diğer teknikler başlıkları altında incelenmiş ve bulgular aşağıda verilmiştir.

4.5.1.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.5.1.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.5.1.3.Cümle Kurma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.5.1.4.Cümlede Kullanma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.5.1.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi

29. sayfadaki “Okumadan Önce” bölümünde ““Arkadaş” denildiğinde aklınıza kimler geliyor?” sorusu sorulmuştur.

Resim 62: Özgün Matbaacılık ders kitabının 29. sayfasındaki çağrışım ile kelime öğretimi çalışması

(Aktaş ve diğerleri, 2005:29)

115. sayfadaki “Okumadan Önce” bölümünde ““Rüzgârgülü” sözcüğü, size neler hatırlatıyor? Defterinize yazınız.” denilmektedir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

arkadaş rüzgârgülü

4.5.1.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.5.1.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.5.1.8.Metin Yazma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.5.1.9.Resimle Kelime Öğretimi

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.5.1.10.Sözlük Kullanma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.5.1.11.Diğer Teknikler

11. sayfada “**kusur**, **ayna** ve **somurtkan**” kelimelerinin anahtar kelime olarak verildiği görülmüştür.

15. sayfada anahtar kelime olarak “**kural, kibarlık, görgü ve saygılı**” kelimeleri verilmiştir.

18. sayfada anahtar kelime olarak “**arkadaş ve paylaşma**” kelimelerinin verildiği görülmüştür.

21. sayfada “**bebek, ninni, kardeş ve kundak**” kelimeleri anahtar kelime olarak verilmiştir.

24. sayfadaki 6. değerlendirme çalışmasında “Akrostiş çalışması yapınız.” denilmiş ve “**aile**” kelimesi ilgili yere akrostiş çalışması yapılacak şekilde yazılmıştır.

26. sayfada anahtar kelime bölümünde “**Selanik ve Atatürk**” kelimelerinin anahtar kelime olarak verildiği görülmüştür. “Selanik” olarak verilen kelime yanlış yazılmıştır, “Selânik” şeklinde yazılması gerekirdi.

29. sayfada “**Atatürk, oyun, ilgi ve arkadaş**” kelimeleri anahtar kelime olarak verilmiştir.

32. sayfada anahtar kelime olarak “**konuk ve tohum**” kelimelerinin verildiği görülmüştür.

35. sayfada anahtar kelime bölümünde “**bayrak ve Atatürk**” kelimeleri anahtar kelime olarak verilmiştir.

40. sayfada “**emek ve dilek**” kelimelerinin anahtar kelime olarak verildiği görülmüştür.

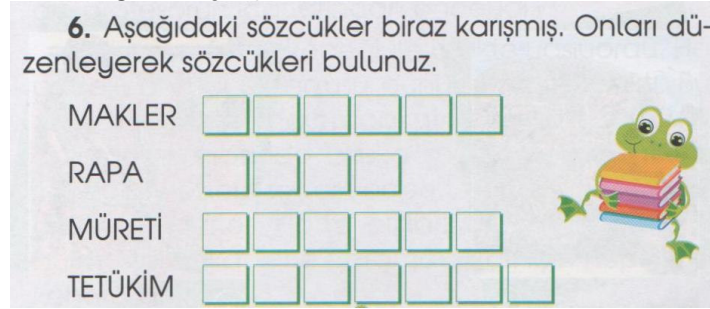
43. sayfada “**para ve dilenci**” kelimeleri anahtar kelime olarak verilmiştir.

48. sayfada anahtar kelimeler bölümünde “**işçi** ve **tekerlek**” kelimeleri anahtar kelime olarak verilmiştir.

52. sayfada anahtar kelime olarak “**buğday, un, değirmen** ve **fırın**” kelimeleri verilmiştir.

55. sayfadaki 6. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki sözcükler biraz karışmış. Onları düzenleyerek sözcükleri bulunuz.” denilmiş ve öğrencilerin “**reklam, para, üretim** ve **tüketim**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

Resim 63: Özgün Matbaacılık ders kitabının 55. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması

(Aktaş ve diğerleri, 2005:55)

57. sayfada “**renk, icat** ve **profesör**” kelimelerinin anahtar kelime olarak verildiği görülmüştür.

62. sayfada “**gökdelen, mühendis** ve **asansör**” kelimeleri anahtar kelime olarak verilmiştir.

65. sayfada “**tekerlek, hız** ve **yol**” kelimeleri anahtar kelime olarak verilmiştir.

68. sayfada anahtar kelime bölümünde “**emektar, süpürge** ve **elektrik**” kelimeleri verilmiştir.

73. sayfada “**sağlık, enerji ve tatlı**” kelimelerinin anahtar kelime olarak verildiği görülmüştür.

76. sayfada anahtar kelime bölümünde “**temizlik, koku ve çöp**” kelimelerinin verildiği görülmüştür.

79. sayfada “**bereketli, orman ve yıkım**” kelimelerinin anahtar kelime olarak verildiği görülmüştür.

83. sayfada anahtar kelime bölümünde “özür dilemek ve utana sıkıla” kelime grupları verilmiştir.

88. sayfada “**padişah, usta ve inşaat**” kelimelerinin anahtar kelime olarak verildiği görülmüştür.

91. sayfada “**çay, mum, kına ve düğün**” kelimelerinin anahtar kelime olarak verildiği görülmüştür.

94. sayfada “**hasta, ümit ve ziyaret**” kelimeleri anahtar kelime olarak verilmiştir.

97. sayfadaki anahtar kelime bölümünde “**Türkiye, çağ ve güzel**” kelimeleri anahtar kelime olarak verilmiştir.

101. sayfada “**temizlik, berber ve parazit**” kelimeleri anahtar kelime olarak verilmiştir.

104. sayfadaki anahtar kelime bölümünde “**tüy ve hayat**” kelimelerinin verildiği görülmüştür.

107. sayfada “**yumurta ve kırlangıç**” kelimeleri anahtar kelime olarak verilmiştir.

110. sayfada “**baykuş** ve **tünemek**” kelimelerinin anahtar kelime olarak verildiği görülmüştür.

112. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki hayvanlar nasıl ses çıkarır? Yazarak taklit ediniz.” denildikten sonra “**kedi, arı, horoz, köpek** ve **ördek**” kelimeleri verilmiştir.

115. sayfadaki anahtar kelime bölümünde “**şikâyet, yaramaz, çare** ve **rüzgâr**” kelimeleri verilmiştir.

119. sayfada “**hastalık, saat** ve **aile**” kelimeleri anahtar kelime olarak verilmiştir.

122. sayfadaki anahtar kelimeler bölümünde “**haydut, rüya** ve **korku**” kelimeleri verilmiştir.

126. sayfada “**Ay, gök, yıldız** ve **bulut**” kelimelerinin anahtar kelime olarak verildiği görülmüştür.

Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

aile (2)	bereketli	elektrik	hayat
arı	buğday	emek	haydut
arkadaş (2)	bulut	emektar	hız
asansör	çağ	enerji	horoz
Atatürk (3)	çare	fırın	icat
Ay	çay	gök	ilgi
ayna	çöp	gökdelen	inşaat
baykuş	değirmen	görgü	işçi
bayrak	dilek	güzel	kardeş
bebek	dilenci	hasta	kedi
berber	düğün	hastalık	kına

kırlangıç	oyun	saygılı	un
kibarlık	ördek	Selanik	usta
koku	padişah	somurtkan	ümit
konuk	para (2)	süpürge	üretim
korku	parazit	şikâyet	yaramaz
köpek	paylaşma	tatlı	yıkım
kundak	profesör	tekerlek (2)	yıldız
kural	reklam	temizlik (2)	yol
kusur	renk	tohum	yumurta
mum	rüya	tüketim	ziyaret
mühendis	rüzgâr	tünemek	
ninni	saat	Türkiye	
orman	sağlık	tüy	

4.5.2.ÖZGÜN MATBAACILIK ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI İNCELEMESİ

Özgün Matbaacılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabındaki etkinlikler, Bulmaca ile Kelime Öğretimi, Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma, Cümle Kurma, Cümlede Kullanma, Çağrışım ile Kelime Öğretimi, Eşleştirme ile Kelime Öğretimi, Gruplandırma ile Kelime Öğretimi, Metin Yazma, Resimle Kelime Öğretimi, Sözlük Kullanma ve Diğer Teknikler başlıkları altında incelenmiş ve bulgular aşağıda verilmiştir.

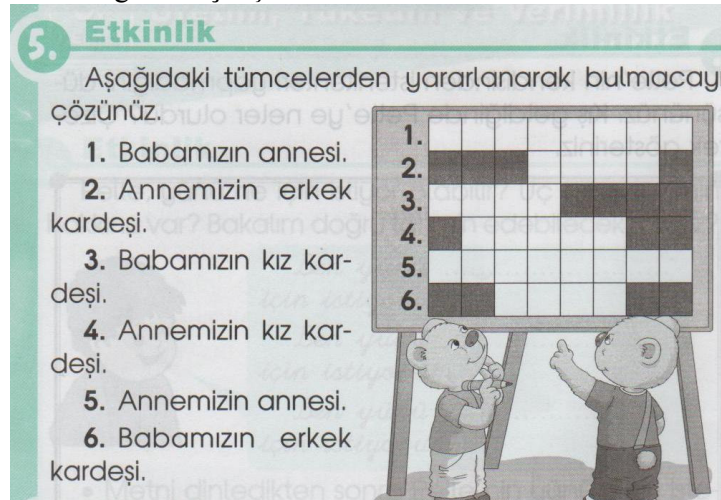
4.5.2.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi

18. sayfadaki 5. etkinlikte “Anlamları verilen anahtar sözcükleri bulmacadaki yerlerine yerleştiriniz.” denilmektedir. Öğrencilerin “**arkadaş, teneffüs, şut, ay, oyun ve dost**” kelimelerini bulmacaya yerleştirmeleri hedeflenmiştir.

40. sayfadaki 6. etkinlikte “Öğrendiklerinize göre aşağıdaki bulmacayı çözünüz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**Selânik, Kurtuluş Savaşı, bayrak, Samsun, Anıtkabir, Zübeyde Hanım, cumhuriyet ve Atatürk**” kelime ve kelime gruplarını bulmacada ilgili yerlere yazmaları hedeflenmiştir.

46. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki tümcelerden yararlanarak bulmacayı çözünüz.” denildikten sonra öğrencilerin “**babaanne, dayı, hala, teyze, anneanne ve amca**” kelimelerini belirleyerek bulmacaya yerleştirmeleri hedeflenmiştir.

Resim 64: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 46. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması

(Aktaş ve diğerleri, 2005:46)

91. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki bilgilerden yararlanarak bulmacayı çözünüz.” denilmiş ve öğrencilerin “**doktor, eczane, tatil, gövde, diş, tırnak ve kulak**” kelimelerini bulmacaya yazmaları hedeflenmiştir.

100. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki resimleri inceleyiniz. Gördüğünüz ışık kaynaklarının adlarını örnekteki gibi bulmacaya yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerden “**ışıldak, gaz lâmbası, el feneri, mum, güneş, abajur ve ay**” kelimelerine ulaşmaları beklenilmiştir.

113. sayfadaki 6. etkinlikte “Bulmacaya uygun soruları yazınız.” denildikten sonra bulmaca üzerinde “**meslek, parazit, temizlik ve balık**” kelimeleri verilmiştir.

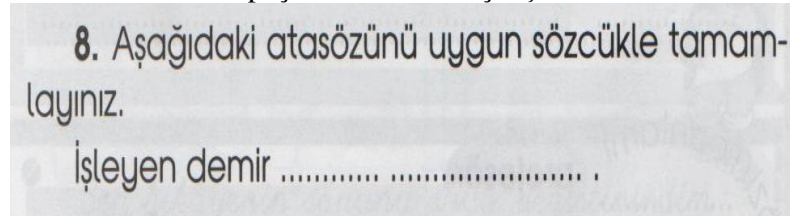
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

abajur	dayı	hala	savaş
amca	diş	ışıldak	Selânik
anneanne	doktor	kulak	şut
arkadaş	dost	kurtuluş	tatil
Atatürk	eczane	lâmba	temizlik
ay (2)	el	meslek	teneffüs
babaanne	fenek	mum	teyze
balık	gaz	oyun	tırnak
bayrak	gövde	parazit	Zübeyde Hanım
cumhuriyet	güneş	Samsun	

4.5.2.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma

59. sayfadaki 8. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki atasözünü uygun sözcükle tamamlayınız.” denilmiş ve öğrencilerin ilgili yere “**pas tutmaz.**” ifadesini yazmaları hedeflenmiştir.

Resim 65: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 59. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması

(Aktaş ve diğerleri, 2005:59)

70. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki boşlukları doldurunuz. Resimlerle birleştirerek okuyunuz.” denilmiştir. Öğrencilerin boşluklara “**arabayı, Türkler, taşımacılıkta, kolaylık, araba, hızlı, yapıldı, hava taşıt ve kalkıp inmesi**” kelime ve kelime gruplarını yazmaları hedeflenmiştir.

78. sayfadaki 8. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki boşlukları uygun sözcüklerle doldurunuz.” denilmiş ve öğrencilerin boşluklara “**iletişim, gazetelerden ve duyuruz**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

79. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki noktalı yerleri anahtar sözcükleri kullanarak doldurunuz.” denildikten sonra “**sağlık, tatlı ve enerji**” kelimelerinin verildiği görülmüştür.

86. sayfadaki 3. etkinlikte “Noktalı yerleri uygun şekilde doldurunuz.” denilmektedir. Öğrencilerin “**olmazsam, toprakları, sürükleyip, yağmurlar, bitkiler, meyve, sebzeler, yiyemez, büyüyemezsiniz., kâğıt, kitap, gazete, dergi, olunca, öğrenemez ve kalırsınız**” kelimelerini ilgili yerlere yazmaları istenilmiştir.

99. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki boşlukları uygun şekilde doldurunuz. Düğün törenlerin aşamalarını öğreniniz.” denilmiştir. Öğrencilere boşluklara yazmaları için “**kına gecesi, söz, düğün, nişan ve kız isteme**” kelime ve kelime grupları verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

araba (2)	gazete (2)	kâğıt	meyve
bitki	gece	kalkmak	nişan
büyümek	hava	kalmak	olmak (2)
dergi	hızlı	kına	öğrenmek
duymak	iletişim	kız	pas
düğün	inmek	kitap	sağlık
enerji	isteme	kolaylık	sebze

söz	taşıt	tutmak	yapmak
sürüklemek	tatlı	Türk	yemek
taşımacılık	toprak	yağmur	

4.5.2.3.Cümle Kurma

Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

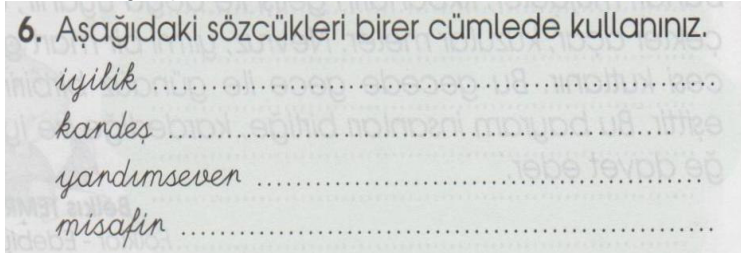
4.5.2.4.Cümlede Kullanma

52. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki boşlukları uygun ifadelerle doldurunuz.” denilerek “**işçi** ve **tekerlek**” kelimeleri verilmiş ve “Cümle içinde kullanınız.” ifadesi kullanılmıştır.

75. sayfadaki 6. etkinlikte “Şiirdeki eşesli sözcüğü belirleyiniz. Farklı anlamlarıyla cümle içinde kullanınız.” denilmiştir. Şiirde “**yol, at ve el**” eşesli kelimelerinin kullanıldığı görülmüştür.

110. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri birer cümlede kullanınız.” denildikten sonra “**iyilik, kardeş, yardımsever ve misafir**” kelimeleri verilmiştir.

Resim 66: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 110. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması

(Aktaş ve diğerleri, 2005:110)

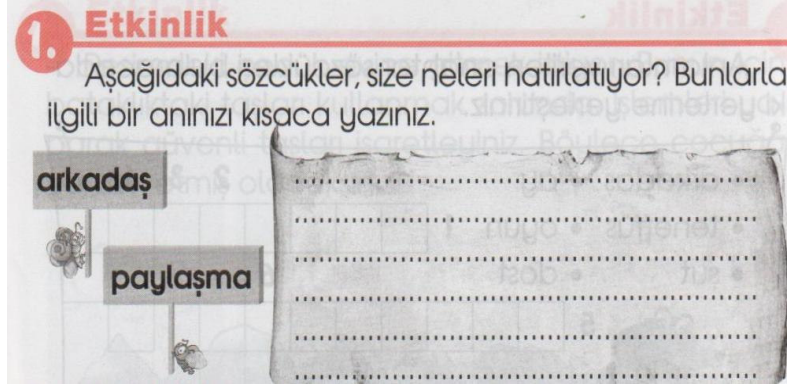
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

at	iyilik	tekerlek
el	kardeş	yardımsever
işçi	misafir	yol

4.5.2.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi

17. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükler, size neleri hatırlatıyor? Bunlarla ilgili bir anınızı kısaca yazınız.” denildikten sonra “**arkadaş** ve **paylaşma**” kelimeleri verilmiştir.

Resim 67: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 17. sayfasındaki çağrışım ile kelime öğretimi çalışması

(Aktaş ve diğerleri, 2005:17)

20. sayfadaki 1. etkinlikte “Kutucuklardaki sözcükler sizlere neler hatırlatıyor? Örneği inceleyerek siz de hatırladıklarınızı yazınız.” denilmiş ve “**bebek**” kelimesinden hareketle “**ninni**, **küçük**, **kardeş** ve **kundak**” kelimeleri yazılarak örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerin de “**kardeş**, **kundak** ve **ninni**” kelimelerinden hareketle aynı çalışmayı yapmaları istenilmiştir.

26. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri inceleyiniz. Size hatırlattıklarını birer ok çizerek kutuya ekleyiniz. Bakalım neler

hatırlayabileceksiniz.?” sorusu sorulmuş ve “**Selanik** ve **doğum**” kelimeleri verilmiştir.

39. sayfadaki 1. etkinlikte “Bayrağımız ve Atatürk sizlere neler hatırlatıyor? Açıklayınız.” denilmiştir. Öğrencilerden “**bayrağımız** ve **Atatürk**” ile ilgili hatırladıklarını verilen boşluğa yazmaları istenilmiştir.

48. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcüklerle ilgili neler biliyorsunuz? Bildiklerinizi yazarak resimleri boyayınız.” denilerek “**dilenci** ve **para**” kelimeleri verilmiştir.

60. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükler size neler hatırlatıyor? Aklınıza gelen sözcükleri oklar çizerek baloncuklara ekleyiniz.” denildikten sonra “**renk, icat** ve **profesör**” kelimeleri verilmiştir.

107. sayfadaki 7. etkinlikte “**Vatan** sözcüğü size neler hatırlatıyor? Hatırladıklarınızı yazınız.” denilmiş ve öğrencilerin hatırladıklarını yazabilecekleri altı bölüm hazırlanmıştır.

Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

arkadaş	doğum	ninni (2)	Selanik
Atatürk	icat	para	vatan
bayrak	kardeş (2)	paylaşma	
bebek	kundak (2)	profesör	
dilenci	küçük	renk	

4.5.2.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi

22. sayfadaki 5. etkinlikte “Sözcüklerle ilgili olanları eşleştiriniz.” denilmiş. “**Kundak, kardeş, battaniye, ninni, kuzen** ve **mani**” kelimelerinin karşısındaki açıklamalar ile eşleştirilmesi istenilmiştir.

Resim 68: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 22. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması

5. Etkinlik		
Sözcüklerle ilgili olanları eşleştiriniz.		
1. kundak	A	Bir halk şiiri türü.
2. kardeş	B	Bebekleri uyuturken söylenen türkü.
3. battaniye	C	Aynı anne babadan olan çocuklar.
4. ninni	Ç	Halı, dayı, teyze, amca çocuğu.
5. kuzen	D	Bebeklerin ilk aylarda sarıldığı bez.
6. mani	E	Yorgan yerine kullanılan örtü.

(Aktaş ve diğerleri, 2005:22)

31. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki anahtarların hangi kapıyı açtığını bulunuz.” denilerek “**ilgi, oyun, arkadaş ve Atatürk**” kelimeleri ve bunların anlamları verilmiştir.

89. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri anlamları ile eşleştirerek cümle içinde kullanınız.” denildikten sonra “**utana sıkıla ve özür dilemek**” kelime grupları verilmiştir. Etkinliğin açıklama kısmında “kelime grubu veya sözcük grubu” ifadesi kullanılmadığı görülmüştür.

93. sayfadaki 8. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki bilgileri okuyunuz. Bu bilgileri uygun sözcüklerle eşleştiriniz.” denilerek “**boğmaca, aş, suççeği ve göz**” kelimeleri verilmiştir.

95. sayfadaki 4. etkinlikte “Kahramanlarımızı, sahip oldukları kişilik özellikleriyle eşleştiriniz.” denilmiş ve “**hoşsohbet, öfkeli, üzgün, şakacı ve pratik zekâlı**” kelime ve kelime grupları verilmiştir.

97. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki anahtarların hangi kapıyı açtığını bulunuz.” denilerek “**çay, mum, kına ve düğün**” kelimeleri ve bunların anlamları verilmiştir.

98. sayfadaki 4. etkinlikte “Resimdeki su kaynaklarını inceleyiniz. Birbirlerine benzemelerine aldanmayınız. Uygun resimlerle sözcükleri eşleştiriniz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**deniz, nehir, göl ve çay**” kelimelerini ilgili resimlerle eşleştirmeleri istenilmiştir.

110. sayfadaki 7. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kahramanları ve onları hatırlatan varlıkları eşleştiriniz. Sözcükleri aynı renge boyayınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**Keloğlan, Nasrettin Hoca ve Hacivat**” kelimelerini “**Karagöz, annesi ve eşek**” kelimelerinden ilgili olanıyla eşleştirmeleri gerekmektedir.

144. sayfadaki 7. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki bulutların içindeki sözcükleri okuyunuz. Karşıt anlamlı bulutları eşleştirerek aynı renkle boyayınız.” denilmiştir. Öğrencilerden “**küçük, uzak, kötü ve dolu**” kelimelerini “**yakın, boş, büyük ve iyi**” kelimeleriyle zıt anlamlılık ilişkisine göre eşleştirmeleri istenilmiştir.

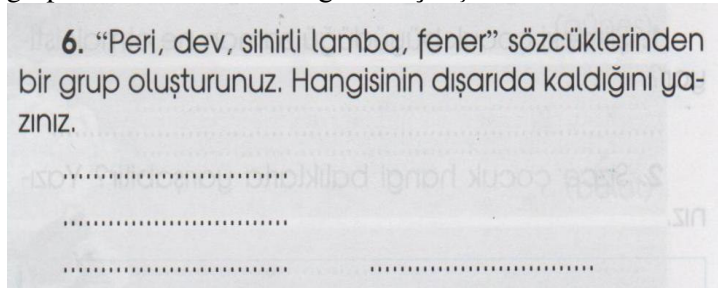
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

anne	düğün	kötü	pratık
arkadaş	eşek	kundak	sıkılmak
aşı	göl	kuzen	suçiçeği
Atatürk	göz	küçük	şakacı
battaniye	Hacivat	mani	utanmak
boğmaca	hoşsohbet	mum	uzak
boş	ilgi	Nasrettin Hoca	üzgün
büyük	iyi	nehir	yakın
çay (2)	Karagöz	ninni	zekâ
deniz	kardeş	oyun	
dilemek	Keloğlan	öfkeli	
dolu	kına	özür	

4.5.2.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi

144. sayfadaki 6. değerlendirme çalışmasında “**“peri, dev, sihirli lâmba, fener”** sözcüklerinden bir grup oluşturunuz. Hangisinin dışarıda kaldığını yazınız.” denilmiş ve öğrencilerin gerçek hayatta olamayanları “peri, dev ve sihirli lâmba” gruplayarak gerçek hayatta olan “fener”i de ayırarak ilgili yere yazmaları hedeflenmiştir.

Resim 69: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 144. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması

(Aktaş ve diğerleri, 2005:?)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

dev	lâmba	sihirli
fener	peri	

4.5.2.8.Metin Yazma

55. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki hikâyeyi anahtar sözcükleri kullanarak tamamlayınız.” denildikten sonra “**buğday, değirmen, un ve fırın**” kelimeleri verilmiştir.

102. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcükleri kullanarak kısa bir hikâye yazınız.” denilerek “**hasta, ziyaret ve ümit**” kelimeleri verildiği görülmüştür.

137. sayfadaki 1. etkinlikte “Listedeki sözcükleri de kullanarak kısa bir öykü yazınız.” denilmiş ve “**rüya, haydut ve korku**” kelimeleri verilmiştir.

Resim 70: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 137. sayfasındaki metin yazma çalışması

(Aktaş ve diğerleri, 2005:137)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

buğday	hasta	rüya	ziyaret
değirmen	haydut	un	
fırın	korku	ümit	

4.5.2.9. Resimle Kelime Öğretimi

13. sayfadaki 8. etkinlikte “Bir arkadaşınızı gözlemleyiniz. Gün içinde neler hissettiğini, uygun yüz ifadeleriyle gösteriniz.” denilmiş ve “**kızgın, mutlu, üzgün ve şaşkın**” kelimeleri ve bunlarla ilgili resimler (yüz ifadeleri) verilmiştir.

53. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki sözcüklerin karşıt anlamlılarını bularak resmini çizersiniz.” denildikten sonra “**yoksul, büyük, kolay, uzun ve az**” kelimeleri ve bunlarla ilgili resimler verilmiştir. Öğrencilerden “**zengin, küçük, zor, kısa ve çok**” kelimelerini ilgili yerlere yazmaları ve bunları ifade eden resimler yapmaları istenilmiştir.

55. sayfadaki 2. etkinlikte “Şiirde ekmeğin üretilmesi anlatılmış. Ekmeğimizi almadan önce hangi aşamalardan geçtiğini yazınız.” denilmiş ve “**buğday, un, hamur ve ekme**k” resimleri verilmiştir.

Resim 71: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 55. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması

(Aktaş ve diğerleri, 2005:55)

68. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcüklerle ilgili bir resim yapınız.” denildikten sonra “**tekerlek, yol ve hız**” kelimeleri verildiği görülmüştür.

69. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki boşlukları doldurunuz. Resimlerle birleştirerek okuyunuz.” denilmiştir. Metin içinde “**bisiklet, insan, yük, yol ve uçak**” kelimelerinin yerine resimlerinin verildiğini ve okumanın bu şekilde yapılmasının istenildiği görülmüştür.

71. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki tekerlekleri uygun araçlara takınız. Araçların yanlarına adlarını yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin resimlerden hareketle “**uçak, traktör, otomobil, bisiklet ve tren**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

81. sayfadaki 7. etkinlikte “Yemek istediğiniz besinlerin adlarını tabağınıza yazınız.” denilerek “**dondurma, çilek, çikolata, armut, şeker, ayva, ekme**k, **süt, domates, patlıcan, cips, hamburger, elma, havuç ve yumurta**” resimleri verilmiştir.

107. sayfadaki 6. etkinlikte “Resimlerdeki çiçek ve meyve adlarını yazınız.” denilerek “**çiçek, gül, nar ve üzüm**” resimleri verilmiştir.

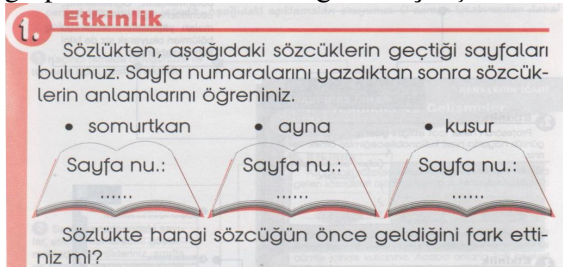
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

armut	dondurma	küçük	un
ayva	ekmek (2)	mutlu	uzun
az	elma	nar	üzgün
bisiklet (2)	gül	otomobil	üzüm
buğday	hamburger	patlıcan	yoksul
büyük	hamur	süt	yol (2)
cips	havuç	şaşkın	yumurta
çiçek	hız	şeker	yük
çikolata	insan	tekerlek	zengin
çilek	kısa	traktör	zor
çok	kızgın	tren	
domates	kolay	uçak (2)	

4.5.2.10.Sözlük Kullanma

10. sayfadaki 1. etkinlikte “Sözlükten, aşağıdaki sözcüklerin geçtiği sayfaları bulunuz. Sayfa numaralarını yazdıktan sonra sözcüklerin anlamlarını öğreniniz.” denilerek “**somurtkan, ayna ve kusur**” kelimeleri verilmiştir.

Resim 72: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 10. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması

(Aktaş ve diğerleri, 2005:10)

85. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını öğrenerek cümle içinde kullanınız.” denildikten sonra **orman**, **yıkım** ve **bereketli** kelimelerinin verildiği görülmüştür.

94. sayfadaki 1. etkinlikte “Sözcüklerle ilgili balonları doldurunuz.” denildikten sonra “**usta**, **inşaat** ve **padişah**” kelimeleri verilmiştir.

115. sayfadaki 1. etkinlikte “Sözcüklerin anlamlarını sözlükten araştırınız.. Birer cümlede kullanınız.” denilmiş ve “**tüy** ve **hayat**” kelimeleri verilmiştir.

122. sayfadaki 1. etkinlikte “Sözcüklerle ilgili boşlukları doldurunuz.” denilerek “**baykuş** ve **tünemek**” kelimelerinin verildiği görülmüştür.

128. sayfadaki 1. etkinlikte “Sözcüklerle ilgili verilen boşlukları doldurunuz.” denilmiş ve “**yaramaz**, **rüzgâr**, **şikâyet** ve **çare**” kelimeleri verilmiştir.

140. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki sözcüklerin anlamlarını sözlükten bularak yazınız. Bunları büyükten küçüğe doğru sıralayıp numaralandırınız.” denildikten sonra “**Ay**, **yıldız**, **bulut** ve **gök**” kelimeleri verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

Ay	gök	rüzgâr	yaramaz
ayna	hayat	somurtkan	yıkım
baykuş	inşaat	şikâyet	yıldız
bereketli	kusur	tünemek	
bulut	orman	tüy	
çare	padişah	usta	

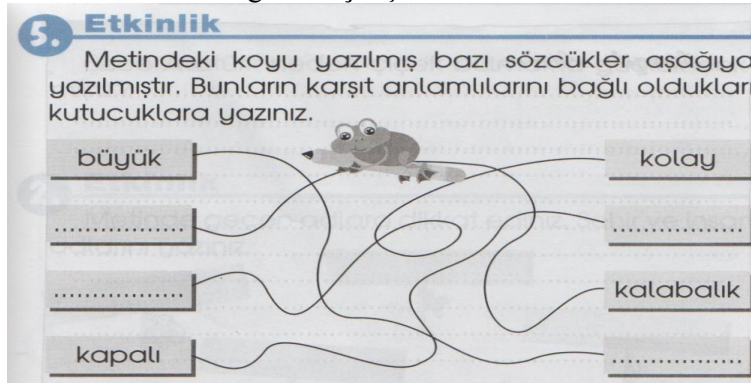
4.5.2.11. Diğer Teknikler

25. sayfadaki 7. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdakilerden hangisi akrabamız değildir?” sorusu sorulmuş ve “**komşu**” cevabının yer aldığı C seçeneğinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

30. sayfadaki 8. etkinlikte “**Atatürk**’le ilgili akrostiş çalışmasını yapınız.” denilerek öğrencilere şiir yazabilecekleri bir bölüm hazırlanmıştır.

33. sayfadaki 5. etkinlikte “Metindeki koyu yazılmış bazı sözcükler aşağıya yazılmıştır. Bunların karşıt anlamlılarını bağlı oldukları kutucuklara yazınız.” denildikten sonra “**büyük, kapalı, kolay ve kalabalık**” kelimeleri verilmiş, öğrencilerin de bu kelimelerin zıt anlamlıları olan “**küçük, açık, zor ve seyrek**” kelimelerini ilgili yerlere yazmaları hedeflenilmiştir.

Resim 73: Özgün Matbaacılık öğrenci çalışma kitabının 33. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması

(Aktaş ve diğerleri, 2005:33)

35. sayfadaki 2. etkinlikte “Metinde geçen adlara dikkat ediniz. Şehir ve insan adlarını yazınız.” denilmiştir. Metinde ad olarak “**Mustafa Kemal, Ankara ve Atatürk**” kelime ve kelime gruplarının geçtiği görülmüştür.

39. sayfadaki 4. etkinlikte “Karıştırılmış heceleri düzenleyerek sözcükleri bulunuz. Bu sözcükleri resimlerle birleştirip okuyunuz. Kime teşekkür ettiğinizi düşününüz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**geçiyorsa, uçuyorsa, dalgalanıyorsa, sevgili ve Atatürk**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

51. sayfadaki 9. etkinlikte ““**Kumbara**” ile ilgili akrostiş çalışmasını yapınız.” denilerek öğrencilere şiir yazabilecekleri bir bölüm hazırlanmıştır.

59. sayfadaki 7. değerlendirme çalışmasında “Buğdayın ekmeğe dönüşürken geçirdiği aşamaları yazınız.” denildikten sonra “**buğday ve ekme**” kelimeleri başta ve sonda olacak şekilde verilmiş, öğrencilerin orta kısma “**un ve hamur**” ifadelerini yazmaları hedeflenmiştir.

59. sayfadaki 9. değerlendirme çalışmasında “Paylaştıkça artan şey aşağıdakilerden hangisidir?” sorusu sorulmuş ve “**bilgi**” cevabının yer aldığı B seçeneğinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

62. sayfadaki 5. etkinlikte “Anahtar sözcükleri, altındaki sözcükleri kullanmadan farklı biçimlerde anlatmaya çalışınız. Anlatırken beden dilinizi kullanmayınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**renk**” kelimesini anlatırken “**sarı, mavi, yeşil ve kırmızı**” kelimelerini, “**icat**” kelimesini anlatırken “**buluş, yenilik ve profesör**” kelimelerini ve “**profesör**” kelimesini anlatırken de “**icat, çılgın, hastane ve bilgi**” kelimelerini kullanmamaları istenilmiştir.

73. sayfadaki 1. etkinlikte “Şiirde neler oluyor? Aşağıya yazınız.” denildikten sonra çeşitli etkinliklerin yapılması için “**elektrik, süpürge ve emektar**” kelimeleri verilmiştir.

78. sayfadaki 7. değerlendirme çalışmasında “aşağıdaki taşıtları en hızlısından en yavaşına doğru sıralayınız.” denilerek “**uçak, kamyon, otomobil ve at arabası**” kelimeleri verilmiştir.

81. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki sözcüklerin hecelerindeki karışıklığı düzeltiniz. Bulduğunuz sloganı okuyunuz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**fazla, şeker, bize ve zarar**” kelimelerine ulaşmaları ve buldukları sloganı okumaları istenilmiştir.

82. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıda anlatılanların kim olduğunu bulunuz.” denilmiş ve öğrencilerin “**koku, çöp ve temizlik**” kelimeleri üzerine çalışmaları istenilmiştir.

88. sayfadaki 7. etkinlikte “aşağıdaki balonlarda ikişer sözcük verilmiştir. Bunlardan birincisi olmazsa, ikincisi de olmaz. Kurala uymayan balonları patlatınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**ağaç, yağmur, defter, kitap, ağaç, erozyon, un, ekmek, ağaç, kâğıt, kâğıt ve defter**” kelimeleriyle çalışmaları istenilmiştir.

106. sayfadaki 4. etkinlikte “Türkiye’imiz ile ilgili akrostiş çalışması yapınız.” denildikten sonra öğrencilerin şiir yazacakları yer gösterilmiştir.

107. sayfadaki 8. etkinlikte ““**Ev, vatan, mahalle, şehir**” sözcüklerini şemada uygun yerlere yazınız.” denilmiştir.

125. sayfadaki 7. etkinlikte “Bilmecelerin cevaplarını bulmaya çalışınız.” denilmiştir. Öğrencilerden “**ayna, eşek, karınca, balık ve kuş**” cevaplarına ulaşmaları istenen bilmeceler sorulmuştur.

126. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında ““Biz insanlar yazın ince, kışın kalın giysiler giyeriz.” cümlesinde anlamca birbirine karşıt olan sözcükler hangisidir?” sorusu sorulmuş ve “**kalın ve ince**” kelimelerinin yer aldığı B seçeneğinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

127. sayfadaki 6. değerlendirme çalışmasında ““**Balık, kuzu, penguen, kartal**” sözcüklerini alfabetik sıraya göre dizelim. Son iki sırada hangi sözcükler olur?” sorusu sorulmuştur.

131. sayfadaki 7. etkinlikte “Rüzgârın kardeşlerini tanıyalım. Onların özelliklerini bulmaya çalışalım.” denildikten sonra “**fırtına, rüzgâr, yel** ve **esinti**” kelimeleri verilmiştir. Öğrencilerin bunların özelliklerini karşılarına yazmaları istenilmiştir.

142. sayfadaki 5. etkinlikte “Örnekteki gibi siz de kendinize ait bilmeceler yazabilirsiniz.” denilmiş ve “**yıldızlar**” cevabının verildiği bir bilmece ile örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden “**ay dede, güneş, bulut** ve **gökyüzü**” ile ilgili bilmeceler yazmaları istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

açık	elektrik	karınca	sevgili
ağaç (3)	emektar	kartal	seyrek
Ankara	erozyon	kırmızı	süpürge
at	esinti	kitap	şehir
araba	eşek	koku	şeker
Atatürk (3)	ev	kolay	temizlik
ay dede	fazla	komşu	uçak
ayna	fırtına	kumbara	uçmak
balık (2)	geçmek	kuş	un (2)
bilgi (2)	gökyüzü	kuzu	vatan
biz	güneş	küçük	yağmur
buğday	hamur	mahalle	yel
buluş	hastane	mavi	yenilik
bulut	icat (2)	Mustafa Kemal	yeşil
büyük	ince	otomobil	yıldız
çılgin	kâğıt (2)	penguen	zarar
çöp	kalabalık	profesör (2)	zor
dalgalanmak	kalın	renk	
defter (2)	kamyon	rüzgâr	
ekmek (2)	kapalı	sarı	

Tablo 5: Özgün Matbaacılık İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında öğretilmesi hedeflenen kelimeler

abajur	açık	ağaç (3)	aile (2)
amca	Ankara	anne	anneanne
araba (3)	arı	arkadaş (6)	armut
asansör	aşı	at (2)	Atatürk (9)
Ay (3)	ay dede	ayna (3)	ayva
az	babaanne	balık (3)	battaniye
baykuş (2)	bayrak (3)	bebek (2)	berber
bereketli (2)	bilgi (2)	bisiklet (2)	bitki
biz	boğmaca	boş	buğday (4)
buluş	bulut (3)	büyük (3)	büyümek
cips	cumhuriyet	çağ	çare (2)
çay (3)	çılgın	çiçek	çikolata
çilek	çok	çöp (2)	dalgalanmak
dayı	defter (2)	değirmen (2)	deniz
dergi	dev	dilek	dilemek
dilenci (2)	diş	doğum	doktor
dolu	domates	dondurma	dost
duymak	düğün (3)	eczane	ekmek (4)
el (2)	elektrik (2)	elma	emek
emektar (2)	enerji (2)	erozyon	esinti
eşek (2)	ev	fazla	fenar (2)
fırın (2)	fırtına	gaz	gazete (2)
gece	geçmek	gök (2)	gökdelen
gökyüzü	göl	görgü	gövde
göz	gül	güneş (2)	güzel
Hacivat	hala	hamburger	hamur (2)
hasta (2)	hastalık	hastane	hava
havuç	hayat (2)	haydut (2)	hız (2)
hızlı	horoz	hoşsohbet	ışıldak
icat (4)	iletişim	ilgi (2)	ince
inmek	insan	inşaat (2)	isteme
işçi (2)	iyi	iyilik	kâğıt (3)
kalabalık	kalın	kalkmak	kalmak
kamyon	kapalı	Karagöz	kardeş (5)
karınca	kartal	keci	Keloğlan
kına (2)	kırlangıç	kırmızı	kısa
kız	kızgın	kibarlık	kitap (2)
koku (2)	kolay (2)	kolaylık	komşu
konuk	korku (2)	köpek	kötü
kulak	kumbara	kundak (4)	kural
kurtuluş	kusur (2)	kuş	kuzen
kuzu	küçük (4)	lâmba (2)	mahalle
mani	mavi	meslek	meyve
misafir	mum (3)	Mustafa Kemal	mutlu

mühendis	nar	Nasrettin Hoca	nehir
ninni (4)	nişan	olmak (2)	orman (2)
otomobil (2)	oyun (3)	öfkeli	öğrenmek
ördek	özür	padişah (2)	para (3)
parazit (2)	pas	patlıcan	paylaşma (2)
penguen	peri	pratik	profesör (4)
reklam	renk (3)	rüya (2)	rüzgâr (3)
rüzgârgülü	saat	sağlık (2)	Samsun
sarı	savaş	saygılı	sebze
Selanik (3)	sevgili	seyrek	sıkılmak
sihirli	somurtkan (2)	söz	suçiçeği
süpürge (2)	sürüklemek	süt	şakacı
şaşkın	şehir	şeker (2)	şikâyet (2)
şut	taşımacılık	taşıt	tatil
tatlı (2)	tekerlek (4)	temizlik (4)	teneffüs
teyze	tırnak	tohum	toprak
traktör	tren	tutmak	tüketim
tünemek (2)	Türk	Türkiye	tüy (2)
uçak (3)	uçmak	un (5)	usta (2)
utanmak	uzak	uzun	ümit (2)
üretim	üzgün (2)	üzüm	vatan (2)
yağmur (2)	yakın	yapmak	yaramaz (2)
yardımsaver	yel	yemek	yenilik
yeşil	yıkım (2)	yıldız (3)	yoksul
yol (4)	yumurta (2)	yük	zarar
zekâ	zengin	ziyaret (2)	zor (2)
Zübeyde Hanım			

Tablo 5’te de görüldüğü gibi Özgün Matbaacılık’ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında kelime öğretiminin hedeflendiği etkinliklerde 281 kelimenin öğretimi hedeflenmiştir.

Özgün Matbaacılık’ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayıları başlıklar altında incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğiyle 39, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğiyle 39, cümlede kullanma tekniğiyle 9, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğiyle 19, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğiyle 45, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğiyle 5, metin yazma tekniğiyle 10, resimle kelime öğretimi tekniğiyle 46, sözlük kullanma tekniğiyle 21 ve diğer

teknikler ile 170 kelime öğretilmesinin hedeflendiği görülmüştür. Cümle kurma tekniğiyle bu kitaplarda kelime öğretiminin hedeflenmediği görülmüştür.

Öğretilmesi hedeflenen bu 281 kelime öğretilirken; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğinin 6, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğinin 6, cümlede kullanma tekniğinin 3, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğinin 9, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğinin 9, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğinin 1, metin yazma tekniğinin 3, resimle kelime öğretimi tekniğinin 8, sözlük kullanma tekniğinin 7 ve diğer tekniklerin de 57 defa kullanıldığı görülmüştür. Cümle kurma tekniğinin bu kitapta kelime öğretimi amacıyla kullanılmadığı görülmüştür.

4.6. ZAMBAK YAYINLARI’NIN İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNE VE ÖĞRETİLMESİ HEDEFLLENEN KELİMELERE E İLİŞKİN BULGULAR

Zambak Yayınları’nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki bulgular, Zambak Yayınları Ders Kitabı İncelemesi ve Zambak Yayınları Öğrenci Çalışma Kitabı İncelemesi şeklinde iki başlık altında verilmiştir.

4.6.1.ZAMBAK YAYINLARI DERS KİTABI İNCELEMESİ

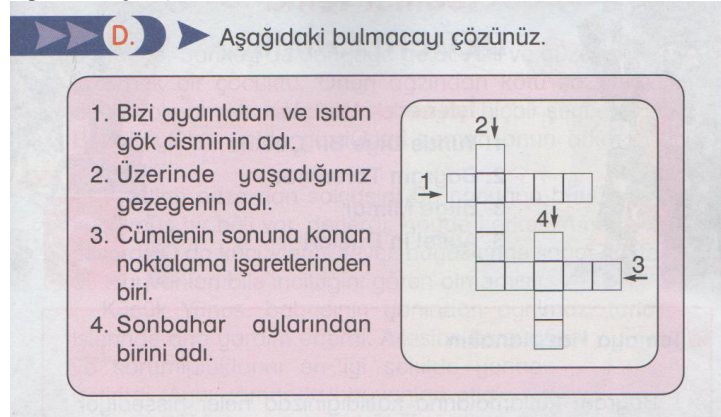
Zambak Yayınları’nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki etkinlikler, bulmaca ile kelime öğretimi, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma, cümle kurma, cümlede kullanma, çağrışım ile kelime öğretimi, eşleştirme ile kelime öğretimi, gruplandırma ile kelime öğretimi, metin yazma, resimle kelime öğretimi, sözlük kullanma ve diğer teknikler başlıkları altında incelenmiş ve bulgular aşağıda verilmiştir.

4.6.1.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi

46. sayfadaki C grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıda verilen kelimelerin eş anlamlılarını tablodan bulup işaretleyiniz.” denilmiştir. Öğrencilerin bulmacada bulmaları istenen kelimeler “**bağ, ulu, düş, kırmızı, yurt, kıyı ve yıl**” kelimeleridir.

87. sayfadaki D grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki bulmacayı çözünüz.” denilmiştir. Öğrencilerin bulmacada “**Güneş, Dünya, nokta ve Ekim**” kelimelerini bulmaları ve yazmaları hedeflenmiştir.

Resim 74: Zambak Yayınları ders kitabının 87. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:87)

100. sayfadaki E grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki bulmacayı çözünüz.” denilmiştir. Öğrencilerin “**Yunus Emre, Mimar Sinan, cumhuriyet, bayrak, vatan, gazi, mehmetçik ve minare**” kelime ve kelime gruplarına ulaşmaları hedeflenmiştir.

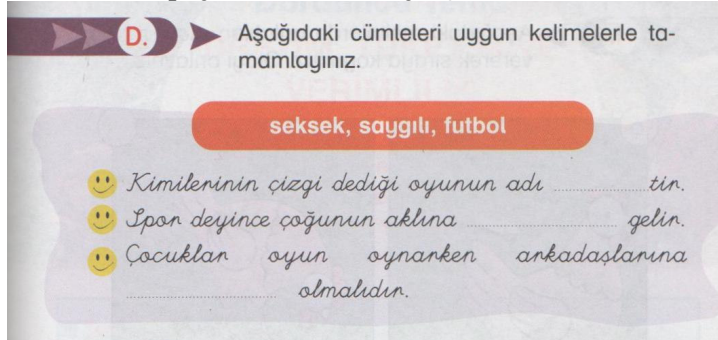
Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

bağ	ekim	mehmetçik	vatan
bayrak	gazi	Mimar Sinan	yıl
cumhuriyet	Güneş	minare	Yunus Emre
Dünya	kırmızı	nokta	yurt
düş	kıyı	ulu	

4.6.1.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma

47. sayfadaki D grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki cümleleri uygun kelimelerle tamamlayınız.” denilmiştir. Öğrencilerin cümlelerde bırakılan boşluklara “**seksek, saygılı ve futbol**” kelimelerinden uygun olanını yazmaları hedeflenmiştir.

Resim 75: Zambak Yayınları ders kitabının 47. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:47)

47. sayfadaki F grubu değerlendirme çalışmasında “aşağıdaki soruyu cevaplayınız.” denildikten sonra “1. “Mahallemizde geniş bir oyun vardı.” cümlesini en iyi tamamlayan kelime hangisidir?” sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin “**alanı**” kelimesinin bulunduğu B seçeneğini işaretlemeleri gerekmektedir. (Bu etkinlikte sadece bir soru sorulduğu için soruya numara verilmesi gerekmezdi, numara verilmiş olması arka sayfada benzer etkinliğin devam ettiği anlamını doğuruyor).

60. sayfadaki C grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki cümleleri kutucukta verilen uygun kelimelerle tamamlayınız.” denilmiştir. Öğrencilerin cümlelerde bırakılan boşluklara “**harçlık, kuzu ve gidiyorsun**” kelimelerinden uygun olanını yazmaları hedeflenmiştir

72. sayfadaki B grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki cümleleri şekilde verilen uygun kelimelerle tamamlayınız.” denilmiştir. Cümlelerdeki boşlukların “**ancak, ama, veya ve fakat**” kelimeleriyle doldurulması gerekmektedir.

74. sayfadaki F grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki cümleleri tabloda verilen uygun kelimelerle tamamlayınız.” denilmiş ve boşlukları doldurmak üzere “**mümkün, aydınlık ve oynamıyor**” kelimeleri verilmiştir.

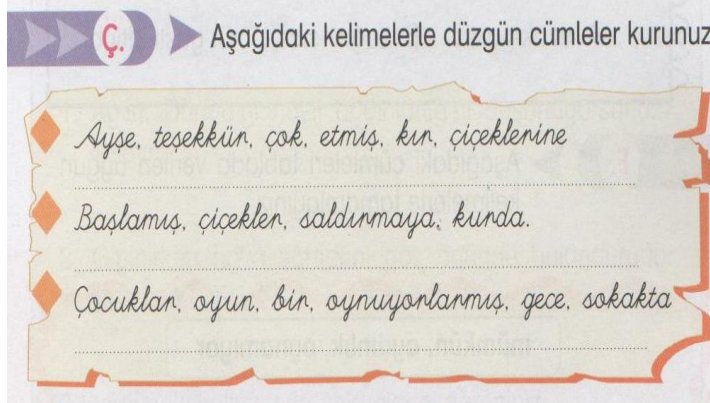
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

alan	fakat	kuzu	seksek
ama	futbol	mümkün	veya
ancak	gitmek	oynamak	
aydınlık	harçlık	saygılı	

4.6.1.3.Cümle Kurma

73. sayfadaki Ç grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimelerle düzgün cümleler kurunuz.” denilmiştir. Öğrencilerden, “**Ayşe, teşekkür, çok, etmiş, kır ve çiçeklerine**” kelimelerinden bir cümle, “**başlamış, çiçekler, saldırmaya ve kurda**” kelimelerinden bir cümle ve “**çocuklar, oyun, bir, oynuyorlarmış, gece ve sokakta**” kelimeleriyle de bir cümle kurmaları ve ilgili boşluğa yazmaları istenmiştir.

Resim 76: Zambak Yayınları ders kitabının 73. sayfasındaki cümle kurma çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:73)

87. sayfadaki E grubu değerlendirme çalışmasının 2. sorusunda “**gitti, oynasarak, annelerinin, kuzular, ardından**” kelimeleri ile kurallı ve anlamlı bir cümle kurulursa en sonda hangi kelime yer alır?” sorusu sorulmuş ve öğrencilerin “**gitti**” kelimesinin yer aldığı C seçeneğini işaretlemeleri hedeflenmiştir.

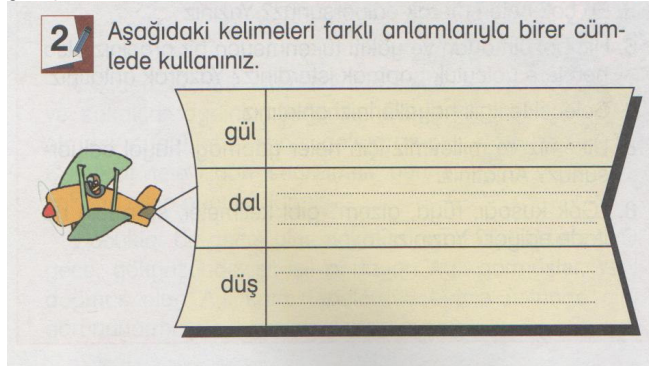
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

anne	çiçek (2)	gitmek (2)	oynaşmak
art	çocuk	kır	oyun
Ayşe	çok	kurt	saldırmak
başlamak	etmek	kuzu	sokak
bir	gece	oynamak	teşekkür

4.6.1.4.Cümlede Kullanma

61. sayfadaki E grubu değerlendirme çalışmasının 2. sorusunda “Aşağıdaki kelimeleri farklı anlamlarıyla birer cümlede kullanınız.” denildikten sonra “**gül**, **dal** ve **düş**” kelimeleri verilmiştir. Her kelime ile ikişer cümle kurulması ve ilgili yerlere yazılması gerekmektedir.

Resim 77: Zambak Yayınları ders kitabının 61. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:61)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

dal	düş	gül
-----	-----	-----

4.6.1.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi

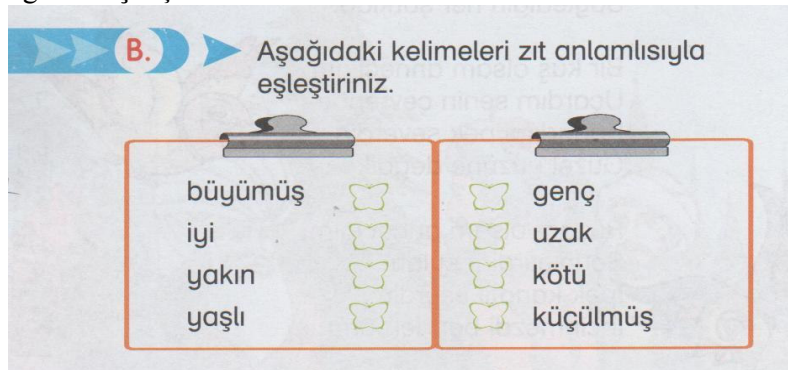
Bu kitapta, kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde adı geçen teknikle herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

4.6.1.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi

22. sayfadaki Ç grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimeleri, anlamlarıyla eşleştiriniz.” denilmiş ve “**sevgi, fakir ve övünmek**” kelimeleri verilmiştir.

98. sayfadaki B grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimeleri zıt anlamlısıyla eşleştiriniz.” denilmiştir. “**Büyümüş, iyi, yakın ve yaşlı**” kelimelerinin “**küçülmüş, kötü, uzak ve genç**” kelimeleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir.

Resim 78: Zambak Yayınları ders kitabının 98. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:98)

111. sayfadaki B grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki tablolarda zıt anlamlı kelimeler verilmiştir. Bunları rakam vererek eşleştiriniz.” denilmiştir. “**Bayat, bozuk, cahil ve cömert**” kelimelerinin “**taze, sağlam, bilgili ve cimri**” kelimeleriyle rakam vererek eşleştirilmesi istenilmiştir.

111. sayfadaki C grubu değerlendirme çalışmasında “Tablolardaki eş anlamlı kelimeleri rakam vererek eşleştiriniz.” denilerek “**esir, tamir, şirin ve sevinç**” kelimelerinin “**tutsak, onarım, sevimli ve neşe**” kelimeleriyle eşleştirilmesi istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

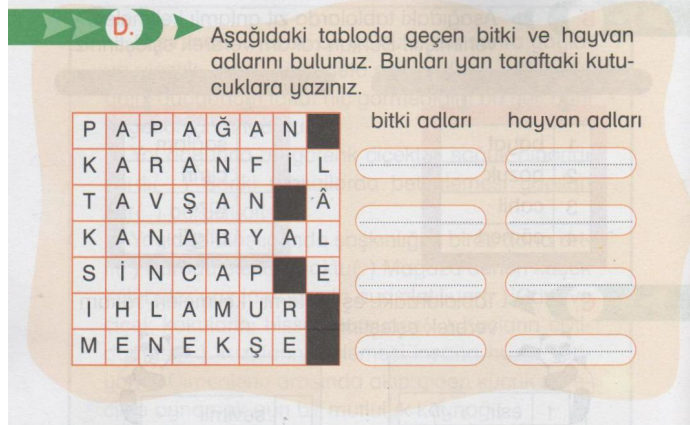
bayat	cömert	övünmek	tamir
bilgili	esir	sağlam	taze
bozuk	fakir	sevgi	tutsak
büyüme	iyi	sevimli	yakın
cahil	neşe	sevinç	yaşlı
cimri	onarım	şirin	

4.6.1.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi

60. sayfadaki Ç grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki şekilde, mevsimlerin adları verilmiştir. Mevsimlerde hangi ayların bulunduğunu yazınız.” denilmektedir. “**sonbahar, kış, ilkbahar ve yaz**” şeklinde mevsim adları gruplanmış ve öğrencilerden “**eylül, ekim, kasım, aralık, ocak, şubat, mart, nisan, mayıs, haziran, temmuz ve ağustos**” kelimelerini yazmaları istenilmiştir.

112. sayfadaki D grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki tabloda geçen bitki ve hayvan adlarını bulunuz. Bunları yan taraftaki kutucuklara yazınız.” denilmiştir. Öğrencilerin buldukları kelimeleri “**bitki adları**” ve “**hayvan adları**” başlıkları altında gruplamaları istenilmiştir. Öğrencilerin “**karanfil, ıhlamur, menekşe ve lâle**” kelimelerini “bitki adları” grubuna, “**papağan, tavşan, kanarya ve sincap**” kelimelerini de “hayvan adları” grubuna yazmaları hedeflenmiştir.

Resim 79: Zambak Yayınları ders kitabının 112. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:112)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ad (2)	haziran	lâle	sincap
ağustos	ıhlamur	mart	sonbahar
aralık	ilkbahar	mayıs	şubat
bitki	kanarya	menekşe	tavşan
ekim	karanfil	nisan	temmuz
eylül	kasım	ocak	yaz
hayvan	kış	papağan	

4.6.1.8. Metin Yazma

102. sayfadaki “Temaya Hazırlanalım” bölümündeki 4. çalışmada ““Çevre, toprak, su, ağaç, bitki, hayvan” kelimelerini kullanarak bir metin oluşturunuz. Metne uygun bir de başlık yazınız.” denilmektedir.

Resim 80: Zambak Yayınları ders kitabının 102. sayfasındaki metin yazma çalışması

4. “Çevre, toprak, su, ağaç, bitki, hayvan,” kelimelerini kullanarak bir metin oluşturunuz. Metne uygun bir de başlık yazınız.

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:102)

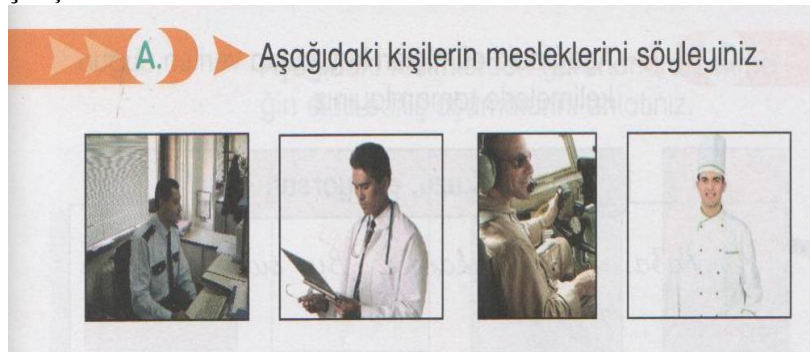
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağaç	çevre	su
bitki	hayvan	toprak

4.6.1.9. Resimle Kelime Öğretimi

59. sayfadaki A grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kişilerin mesleklerini söyleyiniz.” denildikten sonra “**polis, doktor, pilot ve aşçı**” resimleri verilmiştir. Öğrencilerin bu kelimeleri söylemeleri hedeflenmiştir.

Resim 81: Zambak Yayınları ders kitabının 59. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:59)

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

aşçı doktor pilot polis

4.6.1.10.Sözlük Kullanma

9. sayfadaki “Temaya Hazırlanalım” bölümündeki 2. çalışmada “**“Birey, toplum, hoşgörü, sevgi, aile, yardımlaşma”** kelimelerinin anlamlarını öğreniniz.” denilmektedir.

Resim 82: Zambak Yayınları ders kitabının 9. sayfasındaki sözlük kullanma çalışması

2. **“Birey, toplum, hoşgörü, sevgi, aile, yardımlaşma”**
kelimelerinin anlamlarını öğreniniz.

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:9)

23. sayfadaki “Temaya Hazırlanalım” bölümündeki 4. çalışmada “**“Aile, millet, vatan, sevgi, eğitim, sanat”** kelimelerinin anlamını araştırıp defterinize yazınız.” denildiği görülmüştür.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

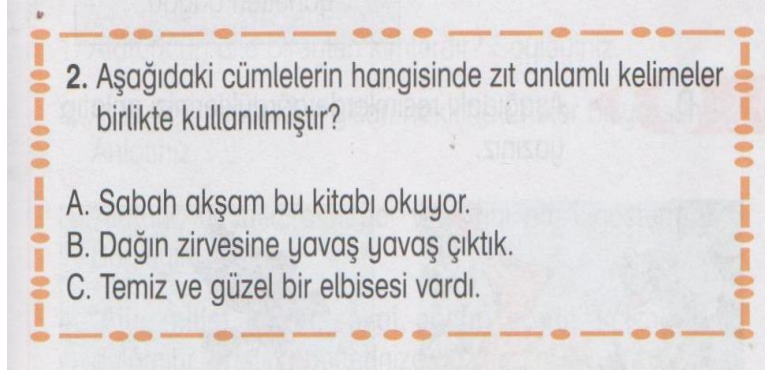
aile (2)	hoşgörü	sevgi (2)	yardımlaşma
birey	millet	toplum	
eğitim	sanat	vatan	

4.6.1.11.Diğer Teknikler

21. sayfadaki B grubu değerlendirme çalışmasının 2. sorusunda “Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zıt anlamlı kelimeler birlikte kullanılmıştır?” diye

sorulmuştur. Öğrencilerin “**sabah** ve **akşam**” kelimelerinin birlikte kullanıldığı A seçeneğini işaretlemeleri hedeflenmiştir.

Resim 83: Zambak Yayınları ders kitabının 21. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:21)

36. sayfadaki G grubu değerlendirme çalışmasının 1. sorusunda “Aşağıdakilerden hangisinin yazılışı doğrudur?” diye sorulmuş ve öğrencilerin “**Atatürk**” kelimesinin verildiği B seçeneğini işaretlemeleri hedeflenmiştir.

36. sayfadaki G grubu değerlendirme çalışmasının 2. sorusunda ““Yaz” kelimesi hangi cümlede farklı anlamda kullanılmıştır?” sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin, “yazı yazmak” anlamında kullanılan “**yaz**” kelimesinin kullanıldığı B seçeneğini işaretlemeleri hedeflenmiştir.

37. sayfadaki “Temaya Hazırlanalım” bölümündeki 3. çalışmada ““Aşağıdaki spor dallarının özelliklerini anlatınız.” denildikten sonra “**halter, atletizm, futbol, bisiklet, yüzme, basketbol, voleybol, kayak ve güreş**” kelimelerinin verildiği görülmüştür.

46. sayfadaki Ç grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki tablolarda bazı kelimeler tamamlanmamıştır. Zıt anlamlılarından yararlanarak bu kelimeleri tamamlayınız.” denilmiştir. Öğrenciler “**ucuz, üretim, sıcak, taze, ağır, sabah, alçak, sızi, hızlı ve uzak**” kelimelerinden faydalanarak “**pahalı, tüketim, soğuk,**

bayat, hafif, akşam, yüksek, katı, yavaş ve yakın” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir. Ulaşılması istenen kelimelerin ilk iki harflerinin yazılmış olduğunu da belirtelim.

49. sayfadaki “Temaya Hazırlanalım” bölümündeki 3. çalışmada “Aşağıda verilen mesleklerin özelliklerini anlatınız.” denildikten sonra **“hemşire, sekreter, öğretmen, polis, bekçi, doktor, şoför, fırıncı, kasiyer, marangoz ve aşçı”** kelimeleri verilmiştir.

61. sayfadaki E grubu değerlendirme çalışmasının 1. sorusunda ““Kaz” kelimesi hangi cümlede diğerlerinden farklı anlamda kullanılmıştır?” sorusu sorulmuş ve öğrencilerin, “kazı kazmak” anlamında kullanılan **“kaz”** kelimesinin kullanıldığı C seçeneğini işaretlemeleri hedeflenmiştir.

73. sayfadaki C grubu değerlendirme çalışmasında “Bir haftada bulunan günlerin adlarını yazınız.” denilmiş ve öğrencilerin verilen boşluklara **“pazartesi, salı, çarşamba, perşembe, cuma, cumartesi ve pazar”** kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

74. sayfadaki E grubu değerlendirme çalışmasının 1. sorusunda ““Dal” kelimesi hangi cümlede, diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?” sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin, “suya dalmak” anlamında kullanılan **“dal”** kelimesinin kullanıldığı B seçeneğini işaretlemeleri hedeflenmiştir.

74. sayfadaki E grubu değerlendirme çalışmasının 2. sorusunda “Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde, eş anlamlı kelimeler birlikte verilmiştir?” sorusu sorulmuş ve **“yaşlı ve ihtiyar”** kelimelerinin birlikte kullanıldığı C seçeneğinin öğrenciler tarafından işaretlenmesi hedeflenmiştir.

75. sayfadaki “Temaya Hazırlanalım” bölümündeki 3. çalışmada “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını öğreniniz.” denildikten sonra **“kıt’a, bulut, gezegen, okyanus, yıldız, astronot, iklim ve Ay”** kelimeleri verildiği görülmüştür.

88. sayfadaki “Temaya Hazırlanalım” bölümündeki 3. çalışmada “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını araştırınız.” denilmiş ve “**değerlerimiz**” başlığı çevresinde “**kahramanlık, bayrak, bayram ve vatan**” kelimeleri verilmiştir.

98. sayfadaki C grubu değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki varlıkların nasıl ses çıkardığını söyleyip yazınız.” denilmiş ve “**kedi, köpek, tren, horoz, kuş, gemi, rüzgâr ve ördek**” kelimeleri verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağır	değer	kedi	soğuk
akşam (2)	doktor	kıt’a	şoför
alçak	fırıncı	köpek	taze
astronot	futbol	kuş	tren
aşçı	gemi	marangoz	tüketim
Atatürk	gezegen	okyanus	ucuz
atletizm	güreş	öğretmen	uzak
Ay	hafif	ördek	üretim
basketbol	halter	pahalı	vatan
bayat	hemşire	pazar	voleybol
bayrak	hızlı	pazartesi	yakın
bayram	horoz	perşembe	yaşlı
bekçi	ihtiyar	polis	yavaş
bisiklet	iklim	rüzgâr	yaz
bulut	kahramanlık	sabah (2)	yıldız
cuma	kasiyer	salı	yüksek
cumartesi	katı	sekreter	yüzme
çarşamba	kayak	sıcak	
dal	kaz	sızı	

4.6.2.ZAMBAK YAYINLARI ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI İNCELEMESİ

Zambak Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabındaki etkinlikler, Bulmaca ile Kelime Öğretimi, Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma, Cümle Kurma, Cümlede Kullanma, Çağrışım ile Kelime Öğretimi, Eşleştirme ile Kelime Öğretimi, Gruplandırma ile Kelime Öğretimi, Metin Yazma, Resimle Kelime Öğretimi, Sözlük Kullanma ve Diğer Teknikler başlıkları altında incelenmiş ve bulgular aşağıda verilmiştir.

4.6.2.1.Bulmaca ile Kelime Öğretimi

21. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıda açıklamaları yapılan kelimeleri bulmacada yazınız.” denilmiştir. Öğrenciler bulmacayı çözerken “**dayanışma**, **komşu** ve **aile**” kelimelerini kullanacaklardır.

31. sayfadaki 6. etkinlikte “Atatürk’ün aile bireylerinin adlarını bulup yuvarlak içine alınız.” denilmiştir. Öğrencilerin bulmaca içinde “**Ali Rıza**, **Zübeyde** ve **Makbule**” isimlerini bulmaları istenilmiştir.

39. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıda açıklaması yapılan kelimeleri, belirtilen kutucuklara yazınız.” denilmiştir. Bulmacada öğrencilerin ulaşması beklenen kelime ve kelime grupları şunlardır: “**İğde ağacı**, **çorak** ve **tabiat**”. Bulmacanın öğrencilerin çok sevdikleri bir kaplumbağa resmi üzerinde yapılması öğrencileri isteklendirme bakımından güzel bir düşünce olduğunu belirtmeliyim.

Resim 84: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 39. sayfasındaki bulmaca ile kelime öğretimi çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:39)

45. sayfadaki 5. etkinlikte “Şiirde geçen bazı kelimeler tabloda gizlenmiştir. Bunları bulup kutucuklara yazınız.” denildikten sonra “**Atatürk**” kelimesi ile örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden, “**Vatan, dünya, gündüz, gece, şanlı ve ata**” kelimelerini tablodan bulmaları ve kutucuklara yazmaları istenilmiştir.

55. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeler bulmacada gizlenmiştir. Bu kelimeleri bulup işaretleyiniz.” denilmiş ve “**spor, sağlık ve futbol**” kelimeleri verilmiştir. Bu kelimelerin bulmaca üzerinde bulunup işaretlenmesi öğrencilerden istenilmiştir.

83. sayfadaki 7. etkinlikte “Resimleri verilen varlıkların adlarını tablodan bulup işaretleyiniz.” denilmiştir. “**Lâmba, kömür, fırın, ocak ve duman**” kelimeleri bulmaca üzerine yerleştirilmiş ve öğrencilerin resimlerden hareketle bunları bulup işaretlemeleri istenmiştir.

95. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını tablodan bulup işaretleyiniz.” denildikten sonra “**sır, yıkıntı, esir, özgür, gıda, utanma, iri, saygı ve yemin**” kelimeleri verilmiştir. Öğrencilerin tablodan bulmaları istenen

kelimeler ise “**giz, enkaz, tutsak, hür, besin, ar, büyük, hürmet ve ant**” kelimeleridir.

111. sayfadaki 111. etkinlikte “resimdeki varlıkların adlarını tablodan bulup işaretleyiniz.” denilmiştir. Resimleri verilen varlıklar: “**ay, çiçek, dağ, deniz, yıldız, gece ve ağaç**”.

115. sayfadaki 7. etkinlikte “Tablodaki kelimeleri bulup kutucuklara yazınız.” denilmiş “**yıldız**” kelimesi ile örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden, “**gece, hava, göktaşı, ışık, taş, güneş, toz ve lav**” kelimelerinin tablodan bularak kutucuklara yazmaları istenilmiştir.

130. sayfadaki 6. etkinlikte “Tabloda gizlenmiş adları bulup kutucuklara yazınız.” denilerek “yunus” kelimesi ile örnek çalışma yapılmıştır. “**Sarıköy, ev, meşe, kuş, dağ, arı ve gökyüzü**” bulmacada gizlenmiş isimlerdir. Bulmacada yedi tane isim olmasına karşılık öğrencilerin yazabilecekleri bölüm beş tanesini yazmak üzere hazırlanmıştır.

131. sayfadaki 1. etkinlikte “anahtar kelimeler tabloda gizlenmiştir. Bunları bulup kutucuklara yazınız.” denilmiştir. “**Tören, Mehmetçik, cumhuriyet, bayrak, bayram ve gazi**” kelimelerinin bulmaca içinden bulunarak kutucuklara yazılması istenilmiştir.

135. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeleri tablodan bulup işaretleyiniz.” denildikten sonra “**camî, mimar, eğri, çocuk ve usta**” kelimeleri verilmiştir.

148. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıda açıklamaları verilen kelimeleri ilgili kutucuklara yazınız.” denilmiştir. Öğrenciler, bulmacayı çözünce “**hastalanmak, mikrop, doktor, hapsîrîk ve aşî**” kelimelerine ulaşmış olacaklar.

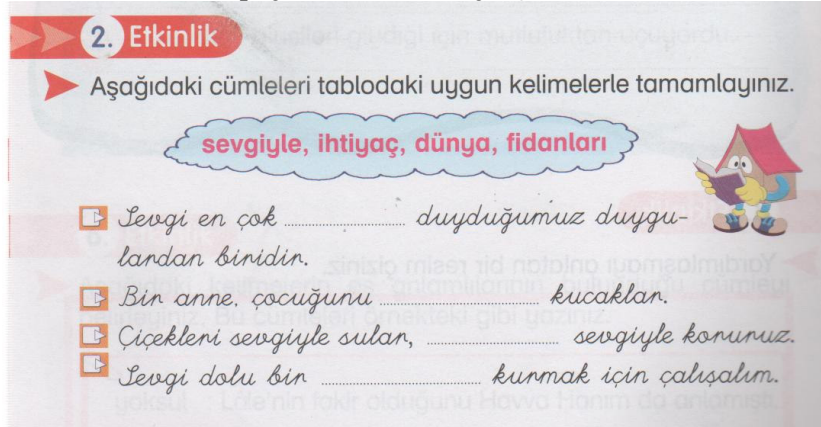
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ağaç (2)	dayanışma	hastalanmak	Sarıköy
aile	deniz	hava	saygı
Ali Rıza	doktor	hür	sır
ant	duman	hürmet	spor
ar	dünya	ışık	şanlı
arı	eğri	iğde	tabiat
aşı	enkaz	iri	taş
ata	esir	komşu	toz
Atatürk	ev	kömür	tören
ay	fırın	kuş	tutsak
bayrak	futbol	lâmba	usta
bayram	gazi	lav	utanma
besin	gece (3)	Makbule	vatan
büyük	gıda	mehmetçik	yemin
camî	giz	meşe	yıkıntı
cumhuriyet	göktaş	mikrop	yıldız (2)
çiçek	gökyüzü	mimar	Zübeyde
çocuk	gündüz	ocak	
çorak	güneş	özgür	
dağ (2)	hapşırık	sağlık	

4.6.2.2.Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma

14. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri tablodaki uygun kelimelerle tamamlayınız.” denilmiştir. “**Sevgiyle, ihtiyaç, dünya ve fidanları**” kelimeleriyle cümlelerdeki boşlukların doldurulması istenilmiştir.

Resim 85: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 14. sayfasındaki cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:14)

29. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri, tabloda bulunan uygun kelimelerle tamamlayınız.” denilmiştir. Cümlelerdeki boşlukların doldurulması için verilen kelimeler ise “**Zübeyde, matematik, Selânik ve Ali Rıza**”dır.

39. sayfadaki 2. etkinlikte “Cümlelerde bulunan boşlukları tablodaki uygun kelimelerle doldurunuz.” denildikten sonra “**yeşil, iğde ağacı, ağaç**” kelimeleri verilmiştir.

41. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri, tablodaki uygun kelimelerle tamamlayınız.” denilerek “**yaşlı-genç, küçük-büyük, hızlı-yavaş ve üzüldü-sevindi.**” şeklinde kelimeler verilmiştir.

42. sayfadaki 7. etkinlikte “Şiirdeki boşlukları, kutucukta verilen kelimelerden uygun olanını yazarak doldurunuz.” denildikten sonra “**vatani, yurt, cumhuriyeti ve çaresini**” kelimeleri verilmiştir.

45. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki günlüğü, tablodaki kelimelerden yararlanarak tamamlayınız.” denilmektedir. Tabloda “**çocukları, Atatürk’le, ağaçları, kesilmesi, fidanların ve bayram**” kelimeleri verilmiştir.

46. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki cümlelerde bulunan boşlukları tablodaki uygun kelimelerle doldurunuz.” denilerek boşluklara tamamlamak üzere “**askerliğe** ve **Zübeyde**” kelimeleri verilmiştir.

51. sayfadaki 2. etkinlikte “Cümlelerdeki boşlukları, parantez içindeki uygun kelimelerle doldurunuz.” denilmiştir. Verilen kelimeler şunlardır: “**seksek, körebe, oyun, oyuncu, taşı, dengesini**”.

75. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri tablodaki kelimelerle tamamlayınız.” denildiğini ve “**veya, fakat, ama ve ancak**” kelimelerinin verildiği görülmüştür.

81. sayfadaki 2. etkinlikte “Şiiri dinlerken tamamlayınız. Tamamlarken kutucuktaki kelimelerden yararlanabilirsiniz.” denildikten sonra “**kömürün, dumanını, mazot, harcama, üretip, suyu, fırının, parasını, çağı, muhtaç ve açma**” kelimeleri ve içindeki boşlukların doldurulması istenilen “Tutumlu Ol” başlıklı şiir verilmiştir.

91. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri tablodaki uygun kelimelerle tamamlayınız. Bir kelimeyi birden fazla cümlede kullanabilirsiniz.” denildikten sonra “**yol, doğru ve yağ**” kelimeleri verilmiştir.

92. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri, verilen kelimenin eş anlamlısıyla tamamlayınız. Bunun için metinden yararlanınız.” denilmiştir. Öğrencilerin “**üzüntü, önem ve hediye**” kelimelerinin eş anlamlıları olan “**keder, değer ve armağan**” kelimeleriyle cümlelerdeki boşlukları doldurmaları istenilmiştir.

93. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri “**veya, ama, fakat, ancak**” gibi kelimelerle tamamlayınız.” denilmiştir.

96. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere kutucuktaki uygun sözcüğü yazınız.” denildiğini ve boşlukların tamamlanması için “**çirkin, tülü, deniz ve ama**” kelimelerin verildiği görülmüştür.

106. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında ““Yarın size gelirim fazla kalamam.” cümlelerini en uygun tamamlayan kelime hangidir?” diye sorulmuş ve seçeneklerin arasından “**ancak**” kelimesinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

109. sayfadaki 4. etkinliğin A grubu çalışmasında “Aşağıdaki cümlelerde bulunan boşlukları kutucuktaki uygun kelimelerle doldurunuz.” denilmiş ve “**uzay, Ay’a ve ayak**” kelimeleri verilmiştir.

112. sayfadaki 7. etkinliğin A grubu çalışmasında “Aşağıdaki cümleleri, kutucuktaki kelimelerle tamlayınız.” denilmiş ve “**yıldızlar, kararmış, seyretti ve ışıklarını**” kelimeleri verilmiştir.

118. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri uygun kelimelerle tamamlayınız.” denilerek ve “**bile, daha, kadar, doğru ve daha**” kelimeleri verilmiştir.

133. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki cümlelerde bulunan boşlukları, kutucuktaki uygun kelimelerle doldurunuz.” denildikten sonra “**ama, ancak ve fakat**” kelimelerinin verildiği görülmüştür.

Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

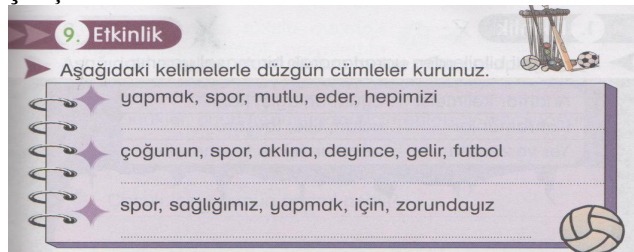
açmak	askerlik	büyük	daha (2)
ağaç (3)	Atatürk	cumhuriyet	değer
Ali Rıza	Ay	çağ	denge
ama (4)	ayak	çare	deniz
ancak (4)	bayram	çirkin	doğru (2)
armağan	bile	çocuk	duman

dünya	karamak	para	üzüntü
fakat (3)	keder	seksek	vatan
fırın	kesilmek	Selânik	veya (2)
fidan (2)	kömür	sevgi	yağ
genç	körebe	sevinmek	yaşlı
harcama	küçük	seyretmek	yavaş
hediye	matematik	su	yeşil
hızlı	mazot	taş	yıldız
ışık	muhtaç	tül	yol
iğde	oyun	uzay	yurt
ihtiyaç	oyuncu	üretmek	Zübeyde (2)
kadar	önem	üzülmek	

4.6.2.3.Cümle Kurma

59. sayfadaki 9. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerle düzgün cümleler kurunuz.” denilmektedir. Öğrencilerin, “**yapmak, spor, mutlu, eder ve hepimizi**” kelimelerinden bir cümle, “**çoğunun, spor, aklına, deyince, gelir ve futbol**” kelimelerinden bir cümle ve “**spor, sağlığımız, yapmak, için ve zorundayız**” kelimelerinden de bir cümle kurmaları istenilmiştir. Kurulan cümlelerin yazılması için de kelimelerin alt kısmında bir bölüm hazırlanmıştır. Etkinlikle ilgili sağ üst köşede çeşitli spor dallarıyla ilgili resimlerin verilmiş olmasını kelimelerin kavranması adına olumlu etkisinin olacağını ifade etmekte fayda var.

Resim 86: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 59. sayfasındaki cümle kurma çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:59)

67. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “**Sever, çocukları, çok, oyunu**” kelimeleriyle anlamlı bir cümle kurulsa en sonda hangi kelime bulunur?” sorusu sorulmuştur. Soruya öğrencilerin vermesi gereken doğru cevabın “**sever**” kelimesi olduğu görülmüştür.

112. sayfadaki 7. etkinliğin B grubu çalışmasında “Aşağıdaki kelimelerle düzgün cümleler kurunuz.” denilmiştir. “**Olmak, gece ve üzereydi**” kelimelerinden bir cümle, “**izledi, evleri, insanlar ve giden**” kelimelerinden bir cümle ve “**küçük, dağların, baktı, Ay ve zirvelerine**” kelimelerinden de bir cümle yazılması istenilmiştir.

125. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimelerle düzgün cümleler kurunuz.” denilerek, “**sonu, hafta, gideceğiz ve pikniğe**” kelimelerinden bir cümle, “**çok, dön, gece, yağdı ve yağmur**” kelimelerinden bir cümle ve “**rengârenk, doldu, çiçeklerle, karlar**” kelimelerinden de bir cümle kurularak ilgili yere yazılması istenilmiştir.

150. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerle düzgün cümleler kurunuz.” denildikten sonra öğrencilerin, “**bir, baktı, mikrop, çöplerin, yaşadığı, arasından ve dışarı**” kelimelerinden bir cümle, “**Ahmet, oturdu, yıkamadan, yemeğe ve ellerini**” kelimelerinden bir cümle, “**aşı, okuldan, kaçtım ve günü**” kelimelerinden bir cümle ve “**ığne, mikrobu, ve, ilaçlar ve korkuttu**” kelimelerinden de bir cümle kurmaları istenilmiştir. Kurulan cümlenin yazılması için de kelimelerin alt kısmında bir bölüm hazırlanmıştır.

158. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimelerle düzgün cümleler kurunuz.” denilmiş ve “**yakınında, var, yemyeşil, orman, bir ve köyün**” kelimelerinden bir cümle ve “**bize, veriyor, neşe, cıvıltıları, kuş**” kelimelerinden de bir cümle kurulması ve boş bırakılan yere yazılması istenilmiştir.

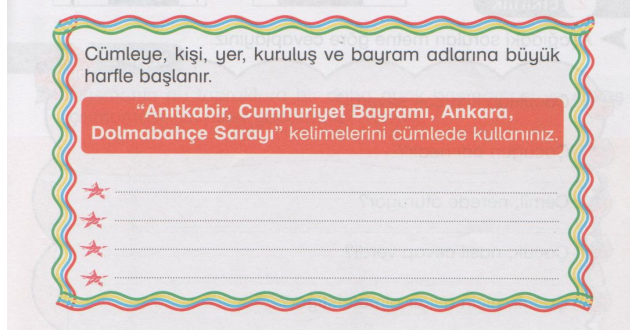
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

Ahmet	dolmak	kaçmak	sevmek (2)
akıl	dönmek	kar	sonu
ara	el	korkutmak	spor (3)
aşı	etmek	köy	üzere
Ay	ev	kuş	var
bakmak (2)	futbol	küçük	vermek
bir (2)	gece (2)	mikrop (2)	yağmak
biz	gelmek	mutlu	yağmur
cıvıltı	gitmek (2)	neşe	yakın
çiçek	gün	okul	yapmak (2)
çocuk	hafta	olmak	yaşamak
çoğu	hep	orman	yemek
çok(2)	için	oturmak	yemyeşil
çöp	iğne	oyun	yıkamak
dağ	ilâç	piknik	zirve
demek	insan	rengârenk	zor
dışarı	izlemek	sağlık	

4.6.2.4.Cümlede Kullanma

33. sayfadaki 8. etkinlikte “Aşağıdaki cümlelerde koyu renkte yazılan kelimeleri inceleyiniz. Bunların yazılışında farklılıklar olup olmadığını söyleyiniz.” denilerek “Bayrama Doğru” başlıklı bir metin verilmiştir. Bu metinde kişi ve kurum adlarının yazımına yönelik çalışma, kelimeler koyu renkle yazılarak yapılmıştır. Daha sonra “Cümleye, kişi, yer, kuruluş ve bayram adlarına büyük harfle başlanır.” hatırlatmasının yapıldığını görüyoruz. “**Anıtkabir, Cumhuriyet Bayramı, Ankara, Dolmabahçe Sarayı**” kelimelerini cümlede kullanınız.” denilmiştir. Burada “kelimelerini” yerine “kelime ve kelime gruplarını” denilmesi gerekirdi.

Resim 87: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 33. sayfasındaki cümlede kullanma çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:33)

36. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki altı çizili kelimelerin yerine, parantez içindeki uygun kelimeleri getiriniz. Cümleleri tekrar yazınız.” denilmiştir. Verilen cümlelerde altı çizilen kelimeler “**Adın, arkada ve demedi**” kelimeleri iken yerlerine konulması istenenler “**ismin, geride ve söylemedi**” kelimeleridir.

63. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki altı çizili kelimelerin yerine, parantez içindeki kelimeleri yazınız. Kelimeleri kullanarak cümleleri defterinize tekrar yazınız.” denilmiştir. Verilen cümlelerde altı çizili olan kelimeler “**derslikten, yıldır, yararlı, büyükler, kirlenmiş, dışarıya**” kelimeleri iken bunların yerine yazılması istenenler “**sınıftan, senedir, faydalı, küçükler, temizlenmiş ve içeriye**” kelimeleridir.

75. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeleri farklı anlamlarıyla cümlede kullanınız.” denilerek “**yol, yüz ve yıl**” kelimeleri verilmiştir. Öğrencilerin her kelime için ikişer cümle yazabilecekleri şekilde bir yer hazırlanmıştır.

100. sayfadaki 6. etkinlikteki A grubu çalışmasında “Aşağıdaki cümlelerde bulunan altı çizili kelimeleri okuyunuz.”, B grubu çalışmasında da ““**Kır, kız**” kelimelerini, yukarıdaki gibi farklı cümlelerde kullanınız.” denilmiştir. A grubu çalışmasında “**yol**” kelimesinin iki farklı anlamı örnek cümleler ile gösterilmiştir.

117. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıda anlamları verilen kelimeleri cümlede kullanınız.” denilmiş ve kelimelerin anlamları karşlarına yazılmıştır. Bu kelimelerin cümlede kullanılması ve verilen yere cümlelerin yazılması istenilmiştir. Çalışmanın “**bahar, bulut, ilâç ve yağmur**” kelimeleriyle yapılması istenilmiştir.

133. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki cümleleri okuyunuz. Altı çizili kelimelerin yerine kutucuktan uygun kelimeyi getiriniz. Cümleleri defterinize yazınız.” denilmiştir. “**Donandı, tebrik etti, yaşlı ve armağan**” kelime ve kelime gruplarının yerine “**kutladı, süslendi, hediye ve ihtiyar**” kelimelerinden uygun olanın yazılması istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

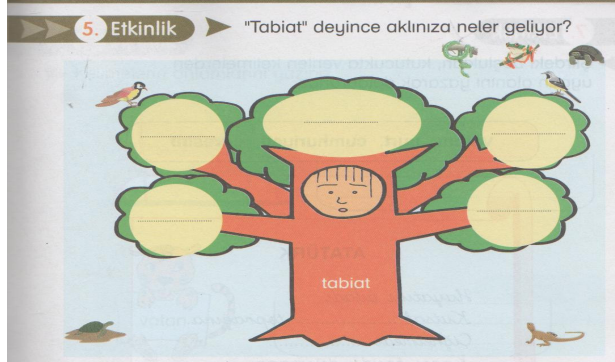
ad	demek	ilâç	söylemek
Anıtkabir	derslik	isim	süslenmek
Ankara	dışarı	kır	tebrik etmek
arka	Dolmabahçe	kız	temizlenmek
armağan	donanmak	kirlenmek	yağmur
bahar	faydalı	kutlamak	yararlı
bayram	geri	küçük	yaşlı
bulut	hediye	saray	yıl (2)
büyük	içeri	sene	yol (2)
Cumhuriyet	ihtiyar	sınıf	yüz

4.6.2.5.Çağrışım ile Kelime Öğretimi

41. sayfadaki 5. etkinlikte ““**Tabiat**” deyince aklınıza neler geliyor?” diye sorulmuştur. Bir ağaç modeli üzerinde öğrencilerin akıllarına gelen şeyleri yazabilecekleri 5 bölüm hazırlanmıştır. Ağaç modelinin çevresinde de yılan, kaplumbağa, kurbağa, kertenkele ve kuş resimleri görülmüştür. Bu şekilde resimlerin

verilmesi; örnek oluşturmaları bakımından olumlu, ancak sayısının öğrenciyi düşünmeye ihtiyaç bıraktırmayacak kadar çok olması olumsuzdur.

Resim 88: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 41. sayfasındaki çağrışım ile kelime öğretimi çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:41)

119. sayfadaki 7. etkinlikte ““İlkbahar” deyince aklınca neler geliyor? Buna göre aşağıdaki şekli tamamlayınız.” denilmiştir. İlkbahar kelimesi ortada yazılmış, öğrencilerin akıllarına gelenleri yazacakları -ilk bakışta bulut izlenimi veren- 4 bölüm oluşturulmuştur. Burada verilen şekillerin bulut izlenimi vermesini öğrenciye ip ucu verme olarak düşünebiliriz.

145. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki varlıkların çağrıştırdığı dörder kelime yazınız.” denildikten sonra “doğa, bitki ve hayvan” kelimelerinin anahtar kelime olarak kullanıldığı ve öğrencilerin tamamlamalarının istendiği çalışma verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

bitki	hayvan	tabiat
doğa	ilkbahar	

4.6.2.6.Eşleştirme ile Kelime Öğretimi

10. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerle anlamlarını numaralandırarak eşleştiriniz.” denildikten sonra “**dost, yardım ve mutlu**” kelimeleri sırasıyla “1, 2, 3” olarak numaralandırılmıştır. Karşılarında anlamları karışık bir şekilde verilen kelimelerin numaralarının ilgili yerlere yazılması istenilmiştir.

20. sayfadaki 7. etkinlikte “Resimle, ilgili kelimeyi eşleştiriniz.” denilerek “**yular ve hörgüç**” ile ilgili resimler verilmiştir.

Resim 89: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 20. sayfasındaki eşleştirme ile kelime öğretimi çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:20)

23. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlılarını bulunuz. Aynı rakamı vererek eşleştiriniz.” denilmektedir. “**Mutlu, kolay, hasta ve sevgi**” kelimelerinin yanlarındaki numaraların karşılarındaki “**iyi, üzüntülü, zor ve nefret**” kelimelerinden zıt anlamlısının yanındaki kutucuğa yazılarak eşleştirilmesi istenilmiştir.

34. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerle resimleri eşleştiriniz.” denilmiştir. “**Asker, Atatürk ve çocuk**” kelimelerinin, alt kısımda verilen resimlerle eşleştirilmesi istenilmiştir.

46. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlılarıyla rakam vererek eşleştiriniz.” denilmektedir. Öğrencilerin “**ad, al, ak** ve **okul**” kelimelerini “**kırmızı, isim, mektep** ve **beyaz**” kelimeleriyle rakam vererek eşleştirmeleri istenilmiştir.

74. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerle anlamlarını eşleştiriniz.” denildikten sonra “**mutluluk, hediye** ve **harçlık**” kelimeleri verilmiştir. Kelimelerin karşısında anlamları karışık olarak yazılmıştır.

78. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki resimlerle kelimeleri eşleştiriniz.” denilerek “**yün, tezgâh** ve **fabrika**” kelimeleri ve alt kısımda ilgili resimler verilmiştir.

121. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerle anlamlarını eşleştiriniz.” denilmiştir. “**Yıldız, ılık** ve **Güneş**” kelimeleri verilmiş ve bu kelimeler sırasıyla “1, 2 ve 3” şeklinde numaralanmıştır. Karşılarında anlamları karışık olarak verilen kelimelerin yanlarındaki numaraların ilgili yere yazılması istenilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikte öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

ad	fabrika	iyi	sevgi
ak	Güneş	kırmızı	tezgâh
al	harçlık	kolay	üzüntülü
asker	hasta	mektep	yardım
Atatürk	hediye	mutlu (2)	yıldız
beyaz	hörgüç	mutluluk	yular
çocuk	ılık	nefret	yün
dost	isim	okul	zor

4.6.2.7.Gruplandırma ile Kelime Öğretimi

15. sayfadaki 5. etkinlikte “Sevgiyle ilgili kelimeleri yazınız.” denildikten sonra örnek olarak “**anne**” kelimesi yazılmıştır. Öğrencilerin kelime yazması için dört bölüm oluşturulmuştur.

Resim 90: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 15. sayfasındaki gruplandırma ile kelime öğretimi çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:15)

80. sayfadaki 6. etkinlikte “Metinde geçen yün ile ilgili kavramları, şekilde boş bırakılan yerlere yazınız.” denilerek “**ip**” kelimesi örnek olarak ilgili yere yazılmıştır. Öğrencilerin kelime yazması için beş bölüm daha verilmiştir. Bu etkinlikte kelime yazılacak bölümlerde koyun resminin kullanılmış olmasının güzel bir düşünce olduğu söylenebilir.

104. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki şekilde bulunan boşluklara şairin hayallerini anlatan kelimeler yazınız. Bunun için şiirden yararlanınız.” denilmiştir. “**Bebeğin Duası**” kelime grubu ortada verilmiş ve çevresine şairin hayallerinin yazılması için sekiz bölüm hazırlanmıştır.

124. sayfadaki 7. etkinlikte “Şiirde geçen ve Güneş’le ilgili olan kelimelerle, şekildeki boşlukları doldurunuz.” denildikten sonra ortada bir güneş resmedilmiş ve içerisine “**Güneş**” yazılmıştır. Öğrencilerin, Güneş resminin çevresinde hazırlanan yerlere Güneş’le ilgili kelimeleri yazmaları istenilmiştir.

137. sayfadaki 7. etkinlikte “Aşağıdaki şekilde bulunan boşluklara, bildiğiniz tarihî eserlerin adlarını yazınız.” denilmiştir. “**Tarihî eserler**” kelime grubu ortada verilmiş ve çevresine öğrencilerin bildikleri tarihî eserleri yazmaları için dört bölüm hazırlanmıştır.

150. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki şekli, **sağlık**la ilgili kelimelerle doldurunuz.” denilerek “**mikrop** ve **aşı**” kelimeleri örnek olarak verilmiş, öğrencilerin yazması için de dört bölüm hazırlanmıştır.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

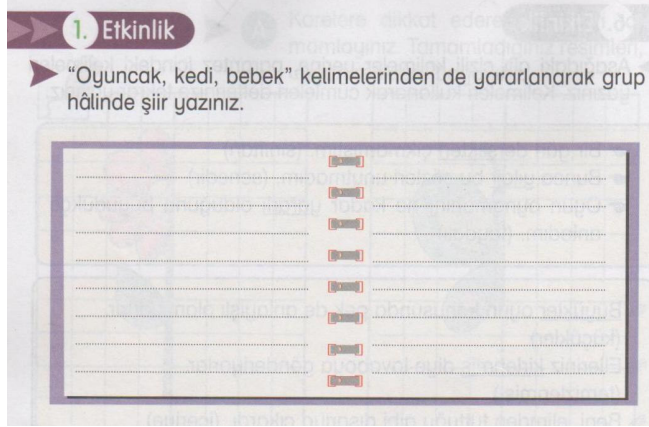
anne	dua	ip	tarihî
aşı	eser	mikrop	
bebek	Güneş	sağlık	

4.6.2.8. Metin Yazma

60. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki bilgilerden yararlanarak bir masal yazınız.” denilmiştir. “**Oyun, anlayış ve kar**” kelimelerinin anahtar kelime olarak verildiği, “**aslan, tilki ve tavşan**”ın kahraman olarak kullanılması isten çalışmada “**ormanın içi ve kış mevsimi**” de yer ve zaman olarak işlenmesi belirtilmiştir.

64. sayfadaki 1. etkinlikte ““**Oyuncak, kedi, bebek**” kelimelerinden de yararlanarak grup hâlinde şiir yazınız.” denilmiştir.

Resim 91: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 64. sayfasındaki metin yazma çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:64)

73. sayfadaki 9. etkinlikte “Aşağıdaki bilgilerden yararlanarak bir masal yazınız.” denilmiştir. Masalda, “**anne tavuk, civcivler ve kartal**” kelime ve kelime gruplarının kahraman olarak, “**mısır tarlası ve öğle vakti**” de yer ve zaman olarak kullanılması istenilmiştir.

91. sayfadaki 8. etkinlikte ““**Ateş böceği, köy, karanlık, oyun**” kelimelerini ve kelime gruplarını kullanarak bir masal yazınız. Masala başlık koymayı, yazarken imlâ ve noktalamaya dikkat etmeyi unutmayınız.” denilerek masal yazılması için bir bölüm hazırlanmıştır.

92. sayfadaki 1. etkinlikte ““**Sır, arkadaş, hediye**” kelimelerinden yararlanarak kısa bir metin yazınız.” denilmiştir.

97. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki bilgilerden yararlanarak bir masal yazınız. Yazdığınız masala başlık koymayı unutmayınız.” denilmiştir. Masalda, “**çocuk, çiçek ve kurt**” kelimelerinin kahraman olarak, “**kırlar ve ilkbahar mevsimi**” de yer ve zaman olarak kullanılması istenilmiştir.

110. sayfadaki 1. etkinlikte “**Gökyüzü, Ay, ılık ve Dünya**” kelimelerinden yararlanarak kısa bir masal yazınız.” denilmiştir.

139. sayfadaki 1. etkinlikte “**Anne, düş, çiçek, bahçe, şarkı, kuş**” kelimelerinden yararlanarak şiir yazınız. Şiire uygun bir başlık bulunuz.” denilmiştir. Şiir yazılması için hazırlanan bölümde anne, kuş, müzik aletleri ve doğayla ilgili resimlerin verilmesi öğrencileri olumlu etkileyecek güzel bir düşüncedir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

anlayış	çocuk	kartal	oyun (2)
anne (2)	Dünya	kedi	oyuncak
arkadaş	düş	kır	öğle
aslan	gökyüzü	kış	sır
ateş böceği	hediye	köy	şarkı
Ay	ılık	kurt	tarla
bahçe	iç	kuş	tavşan
bebek	ilkbahar	mevsim (2)	tavuk
civciv	kar	mısır	tilki
çiçek (2)	karanlık	orman	vakit

4.6.2.9. Resimle Kelime Öğretimi

58. sayfadaki 7. etkinlikte “Resimlerde anlatılan spor dallarının adlarını yazınız.” denilmiş ve çeşitli spor dallarıyla ilgili resimler verilmiştir. Öğrencilerin resimlerin altına “**güreş, futbol, basketbol, yüzme, atletizm ve kayak**” kelimelerini yazmaları gerekmektedir.

Resim 92: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 58. sayfasındaki resimle kelime öğretimi çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:58)

66. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki oyuncakların adlarını yazınız.” denildikten sonra “**kedi, tavşan, bebek ve ayıcık**” resimleri verilmiş ve altlarına adlarının yazılması için yer hazırlanmıştır.

137. sayfadaki 5. etkinlikte “Aşağıdaki eserlerin adlarını yazınız.” denilmiş ve “**çeşme, camî ve köprü**” resimleri verilmiştir.

140. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki yüzlerin hangi duygu içinde olduğunu yazınız.” denilerek çeşitli duygu ifadelerine sahip dört çocuk resmi verilmiştir. Öğrencilerden resimlerin altına yazmaları beklenen kelimeler “**sevinçli, üzgün, korkulu ve endişeli**” kelimeleridir.

146. sayfadaki 4. etkinlikte “Resimleri verilen hayvanların adlarını yazınız.” denildikten sonra “**tavşan, kaplan, fil, ceylan, kanguru ve zürafa**” resimleri verilmiştir. Öğrencilerden, resimlerin altına hayvanların adlarının yazılması istenilmiştir.

156. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki kuşların adlarını araştırıp yazınız.” denilmiş ve “**serçe, papağan, baykuş, leylek, ördek ve kelaynak**” resimleri

verilmiştir. Öğrencilerden, resimlerin altına hayvanların adlarının yazmaları istenilmiştir.

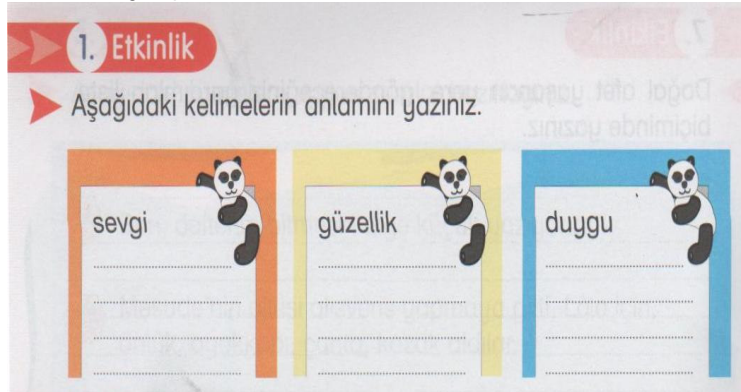
Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

atletizm	çeşme	kayak	papağan
ayıcık	endişeli	kedi	serçe
basketbol	fil	kelaynak	sevinçli
baykuş	futbol	korkulu	tavşan (2)
bebek	güreş	köprü	üzgün
camî	kanguru	leylek	yüzme
ceylan	kaplan	ördek	zürafa

4.6.2.10.Sözlük Kullanma

14. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını yazınız.” denildikten sonra “**sevgi**, **güzellik** ve **duygu**” kelimeleri verilmiştir.

Resim 93: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 14. sayfasındaki sözlük kullanma çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:14)

17. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını yazınız.” denilerek “**övünmek** ve **arkadaşlık**” kelimeleri verilmiştir.

29. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını yazınız.” denilmiş ve “**mektep** ve **asker**” kelimeleri verilmiştir.

43. sayfadaki 1. etkinlikte “Kelimelerin anlamlarını yazınız.” denilerek “**anmak** ve **vatan**” kelimeleri verilmiştir. Burada, kelimelerin yazıldıkları bölümdeki resimlerin kelimelerle ilgili olması daha uygun olurdu.

51. sayfadaki 1. etkinlikte “Kelimelerin anlamlarını yazınız.” denildikten sonra “**oyun**, **seksek** ve **taş**” kelimeleri verilmiş ve alt kısımlarında kelimelerin anlamlarını yazacakları yer hazırlanmıştır.

70. sayfadaki 1. etkinlikte “Anahtar kelimelerin anlamlarını yazınız.” denilmiş ve “**çalışmak**, **açlık** ve **tembel**” kelimeleri verilmiştir.

81. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını bulup yazınız.” denilerek “**tasarruf**, **savurgan** ve **üretim**” kelimeleri verilmiştir.

88. sayfadaki 1. etkinlikte “Anahtar kelimelerin anlamlarını yazınız.” denilip “**gece**, **Ay**, **aydınlatma** ve **köy**” kelimeleri verilmiştir.

102. sayfadaki 1. etkinlikte “Anahtar kelimelerin anlamlarını yazınız.” denilerek “**büyük**, **beşik** ve **ninni**” kelimeleri verilmiştir. Kelimelerin anlamlarına yönelik, önce öğrencinin tahminini yazacağı bir bölüm hazırlanmış, yanında ise sözlük anlamlarının yazılması için yer hazırlanmıştır. Kelimelerin anlamlarına yönelik öğrencinin tahminini yazmasıyla ilgili bir açıklama yapılması daha doğru olurdu.

113. sayfadaki 1. etkinlikte “Anahtar kelimelerin anlamlarını sözlükten yararlanarak bulunuz.” denilmiş ve “**yıldız, ılık, göktaşı ve hava**” kelimeleri verilmiştir.

128. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup yazınız.” denildikten sonra “**çocuk, saygı, görev ve düşünce**” kelimeleri verilmiştir.

152. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını bulup yazınız.” denilmiş ve “**tatil, deniz ve kirli**” kelimeleri verilmiştir.

155. sayfadaki 1. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını yazınız.” denilerek “**kuş, göçmen ve güney**” kelimeleri verilmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

açlık	deniz	ılık	sekssek
anmak	duygu	kirli	sevgi
arkadaşlık	düşünce	köy	tasarruf
asker	gece	kuş	taş
Ay	göçmen	mektep	tatil
aydınlatma	göktası	ninni	tembel
beşik	görev	oyun	üretim
büyük	güney	övünmek	vatan
çalışmak	güzellik	savurgan	yıldız
çocuk	hava	saygı	

4.6.2.11.Diğer Teknikler

12. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarının bulunduğu cümleyi belirleyiniz. Bu cümleleri örnekteki gibi yazınız.” denilmiş.

Örnek olarak “**yoksul**” (ve eş anlamlısı: “**fakir**”) kelimesi ile çalışılmıştır. Öğrencilerden “**güç, dost ve hâl**” kelimeleriyle aynı çalışmayı yapmaları istenilmiştir. “**Zor, arkadaş ve durum**” kelimelerinin içinde geçtiği cümleye ulaşılması ve yazılması istenilmiştir.

18. sayfadaki 4. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlılarını bulmak için metni okuyunuz. Zıt anlamlısı olan kelimenin bulunduğu cümleyi yazınız.” denilmiş ve “**küçücük**” (ve zıt anlamlısı “**kocaman**”) kelimesi ile örnek çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden “**küçük ve korkak**” kelimeleriyle aynı çalışmayı yapmaları istenilmiştir. Buradan da öğrencilerin “**büyük ve cesur**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

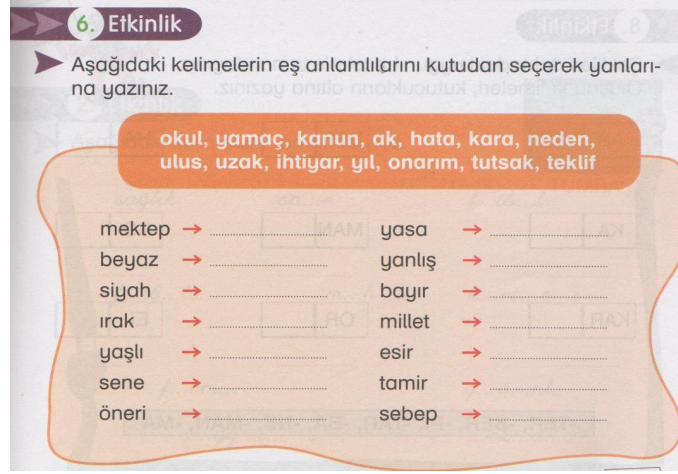
26. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında ““Sevilen, güvenilen arkadaş.” Anlamına gelen kelime aşağıdakilerden hangisidir?” denilmiştir. Öğrencilerden “**dost**” kelimesinin işaretlenmesi beklenilmektedir.

26. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimeleri uygun harflerle tamamlayınız.” denildikten sonra kelimeler sesli harfleri boş bırakılarak yazılmıştır. Öğrenciler çalışmayı yaptıklarında “**yardım, kumbara ve öğretmen**” kelimelerine ulaşacaklardır.

40. sayfadaki 3. etkinlikte “Metinde geçen varlıkların adlarını bulup yazınız.” denilmektedir. Öğrencilerin “**ağaç, toprak, orman, çiftlik, meyve, bahçe, şoför, bahar, koku, yaprak, dal ve vatan**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

53. sayfadaki 6. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını kutudan seçerek yanlarına yazınız.” denilmektedir. “**Mektep, beyaz, siyah, ırak, yaşlı, sene, öneri, yasa, yanlış, bayır, millet, esir, tamir ve sebep**” kelimelerinin yanında boşluk bırakılmış ve kutu içindeki kelimelerden eş anlamlılarının seçilerek yanlarına yazılması istenilmiştir. Kutu içinde “**okul, yamaç, kanun, ak, hata, kara, neden, ulus, uzak, ihtiyar, yıl, onarım, tutsak, teklif**” kelimeleri verilmiştir.

Resim 94: Zambak Yayınları öğrenci çalışma kitabının 53. sayfasındaki diğer tekniklerle kelime öğretimi çalışması

(Azim, Aslan, Akıncı, 2005:53)

54. sayfadaki 8. etkinlikte “Şekilleri, tablodaki uygun hecelerle tamamlayınız. Oluşan kelimeleri, kutucukların altına yazınız.” denilerek “**armut**” kelimesi ile örnek çalışma yapılmıştır. Öğrenciler yapacakları çalışma sonucunda “**defter, haber, kapı, mantar, soba, karne, orman ve elma**” kelimelerine ulaşabileceklerdir.

55. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki kelimeleri, tamamlayınız.” denilmiştir. Kelimelerin içindeki sesli harfler gizlenmiş ve öğrenciler tarafından bu kelimelerin tamamlanılması istenilmiştir. “**Sağlık**” kelimesi ile örnek çalışma yapılırken, öğrencilerin “**spor, futbol, futbolcu, mahalle, kurtarış, forma, güvenli, saygılı ve arkadaş**” kelimelerine ulaşmaları istenilmiştir.

67. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını yazınız.” denilerek “**yaşlı, mektep, siyah, millet, sebep ve hediye**” kelimeleri verilmiştir. Öğrencilerin bu kelimelerin yanlarına sırasıyla “**ihtiyar, okul, kara, ulus, neden ve armağan**” kelimelerini yazmaları hedeflenmiştir.

67. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki şekilde bulunan boşluklara tablodaki uygun heceyi yazınız. Örnekteki gibi kelime üretiniz.”

denilmektedir. Öğrencilerin bu çalışma sonucunda “**kapı, pınar, masa, sahil, tepe, petek, orman, mantar, pekmez, mezra, armut ve mutfak**” kelimelerine ulaşacakları görülmüştür.

74. sayfadaki 2. etkinlikte “Aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlılarının geçtiği cümleleri yazınız.” denilmiştir. “**Kısa**” (ve zıt anlamlısı “**uzun**”) kelimesi ile örnek çalışma yapılmış, öğrencilerden de “**kötü, sabah ve kapadı**” kelimeleriyle aynı çalışmaları yapmaları istenilmiştir. Öğrencilerin, içinde “**iyi, akşam ve açtı**” kelimelerinin geçtiği cümleleri bularak ilgili yerlere yazmaları gerekmektedir.

85. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında ““Yaz” kelimesi hangi cümlede “Yaz mevsimi, hemen gelip geçti.” cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır?” denilmektedir. (Doğru cevabın b seçeneğinde verilen “Bu yaz, havalar çok sıcak.” cümlesindeki “**yaz**” kelimesinin olduğu görülmüştür). Diğer iki seçenekteki “yaz” kelimeleri “yazı yazmak” anlamında kullanılmıştır.

85. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında ““Havalar ısınır ısınmaz çalışmaya başladı. Durmadan çalıştı. Çok iyi ürünler aldı. Ürünleri satıp iyi para kazandı.” metnin konusu nedir?” diye sorulmuş ve seçeneklerin arasından “**çalışmak**” kelimesinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

106. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki cümlelerde yazım yanlışlığı yapılmış kelimelerin altını çiziniz.” denilmiştir. Cümlelerde “**Ankara, Cumhuriyet, Güneş ve filiz**” kelimeleri üzerine çalışılması hedeflenmiştir

106. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Herkes tarafından sevilen bir öğrenci, aşağıdaki özelliklerden hangisini taşır?” sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin “**saygılı**” kelimesinin bulunduğu seçeneği işaretlemeleri gerekmektedir.

106. sayfadaki 5. değerlendirme çalışmasında ““Masal, bir ormanda ve yaz mevsiminde geçmektedir. Masalda kurt, çakal ve çocuk bulunmaktadır.” Buna göre,

aşağıdakilerden hangisi masalın kahramanlarından biridir?” diye sorulmuş ve seçeneklerin arasından “**kurt**” kelimesinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

125. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimelerden hangisi uzay ile ilgili değildir?” diye sorulmuş ve “**tepe**” kelimesinin seçenekler arasından işaretlenmesi istenmiştir.

125. sayfadaki 4. değerlendirme çalışmasında ““Gökyüzünde, su damlacıklarının yoğunlaşmasıyla oluşan yağındır.” Anlamındaki kelime hangisidir?” diye sorulmuş ve seçenekler arasından “**bulut**” kelimesinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

142. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdakilerden hangisi Yunus’un özelliklerinden biridir?” sorusu öğrencilere sorulmuş ve “**akıllı**” kelimesinin bulunduğu seçeneğin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

142. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Aşağıdaki kelimelerde verilmeyen harfleri yazınız. Kelimeleri tamamlayınız.” denilmiştir. Kelimelerin içindeki sesli harfler gizlenmiş ve öğrenciler tarafından bu kelimelerin tamamlanılması istenilmiştir. Öğrencilerin, bu çalışmada “**çiçek, güzel, tarla, ağaç, kalabalık ve mevsim**” kelimelerine ulaşmaları hedeflenmiştir.

151. sayfadaki 1. etkinlikte “Metinde geçen varlıkları ve olayları liste biçiminde yazınız.” denilmiştir. Örnek olarak “**kuşlar ve yiyecekler**” kelimeleri verilmiş, öğrencilerin de “**kar, çocuklar, tuzak, kalbur, buğday ve mısır**” kelimelerini yazmakları hedeflenmiştir.

158. sayfadaki 1. değerlendirme çalışmasında “Yukarıdaki şekilde boş bırakılan yere hangi kelime yazılmalıdır?” diye sorulmuştur. “**Bitki**” kelimesinin ortada yer aldığı şeklin çevresinde “**çınar, çam ve ceviz**” kelimelerine yer verilmiştir. Öğrencilerin boş bırakılan yere seçenekler arsında verilen “**kavak**” kelimesini yazmaları hedeflenmiştir.

158. sayfadaki 2. değerlendirme çalışmasında “**Akvaryumla balık**” arasındaki ilişki **kafes** ile hangi canlı arasında vardır?” diye sorulmuştur. Öğrencilerin seçeneklerden “**kuş**” kelimesini işaretlemeleri hedeflenmiştir.

158. sayfadaki 3. değerlendirme çalışmasında “Şiirde anlatılan hayvan, aşağıdakilerden hangisidir?” sorusu sorulmuş ve “**tavşan**” kelimesinin işaretlenmesi hedeflenmiştir.

Bu kitapta, söz konusu teknikle öğretilmesi hedeflenen kelimeler aşağıda sıralanmıştır:

açmak	çalışmak	hâl	kurt
ağaç (2)	çam	hata	kurtarış
ak	çınar	hediye	kuş (2)
akıllı	çiçek	ırak	küçücük
akşam	çiftlik	ihtiyar (2)	küçük
akvaryum	çocuk	iyi	mahalle
Ankara	dal	kafes	mantar (2)
arkadaş (2)	defter	kalabalık	masa
armağan	dost (2)	kalbur	mektep (2)
armut (2)	durum	kanun	mevsim
bahar	elma	kapamak	meyve
bahçe	esir	kapı (2)	mezra
balık	fakir	kar	mısır
bayır	filiz	kara (2)	millet (2)
beyaz	forma	karne	mutfak
bitki	futbol	kavak	neden (2)
buğday	futbolcu	kısa	okul (2)
bulut	güç	kocaman	onarım
büyük	Güneş	koku	orman (3)
cesur	güvenli	korkak	öğretmen
ceviz	güzel	kötü	öneri
Cumhuriyet	haber	kumbara	pekmez

petek	soba	tutsak	yardım
pınar	spor	tuzak	yasa
sabah	şoför	ulus (2)	yaşlı (2)
sağlık	tamir	uzak	yaz
sahil	tarla	uzun	yıl
saygılı (2)	tavşan	vatan	yiyecek
sebepl (2)	teklif	yamaç	yoksul
sene	tepe (2)	yanlış	zor
siyah (2)	toprak	yaprak	

Tablo 6: Zambak Yayınları İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında öğretilmesi hedeflenen kelimeler

açlık	açmak (2)	ad (4)	ağaç (8)
ağır	ağustos	Ahmet	aile (3)
ak (2)	akıl	akıllı	akşam (3)
akvaryum	al	alan	alçak
Ali Rıza (2)	ama (5)	ancak (5)	Anıtkabir
Ankara (2)	anlayış	anmak	anne (4)
ant	ar	ara	aralık
arı	arka	arkadaş (3)	arkadaşlık
armağan (3)	armut (2)	art	asker (2)
askerlik	aslan	astronot	aşçı (2)
aşı (3)	ata	Atatürk (4)	ateş böceği
atletizm (2)	Ay (6)	ayak	aydınlatma
aydınlık	ayıcık	Ayşe	bağ
bahar (2)	bahçe (2)	bakmak (2)	balık
basketbol (2)	başlamak	bayat (2)	bayır
baykuş	bayrak (3)	bayram (4)	bebek (3)
bekçi	besin	beşik	beyaz (2)
bile	bilgili	bir (3)	birey
bisiklet	bitki (4)	biz	bozuk
buğday	bulut (3)	büyük (5)	büyümek
cahil	camî (2)	cesur	ceviz
ceylan	cıvıltı	cimri	civciv
cömert	cuma	cumartesi	cumhuriyet (5)
çağ	çalışmak (2)	çam	çare
çarşamba	çeşme	çevre	çınar
çiçek (7)	çiftlik	çirkin	çocuk (8)
çoğu	çok (3)	çorak	çöp
dağ (3)	daha (2)	dal (3)	dayanışma
defter	değer (2)	demek (2)	denge
deniz (3)	derslik	dışarı (2)	doğa
doğru (2)	doktor (3)	Dolmabahçe	dolmak
donanmak	dost (3)	dönmek	dua
duman (2)	durum	duygu	Dünya (4)
düş (3)	düşünce	eğitim	eğri
ekim (2)	el	elma	endişeli
enkaz	eser	esir (3)	etmek (2)
ev (2)	eylül	fabrika	fakat (4)
fakir (2)	faydalı	fırın (2)	fırıncı
fidan (2)	fıl	filiz	forma
futbol (6)	futbolcu	gazi (2)	gece (7)
gelmek	gemi	genç	geri
gezegen	gıda	gitmek (5)	giz
göçmen	göktaşı (2)	gökyüzü (2)	görev
güç	gül	gün	gündüz

Güneş (5)	güney	güreş (2)	güvenli
güzel	güzellik	haber	hafif
hafta	hâl	halter	hapşırık
harcama	harçlık (2)	hasta	hastalanmak
hata	hava (2)	hayvan (3)	haziran
hediye (5)	hemşire	hep	hızlı (2)
horoz	hoşgörü	hörgüç	hür
hürmet	ıhlamur	ırak	ışık (5)
iç	içeri	için	iğde (2)
iğne	ihtiyaç	ihtiyar (4)	iklim
ilâç (2)	ilkbahar (3)	insan	ip
iri	isim (2)	iyi (3)	izlemek
kaçmak	kadar	kafes	kahramanlık
kalabalık	kalbur	kanarya	kanguru
kanun	kapamak	kapı (2)	kaplan
kar (3)	kara (2)	karanfil	karanlık
kararmak	karne	kartal	kasım
kasiyer	katı	kavak	kayak (2)
kaz	keder	keci (3)	kelaynak
kesilmek	kır (3)	kırmızı (2)	kısa
kış (2)	kıt'a	kıyı	kız
kirlenmek	kirli	kocaman	koku
kolay	komşu	korkak	korkulu
korkutmak	kömür (2)	köpek	köprü
körebe	kötü	köy (3)	kumbara
kurt (3)	kurtarış	kuş (7)	kutlamak
kuzu (2)	küçücük	küçük (4)	lâle
lâmba	lav	leylek	mahalle
Makbule	mantar (2)	marangoz	mart
masa	matematik	mayıs	mazot
mehmetçik (2)	mektep (4)	menekşe	meşe
mevsim (3)	meyve	mezra	mısır (2)
mikrop (4)	millet (3)	mimar	Mimar Sinan
minare	muhtaç	mutfak	mutlu (3)
mutluluk	mümkün	neden (2)	nefret
neşe (2)	ninni	nisan	nokta
ocak (2)	okul (4)	okyanus	olmak
onarım (2)	orman (5)	oturmak	oyynamak (2)
oynaşmak	oyun (6)	oyuncak	oyuncu
öğle	öğretmen (2)	önem	öneri
ördek (2)	övünmek (2)	özgür	pahalı
papağan (2)	para	pazar	pazartesi
pekmez	perşembe	petek	pınar
piknik	pilot	polis (2)	rengârenk
rüzgâr	sabah (3)	sağlam	sağlık (4)

sahil	saldırmak	salı	sanat
saray	Sarıköy	savurgan	saygı (2)
saygılı (3)	sebeep (2)	sekreter	sekssek (3)
Selânik	sene (2)	serçe	sevgi (6)
sevimli	sevinç	sevinçli	sevinmek
sevmek (2)	seyretmek	sıcak	sınıf
sır (2)	sızı	sincap	siyah (2)
soba	soğuk	sokak	sonbahar
sonu	söylemek	spor (5)	su (2)
süslenmek	şanlı	şarkı	şirin
şoför (2)	şubat	tabiat	tabiat
tamir (2)	tarihî	tarla (2)	tasarruf
taş (3)	tatıl	tavşan (5)	tavuk
taze (2)	tebrik etmek	teklif	tembel
temizlenmek	temmuz	tepe (2)	teşekkür
tezgâh	tilki	toplum	toprak (2)
toz	tören	tren	tutsak (3)
tuzak	tüketim	tül	ucuz
ulu	ulus (2)	usta	utanma
uzak (2)	uzay	uzun	üretim (2)
üretmek	üzere	üzgün	üzülmek
üzüntü	üzüntülü	vakit	var
vatan (7)	vermek	veya (3)	voleybol
yağ	yağmak	yağmur (2)	yakın (3)
yamaç	yanlış	yapmak (2)	yaprak
yararlı	yardım (2)	yardımlaşma	yasa
yaşamak	yaşlı (6)	yavaş (2)	yaz (3)
yemek	yemin	yemyeşil	yeşil
yıkamak	yıkıntı	yıl (4)	yıldız (6)
yiyecek	yoksul	yol (3)	yular
Yunus Emre	yurt (2)	yüksek	yün
yüz	yüzme (2)	zirve	zor (3)
Zübeyde (3)	zürafa		

Tablo 6’da da görüldüğü gibi Zambak Yayınları’nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında kelime öğretiminin hedeflendiği etkinliklerde 486 kelimenin öğretimi hedeflenmiştir.

Zambak Yayınları’nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayıları başlıklar altında incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğiyle 96, cümle ve metin

ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğiyle 85, cümle kurma tekniğiyle 87, cümlede kullanma tekniğiyle 43, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğiyle 5, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğiyle 55, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğiyle 37, metin yazma tekniğiyle 46, resimle kelime öğretimi tekniğiyle 32, sözlük kullanma tekniğiyle 49 ve diğer teknikler ile 197 kelime öğretilmesinin hedeflendiği görülmüştür.

Öğretilmesi hedeflenen bu 486 kelime öğretilirken; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğinin 16, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğinin 24, cümle kurma 8, cümlede kullanma tekniğinin 8, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğinin 3, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğinin 12, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğinin 8, metin yazma tekniğinin 9, resimle kelime öğretimi tekniğinin 7, sözlük kullanma tekniğinin 15 ve diğer tekniklerin de 37 defa kullanıldığı görülmüştür.

**4.7. İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ
ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ ETKİNLİKLERDE
KULLANILAN KELİME ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİN
UYGULANMA SAYILARINA İLİŞKİN BULGULAR**

Tablo 7: İlköğretim 2.Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan kelime öğretim tekniklerinin uygulanma sayıları

	Bulmaca ile Kelime Öğretimi	Cümle ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma	Cümle Kurma	Cümlede Kullanma	Çağırışım ile Kelime Öğretimi	Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	Uygunlama ile Kelime Öğretimi	Metin Yazma	Resimle Kelime Öğretimi	Sözlük Kullanma	Diğer Teknikler	Toplam	Yayınevi Bazında Toplam
Erdem Yayınları Ders Kitabı	1	1	1	1	0	3	1	0	2	0	7	17	96
Erdem Yayınları Öğrenci Çalışma Kitabı	2	21	2	5	1	6	4	2	20	2	14	79	
Harf Eğitim Yayıncılık Ders Kitabı	0	2	1	0	0	2	0	0	0	0	7	12	100
Harf Eğitim Yayıncılık Öğrenci Çalışma Kitabı	13	13	5	8	0	8	1	10	4	0	26	88	
Kök Yayıncılık Ders Kitabı	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	21	112
Kök Yayıncılık Öğrenci Çalışma Kitabı	6	4	5	1	3	11	5	13	8	22	13	91	
MEB Yayınları Ders Kitabı	0	1	0	0	0	1	0	1	2	0	4	9	112
MEB Yayınları Öğrenci Çalışma Kitabı	3	16	4	7	11	14	6	8	15	7	12	103	
Özgün Matbaacılık Ders Kitabı	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	36	38	109
Özgün Matbaacılık Öğrenci Çalışma Kitabı	6	6	0	3	7	9	1	3	8	7	21	71	
Zambak Yayınları Ders Kitabı	3	5	2	1	0	4	2	1	1	2	13	34	147
Zambak Yayınları Öğrenci Çalışma Kitabı	13	19	6	7	3	8	6	8	6	13	24	113	
Toplam	48	88	26	33	27	66	26	46	66	53	197	676	676

Tablo 7’de Erdem Yayınları, Harf Eğitim Yayıncılığı, Kök Yayıncılık, MEB Yayınları, Özgün Matbaacılık ve Zambak Yayınları’nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında; bulmaca ile kelime öğretimi, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma, cümle kurma, cümlede kullanma, çağırışım ile kelime öğretimi, eşleştirme ile kelime öğretimi, gruplandırma ile kelime öğretimi, metin yazma, resimle kelime öğretimi, sözlük kullanma ve diğer tekniklerin kaçar defa kullanıldığına ilişkin veriler görülmektedir.

4.8. İLKÖĞRETİM 2. SINIF TÜRKÇE DERS VE ÖĞRENCİ

ÇALIŞMA KİTAPLARINDAKİ KELİME ÖĞRETİMİNİ

HEDEFLEYEN ETKİNLİKLERDE ÖĞRETİLMESİ

HEDEFLenen KELİMELERİN SAYISINA İLİŞKİN

BULGULAR

Tablo 8: İlköğretim 2.Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde öğretilmesi hedeflenen kelime sayıları

	Bulmaca ile Kelime Öğretimi	Cümle Ve Metin Ortamındaki İpuçlarını Kullanma	Cümle Kurma	Cümlede Kullanma	Çağrışım ile Kelime Öğretimi	Eşleştirme ile Kelime Öğretimi	Gruplandırma ile Kelime Öğretimi	Metin Yazma	Resimle Kelime Öğretimi	Sözlük Kullanma	Diğer Teknikler	Toplam	Yayınevi Bazında Toplam *
Erdem Yayınları Ders Kitabı	8	10	18	19	0	28	20	0	10	0	79	192	561
Erdem Yayınları Öğrenci Çalışma Kitabı	20	130	40	32	4	59	48	13	109	10	134	599	
Harf Eğitim Yayıncılık Ders Kitabı	0	8	12	0	0	23	0	0	0	0	22	65	527
Harf Eğitim Yayıncılık Öğrenci Çalışma Kitabı	107	91	52	49	0	85	8	78	21	0	136	627	
Kök Yayıncılık Ders Kitabı	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	28	355
Kök Yayıncılık Öğrenci Çalışma Kitabı	37	24	53	2	9	55	53	47	37	75	79	471	
MEB Yayınları Ders Kitabı	0	4	0	0	0	20	0	4	10	0	5	43	434
MEB Yayınları Öğrenci Çalışma Kitabı	17	66	42	19	32	103	56	51	65	23	62	536	
Özgün Matbaacılık Ders Kitabı	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	93	95	281
Özgün Matbaacılık Öğrenci Çalışma Kitabı	39	39	0	9	17	45	5	10	46	21	77	308	
Zambak Yayınları Ders Kitabı	19	14	20	3	0	23	27	6	4	10	74	200	486
Zambak Yayınları Öğrenci Çalışma Kitabı	77	71	67	40	5	32	10	40	28	39	123	532	
Toplam	332	457	305	173	69	473	227	249	330	178	904	3697	2652

* Kelime tekrarları düşülerek elde edilen sayılardır.

Tablo 8’de Erdem Yayınları, Harf Eğitim Yayıncılığı, Kök Yayıncılık, MEB Yayınları, Özgün Matbaacılık ve Zambak Yayınları’nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında; kelime öğretimini hedefleyen etkinliklerde; bulmaca ile kelime öğretimi, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma, cümle kurma, cümlede kullanma, çağrışım ile kelime öğretimi, eşleştirme ile kelime öğretimi, gruplandırma ile kelime öğretimi, metin yazma, resimle kelime öğretimi, sözlük kullanma ve diğer teknikler ile öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayılarına ilişkin bulgular yer almaktadır.

V. BÖLÜM

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırmayla ilgili sonuçlar ve bu sonuçlar üzerinde yapılan tartışmalar yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar ve Tartışma

Öğrenci çalışma kitaplarında ders kitaplarına göre etkinliklerin belirgin şekilde fazla olduğu görülmüştür. Ders kitaplarında ise temaların sonunda yer alan ölçme değerlendirme bölümlerinde kelime öğretimine yönelik çalışmalar bulunmaktadır.

Yayınevlerinin etkinliklerde kelime öğretim tekniklerini uygularken eşit bir dağılıma gitmediği, belirli tekniklerin üzerinde yoğunlaştıkları görülmüştür. Bir yayınevi bir teknik üzerinde çalışmalarını yoğun tutarken, diğer yayınevinin o tekniği çok sınırlı şekilde kullandığı görülmüştür. Bir tekniğin çok yoğun kullanılması öğrencinin motivasyonunu azaltabilir. Öğrenci aynı tür etkinliklerin sürekli tekrar etmesinden sıkılabileceği için kelime öğretme çalışmasından istenilen sonuç alınamayabilecektir.

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ilköğretim kurumlarında 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren 5 yıl süreyle ders kitabı olarak okutulması kabul edilen ve 2574 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde; kullanılan kelime öğretim tekniklerini uygulama sayılarını yayınevlerine göre değerlendirirsek;

Erdem Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 96,

Harf Eğitim Yayıncılığı'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 100,

Kök Yayıncılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 112,

MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 112,

Özgün Matbaacılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 109,

Zambak Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 147 defa bu kelime öğretim tekniklerinin kullanıldığı görülmüştür.

Erdem Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki kelime öğretim tekniklerinin kullanılma sayılarını başlıklar altında incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğinin 3, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğinin 22, cümle kurma 3, cümlede kullanma tekniğinin 6, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğinin 1, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğinin 9, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğinin 5, metin yazma tekniğinin 2, resimle kelime öğretimi tekniğinin 22, sözlük kullanma tekniğinin 2 ve diğer tekniklerin de 21 defa kullanıldığı görülmüştür.

Harf Eğitim Yayıncılığı'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki kelime öğretim tekniklerinin kullanılma sayılarını başlıklar altında incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğinin 13, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğinin 15, cümle kurma 6, cümlede kullanma tekniğinin 8, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğinin 10, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğinin 1, metin yazma tekniğinin 10, resimle kelime öğretimi tekniğinin 4, ve diğer tekniklerin de 33 defa kullanıldığı görülmüştür. Çağrışım ile kelime öğretimi tekniğine ve sözlük kullanma tekniğine bu kitaplarda yer verilmediği görülmüştür.

Kök Yayıncılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki kelime öğretim tekniklerinin kullanılma sayılarını başlıklar altında inceleyecek olursak; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğinin 7, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğinin 4, cümle kurma 5, cümlede kullanma

tekniklerinin 1, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğinin 3, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğinin 11, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğinin 5, metin yazma tekniğinin 13, resimle kelime öğretimi tekniğinin 8, sözlük kullanma tekniğinin 22 ve diğer tekniklerin de 33 defa kullanıldığı görülmüştür.

MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki kelime öğretim tekniklerinin kullanılma sayılarını başlıklar altında inceleyecek olursak; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğinin 3, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğinin 17, cümle kurma 4, cümlede kullanma tekniğinin 7, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğinin 11, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğinin 15, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğinin 6, metin yazma tekniğinin 9, resimle kelime öğretimi tekniğinin 17, sözlük kullanma tekniğinin 7 ve diğer tekniklerin de 16 defa kullanıldığı görülmüştür.

Özgün Matbaacılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki kelime öğretim tekniklerinin kullanılma sayılarını başlıklar altında inceleyecek olursak; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğinin 6, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğinin 6, cümlede kullanma tekniğinin 3, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğinin 9, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğinin 9, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğinin 1, metin yazma tekniğinin 3, resimle kelime öğretimi tekniğinin 8, sözlük kullanma tekniğinin 7 ve diğer tekniklerin de 57 defa kullanıldığı görülmüştür. Cümle kurma tekniğinin bu kitapta kelime öğretimi amacıyla kullanılmadığı görülmüştür.

Zambak Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki kelime öğretim tekniklerinin kullanılma sayılarını başlıklar altında inceleyecek olursak; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğinin 16, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğinin 24, cümle kurma 8, cümlede kullanma tekniğinin 8, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğinin 3, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğinin 12, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğinin 8, metin yazma tekniğinin 9, resimle kelime öğretimi tekniğinin 7, sözlük kullanma tekniğinin 15 ve diğer tekniklerin de 37 defa kullanıldığı görülmüştür.

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ilköğretim kurumlarında 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren 5 yıl süreyle ders kitabı olarak okutulması kabul edilen ve 2574 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde; öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayılarına ilişkin bilgileri tekrar edilen kelimele sayılarını düştükten sonra yayınevlerine göre değerlendirirsek;

Erdem Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 563 kelime,

Harf Eğitim Yayıncılığı'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 530 kelime,

Kök Yayıncılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 356 kelime,

MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 434 kelime,

Özgün Matbaacılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 281 kelime

Zambak Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarında 486 kelime üzerinde çeşitli kelime öğretim teknikleriyle çalışmalar yapıldığı görüşmüştür.

Erdem Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayıları başlıklar altında incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğiyle 28, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğiyle 140, cümle kurma tekniğiyle 58, cümlede kullanma tekniğiyle 51, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğiyle 4, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğiyle 87, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğiyle 68, metin yazma tekniğiyle 13, resimle kelime öğretimi tekniğiyle 119, sözlük kullanma tekniğiyle 10 ve diğer teknikler ile 213 kelime öğretilmesinin hedeflendiği görülmüştür.

Harf Eğitim Yayıncılığı'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayıları başlıklar altında

incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğiyle 107, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğiyle 99, cümle kurma tekniğiyle 64, cümlede kullanma tekniğiyle 49, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğiyle 108, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğiyle 8, metin yazma tekniğiyle 78, resimle kelime öğretimi tekniğiyle 21 ve diğer teknikler ile 158 kelime öğretilmesinin hedeflendiği görülmüştür. Çağrışım ile kelime öğretimi tekniğiyle ve sözlük kullanma tekniğiyle bu kitapta kelime öğretimi yapılmadığı görülmüştür.

Kök Yayıncılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayıları başlıklar altında incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğiyle 45, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğiyle 24, cümle kurma tekniğiyle 53, cümlede kullanma tekniğiyle 2, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğiyle 9, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğiyle 55, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğiyle 53, metin yazma tekniğiyle 47, resimle kelime öğretimi tekniğiyle 37, sözlük kullanma tekniğiyle 75 ve diğer teknikler ile 99 kelime öğretilmesinin hedeflendiği görülmüştür.

MEB Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayıları başlıklar altında incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğiyle 17, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğiyle 70, cümle kurma tekniğiyle 42, cümlede kullanma tekniğiyle 19, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğiyle 32, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğiyle 123, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğiyle 56, metin yazma tekniğiyle 55, resimle kelime öğretimi tekniğiyle 75 , sözlük kullanma tekniğiyle 23 ve diğer teknikler ile 67 kelime öğretilmesinin hedeflendiği görülmüştür.

Özgün Matbaacılık'ın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayıları başlıklar altında incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğiyle 39, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğiyle 39, cümlede kullanma tekniğiyle 9,

çağrışım ile kelime öğretimi tekniğiyle 19, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğiyle 45, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğiyle 5, metin yazma tekniğiyle 10, resimle kelime öğretimi tekniğiyle 46, sözlük kullanma tekniğiyle 21 ve diğer teknikler ile 170 kelime öğretilmesinin hedeflendiği görülmüştür. cümle kurma tekniğiyle bu kitaplarda kelime öğretiminin hedeflenmediği görülmüştür.

Zambak Yayınları'nın İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki öğretilmesi hedeflenen kelimelerin sayıları başlıklar altında incelendiğinde; bulmaca ile kelime öğretimi tekniğiyle 96, cümle ve metin ortamındaki ipuçlarını kullanma tekniğiyle 85, cümle kurma tekniğiyle 87, cümlede kullanma tekniğiyle 43, çağrışım ile kelime öğretimi tekniğiyle 5, eşleştirme ile kelime öğretimi tekniğiyle 55, gruplandırma ile kelime öğretimi tekniğiyle 37, metin yazma tekniğiyle 46, resimle kelime öğretimi tekniğiyle 32, sözlük kullanma tekniğiyle 49 ve diğer teknikler ile 197 kelime öğretilmesinin hedeflendiği görülmüştür.

Ayrıca, etkinlikler aracılığıyla öğretilmek istenen kelimelerin yazımlarında az da olsa hataların olduğu görülmüştür. (Gökkuşuğu kelimesinin “gök kuşağı” şeklinde, seksek kelimesinin “sek sek” şeklinde, vb. verildiği görülmüştür). Kelimelerin daha öğrenilme aşamasındayken yanlış kullanılmasının ileride düzeltilmesi zor olacak olan yanlış öğrenmelere sebep olacağı göz önünde bulundurulmalı, kelimelerin yazımında daha dikkatli olunmalıdır.

Düzeltilme işaretinin kullanımında bir özensizlik göze çarpmaktadır. Kelimelerde (Selânik, rüyâ, rüzgâr, vb.) düzeltilme işaretinin kullanılmaması öğrencilerde bu işaretin kalktığı veya önemli olmadığı yönünde bir izlenim oluşturabilir. Bu tür kelimelerde yayınevlerinin birbirinden farklı uygulamalar yaptığı görülmüştür.

Yayınevleri bazı etkinliklerde örnek çalışmalara yer verirken, bazı etkinliklerde böyle bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür. Hedef kitlenin

ilköğretim 2. sınıf olduğu düşünüldüğünde, etkinliklerde örnek çalışmanın yapılmasının gerekliliği öne çıkmaktadır.

Öğrencilerin hem okumasında hem yazmasında güçlük çecekleri “steteskop” gibi kelimelerin üzerinde çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Öğrencilerin günlük hayatta kullandıkları veya kullanacakları kelimeler üzerinde durulması daha önemlidir.

Etkinliklerde ipucu vermenin pek kullanılmadığı görülmüştür. Etkinliklerde istenilen sonuca ulaşmak için örnek çalışmaların haricinde öğrenciyi düşünmeye sevk edecek ipuçları verilebilir.

Öğretilmesi hedeflenen kelimelere yönelik verilen resimlerde yer yer belirsizlikler bulunmaktadır. Bu durum yanlış veya eksik öğrenmelere sebep olabilir. Resimlerin renklendirilmesinde de bazı yayınevleri soluk renkler kullanırken bazı yayınevlerinin de resimlerdeki renkleri belirgin şekilde kullandığı ve öğrencinin ilgi düzeyini arttıracak etkinliklere yer verdiği görülmüştür. Bazı yayınevlerinin de siyah beyaz baskıyı tercih ettiği görülmüştür. Renksiz olan bu baskılar belli aralıklarla farklılık olsun diye verilebilir ancak kitaptaki etkinliklerin çoğunun veya tamamının siyah beyaz baskı ile yapılması öğrencinin ilgi düzeyini düşürecek bir durumdur. Öğrencilerin büyük bir zevkle yapabilecekleri rengârenk etkinliklere yer verilerek ilgi düzeyleri yüksek tutulabilir, zevk alarak öğrenme faaliyetlerine katılmaları sağlanabilir.

VI. BÖLÜM

ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmacılara ve uygulayıcılara yönelik öneriler bulunmaktadır.

6.1. Araştırmacılara Öneriler

Bu çalışma, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından ilköğretim kurumlarında 2005-2006 eğitim öğretim yılından itibaren 5 yıl süreyle ders kitabı olarak okutulması kabul edilen ve 2574 sayılı Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki etkinliklerde; kullanılan kelime öğretim tekniklerinin, bu tekniklerin uygulanma sayılarının, öğretilmesi hedeflenen kelimelerin ve bu kelimelerin sayılarının tespitine yönelik bir çalışmadır. Diğer araştırmacılar tarafından öğretilen kelimelerin türlerine yönelik araştırmalar yapılabilir. Öğretilen kelimelerin günlük hayatta kullanılma oranına yönelik tespitlerde bulunulabilir. Öğretilmesi hedeflenen bu kelimelerin öğrencilerin kelime hazinelerinin gelişmesindeki etkilerine yönelik araştırmalar yapılabilir.

6.2. Uygulayıcılara Öneriler

Yayınevleri yazar kadrolarını geniş tutarak ders ve çalışma kitaplarının daha zengin bir içeriğe sahip olmasını sağlayabilirler. Hedef kitlenin ilköğretim 2. sınıf öğrencileri olduğu düşünüldüğünde hep aynı tür etkinliklerden öğrencilerin sıkılacağı ve öğrenme zevki alamayacağı unutulmamalıdır.

Öğretmenler, ders ve çalışma kitapları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından dağıtıldığı için okutacakları kitapları seçme durumları söz konusu olamamaktadır. Dolayısıyla, öğretmenler ders ve çalışma kitaplarının yetersiz kaldığını düşündükleri noktalarda ilave etkinliklerle kelime öğretimine yönelik çalışmalar yapmalıdırlar.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, M.Sani. **Türkçe Öğretim Yöntemleri**. Ankara: Yeryüzü Yayınevi. 2004
- Ağca, Hüseyin. **Türk Dili**. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık. 2001
- Akçataş, Ahmet. “Türkçede Kelimelere Anlam Yükleme Seviyeleri Üzerine Bir İnceleme,” *Türk Dili*. S.610. Ekim 2002, ss 809-813
- Aksan, Doğan. **Anadilimizin Söz Denizinde**. Ankara: Bilgi Yayınevi, 2002.
- Aksan, Doğan. **Her Yönüyle Dil I**. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları:439,Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1990.
- Aksan, Doğan. **Her Yönüyle Dil III**. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları:439, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1990.
- Aktaş ve diğerleri. **İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabı**.(Edit.:Cemil Geçmen). Ankara.Özgün Matbaacılık,2005.
- Aktaş ve diğerleri,**İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabı**.(Edit.:Cemil Geçmen).Ankara.Özgün Matbaacılık,2005.
- Akyol, Hayati.**Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi**. 4.baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık, Ekim 2005.
- Aldı ve diğerleri, **İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabı**.(Edit.:Saliha Yavuz). İstanbul. Erdem Yayınları, 2005.
- Aldı ve diğerleri, **İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabı**.(Edit.:Saliha Yavuz).İstanbul. Erdem Yayınları,2005.
- Aygün, Mehmet. “Yabancı Dil Dersinde Sözcük Öğretimi ve Sözcük Dağarcığını Geliştirme Teknikleri” *Dil Dergisi*. S.78. Nisan 1999,ss 5-16.
- Azim, Mehmet ve Halil Aslan ve Mustafa Akıncı. **İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabı**.(Edit.:Alper Bayındır).İzmir.Zambak Yayınları,2005.
- Azim, Mehmet ve Halil Aslan ve Mustafa Akıncı. **İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabı**.(Edit.:Alper Bayındır).İzmir.Zambak Yayınları,2005.

- Barın, Erol. “Yabancılara Türkçenin Öğretiminde Temel Söz Varlığının Önemi,”
Türklük Bilimi Araştırmaları, Türkçenin Öğretimi Özel Sayısı:13, Niğde,
 2003-Bahar. ss 311-317.
- Çeçen, Mehmet Akif. “İlköğretim öğrencilerinde Kelime Hazinesinin Geliştirilmesi”.
 Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler
 Enstitüsü**, 2002.
- Coşkun ve diğerleri. **İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabı**.(Edit.:Firdevs Güneş).
 Ankara. MEB Yayınları,2005.
- Coşkun ve diğerleri. **İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabı**.
 (Edit.:Firdevs Güneş). Ankara. MEB Yayınları,2005.
- Çiftçi, Musa. “Türkçe Öğretiminde Temel İlkeler,” **Afyon Kocatepe Üniversitesi
 Sosyal Bilimler Dergisi**, sayı:1, 1998, ss:59-71.
- Dale, E., & O'Rourke, J. (1971). Techniques of Teaching Vocabulary. Chicago:
 Field. Aktaran Akyol, Hayati. **Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi**. 4.baskı.
 Ankara: Pegem A Yayıncılık, Ekim 2005
- Ergin, Muharrem. **Üniversiteler İçin Türk Dili**, İstanbul: Bayrak Basım/ Yayıml/
 Tanıtım, Tavashlı Matbaacılık Ltd. ,1995.
- Göğüş, Beşir. **Orta Dereceli Okullarda Türkçe ve Yazın Eğitimi**: Ankara: Gül
 Yayınevi. 1978.
- Gürses, Reşide. “Kelime Öğretimi Üzerine Genel Bir Değerlendirme.” Türk Dili,
 sayı: 622, 2003, ss:506-516.
- Güzel, Abdurrahman. “Eğitim Fakültelerinde Türkçe Öğretmenliği Bölümünün
 Kuruluşu ve Hedefleri-I,” **Türklük Bilimi Araştırmaları**, Türkçenin
 Öğretimi Özel Sayısı:13, Niğde, 2003-Bahar. ss 7- 17.
- İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5.Sınıflar)**, Ankara:
 Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi. 2005.
- İnce, Halide Gamze. “Türkçede Kelime Öğretimi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans
 Tezi, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 2006.
- Kahraman, Mehmet ve Aziz Kılınç ve Musa Şenol. **Türkçe Öğretimi**. Ankara:
 Anadolu Yayıncılık, 2004.

- Karafilik, Fatma ve Gülcan Değirmenci ve Nesrin Bilkan. **İlköğretim Türkçe 2. Sınıf Ders Kitabı**. (Edit.:İbrahim Çelik).Ankara.Harf Eğitim Yayıncılığı, 2005.
- Karafilik, Fatma ve Gülcan Değirmenci ve Nesrin Bilkan. **İlköğretim Türkçe 2. Sınıf Öğrenci Çalışma Kitabı**. (Edit.:İbrahim Çelik).Ankara.Harf Eğitim Yayıncılığı, 2005.
- Karakuş, İdris. **Türkçe Türk Dili ve Edebiyat Öğretimi**. Ankara: Anıttepe Yayıncılık, 2002.
- Karakuş, İdris. **Türkçe Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi**. 3.baskı. Ankara: Can Reklamevi Basın Yayın Ltd.Şti., 2005.
- Kavcar, Cahit ve Ferhan Oğuzkan ve Sedat Sever. **Türkçe Öğretimi: Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin**. Ankara: Engin Yayınevi. 2004
- Korkmaz, Zeynep. **Gramer Terimleri Sözlüğü**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları,1992.
- Kurtul, Kamil. “Bağlamda Sözcük Öğretimi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 1999.
- May, F.B. (1986). Reding as Communication: An Interaktive Aproach. (Second Edition). Merill Publishing Company. Aktaran Akyol, Hayati. **Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi**. 4.baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık, Ekim 2005
- MEB. “2005-2006 Öğretim Yılında Okutulacak Olan ve Öğretim Programları Değişen Ders Kitapları”, **Tebliğler Dergisi**, S.2574, 2005.
- MEB. “Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitimi Programı”, **Tebliğler Dergisi**, S.2098, 1981.
- Moore, D.W., & Moore, S.A. (1986). Possible sentences. In E. K. Dishner, T.W. Bean, J.E. Readence, J.E. & D.W. Moore (Eds.) Reading in the Content Areas: Improving Classroom Instruction. (2nd. Ed.)pp. 174-179. Dubuque, IA: Kndall/Hunt. Aktaran Akyol, Hayati. **Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi**. 4.baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık, Ekim 2005.
- Moore, D.W., Readence, J.E. & Rickelman, R.J. (1989). Prereading Activites for Content Area Reading and Learning (2nd. ed.) Newark, DE: International Reading Association. Aktaran Akyol, Hayati. **Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi**. 4.baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık, Ekim 2005.

- Öz, M. Feyzi. **Uygulamalı Türkçe Öğretimi**. 2.baskı. Ankara: Anı Yayıncılık. 2003
- Özçelik, Durmuş Ali. 3.-11. Sınıf (9.-17. Yaş) Öğrencilerinde Görülen Biçimiyle Kavram söz Dağarcığı Gelişim. Eskişehir: A Ü Açıköğretim Fakültesi, 1998.
- Aktaran Sever, Sedat. **Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme**. 4. baskı. Ankara: Anı Yayıncılık. 2004
- Özdoğru, Nüvit. **Türkçemiz**. İstanbul: Gün Matbaası. 1958
- Öztürk, Erol. “Cümle, Kelime Grupları ve Kelime Öğretimi,” Türk Dili. S.635. Kasım. 2004. ss.687-691
- Sami, Şemsettin. **Türkçe Temel Sözlük III**. İstanbul:Tercüman Gazetesi, Karakuşak Basın ve Yayın Limited Şirketi, 1989.
- Sever, Sedat ve Zekeriya Kaya ve Canan Aslan. **Etkinliklerle Türkçe Öğretimi**. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları. 2006
- Sever, Sedat. **Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme**. 4. baskı. Ankara: Anı Yayıncılık. 2004
- Thorndike, R.L. (1973). Reading Comprehension Education in Fifteen Countries. New York: Wiley. Aktaran Akyol, Hayati. **Türkçe İlk Okuma Yazma Öğretimi**. 4.baskı. Ankara: Pegem A Yayıncılık, Ekim 2005.
- Türkçe Sözlük**. Türk Dil Kurumu Yayınları:549, Sözlük Bilim ve Uygulama Kolu Yayınları Türkçe Sözcükler Dizisi:1, 9. Baskı, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1998.
- Ünalın, Şükrü. **Türkçe Öğretimi**. Çanakkale: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, 1999.
- VARDAR, Berke ve diğerleri **Dilbilim ve Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları,1980.
- Vygotsky, Lev Semenovich. **Thought and Language**. Ed-trans. By Eugenia Hanfmann ve Gertrude Vakar, Cambridge, Massachusetts: The Massachusetts Institute of Tecnology, 1962. Aktaran Sever, Sedat. **Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme**. 4. baskı. Ankara: Anı Yayıncılık. 2004
- Yıldırım, Sibel Janet ve Veysel Yıldız ve Nihat Demir. **İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabı**.(Edit.:Emel Saral). Ankara.Kök Yayıncılık, 2005.
- Yıldırım, Sibel Janet ve Veysel Yıldız ve Nihat Demir. **İlköğretim 2. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabı**. (Edit.:Emel Saral). Ankara.Kök Yayıncılık, 2005.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Ali Fuat YILDIRIM

Sürekli Adresi: Güreşen Köyü, Borçka / ARTVİN

Doğum Yeri ve Yılı: Borçka, 1980

Yabancı Dili: İngilizce

İlköğretim: Güreşen Köyü Toprakköprü İlkokulu,1990.

Borçka Anbarlı Yatılı İlköğretim Bölge Okulu,1993.

Ortaöğretim: Ümraniye Nevzat Ayaz Lisesi, 1996.

Lisans: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği, 2000.

Yüksek Lisans: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.

Anabilim Dalı: Türkçe Eğitimi

Çalışma Hayatı: 2000-2001 eğitim öğretim yılından itibaren sınıf öğretmenliği yapmaktayım.